(ضمیمهٔ جلد دویم)

(کتاب ابی)

ایران نمره (۱) ۱۹۱۱

(ضمیمه مراسلات و مخابرات راجع بامور ایران) .

« در تعقیب (ایران نمره ۱ ۱۹۱۰) س د ۵۱۲۰ »

در تاریخ ۹۰ ۱۹۱۱ بنا بر امر اعلیحضرت

تقدیم پارلمان گردید

مقدمه

بنام داور دانائی بخش

ترقی و تعالی هر قوم بسته بدرجه علم و اخلاق ان قوم است بدبختانه بعلت عدم علم و وجود اخلاق فاسده دیر گاهیست که مملکت ایران ویران است یگانه وسیلهٔ که مارا از ضلالات جهالت و فلاکت بلکه از هلاکت برهاند همانا نشر معارف است و بسط مطبوعات مفیده خاصه تاریخ که تدقیق در صفحاتش فلسفه انحطاط و ارتقاء هر مملکت وملت را مبرهن ومجسم میسازد نظر باین مقدمه هر کس که در تربیت و بیداری ابناء مملکت از راه نشر کتب اخلاقی تاریخی همت نماید شایان سپاس گذاری فراوان است و بر همه لازم است در تشکر و تشویق این همم

عالیه چیزی فروگذار ننماید حضرت اقای سردار اسعد علاوه بر مجاهدات صمیمانه که برای حصول ازادی ملت فرموده اند در ترجمه و تألیف ونشر کتب مفیده اهتمامات بلیغه نموده اند ازان جمله در ترجمه مجلدات کتاب ابی انکلیس همت کمارده و وسایل ترجمه و طبع و نشران را بایك جدیت شایان تمجیدی فراهم کرده اند

برای کمك باین نیت مقدس وانجام فرمایش حضرت سردار این بنده اسدالله میرزا شهاب الدوله ترجمه این ضمیمه رابعهده کرفته ودرانجام این خدمت وقت مصروف داشتم وحتی المقدور بعبارات ان حشو وزوایدی برای بسط کلام ویا زینت عبارت نیفزودم وامیدوارم اکر مطبوع طبع خوانندکان محترم شود از نواقص ان غمض عین فرمایند

ایران

ضمیمه مراسلات و مخابرات راجع بامور ایران

« در تعقیب (ایران نمره ۱ ۱۹۱۰) س د ۵۱۲۰ »

در تاریخ ۹۰ ۱۹۱۱ بنا بر امر اعلیحضرت

تقدیم پارلمان گردید

دنباله مخابرات و مکاتبات راجع بامور ایران

متعاقب جلد « ایران نمره ۱ ۱۹۱۰ »

نمره ۱

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله پنجم دسامبر

از طهران پنجم دسامبر ۱۹۰۹

اقتدار سهام الدوله فرمان فرمای فارس را صولة الدوله بشدت تهدید مینماید ایالات بعضی تقاضاها پیشنهاد دولت کرده ومداومت حکومت خودرا مشروط بقبولی انها نموده و تقاضا ها شامل مواد ذیل است

« ۱ » بصولت الدوله امر شود که برای حفظ انتظام با ایالات مساعدت نماید و در صورت تخلف از ریاست ایل خلع گردد

« ۲ » بایالات اختیار داده شود که تمام مالیات یکساله فارس را بمصرف احتیاجات فوری محلی برساند و بالخاصه قوای قشونی لازمه را تهیه و تشکیل نمایند

نمره ۲

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۱۴ دسامبر

طهران چهار دهم دسامبر ۱۹۰۹

وزیر امور خارجه و وزیر مالیه متفقاً دیروز دو سفارت را ملاقات کرده و تقاضا نمودند که دولتین مبلغ یك کرور لیره بعنوان مساعده استقراض که محل احتیاج فوری است بدولت ایران بدهند

ما هر دو اهتمام نمودیم که نظریات دولت ایران را در خصوص وثیقه یا وسیله تأمین استقراض و مصرف وجه و ترتیب کنترل مخارج و مسئله استخدام مستخدمین خارجه کشف بنمائیم ولی بر ما معلوم شد که وزراء هنوز نمی توانند نظریات خود را مشروح تر و رقیق تر از انچه ذیلا درج میشود بیان نمایند

دولت ایران فعلا وثیقه یا وسیله تأمینی نمیدهند ولی امید دارند که بعدها استقراض کلی بنمایند و قروض جاریه را تبدیل به قرض ثابتی کنند بامرابحه نازلی باینوسیله تحمیلات عایدات گمرکی کمتر شده و محل لازم برای تأمین وجه استقراض پیدا خواهد شد دیگر اینکه اظهار داشتند که این وجه بمصرف اعاده نظم

میرسد وحصول این مقصود مستلزم تشکیل قشون وژاندارمری .
خواهد بود و همچنین بمصرف اصلاحات مملکتی راجع بمالیه
خواهدرسید دیگر اظهارداشتند که وزراء مشغول نوشتن پرگرامی
هستند برای تعیین مخارج و ترتیب کنترل و پس از اتمام آن
پرگرام را بسفارتین اطلاع خواهند داد

از ترتیب و نقشه کنترل چیزی بر ما معلوم نشد بجز اینکه
به مسیو « بیزو » نفوذ و اختیارات بیش از پیش خواهند داد
و مشارالیه را مأمور اجرای نقشه کنترل خواهند نمود

اگر وجود مستشاران خارجه لازم گردید نظر باینکه
مجلس اساساً استخدام انهارا تصویب نموده است بخدمت خواهند
طلبید ولی در خصوص امور مالیه فعلاً میخواهند امتحان نمایند
که بعضی تغییرات در مامورین ایرانی و استخدام اشخاص
متمدن تاچه درجه برای اجرای اصلاحات لازمه کافی خواهدبود

اگرچه این بیانات خیلی امیدواری نمیدهد ولی من امیدوارم
که دولتین از مذاکره این مسئله استقراض امتناع نخواهند
فرمود زیرا که اولین دفعه ایست که بحسب ظاهر دولت ایران

صمیمانه ساعی است که بودجه صحیحی تهیه نماید و همچنین
طرحی برای کنترل بریزد

نمره ۳

تلگراف سر جرج بارکلی بسراد وارد گری واصله پانزدهم دسامبر
از طهران پانزدهم دسامبر ۱۹۰۹

تلگراف ذیل از قونسول دولت انگلیس از شیراز رسیده است
بویر احمدیها که طایفه از کهکوئی هستند چند روز است
در چهل میلی شیراز راه بوشهر را سد نموده اند تمام وسایل
مرابطه مقطوع است قوافل در دشت ارجن جمع شده اند و
اشرار ایلات تهدید مینمایند که انها را غارت کنند

صولت الدوله ازشرایطی که برای اعاده نظم پیشنهاد کرده یکی
این است که کلیه راه های فارس درتحت اداره او واگذار شود و
دیگر اینکه حکومت چندین محال را که مجاوران راه ها هستند
مستقلا بخود او واگذارند بدون مداخله سهام الدوله

قبول این شرایط مستلزم استعفای سهام الدوله و کارگذار
و همچنین تجدید انقلاب و اغتشاش در ایلات خمسه خواهد

بود و ازطرف دیگر رد کردن انها محتمل است سبب امتداد
اغتشاش وبی نظمی در راه های اصفهان و بوشهر بشود وبااین
ترتیب حرکت همکار محترمم وزیر مختار روس به بوشهر غیر
ممکن شود

نمره ٤

تلگراف سرادوارد گری به سر انیکلسن

از وزارت خارجه انگلیس ١٦ دسامبر ١٩٠٩

در خصوص مساعده استقراض بدولت ایران که اظهار شده
است « بشرط اینکه شرایط آن مرضی بوده و وثیقه صحیحی
بشود تحصیل کرد دولت اعلیحضرتی انگلیس و حکومت
هندوستان حاضرند متفقاً مساعده بدهند مبلغ ان مساعده
بالغ به (٢٠٠٠٠٠) لیره خواهد بود

نمره ٥

«مراسله سر انیکلسن بسر ادوارد گری واصله ١٧ دسامبر»

(از پطرزبورغ بتاریخ ١٣ دسامبر ١٩٠٩)

اقا با کمال افتخار راپورت میدهم که اشعار نامه رسمی ذیل راجع

باوضاع اردبیل امروزصبح در اینجا بطبع رسیده است

« بمحض انکه قسمت اول از قشون روس که برای حفظ
قونسولگری و اتباع روس مقیم اردبیل فرستاده شده اند وارد
شهر اردبیل شدند سوارهای قراجه داغی و شاهسون که قبلا
این شهر را تصرف و غارت کرده بودند فوراً از ان محل متفرق
شده و باردوهای دور دست خودشان رفتند از ان ببعد در
اردبیل و حوالی ان نظم اعاده شد و فقط در ان راه قافله رد رو
بزرگ بین استارا وشهر تبریز دزدیها تک تک مشاهده میشود

نظر بوضع امور و بملاحظه اینکه حضور استعداد زیادی
در اردبیل بیش از این لزوم نخواهد داشت لهذا دولت
امپراطوری روس تصمیم عزم نموده که قسمت عمده قشون
مامور انجا را احضار نمایند وفقط در محال اردبیل پنج دسته
پیاده نظام ویک باطری توپ کوهستانی و سه ستینا قزاق و
یک دسته مهندس باقی بگذارد که بکمک این قوه قونسول
گری و اتباع روس را در مقابل هر اتفاق حفظ نموده وهمچنین
ذهاب و ایاب قوافل تجارتی را در راه استارا و تبریز دایردارند

از دستجات مذکوره فوق سه دسته پیاده نظام و باطری
توپخانه و یك ستینا قزاق و دسته مهندس در اردبیل مقیم
خواهند بود و یك اسکادرون قزاق و یکدسته از پیاده نظام مشغول
حفاظت از راه مذکور بین استارا و اردبیل بوده و سه اسکادران
قزاق و یك دسته از پیاده نظام راه بین اردبیل و سراب را
حراست خواهند نمود و راه بین خط مزبور و شهر تبریز حفظش
بعهده دستجات اردوی تبریز خواهد بود

اما در خصوص خساراتی که در موقع غارت اردبیل
بواسطه عشایر به تبعه روس وارد امده مسئولیت انها بعهده
دولت شاهنشاهی ایران گذارده خواهد شد دولت مزبور
مسئول تهیه اردوئی است که برای تنبیه عشایر قراجه داغی
و شاهسون و برای استرداد خسارت های مزبوره
گسیل نماید بعلاوه بدولت ایران اخطار شده که اگر
استعداد اردوی مامور اردبیل وظایف و تکالیف راجع بخود
را انجام ندادند و ترضیه اتباع روس حاصل نکردید در انوقت
دولت روس راساً اقدامات جبریه درموقعی که مقتضی بدانند

نسبت به عشایر مزبوره خواهند نمود

« بنده .. انیکلسن »

نمره ۶

« تلکراف سرادواردگری بسر جرج بارکلی « وزارت
خارجه انکلیس ۱۷ دسامبر ۱۹۰۹ »

تلکراف مورخه ۱۴ دسامبر شما راجع بمساعده استقراض
بدولت ایران حتماً لازم است که وثیقه داده شود ولو اینکه ان
وثیقه هر قدر مختصر باشد

اگر دولت روس ۲۰۰۰۰۰ لیره خواهد داد ما نیز حاضریم
معادل همان مبلغ تادیه نمائیم ولی فعلا بیش از این نمیتوانیم
بدهیم

نمره ۷

راپورت سرجرج بارکلی بسرادواردگری واصله ۲۰
دسامبر از طهران ۲۱ نوامبر ۱۹۰۹ »

اقا چنانچه در تلکراف مورخه ۱۵ شهر جاری با کمال
افتخار راپورت دادم پارلمان ایران را در تاریخ مزبو و اعلیحضرت

پادشاه ایران افتتاح نموده هیئت نماینده‌کان خارجه رسماً دعوت
شده بودند که با لباس رسمی درموقع افتتاح حضور بهمرسانند
من با تمام همکاران خود و صاحبمنصبان سفارت خانها در ان
موقع حاضر بودیم اعلیحضرت پادشاه بالای سکوی مرتفعی
ایستاده بودند نایب السلطنه سمت راست وولی عهد بسمت چپ
و در پشت سر علماً قرار گرفته بودند از جملهٔ علماً اقای سید
عبدالله مجتهد بودند که در دو سال قبل در جنبش و هیجان
ملی دخالت عمده داشته و جدیداً از تبعید مراجعت کرده اند
رسومات افتتاح با کمال نظم بجای اورده شد و خطابه پادشاهی
را رئیس الوزراء سپهداراعظم قرائت نمود وپس از ان اعلیحضرت
تشریف بردند و رسومات خاتمه پذیرفت

عدهٔ وکلای حاضره پارلمان کمی بیش از عده کافی قانونی
که ۶۱ نفر است بوده و اسامی معروف ترین انها از قرار
ذیل است

وکلای طهران

صنیع الدوله وثوق الدوله حاج سید نصرالله ذکاء الملک

صدیق حضرت مؤتمن الملک حسینقلیخان نواب شاهزاده
اسدالله میرزا وحید الملک

وکلای اذربایجان

تقی زاده حکیم الملک مستشار الدوله
حاج میرزا رضا خان

وکیل اصفهان میرزا ابراهیم خان

وکیل استراباد مشیر الدوله

وکلای گیلان دکتر اسمعیل خان معاضد السلطنه

وکیل عراق ممتاز الدوله

وکیل قزوین فهیم الملک

وکیل فارس عمید الحکماء

برای تحقیق اعتبار نامه های نمایندکان یك رئیس موقتی
(مؤتمن الملک) و دونایب رئیس در تاریخ ۱۶ انتخاب
شدند نتیجه تحقیق اعتبار نامه ها این شد که پنجنفر ازمنتخبین
بنا براینکه کاملاً موافق قانون انتخابات انتخاب نشده بودند
رد شدند

در تاریخ ۲۰ رئیس و نواب رئیس دائمی مطابق صورت ذیل انتخاب شدند

رئیس مستشارالدوله نایب رئیس اول حاج سید نصرالله

نایب رئیس دوم ممتاز الدوله

تا بحال مجلس مشغول رسومات راجع باموور داخلی خود بوده و بجز قرائت چند تلکراف تبریکیه از رئیس جمهوریه ممالک متحده امریکا و رئیس جمهوری فرانسه و ازدول اطریش و بلژیك و همچنین تلکرافات واصله از استارا راجع باوضاع اردبیل کاری که نفع عمومی داشته باشد هنوز نکرده اند

نمره ۸

مراسلهٔ سر جرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۲۰ دسامبر)

از طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۰۹

با کمال افتخار سواد مشروحهٔ که از کفیل ژنرال قونسولکری انکلیس در تبریز در خصوص حرکت و طغیان جدید عشایر یاغیه اردبیل رسیده لفاً ایفاد میدارم

(بنده ... بارکلی)

ملفوفه ۱ در نمره ۸

مشروحهٔ مستر اسمارت کفیل ژنرال قونسولکری تبریز بسر جرج بارکلی

از تبریز ۱۴ نوامبر ۱۹۰۹

راجع بتلکراف مورخه ۱۲ ماه کذشته اینك مفتخرم از اینکه ترجمه دو طغرا تلکرافی که رحیم خان و رؤسای شاهسون و قراجه داغ بشاه مخلوع و دو نفر از رؤسای بختیاری امیر مفخم و سردار جنك مخابره کرده اند لفاً ارسال دارم

لازم نمیدانم مجدداً مصدع شده وقایعی که بالاخره منتهی به تسخیر و غارت اردبیل کردید دراینجا تکرار نمایم بمحض ورود قشون روس در اردبیل یاغیان غفار خان نامی را بسمت حکومت کذاشته و از شهر بیرون رفته در اردوئیکه درخارج شهر سابقاً ستار خان تهیه کرده بود اقامت نمودند شاهسونها فعلا مشغول مذاکره با رشید الملك میباشند احتمال میرود از اثر نمایش قوه از طرف ایالت اذربایجان و همچنین بواسطه نزدیك شدن زمستان قرار اصلاحی ما بین داده شود

در سراب که صمدخان و باقرخان فعلا در انجا هستند
ازقرار معلوم سه هزار نفر استعداد درتحت فرمان رشید الملك
موجود میباشند یکدسته استعداد در استارا موجود و
دسته دیکر در خلخال راه رشت را سنکر بندی کرده اند
این دسته اخیر تاحال تصادف وجنك مختصری با شاهسونها
نموده وازقرار راپورت بطریق معمول به تاریخی رولوسیونرها
بوسیله بمب انهارا شکست داده عقب نشانده اند اکرما بین
اصلاح کردید و یاغیها پی کارخود رفتند رشید الملك بسمت
حکمرانی باردبیل خواهد رفت

دولت ایران اکرمایل است اذربایجان را نجات بدهد میباید
جدوجهد بزرك کافی بنماید بعد از سه ماه انتظار فقط دویست
نفر قزاق های ایرانی ودویست نفر سوارهای بی مصرف
اینانلو خود را بزحمت به تبریز رسانیده نتیجه اینکه غیر ممکن
است که از فرمانفرمای محلی انتظار داشت که مغشوش ترین
و منقلب ترین ایالات ایران را با چنین استعدادی بتواند اداره
نماید اذربایجان شاید دارای جنکجو ترین اهل ایران است

و بعلاوه بواسطه وجود فدائی ها که در انجا بیش از هر نقطه
دیکر است امنیت ان ایالات متزلزل و در معرض خطراست
نظر باین مقتضیات حکمرانی اذربایجان یحتمل مشکلتر از
کارهر ایالات دیکری است

سختی زمستان اذربایجان ممکن است که عناصر متمرده انجا
را تایك دو سه ماه دیکر ساکت وبی صدا نکاهدارد ولیکن اکر
در این مدت مغتنم استعداد کافی ازخارج فرستاده نشود
(بشرط اینکه فدائی جزءان استعداد نباشد) ممکن است در
بهار طغیان واغتشاش عمومی درتمام ایالات بروز نماید . . .

(اسماوت)

(ملفوفه ۲ در نمره ۸)

(صورت تلکرافی که رحیم خان و روسای دیکر عشایر)
(بشاه مخلوع مخابره کردند)

مدتزمانی است این مشروطه خواهان اغتشاش وانقلاب
درمملکت احداث کرده قتل و غارت هما کرده اند اولا کدام
از محترمین واعیان و سادات تبریز بودند که انهارا نکشته و یا

خانهاشانرا غارت نکرده اند و همچنین در اردبیل بسیاری از اشراف و سادات را کشته و تمام ما یملکشان را برده اند و در طهران چندین نفر از بزرکان و مجتهدینی که جانشین امامند بقتل رسانیده اند با ارامنه وکرجی ها متحد شده علماء وسادات ما را کشته اند اکراین قوم دارای مذهبی بودند تقصیر و خطای علماء و سادات در نظر انها چه بوده است تمام خیال انها خرابی ما و انعدام مذهب اسلام و بردن شرف ما است لهذا متجاوزاز چهار کرور اهالی وتمام خوانین قراجه‌داغ وبیك زاده ها ورؤسای قوجبکلو وکدخدایان طوایف شاهسون بالاتفاق مصمم شده که در چهاردهم رمضان بطرف اردبیل حرکت نمائیم و تا جان در بدن داریم هیچکس‌را نخواهیم کذاشت که‌اسم مشروطه‌را ببرد از هیچ خدمتی درراه‌اعلیحضرت همایونی مضایقه نداریم تمام جان ومال خودرا قربان‌اعلیحضرت خواهیم کرد

برای اطلاع اعلیحضرت شاهنشاهی عرض شد

امضا (رحیمخان و نه نفر از رؤسای شاهسون و قراجه داغ)

ملفوفه ٣ در نمره ٨ (٥)

صورت تلکرافی که رحیم خان و سایر روسای عشایر به‌امیر مفخم و سردار جنك کرده اند

مدتی میکذرد که این مشروطه خواهان تولید انقلابات کرده قتل و غارت‌ها نمودند چه کس‌ها از علماء و سادات تبریز و سایر نقاط اند که انها نکشته اند از ابتداء قصد انها مشروطه نبوده است بلکه خرابی مذهب اسلام را در نظر داشتند لهذا تمام خوانین و رؤسای قره داغ و بیکزاده ها و کدخدایان شاهسون جمع و متفق شده که در روز چهاردهم رمضان بسمت اردبیل حرکت نمائیم برای اینکه مشروطه خواهان انجا را تمام کرده از انجا بطرف طهران عزیمت کنیم پس از اینکه مستقیماً بانجا امدیم تا جان دربدن داریم نخواهیم کذاشت اسم مشروطه درایران باقی باشد برای اطلاع شما عرض شد

(محل امضاء رحیم خان و ٩ نفر رؤسای شاهسون وقره داغ)

نمرهٔ ٩

راپورت سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ٢٥ دسامبر)

از طهران ۳۰ نوامبر ۱۹۰۹

(اقا) عقیده وظن عمومی این بود که در موقع انعقاد مجلس از طرف احرارملیون بهیئت وزراء حمله سختی برده خواهد شد اینکه برخلاف انتظار حمله برده نشد محتمل از اثر نصایح ملایمت امیز اقای ناصر الملك است که از هنکام مراجعت تمام نفوذ کامل خودرا بکار برده احرار ملیون را متقاعد نموده که کابینه فعلیه را بهم نزنند

کمان میکنم که در ورود اقای ناصر الملك بایشان اصرار کرده شد که مقام نیابت سلطنت را قبول نمایند و لکن از قبول ان مسند امتناع نموده شاید باین اطمینان که اگر سمت رسمی نداشته باشد از ایشان و از مشورت و عقاید بیطرفانه ایشان بهتر میتوان استفاده نمود

راه عمده جنوب که راه بوشهر و اصفهان باشد از قرار راپورت مجدداً بکلی مسدود است قسمت راه بین شیراز و کازرون که ژنرال قونسول بوشهر روس اخیراً در ان نقطه مورد حمله طوایف کهکلوئی واقع امده و همچنین قسمت های راه که در

جنوب اصفهان هستند و طوایف کهکلوئی انجا را بکلی مسدود کرده بودند مخصوصاً دراین ایام مغشوش و نا امن اند

در شیراز مجدداً انتظار اغتشاشات میرود فرمانفرمای انجا اکرچه شخص کافی است و لکن با استعداد کمی که دارد اشکال بزرکی خواهد داشت که نفوذ و اقتدار خود را حفظ نماید

کفیل قونسولکری انکلیس اوضاع فارس را منقلب می بینند و اصرار میکنند بر اینکه از طرف طهران تقویت و امداد کامل با ایالت بشود و چنین میکویند که اکر سهام الدوله از عهده برنیاید کلیه ایالت فارس دچار اغتشاش وهرج ومرجی خواهد شد که فقط راه علاج و رفع ان مداخله خواهد بود

از قرار راپورت بعضی اختلافات وجنك ها بین ایلات در نزدیکی کرمانشاهان که به حسب ظاهر مسئولیت انها با کلهر است حادث شده

از کرمان خبر میرسد که طوایف بلوچ بمحال نرماشی را تهدید بغارت مینمایند

در زنجان مدتی است اغتشاشات بواسطه یکنفر ملای
ارتجاعی بروز کرده بین پیروان ملا و قشون دولت که بطرف
اردبیل میرفتند جنکی واقع شده خوش بختانه قشون دولت کاملا
فاتح شده اخوند و هواخواهانش دستکیر شدند ولی با وجود
این فتح با وجود اینکه اردبیل بواسطه ورود قشون روس
از دست یاغیان مستخلص شده بکمان من اوضاع عمومی مملکتی
از چهار هفته قبل قطعاً بدتر است

بدبختانه مرامنامه وزراء که باید پیشنهاد مجلس نمایند و
کمان میرود که شامل ماده راجع بتقاضای استقراضی از دولتین
بوده باشد هنوز پیشنهاد بمجلس کرده نشده است چیزی که امروز
بیش از همه محل احتیاج است تأسیس ژاندارمری کافی و تشکیل
اداره مالیه است این هر دو برای اینکه مالیات درست جمع
اوری شود یا بطور صحت بمصرف برسد از اصول مطالبند

نمره ۱۰

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۳۰ دسامبر)

از طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۰۹

اقا افتخار دارم از اینکه خلاصه ماهیانه وقایع ایران را که متعلق
بچهار هفته کذشته است لفاً اوسال دارم . . .

بنده . . . بارکلی

ملفوفه در نمره ۱۰

خلاصه ماهیانه وقایع ایران متعلق بچهار هفته که منتهی بسوم
دسامبر ۱۹۰۹ میشود

طهران

جشن مولود اعلیحضرت پادشاه انکلستان بر حسب معمول در
تاریخ ۹ شهر حال کرفته شد از طرف اعلیحضرت شاهنشاهی و
وزارت خارجه بتوسط نمایندکان مخصوص پیغامات تهنیت امیز
فرستاده شد

سفیر دولت اعلیحضرتی نمایندکان مزبور را در سفارت
پذیرائی نموده است و شب انروز وزراء دولت و معروفین انکلیسان
مأمور و مقیم طهران را بشام دعوت و پذیرائی نموده است

رئیس الوزراء سابق مشیر السلطنه و سایرین که در سفارت
کبری عثمانی متحصن بودند از تحصن خارج شده و هریک مبلغی

بدولت دادند ظاهراً باین وسیله از هر تعرض و مزاحمتی که ممکن
بود در مقابل اقدامات ارتجاع کارانه خود دچار شوند خلاصی
حاصل کردند

کلنل پرنس واو پلسکی که رئیس صاحب منصبان دیویزیون
سواره نظام قفقاز بوده در روز ۲۳ شهر حال وارد طهران شد که
بجای کلنل لیاخوف ریاست و فرماندهی بریکاد قزاق ایران را
بعهده گیرند ه

مجلس ملی

مجلس را در روز ۱۴ نوامبر اعلیحضرت شاه رسماً افتتاح فرمود
هیئت مامورین دیپلوماسی با لباس رسمی در این موقع حضور
داشتند خطابه اعلیحضرت را سپهدار اعظم وزیر جنگ قرائت نمود
سه روز اول مجلس در تحت ریاست موقتی مؤتمن الملك صرف تفتیش
و رسیدگی اعتبار نامه های نمایندگان گردید در تاریخ ۲۰ نوامبر
مستشار الدوله بریاست مجلس و حاج سید نصر الله و ممتاز الدوله
بسمت نیابت اول و دویم ریاست انتخاب شدند

در تاریخ ۲۲ وکلا قسمی را که در قانون اساسی مقرر است

یاد کردند و روز بعد عضد الملك را باکثریت اراء در مقام
نیابت سلطنت ابقاء نمودند

در تاریخ ۲۵ عضد الملك در جلسه مخصوص مجلس در
حضور مجتهدین معروف که ازجمله انها سید عبدالله بود که جدیداً
از تبعید مراجعت کرده قسم اطاعت قانون اساسی را یاد نمودند
نیابت سلطنت بمجلس اطلاع داد که سپهدار و سردار اسعد از
وزارت جنگ و داخله استعفا نمودند ولیکن من استعفای انهارا
نپذیرفتم عرایض استعفائی که به نایب السلطنه نوشته بودند
در مجلس قرائت شد رئیس مجلس پیشنهاد نمود که مجلس نیز
این رأی نایب السلطنه را در خصوص عدم قبولی استعفا
تصدیق نماید پیشنهاد را مجلس باتفاق اراء قبول کرد

در تاریخ ۳۰ نوامبر کابینه که در اینمدت مشغول بعضی
تغییرات دراعضاء خود بودند تشکیل شده وزراء ذیل بتوسط
سپهدار رئیس الوزراء بمجلس معرفی شدند (سردار اسعد وزیر
داخله) (علاء السلطنه وزیر امور خارجه) (مشیر الدوله وزیر
عدلیه) وثوق الدوله وزیر مالیه) (صنیع الدوله وزیر معارف)

(سردار منصور وزیر پست و تلکراف) (وزارت جنك ؛ خود سپهدار اعظم)

پس از ان وثوق الدوله پرکرام وزراء را که شامل مطالب عمده ذیل بود قرائت نمود

(۱) اصلاحات در قشون نظمیه و امنیه

(۲) استقراض فوری مبلغ ۵۰۰۰۰۰ لیره و تثبیت قروض جاریه فعلی

(۳) اصلاحات در مالیه و تعیین مفتشین مالیه و تأسیس خزانه داری مرکزیه

(٤) استخدام مستشاران خارجه و ترتیب تمام ادارات دولتی بطرز جدید

تبریز .

هیچ اتفاق تازه که جالب اهمیت باشد در مدت چهار هفته کذشته در شهر تبریز واقع نشد ولی فرمانفرمای ایالات ورود و وجود ستار خان را که اوایل ماه نوامبر از سراب به تبریز مراجعت کرده تا حدی مخل امورات ایالتی خود می بیند

نظر باینکه ازان قونسول روس مقیم سراب راپورت داده بود که یاغیان سراب را تهدید مینمایند یك صاحبمنصب و چهل و دو قزاق روس در تاریخ ۲ نوامبر بان شهر فرستاده شدند و قرار بر این بود که اکر صاحبمنصب مز بور دوازده نفر را برای حفظ چند نفر اتباع روسی که در سراب اند کافی دانست سی نفر دیکر از دسته قزاق را به تبریز عودت دهند

(اردبیل)

در اول ماه نوامبر ستار خان که در اردبیل دچار و محصور رحیمخان و شاهسون شده بود با عده کمی از همراهانش فرار کرده و خود را به تبریز رسانیده

نایب قونسول روس در اردبیل بقونسول جنرال تبریز تلکرافاً چنین راپورت داده بود که شهر اردبیل قریب به تسخیر شدن است و استعداد دولتی قورخانه شان تمام شده و ازمن درخواست نموده اند که قشون روس را وارد شهر نمایم زیرا که مسئولیت امنیت تبعه روس را دیکر نمیتوانند تقبل نمایند و بعلاوه خوف دارند که اجماع اهالی وحشت زده حمله بقونسولکری ببرند

در تاریخ پنجم نوامبر کفیل جنرال قونسولکری انکلیس
در تبریز راپورت داده است که اردبیل مسخر وغارت شدمأمورین
محلی و بعضی دیکر دروپس قونسولکری روس متحصن شده و
یاغیان تسلیم انها را میخواهند ویس قونسول روس تقاضای کمك
فوری نموده است دولت روس تصمیم عزم نموده که بر عده
مستحفظین قونسولکری اردبیل خود بیفزاید ومسئله فرستادن
عده قشون معتنابه در تحت مذاکره است

در تاریخ ۱۱ نوامبر یك فوج سرباز روسی از استارا بعزم اردبیل
حرکت کرده بودند مأموریت انها این بوده که راه را دایر نکاه
داشته واموال غارتی را اعم از اینکه حمل قافله بوده ویا درخانه ها
انبار شده باشد جلوکیری نمایند یك رژیمان نیز در استارا حاضرند
که درصورت لزوم حرکت نمایند

در تاریخ ۱۶ نوامبر مأمورین روسی در تبریز اظهار میداشتند
که لااقل دو فوج ودویست قزاق تا انوقت وارد اردبیل شدند

در تاریخ ۱۷ نوامبر ویس قونسول دولت روس راپورت داد
که بعداز دوروز مذاکرات رحیمخان وسوارهاش اردبیل را تخلیه

کردند اجتماع اهالی دعای مخصوص برای شکرانه ازخلاصی
بجای اوردند دران دعا آشیشهای ارامنه وملاهای مسلمان شریك
و پیشوا بودند پس ازان ازقشون روس سانی دیده شد

در تاریخ ۲۷ نوامبر (مستر اسمارت) راپورت داد که
رحیم خان بقراچه داغ وشاهسون ها بقشلاق خود بمغان رفته اند

در تاریخ ۳۰ نوامبر مسیو پاکلوسکی اعلام داشت که
مصمم شده اند که قسمت عمده قشون را از اردبیل احضار نمایند
رشیدالملك در این ضمن باردبیل رسیده و زمام حکومت را بدست
کرفته وقدری استعداد دولتی نیز وارد انجا شده اند

(زنجان)

اردوئی ازقشون دولت بسر کردکی یپرم و سردار بهادر که
بطرف اردبیل میروند در تاریخ ۱۶ وارد این شهر شدند چون
ملاقربان علی و دیکران هنوز درمخالفت و یاغیکری بر ضددولت
باقی اند بطرف انها حمله بردند قدری جنك واقع شد ولی یاغیها
بزودی متفرق شده تا اخرماه (نوامبر) تمام رؤسا ومؤسسین
اغتشاش رادستکیر کردند ونظم اعاده شد در تاریخ اول دسامبر

اردو هنوز زنجان بوده

(رشت)

شهر و اطراف ساکت و خالی از اغتشاش است عمید السلطان با
۲۵۰ نفر استعداد در تاریخ ۲ نوامبر حرکت کرد

(اصفهان)

صمصام السلطنه هنوز حاکم است و شهر بالنسبه منظم است راه
طهران کما کان خالی از اغتشاش راه یزد کاملاً منظم بوده اگرچه
یك قافله را دزد زده است موافق راپورت هائی که از مجرای
ایرانی میرسد راه سلطان اباد بکلی ناامن است و راه شیراز نزدیك
یزد خواست مدتی است که در تصرف سیصد نفر از اشرار کهکلو
میباشد چندین قافله و پست را زده اند قزاقهای ایرانی که مأمور
شیراز بوده اند درموقعیکه دزدهای مزبور موقتاً غایب شده اند
خود درابسلامت ازانجا در برند کمپانیهای بیمه از بیمه کردن قوافلی که از
راه شیراز میروند امتناع دارند و کرایه حمل و نقل دو برابر
کرایه سال گذشته است

حکومت اصفهان قبول نکرد که امنیت یك قافله پول را در

حوزه مأموریت خود ضمانت نماید چند روزیست در نزدیکی
اصفهان بهبودی حاصل شدولی مقارن ۲۰ نوامبر کهکلوئی هادزدی
عظیمی درارجین که در مجاورت اصفهان درراه شیراز است نمودند
پست را بکلی لخت کرده و قافلهٔ که دارای سیصد حیوان بودند
تماماً بردند از قرار راپورت دزدها نقطهٔ را گرفته اند که مشرف
ومسلط بر راه است و بکلی راه عبور و مرور را بسته اند

(یزد)

حاکم جدید حفظ نظم را کرده است و بسیاری از مقصرین را
تنبیه نموده و استعداد فرستاده است که با لوطیهای تفتی جنك
نماید بسیاری از لوطیهای مزبوره فعلاً مخفی اند روی هم رفته
یزد دراین ایام دارای اسایش و ارامشی است که مدتهای مدید
بااین خوبی نبوده راه هم خیلی امن است ولیکن یك پست را در
نزدیکی نوکنبد در اوایل این ماه دزد زده است

(عراق)

اوضاع عراق بنا بر عقیده ویس قونسول خیلی بد است یکی از
معروفین علماء درویس قونسولگری متحصن شده واظهار میدارد

که حکومت در خیال کشتن اواست ولی بالاخره مشار الیه را
متقاعد نمودند که از قونسولگری بیرون بروند بسیاری از
متمولین اهالی شهر بطرف کربلا و سایر نقاط حرکت کرده یا در
شرف حرکت اند

(کرمانشاهان)

ام الخاقان مادر شاه مخلوع بسمت کربلا میرفتند در تاریخ اول
نوامبر در قصر شیرین وفات کرده

مقارن ۸ نوامبر بین داود خان کلهر بهمراهی اکثر ایلات
کرمانشاهان از طرفی و ایل سنجابی با همراهی ایلات جاف
کردستان و احمدوند چلبی از طرف دیگر جنگی سخت واقع
شده حکم دولت بحکومت شده که از داود خان تقویت و
همراهی نمایند ولی چون فرقهٔ از اهالی کرمانشاهان مخالف با
مداومت این جنگ بودند و احتمال میدادند نظر باینکه ایل
جاف سنی هستند بالاخره منتهی بجنگ مذهبی شود لهذا
حکومت قبل ازفرستادن استعداد چندروزی استمهال نمود وقتیکه
قشون فرستاده شد سنجابی ها عقب نشسته زیرا که با قشون

حکومت میل نداشتند بجنگند بنا بر این داود خان چندین ده
را غارت کردو رفت

راه ها امن و ازقرار راپوت محال اطراف همدان مغشوش
وغیر منظم و عبور و مرور قوافل مطلقاً موقوف است

(کرمان)

از اثر اقدامات مجدانه حکومت شهر و اطراف مدتی است که
ساکت و منظم است موافق تلگراف مورخه ۲۹ نوامبر واصله
از کرمان طوایف بلوچی سرحد مشغول جمع اوری استعدادی
هستند و ظاهراً مقصد شان غارت محال نرماشی است وزیر
مختار انکلیس بدولت ایران اصرار کرده و فشار اورده است
که از برای جلوگیری این مسئله اقدامات نمایند لهذا استعداد
از سیستان و کرمان به بمپور فرستاده میشود و امید میرود
که از انجا بتوانند طوایف بلوچی را جلوگیری نمایند

(شیراز)

راه ها رو به بدی و نا امنی است پست بوشهر را در نزدیکی
کازرون دزد زده است دو بسته که متعلق بقونسول انکلیس بوده

است نیز برده اند ظاهراً دزد ها از طایفه قشقائی بوده اند

پست طهران را در نزدیکی یزد خواست دزد زده است و یك قافله که هفتاد مال داشته است و ارباب رستم از همراهان قافله بوده در نزدیکی خوان کرکان دزدها زده برده اند و ارباب خود را انها بمنزل رسانیده است

در تاریخ ۱٦ وقوع دزدی دیگری شبیه بسرقت فوق در کدار سینه سفید که در نزدیکی دشت ارژن است راپورت داده شده دزد هر دو فقره کهکلو ئیه بوده اند ولی این مسئله دور از عقل و تصور است که بدون رضایت قشقائی این دزدیها را کرده باشند

(مسیو پاسك) قونسول جنرال روس در تاریخ ۱۵ وارد شد

منصور السلطنه عرب مأمور حکومت دشتی و دشتستان گردید قرار این بود که تا برازجان (مستر بیل) را همراهی نمایند ولی حرکت مشارالیه فعلاً مثل هر چیز دیگری بسته است به تقدیرات و پیش امد کار حکومت

در تاریخ ۲٤ (نوامبر) قافله بزرگی که همراه مسیو پاسك

قونسول جنرال روس و (مسیو کاد لو بیکی) نایب قونسول جنرال بوشهر حرکت میکردند دچار حملات ایلات گردیده

از قرار مذکور بویر احمدیها که طایفه از کهکلو یه ها هستند بوده اند

از مستحفظین همراه انها دو نفر قزاق روسی تیر خورده یکی مقتول و دیگری مجروح شده است دو نفر قزاق ایرانی نیز زخمی ده یا دوازده نفر دیگر از ایرانی همراهان قافله کشته شده اند این اتفاق در پل (قره کچ) که بین خان زنیان و دشت ارژن است واقع شده

بمحض وقوع اتفاق صاحبمنصبان روسی مراجعت بخان زنیان نموده فوراً قونسول انکلیس و دکتر ولات حکیم تلکراف خانه با یك عده مستحفظ از شهر بانجا رفته این قسمت از راه بوشهر در تمام ماه نوامبر مغشوش بوده و تمام اغتشاش را بقشقائی نسبت میدهند ولی معلوم نیست که این حرکات با رضایت و تصویب صولت الدوله است یا خیر قشقائی ها اتصالا با سیم تلکراف دست اندازی نموده و همچنین یکنفر تلکرافچی را که در راه بوده مدتی نکاهداشته و

کتك زده اند بعلاوه طوایف بویراحمدی درحدود راه فارس
و اصفهان مشغول غارت قوافل بوده‌ودریك مورد پنجنفر را
کشته اند

محل بویراحمدیها سابقاً درتحت حکومت بهبهان بود ولی
دراین اواخر ازحکومت فارس مجزا شده وجزو بختیاری شده است
جز یك اردوی معظم قوی هیچ چیز دیکر نمی تواند بویر
احمدی را منظم نماید

بین ده بید وشیراز ودرخود شهر شیراز ایالت تاکنون توانسته
است بقدرت ونفوذ خود انتظام نکاه دارد ولکن اکر از تقویت او از
حیث فرستادن استعداد یا دادن پول برای تجهیز استعداد مضایقه
شود احتمال نمیرود که ایالت بتواند انتظام را نکاه دارد ودر هرحال
برای تنبیه اشرار ایلات که مرتکب جنایات و شرارتها از قبیل
اتفاق صاحب منصبان روسی میشوند ایالت قدرت ندارد

سفارت انکلیس جدا بدولت اصرار نموده است که فوراً ایالت
فارس را تقویت و امداد نماید

ایالت فارس بواسطه سخت کیری فروش تریاك قدری طرف

نفرت مردم شده است درتاریخ ۲۸ شورشی در شیراز واقع شد
اکرچه زود شورش برطرف شد ولی (مستر بیل) وضع را سخت
میبینند زیراکه ایالت اسباب و وسیله اعمال قدرت را ندارد و اکر
استعفا بدهد کسی نیست که مقام را اشغال نماید

(خلیج فارس)

بوشهر

در این جا اهالی برای انجمن ولایتی بعوض اینکه شش نفر انتخاب
کنند ۱۲ نفر انتخاب کرده بودند ازطرف وزارت داخله امر
صادر شد تجدید انتخاب کرده و شش نفر انتخاب نمایند

چون انجمن نتوانست از اهل محل یکنفر وکیل برای مجلس
ملی طهران انتخاب نماید لهذا ازطرف وزارت داخله از انها خواسته
شد که از بین بیست نفر اشخاص که اسامی شان را بانها تلکراف
کرده اند و مقیم طهران اند یکی را بسمت نماینده کی بوشهر
انتخاب کنند

ایالت فارس درتاریخ سلخ اکتبر اعلام داشت که مسئولیت
امنیت راه فیروزآباد را بعهده نمیتوانند بکیرند لهذا قوافل شروع

در تعقیب تلکراف مورخه ۱۵ دسامبر خود اینك با نهایت افتخار
راپورت میدهم که از کنفیل قونسولکری دولت فخیمه در شیراز
راپورت زبان دار کاملی رسیده است و وضع ناکواریکه از اثر
تهاجمات و غارتهای طوایف بویر احمدی در راه بین بوشهر و
اصفهان حادث شده مجسم و تشریح مینماید

این طایفه بویر احمدی بواسطه بهره و نتیجه که از اعمال
خود برده ومخصوصاً ازاثر حملهٔ که جدیداً بمسیو پاسك کرده اند
جسارت زیاد و نفوذ کلی حاصل کرده اند وعقیدهٔ مستر بیل
انستکه تنبیه انها جداً لزوم پیدا کرده و اینطور اظهار عقیده میکند
که فقط قوهٔ که بتوانند چنین خدمتی را بعهده کیرند اردوئی خواهد
بود متشکل ازسوار قشقائی و بختیاری متفقاً واین اختلاط بواسطه
اختلاف ورقابت بین رؤسای این دو ایل غیر ممکن لهذا موردی
که مداخله برای اجانب ورفع احتیاجات فوری ضرورت پیدا
می کنداکر هنوز نرسیده باشد ازوما چندان دور نیست و مشار
الیه صلاح می بیند که تنبیه عشایرمزبوره بوسیله اعزام اردوی
انکلیس صورت کیرد

اکر چه در این موقع همچو اقدامی را تصویب نمیکنم
ولی از طرف دیکر خیلی مشکل است که ازاظهار عقیده راسخ خود
احتراز کنم و ان عقیده اینکه اکر بدولت ایران فوراً پولی داده
نشود بلزودی مجبور خواهیم کردید که مسئله لزوم انحراف ازمسلك
و پولتیك اسامی انکلیس را که در تلکراف جنابعالی به سر
انیکلسن دستور کلی داده شده در تحت ملاحظه بیاوریم

این غیر ممکن است که در مدت غیر محدودی بتوانیم
اوضاع فعلیه که وخامت ان باندازه ایست که ژنرال قونسول
روس از شیراز به بوشهر نمیتواند حرکت نماید تحمل بنمائیم

بدیهی است که مسیو بیل کمان نمیکند که دولت ایران
قدرت و توانائی تنبیه این عشایر قطاع الطریق را داشته باشد
علی ای حال فقط کمك و مساعدت پولی میتواند بدولت امید و
احتمال توانائی اعاده نظم بدهد و نظر باینکه استعداد رحیم خان
در سمت شمال بنا بر راپورت دیروز بکلی مقهور شده است
و این مسئله بر نفوذ دولت خواهد افزود لهذا این موقع را
برای دادن استقراض بدولت ایران مناسب میدانم

سرمای سخت اخیراً اشرار ایلات را مجبور نموده که از راه دست بکشند ولی این بهبودی عارضی لزوماً طولی نخواهد کشید

نمره ۱۲

تلگراف سر انیکلسن بسر ادوارد گری (واصله ششم ژانویه)

از سن پطرزبورغ ۶ ژانویه ۱۹۱۰

یادداشتی از دولت روس در خصوص استقراض اظهاریه بمن رسیده است دولت معظم از اینکه شرکت در یک استقراضی داشته باشد اساساً امتناع نمی نماید ولی یقین دارند که یک قرض جزئی ولو اینکه ۴۰۰۰۰۰ لیره بوده باشد باعث بهبودی بادوامی در اوضاع نشده و بزودی پول تمام خواهد شد لهذا عقیده شان بر این است که این استقراض باید مقدمه و متصل به استقراض معتنابه دیگری بوده باشد زیرا که فقط قرض کلی میتواند وجوه لازمه را برای احداث اصلاحات فوری و همچنین برای تادیه یا تبدیل و تثبیت قروض جاریه که فعلا بار وزینی بر دوش خزانه ایران هستند تهیه نمایند

بعلاوه دولت روس توجه مخصوص ما را معطوف باین مسئله مینماید که دولتین روس و انگلیس فقط بوسیله مذاکره استقراض کلی است که خواهند توانست اصرار در تأسیس کنترل موثری در مالیه نمایند

کنترل مصارف وجه استقراض ناگزیر و لازم و بعقیده دولت معظم وظایف کنترل باید بعهده کمسیون مالیه مخصوصی واگذار شود

نمره ۱۳

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ششم ژانویه)

از طهران هشتم ژانویه ۱۹۱۰

راجع به تلگراف سر انیکلسن مورخه ۶ ژانویه

البته غیر ممکن است که بطور قطعی اظهار نمود که از مساعدت پولی دولت ایران میتواند انتظام و اوضاع معمولی مملکت را اعاده نماید ولی احتمال کامیابی استحقاق امتحان را دارد بعقیده من عجله در دادن قرض بیش از زیادی و کمی مبلغ ان برای اخذ نتیجه اهمیت خواهد داشت بعلاوه همین قدر که ولایات و ایالات بدانند

که دولتین در این موقع بحران بدولت ایران مساعدت وهمراهی
مینمایند بر نفوذ و اقتدار ان دولت در نظرها افزوده خواهد شد

نمره ١٤٥

راپورت سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ١٧ ژانویه
١٩١٠) از طهران ٢٧ دسامبر ١٩٠٩

در تاریخ ٣٠ ماه گذشته پروگرام وزراء که خلاصه ان را
میفرستم پیشنهاد مجلس گردید وبعد از اینکه در جلسه سری
درتحت مذاکره درامد رسماً تصویب گردید دو مادهٔ که اقوی
احتمال استفاده واخذ نتیجه بسته بانها است یکی استقراض
٥٠٠٠٠٠ لیره و دیگری استخدام مستشاران خارجه
میباشند و این هر دو مسئله قبول گردید بشرط اینکه بعدها
شرایط راجع باستقراض و استخدام مستشارها بنظر و تصویب
مجلس برسد

در تاریخ ١٢ شهر حال وزیر امور خارجه شخصاً وبطور غیر
رسمی بدو سفارتخانه امد برای اینکه با اطلاع بدهد که تقاضای
رسمی استقراض روز بعد خواهد شد و همچنین برای اینکه احتیاج

و ضرورت فوری دولت ایران را به پول بمن و همکارم تبلیغ و تأکید
نمایند

روز بعد وزیر خارجه مجدداً امد ولی این مرتبه بهمراهی
وزیر مالیه هر دو وزیر رسماً درخواست استقراض نمودند واظهار
داشتند که پول برای اعاده نظم و برای احداث اصلاحات در
ادارات دولتی خاصه در اداره مالیه قطعاً و حتماً لازم است

از موقعی که این درخواست شده تمام امور در طهران در انتظار
و معلق اند هیئت وزراء بایك التهابی منتظر اند که بدانند دولتین برای
استقراض چند شرط خواهند نمود و بعلاوه در هر مورد بمن
ووزیر مختار روس خاطر نشان میکنند که اگر استعفا بدهند
استعفای انها منتج قطع مذاکرات خواهد شد

اما در خصوص انتظام و اوضاع ولایات در مدت چهار هفته
گذشته فقط اتفاق مهمی که راپورت داده شده است اینکه جنگی دو
سه روز قبل در نزدیکی سراب بین پسر رحیم خان و قسمتی از
اردوی دولتی که از طهران اعزام گردیده واقع شد در این جنگ
ریاست و فرماندهی قشون دولتی با پسر سردار اسعد بوده و

از قرار مذکور نتیجه جنك شکست فاحش سوارهای رحیمخان بوده است وضع راه اصفهان و بوشهر تا چند روز قبل اکر تغییری داشته بدتر از زمانی که راپورت سابق را داده‌ام بوده است ولی امروز صبح میشنوم! چند قافله بین کازرون و شیراز عبور میکند و طوایف بویر احمدی بواسطه سورت سرما مجبوراً دست ازاردوکاه‌های خود کشیده و رفته اند وراه بین اصفهان و یزدخواست دیکر بواسطه کهکلوها مسدود نیست اخبارات اخیره مشعر اند براینکه بهبودی در راه بین همدان و کرمانشاهان عارض شده است

ملفوفه در نمره ١٤

(خلاصه پرکرام یامرامنامهٔ وزراء که در تاریخ ٣٠ نوامبر ١٩٠٩ پیشنهاد مجلس ملی شده است)

پس از مقدمه طولانی راجع بلزوم فوری اصلاحات مملکتی در پرکرام مرقوم‌شده که مقصود عمده که دولت باید درنظر داشته باشد حفظ انتظام است در مملکت و برای حصول این مقصود مواد ذیل لازم است

اولاً ترتیب قشون منظمی که در نقاط مختلفه مملکت دائماً ساخلو و متوقف باشند

ثانیاً تشکیل امنیه مرتبی برای حفظ امنیت طرق تجارتی

ثالثاً تأسیس پلیس یا نظمیه کافی کاری در تمام شهرها

اصلاحات قشونی مداقه کامل لازم خواهد داشت لایحه ان پس از دقت و تمام بنظر پارلمان خواهد رسید ولی برای اینکه فعلاً حفظ انتظام کرده شود دولت پیشنهاد می کند که موقتاً از سربازهای موجوده ٢٥ الی ٣٠٠٠٠ نفر در تحت سلاح حاضر نماید بودجه این قوا نیز برای تصویب به نظر پارلمان رسانیده خواهد شد

برای اداره دولت مبلغ ٥٠٠٠٠٠ تومان فوراً لازم است نظربراینکه تحصیل این وجه دراین موقع در خود مملکت مشکل است لهذا پیشنهاد میشود که قرض جدیدی کرده شود نظر باهمیت حفظ انتظام در تمام مملکت دولت چنین پیشنهاد میکند که بدون فوت وقت بمذاکرات راجع باستقراض فوق الذکر شروع شود و پس ازان داخل مذاکرات استقراض بزرکتری

برای تثبیت قروض مختلفه که با مرابحهٔ سنکین بدولت داده شده بشوند و مرابحه که دولت برای استقراض بزرك خواهد داد وطبیعتاً نازلتر ازمرابحه ایست که فعلا برای قروض جاریه مختلفه میدهند و باین وسیله محل جدیدی برای تأدیه منفعت وقسط استهلاك این استقراض بزرك تحصیل خواهد شد ونتیجهٔ مذاکرات راجع باستقراض درموقع تقدیم پارلمان خواهد کردید

اهم اصلاحاتي که دولت باید بعهده کیرد تأسیس اداره کنترل است که عایدی و مخارج دولت راکنترل نمایند این مسئله بقدر حفظ انتظام اهمیت خواهد داشت درضمن اصلاحات مالیه لازم خواهد بودکه دیوان محاسباتي نیز تأسیس شود و ترتیب مخصوصی برای جمع اوری تمام مالیات در مرکز و همچنین تأسیس اداره خزانه داری اتخاذ کردد

بودجه هر ادارهٔ بایدمعین شده و پیشنهاد پارلمان کرددولی قبل ازاینکه این بودجه ها تمام شده وبموقع اجرا کذارده شود بودجه سابق معمول به وجاری خواهد بود بعلاوه لازم است که ادارات

مختلفه دولت را بطرح جدید تأسیس نمایند و برای حصول این مقصود وبجهت اطمینان از اجرای اصلاحات پیشنهاد میشود که مستشارهای خارجه استخدام شوند ادارات عدلیه و معارف مخصوصاً محتاج اصلاح اند چنانچه اصلاح عدلیه شروع کردیده است

قوانین جدیده تقدیم پارلمان خواهد کردید ولی تاهنکامیکه ان قوانین وضع و تصویب نشده قراعدفعلیه کماکان معمول خواهد بود و وزیر عدلیه اختیارات خواهد داشت که اجزاسی خود را انتخاب نماید

لایحه اصلاح معارف نیز تقدیم مجلس خواهد شد وشامل ماده راجع بتصویب مخارج برای اعزام محصلین به اروپا خواهد بود

نمره ۱۵

سر جرج بارکلی به سر ادوارد کری (واصله ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰) از طهران مورخه ۲۷ دسامبر ۱۹۰۹

(اقا) با کمال افتخار سواد مشروحه قونسول ژنرال مشهد را که تفصیل قتل فتوائی دو نفر اسماعیلی را در نیشابور که بحکم و اشاره بعضی علماء بوده راپورت میدهد لفاً تقدیم میدارم

بدولت ایران خاطر نشان نمودم که نظر باینکه اقاخان (سلطان محمد شاه) در تبعیت انکلیس دارای مقامی است و کلیه اسماعیلیها در انکلستان مورد توجه مخصوص هستند این اتفاق اثر اسف انکیزی در ان مملکت حادث خواهد کرد و همچنین در لزوم تنبیه مرتکبین و انفصال حکام نیشابور و دررود تأکیدات بلیغه نمودم

بحسب ظاهر حاکم نیشابور در این موردي کفایتی و ضعف نفس بروز داده که تقصیر محسوب میشود و حکومت در رود قطعاً در این قتل شرکت داشته است

سردار اسعد که این اظهارات باو شده بود خود ظاهراً تصدیق داشت که مجازات این متعصبین نادان که مرتکب و مسؤل قتل اند برای سرمشق بودن در نظر دیکران اهمیت کامل دارد و وعده دادند که دو نفر مقصری را که برای تحقیق و استنطاق بطهران اورده شده اند مجازات نمایند و لیکن اظهار میداشت که دولت فعلا انقدر قوی و قادر نیست که دو نفر ملا را بدون اجازه علمای نجف بقتل برسانند چنانچه از علمای

نجف این اجازه خواسته شده است بالاخره وعده داد که دو حاکم مزبور را خلع و منفصل نماید و اکر علمای نجف اجازه ندادند که دو نفر مرتکب بقصاص برسند یکی از انها که باقر دررودی باشد و شخصاً مرتکب قتل بوده بحبس ابد محکوم نمایند و معین الغرباء محرك و مشوق این قصد را به کربلای معلا تبعید نمایند

ملفوفه در نمرهٔ ١٥

راپورت سایکس قونسول ژنرال انکلیس در مشهد

بسر جرج بارکلی مورخه ٧ دسامبر ١٩٠٩

(اقا) باکمال افتخار راپورت میدهم که محمد خان منشی ژنرال قونسولکری و شخص معروف و معتمد دیکری که برای تحقیق واقعه اسمعیلی ها و صدمات و لطمات سختی که بر انها وارد شده بود رفته بودند مراجعت کرده اطلاعاتي که سابقاً از مجاری مختلفه بمن رسیده بود کاملا تصدیق مینمایند و اطلاعات جدیده ضمیمه مینمایند نتیجه اینکه وقایعی که راپورت میدهم کاملا صحیح است

بدولت ایران خاطر نشان نمودم که نظر باینکه اقاخان (سلطان
محمد شاه) در تبعیت انکلیس دارای مقامی است و کلیه
اسماعیلیها در انکلستان مورد توجه مخصوص هستند این اتفاق
اثر اسف انکیزی در ان مملکت حادث خواهد کرد وهمچنین
در لزوم تنبیه مرتکبین و انفصال حکام نیشابور و دررود تاکیدات
بلیغه نمودم

بحسب ظاهر حاکم نیشابور دراین مورد بی کفایتی و ضعف نفس بروز
داده که تقصیر محسوب میشود و حکومت در رود قطعاً دراین
قتل شرکت داشته است

سردار اسعد که این اظهارات باو شده بود خود ظاهراً
تصدیق داشت که مجازات این متعصبین نادان که مرتکب و
مسؤل قتل اند برای سرمشق بودن در نظر دیگران اهمیت
کامل دارد و وعده دادند که دو نفر مقصری را که برای
تحقیق و استنطاق بطهران اورده شده اند مجازات نمایند ولیکن
اظهار میداشت که دولت فعلا انقدر قوی و قادر نیست که دو نفر
ملا را بدون اجازه علمای نجف بقتل برسانند چنانچه از علمای

نجف این اجازه خواسته شده است بالاخره وعده داد که دو
حاکم مزبور را خلع و منفصل نماید و اگر علمای نجف اجازه
ندادند که دو نفر مرتکب بقصاص برسند یکی از انها که باقر
دررودی باشد و شخصاً مرتکب قتل بوده بحبس ابد محکوم
نمایند و معین الغرباء محرک و مشوق این قصد را به کربلای
معلا تبعید نمایند

ملفوفه در نمرهٔ ۱۵

راپورت سایکس قونسول ژنرال انکلیس درمشهد

بسرجرج بارکلی مورخه ۷ دسامبر ۱۹۰۹

(اقا) باکمال افتخار راپورت میدهم که محمد خان منشی
ژنرال قونسولکری و شخص معروف و معتمد دیکری که
برای تحقیق واقعه اسمعیلی هاوصدمات و لطمات سختی که بر
انها وارد شده بود رفته بودند مراجعت کرده اطلاعاتی که
سابقاً از مجاری مختلفه بمن رسیده بود کاملا تصدیق مینمایند
و اطلاعات جدیده ضمیمه مینمایند نتیجه اینکه وقایعی که
راپورت میدهم کاملا صحیح است

۲ گمان نمیکنم که لازم باشد برای اطلاع شما عرض کنم که اسمعیلیها پیروان حضرت والا اقاخان پیشوای مسلمانان هند است میباشند

در ایران اسمعیلیها پریشان حال ومفلوك وبدستجات کوچك تقسیم در اطراف متفرقند مخصوصاً در اطراف محال قاینات و نیشابور متوطن میباشند در مدت ارتباط طولانی من با ایران هیچ چنین اتفاق واقع نشده بود و بدتر از همه این بیچاره کان در تحت حکومت ملی جدید که خود را متمدن میخوانند دچار این صدمات و بدبختی شده و بقتل رسانیده شده اند و پس از کشتن یك شناعت و فضاحتی بانها رفتار نموده اند که نمیتوان ذکر کرد حقیقتاً نعش های انها تا چند روز قبل دفن نشده مانده بود

(۳) محرك و باعث تمام این قضیه ظاهراً ملا عبد الکریم نامی بوده که سابقاً اسمعیلی بوده ولکن بعقیده تشیع بر کشته است

مشار الیه بمعین الغرباء که یکی از مجتهدین کوچك مشهد

وهوا خواه جدی مشروطه بوده ارائه طریق نموده که املاك معینی سپرده بملا سلیمان نامی است وعشر انها برای حضرت والا اقاخان فرستاده میشود بهتر این است که این شخص را بکشیم و املاك را تصرف کرده تقسیم نمائیم

درماه اکتبر کذشته معین الغربا ملا سلیمان و سایر اسمعیلی ها را در مشهد احضار در انجا در خصوص عقاید انها تحقیقات بعمل اورده اند بعد از این اقدام معین الغربا بدیز اباد که پنج فرسخی شرقی نیشابور است رفته در انجا حاجی محمد باقر در رودی و محمد حسن خان حاکم دررود بمشار الیه ملحق شدند این اقایان اسمعیلیها را شکنجه کرده و مسجد انها را خراب کرده اند و پس از ان از انجا بکاظم اباد رفته و بهمان طریق عمل نموده اند

پس از شنیدن این خبر کاغذ خیلی سختی از اقا زاده که از مجتهدین بزرك است کرفته و فرستادم بدست معین الغربا رسانیدند من خود نیز مکتوب خیلی سختی بخازن الملك حاکم نیشابور نکاشتم حاکم نیشابور جواب داد که این قضیه را ختم واصلاح نموده است

(٤) ملا سلیمان و ملا حسینعلی و سه نفر دیگر از رؤسای اسمعیلی را به در رود بردند و در انجا محکوم بقتلشان نمودند و همچنین حاجی اخوند که ملای معروفی است و فعلا در ژنرال قونسولگری سلامت است غیاباً محکوم بقتل کردند پس از ان حاکم در رود و حاجی محمد دررودی به نیشابور رفته و مسئله را بحاکم و شیخ اقای مجتهد انجا اطلاع دادند شیخ اقا از مداخلهٔ در این امر جداً امتناع نموده و بعد از خازن الملك تقاضا نمودند که میر غضب خود را برای کشتن انها بفرستند ولی مشارالیه از این کار امتناع کرد

رئیس نظمیه جدید که در ان موقع اهمیت موقع و واقعه را بحکومت خاطر نشان مینمود نیز این مسئله را تصدیق مینماید

حقیقتاً درباره چنین حکومتی که میداند چه اتفاق می افتد و اقدام نمیکند چه خیال میتوان کرد بهر حال اتفاقات وخیم تر افتاده که ذیلاً عرض میکنم (٥) حاجی محمد باقر در رودی معین الغربا را وا داشت که اجازه کشتن انها را بدهد و پس از تحصیل اجازه حاجی محمد باقر در رودی انها را بقتل رساند و

بدنهای انها را معرض فضاحت و شناعت ها نمود که حیا و نزاکت ذکر انها را اجازه نمیدهد

اسماعیلیها عریضه بحکومت نیشابور نوشته و اجازه خواسته اند نعش انها را بردارند ولی حکومت مبلغ گزافی برای اینکار مطالبه نمود و انها هم ندادند

بقیه اسماعیلیها که در قید انها بوده و نتوانستند فرار کنند برای استخلاص خود مجبوراً مبلغ گزافی بحکومت نیشابور دادند

(٦) پس از ان بواسطه احکامات سختی که از طهران رسید و هم چنین از اثر ورود من در نیشابور حاج محمد باقر مذکور دستگیر و بطهران فرستاده شد ولیکن معین الغرباء هنوز در مشهد است و من مشغول اهتمام و فشارم که او نیز بدنبال رفیق خود برود

و این مسئله را نیز اطلاع میدهم که اقا زاده صحت مطالب فوق را تصدیق نمودند

(٧) عقیده من انست که علاوه بر ارتباط اسماعیلیها با ما تقاضای حس انسانیت این است مجازات سختی نسبت باین دو ملا

و حكام نيشابور و دررود بشود كه سرمشق ديكران بوده باشد و در اين مسئله يقين دارم كه جناب عالى جد واصرار خواهيد نمود هم كار محترم من ژنرال قونسول روس و مأمورين ايراني در اين عقيده بامن متفق اند كه اين اتفاقات سوء واقع نمى شد اكر نيشابور درتحت حكومت خراسان ميبود و در اين خصوص متفقاً بطهران اظهار نموديم كه چاره و علاجى براى اين وضع بنمايند شايد چندان لازم نباشد كه براى ارائه اشكال عظيمى كه در كذرانيدن يك عملى با حكومت نيشابور داريم مسئله بانك را ياد اور شوم واميدوارم كه هم اين شخص ازحكومت منفصل كردد وهم نيشابورمجدداً درتحت ايالت خراسان مقرر شود

تفكيك انجا از حكومت خراسان بعنوان موقت و از براى ميل واسايش شخص شاهزاده نيرالدوله بوده است تاهنكامى كه اين بي ترتيبي مرتفع نشود اميد وانتظار بهبودى و اصلاح امور اين محل را نميشود داشت

موافق اطلاعاتيكه اخيراً تحصيل كرده ام بي نظمى و شرارت هنوز دران نواحى فرمان رواست و اسماعيليهاى بيچاره رامعرض

صدمات و غارت مينمايند ولى اكر تلكرافى خطاب بحكومت نيشابور بشود كه فعلاً انها را حفظ نمايد تااينكه از طرف سفارت اقدامات قطعى در اين خصوص بشود اميدوارم كه از اين وضع ناكوار جلوكيرى شود

(بنده ... ماجر سايكس)

نمره ١٦

مراسله سرجرج باركلى بسرادوارد كرى (واصله ١٧ ژانويه ١٩١٠) ازطهران ٣١ دسامبر ١٩٠٩

(اقا) با كمال افتخار خلاصه ماهيانه وقايع ايران كه متعلق به چهارهفته كذشته است لفاً تقديم ميدارم

(بنده باركلى)

ملفوفه در نمره ١٦

خلاصه ماهيانه وقايع ايران متعلق بچهارهفته كه منتهى به (٣١) دسامبر ١٩٠٩ ميشود

مجلس — مراسلهٔ وزراء كه در تاريخ ٣٠ نوامبر تقديم مجلس شد در جلسه هفتم دسامبر در موقعى كه تمام وزراء حضور داشتند رسماً تصويب شد مجلس موقع را مغتنم شمرده خاطر نشان هيئت وزراء نمودند كه در كليه امور ماليه بايد شور با

مجلس بنمایند

پس ازمباحثه طولانی در تاریخ ۲۵ شهرحال مجلس باکثریت
اراء تصویب نمودند که دولت برای ضرب چهارصد هزار لیره
نقره در ضرابخانه دولتی قرار داد و مقاولهٔ ببندند

در مدت ماه گذشته مجلس ملی اکثر مشغول ترتیب نظامات
داخلی بوده و در تاریخ ۲۸ لایحهٔ ان دفعه ثالث قرائت شد

اشکالات مالیهٔ — دولت ایران در تاریخ ۱۳ بسفارتین انکلیس
و روس برای استقراض پانصد هزار لیره اظهار نمود و هنوز
منتظر جواب است

(تبریز)

تبریز بدون اغتشاش بوده است ولی در نزدیکی سراب
بین دستهٔ از ایلات در تحت فرمان پسر رحیم خان و اردوی
دولتی درتحت فرمان پسر سردار اسعد و یفرم جنکی واقع
شد و در ان جنك از قرار راپورت قشون دولت فاتح
بوده است

اصفهان

شهر ساکت و خالی از اغتشاش بوده دسته کهکلوئی که در خلاصه
ماهیانه سابق راپورت داده بودم که نقاط مشرف براه ارچینی را
تصرف نموده بودند در تاریخ ۳ دسامبر رفته اند ولیکن در تاریخ
۷ مراجعت نموده ویك قسمت انها در اطراف قمشه مشغول غارت
بوده اند قونسولهای انکلیس و روس مکرر بصمصام السلطنه
حکمران در این خصوص اظهارات رسمی نموده اند جواب این
بوده است که استعداد فرستاده خواهد شد ولی بدلایل صحیحه
کمان نمیرود که استعدادی فرستاده شود لیکن امید است وقتی که
برف بیفتد ایلات خود بروند

در تاریخ ۱۲ دسامبر دزدها در ارچینی بودند

درراه طهران یکفرسخی شمال قم طوایف شاهسون پست
رازده وتمام بسته های امانت قیمتی را برده اند در راه سلطان
اباد نیز سرقتی راپورت داده شده است ولی راه اهواز بنا بر
راپورت امن است

صمصام السلطنه در تاریخ ۲۳ دسامبر از اصفهان حرکت

کرده و در تاریخ ۲۹ وارد طهران شده است در مدت غیبتش منتظم
الدوله کفیل حکمرانی خواهد بود

یزد

شهر کماکان منظم است راه کرمان نیز امن ولی در راه نائین هنوز
دزدیها واقع میشود

زردشتیها با اینکه کمك و تقویت زیادی از طرف حکومت
میبرند معهذا از عزیمت احتمالی او درماه مارس درخوف وهراسند و
میترسند که پس از رفتن ایشان مجدداً گرفتار صدمات و تعدیات بشوند

بازار کسب و تجارت از کسادی و انحطاط که مدت طولانی
دچار بوده بتدریج روی به بهبودی است مالیات بیش از میزان
سابق جمع اوری شده و متوالیاً بشهر میاورند

سلطان اباد

خبری شهرت دارد که در تاریخ (۶) نوامبر یکی از ساکنین
متنفذ راونج (درمحلات) موسوم به اقا صدر را با یك پسر
دوازده ساله اش بحکم حکومت بقتل رسانیده هر دو انهارا مهدی
خان نام قفقازی تیر زده و کشته و کریم خان که دشمن قدیمی علیخان

مقتول عامل زبکلر بوده با شش نفر از سوار های مخصوص
حکومت نیز همراه او بوده اند

کرمانشاه

وضع شهر ابداً خوب و رضایت بخش نیست سرقت کثیر الوقوع
است ظهیر الدوله در اواخر نوامبر از حکومت استعفا داد و
نظام السلطنه بجای ایشان مأمور گردیده ولی هنوز زمام
حکمرانی را در دست نگرفته است راه بغداد بالنسبه امن
بوده ولی در تمام طرق و شوارع دیگر دزدیهای متعدد راپورت
داده شده سیم تلگراف مکرر مقطوع چندین میل در خط
منهدم شده و طوایف غارتگر خونریز کاکاوند خیلی از مصالح
خط تلگراف را برده اند و لیکن اطلاعات اخیره مشعر بر انند
که راه های کرمانشاه حالیه خالی از دزد اند

همدان

حکومت همدان مقارن ۱۵ دسامبر منفصل گردید بنابر راپورت
ولایت انوقت خالی از اغتشاش بوده

کرمان

شهر و اطراف منظم بوده است ایلات استعدادی ترتیب داده
که حفظ نظم را می نمایند و بعلاوه مقداری از مال التجاره
قافله را که دزدزده بوده پس گرفتند بلوچی ها که گمان میرفت
بقصد غارت محال نرماشی اند حرکتی ننمودند

شیراز

ایلات باشکال زیادی اقتدار خویش را حفظ میکنند در صورتی
که صولت الدوله درحالت ستیزه و مخالفت است

دولت بفرمانفرمای ایلات اختیار و اجازه داده است که
قسمتی از مالیات محل را برای حفظ نظم نگاهدارد طرق وشوارع
نیز کما کان مغشوش اند

(خلیج فارس)

بوشهر

برای انتخابات انجمن ولایتی بعضی اشکالات پیش امده نتیجه
بطور مطلوب حاصل نشد لهذا انتخاب تا مراجعت دریا بیگی
از بندر لنگه بعهده تعویق افتاد دریا بیگی درتاریخ ۱۸ دسامبر

مراجعت نمود

(محمره)

در اخر ماه اکتبر در نزدیکی شوشتر انقلاب واغتشاش
زیادی بوده حکومت ظاهراً بی قوه و قدرت است نه
استعدادی دارد و نه نماینده مهمی از خوانین بختیاری همراه
او است درموقعی که قونسول انگلیس اورا ملاقات کرده
همراهی خودرا با مصالح انگلیس اظهار نموده حاکم
مشار الیه هنوز باید با شیخ خزعل قرار داد مرضی برای
ترتیب امور بگذارند

(نمره ۱۷)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۷ ژانویه)

از طهران ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰

تلگراف ذیل از بوشهر رسیده

مسئله راه مجدداً خیلی جالب اهمیت و سخت شده راه
بین کازرون و شیراز از هنگام اتفاق قونسولهای روس قهرا
مسدود است

در تاریخ ۹ دسامبر صولت الدوله برای اینکه با طهران مخابرات نماید بکازرون امده لکن مذاکرات راجع به تأمین راه وتنبیه و مجازات اشخاصی که بقونسولها حمله بردند نتیجه نبخشید پس از ان صولت الدوله راه جدیدی را بشیراز که از کوهستان عبور می کند و از تنکستان و جره میکذرد برای تردد قوافل پیشنهاد نمود

انجمن تجارتی و تجار معروف ایراني جداً مخالف این راه هستند زیرا که غیر معروف ودرمیان کوهستان و محل سکنای طوایف قشقائی بوده و دوراز خط تلکراف است و هیچ کاروانسرا ندارد و مال التجاره از اب در معرض خطر وضایع شدن است بعلاوه صولت الدوله هیچ اقتدار و تسلط مستقیمی در تنکستان ندارد

درمدت ماه کذشته قشقائی ها قوافل را از کازرون بشیراز برکرداندند ولی تجار بوشهر متجاوز ازهزار بار به کازرون فرستاده اند کمپانی زیتکر دویست بار در انجا دارند که نه از راه رسمی و نه از طرق دیکر میتوانند حمل کنند ودر این باب

استمداد مینمایند

اخیراً صولت الدوله به رئیس تنکستان حکم کرده که هر چیزیکه از راه رسمی حمل و نقل میشود حتی اکر به برازجان هم میروند توقیف نماید

در بین خوانین راه های مختلفه نزدیك بوشهر منافشه قریب الوقوع است

(نمره ۱۸)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۷ ژانویه)

ازطهران ۱۷ ژانویه ۱۹۱۰

تلکراف ذیل مورخه ۱۶ ژانویه از بوشهر از قونسول ژنرال دولت فخیمه رسیده است

راجع به تلکراف بلا فصل ما قبل خودم

صولت الدوله از اینکه دولت تقاضاهای اورا برای تقبل حفظ راه رسمی قبول نکرده رنجیده و ازرده شده وراه جره را مفتوح کرده است فقط برای اینکه اختیار راه بوشهر و شیراز را دردست داشته باشد

این راه ابداً مناسب نیست و تعیینش در نظر همه کس نا مطبوع است

کمپانیهای بیمه یحتمل مال التجاره هائی که در این راه حمل میشود بیمه نخواهند کرد و حکومت فارس بقونسول هاے مقیم انجا رسماً اعلام نموده که این راه رسماً شناخته نخواهد شد

لهذا نتیجه انکه صاحبان مال التجاره باید متحمل تمام خسارات وارده بشوند

مسافرت اروپائیان در این موقع بین بوشهر و شیراز خارج از احتیاط است و نرسیدن مال التجاره بشیراز شکست سختی بتجارت وارد اورده و در این نکث عمده خسارت بکمپانی های انکلیس وارد است مستدعیم که این وضع را بدولت اعلیحضرتی انکلستان عرضه دارید که در مسئله حفظ راه اقدام عاجلی فرمایند »

نمره ۱۹

تلکراف سرجرج بارکلی بسراد وارد کری (واصله ۲۳ ژانویه)

از طهران ۲۳ ژانویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکرافات ۱۷ ژانویه خودم اطلاع میدهم نظر باینکه ایالت فارس از تعیین انکه دولت ایران مسؤلیت کدام راه را متقبل است امتناع مینماید و باین جهت محتمل است که اگر خسارتی وارد شود دولت قبول ننماید لهذا عبور و مرور قوافل بین بوشهر و شیراز معطل است .

بدولت ایران اکاهی دادم که مداومت این اوضاع ناگوار را نمی توان اجازه داد و اکیداً اصرار نمودم که باید اعلان نمایند در کدام یك از راه ها رسماً مسؤلیت را بعهده میگیرند

نمره ۲۰

تلکراف سرجرج بارکلی بسراد وارد کری (واصله ۱ فوریه)

از طهران ۱ فوریه ۱۹۱۰

مفتخراً راپورت میدهم که مراسلهٔ رسمی از وزیر داخله رسیده است مبنی بر اینکه راه جره که کاملاً امن است بعوض راه معمولی شیراز و بوشهر برای تردد قوافل مقرر گردیده

نظر باینکه دولت ایران باین طریق مسؤلیت این راه را متعهد

شده است در مقابل هر سرقت و خسارتی که بمال التجاره در موقع
عبور از این راه وارد میشود ان دولت را مسوئل قرار خواهم داد

نمره ۲۱

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ٥ فوریه)

از طهران ٥ فوریه ۱۹۱۰

اردوی دولتی رحیم خان‌را شکست داده و مشار الیه بسرحد
روسیه فرار نموده شاهسونها ظاهراً رحیم خان را در موقع ابتلا
وسختی تنها میکذارند چنانچه چندین نفر ازرؤسای انها مشغول
مذاکرات میباشند که تسلیم شوند به پطرزبورغ اطلاع داده شد)

نمره ۲۲

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ٦ فوریه)

از طهران ٦ فوریه ۱۹۱۰

تلکراف ذیل از کنفیل ژنرال قونسولکری مقیم تبریز رسیده
« ازقراریکه ایالت بمن اطلاع میدهد رحیم خان با (۱۰۰)
خانوار از سرحد روس عبور نموده است جانشین قفقاز دستور
داده‌است که رحیم خان و پیروانش خلع اسلحه شده وبداخله

قفقاز برده شوند »

نمره ۲۳

تلکراف سرانیکلسن بسرادوارد کری (واصله ۷ فوریه)

از پطرز بورغ ۷ فوریه ۱۹۱۰

ازقراریکه از مسیو ایزولسکی (وزیر خارجه روس میشنوم)
مراسلهٔ ازشارژدافر ایران بایشان رسیده و از طرف دولت‌ایران
استدعای تسلیم رحیم خان را نموده است یقین است که
دولت روس قبول و اجابت این تقاضا را نخواهد کرد ولی
افسوس است که چنین خواهشی اصلاً از طرف دولت ایران
شده است

دولت روس رحیمخان را بطرف شمال قفقاز فرستاده و
پس از انکه تحقیقات در اعمال و افعال کذشته او بعمل امد ان
وقت دولت در باره تکلیف عاقبت او تصمیمی خواهد کرفت
نظر باینکه ممکن است فراریهای دیکر از سرحد عبور
نموده وبخاک روسیه بروند اقدامات در حدود برای جلوکیری
انها بعمل امده است

نمره ۲۴

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۱۱ فوریه)

از طهران ۱۱ فوریه ۱۹۱۰

سپهدار از ریاست وزراء استعفا داده است محتمل است که نایب السلطنه استعفای اورا قبول نکند

نمره ۲۵

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۱۲ فوریه)

از طهران ۱۲ فوریه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف ۱۱ فوریه افتخار دارم که راپورت بدهم که سپهدار رئیس الوزراء استعفای خودراپس گرفته است

نمره ۲۶

مراسله سرادواردگری بسرجرج بارکلی

ازوزارت خارجه انکلیس (۱۲ فوریه ۱۹۱۰)

(اقا) مراسله مورخه ۲۷ دسامبر شما راجع بقتل فتوائی دو نفر اسماعیلی باشاره بعضی علماء در نیشابور واصل کردید اقدام شما رادرتأکید و اصرار بجهت تنبیه مقصرین و عزل حکام

در رود و نیشابور تصویب و تصدیق مینمایم بعلاوه خواهش میکنم که بزودی موقع بدست اورده و باین موضوع مراجعه نمائید و بدولت ایران اظهار کنید که دولت امپراطوری انکلستان به تنبیه سخت و مجازات مرتکبین این اعمال اهمیت عظیم میدهد

نمره ۲۷

تلکراف سرانیکلسن بسرادواردگری (واصله ۱۷ فوریه)

از پطرزبورغ ۱۷ فوریه ۱۹۱۰

دولت روس حاضر است که دراستقراض فوری (۴۰۰۰۰۰) لیره بدولت ایران شرکت نماید و با دولت اعلیحضرتی انکلیس در این رای متفق اند که برای این استقراض شرایط خیلی وزین سختی نباید پیشنهاد نمود و پرکرامی که دو وزیر مختار مقیم طهران تشکیل بدهند میتواند مبنای مذاکرات با دولت ایران بوده باشد

نمره ۲۸

مراسله سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۱۳ فوریه)

از طهران ۱۹ ژانویه ۱۹۱۰

(اقا) باکمال افتخار سواد راپورت راجعه باوضاع فعلیه ایالات
فارس را که از کفیل قونسولکری دولت فخیمه رسیده لفاً
ایفاد میدارم تلکراف موروخه اول ماه که بشما کرده بودم در
موضوع همین راپورتست (بنده . . . . بارکلی)

(ملفوفه ۱ در نمره ۲۸)

مراسله مستر بیل کفیل قونسولکری شیراز بسرجرج بارکلی

از شیراز ۱۵ دسامبر ۱۹۰۹

(اقا) اشرار غارت گر بویر احمدی بیش از یك ماه است
که در نقاط مختلفه بین دشت ارژن که ده فرسنك زیر شیراز
است و کدار ارچین که در مجاورت اصفهان است مشغول
عملیات و دزدیهای عمدهٔ هستند

هریك از سرقت های بزرکی که در این مدت کرده اند
یقیناً مرتکبین در هر مورد عده شان بیش از صد نفر بوده
بعلاوه در مواقعی که کسی در مقابل انها ایستاده کی و مقاومت
نموده عزم جزم و رشادت کاملی برای حصول مقصود بروز

داده اند و مخصوصاً زدن قافلهٔ که جمعی از قزاق های روسی
و ایرانی و همچنین ژنرال قونسول روس همراه انها بوده بجدی
اسباب جسارت انها شده که تا هنکامیکه تنبیه کامل نشوند
کمان نمیکنم که قشون و استعداد ایرانی ولو اینکه عده انها به
ششصد هم برسد بتواند کاری از پیش برده و انها را
مقهور نمایند

کمان نمیکنم هیچ قومی از ساکنین فارس مکر قشقائی
ولوانکه عده انها خیلی بیشتر باشد با یك دسته قوی بویر
احمدی ابداً طرف شوند حتی قشقائی با انها مقابل نخواهد
شد مکر انکه جمعیت و استعدادشان خیلی بیش ازطرف باشد
اکر چه دلایل قطعی در دست ندارم ولی شخصاً شك دارم
از اینکه بویراحمدیها مقدم باین قبیل دزدیهای مهم پی‌درپی
شده باشند بدون انکه یك قسم اطمینان از صولت الدوله
داشته باشند که این اعمال بخلاف میل او نخواهد بود ولی این
مسئله را عرض کنم که در این ولایت اشرار را ترغیب و
حکم بدزدی کردن خیلی سهل تر از جلوکیری انها است

چنانچه قوامی ها اغلب با ایلات خمسه بهمین مسئله بر خوردند
و دراین مورد خیلی محل شك و تردید است که خود صولت
الدوله بتواند بویر احمدیرا در تحت نظم بیاوزد لیکن محتمل
است که اگر انهـا را تهدید بانتقام و تنبیه نماید فعلاً از شرارت
منصرف شوند تا موقع مناسب دیگری بدستشان اید

(۲) راجع باین مسئله حکایتیرا که یکی از دزدزده کان
نقل کرده و در تاریخ هشتم دسامبر در روزنامه شیراز درج
شده برای اطلاع شما لفاً میفرستم این قصه نمونه صحیحی
از اتفاقات جدیده که در راه تجارتی بین اصفهان و بوشهر
واقع شده است میباشد

ملاحظه خواهید کرد که در این مورد با انکه از قرار
راپورت یك نفر قشقائی بوده ابداً ذکری از اینکه قشقائی
شرکتی داشته نشده و دزدها بویر احمدی بوده اند

بگمان من در صحت این اظهار که فقط موافقت وهمدستی
بین قشقائی و بختیاری برای مطیع کردن این ایل خونخوار
غارت گر لازم و مفیداست شکی نیست زیرا که اگر ازدو طرف

بانها تهاجم نشود بی نهایت مشکل خواهد بود که یك طایفه کوه
نشین باین رشادت و فعالیت را بتوان در تنگنا انداخت و دراینکه
موافقت مذکور صورت بگیرد بحسب ظاهر امید خیلی کمی است
چرا که ایل قشقائی عموماً و ایلخانی انها خصوصاً نسبت به
بختیاری بواسطه مقام عالی که در وقایع جدید ایران حاصل کرده
اند بی اندازه حسادت می ورزند زیرا که انها را نسبت بخودشان
از حیث عده و شجاعت و جرئت پست تر میدانند نتیجه انکه اگر
این دو ایل برای انجام خدمتی متفقاً اقدام نمایند ممکن است بین
خود انها موافقت تبدیل بمخالفت ومخاصمت گردد و مخاطرات
عظیمه تولید شود

(۳) این مسئله را نیز اشاره میکنم که اوضاع فعلیه که در
چند سال گذشته بعلت انهدام تدریجی نفوذ و اقتدار دولت مرکزی
طبعاً نتیجه و حادث شده بمقام و موقعی رسیده است که عطف
توجه جدی دولتی که در ایران مصالح و منافع دارند ضرورت
پیدا کرده است

تردد تجارت معمولی مشروع بلکه حرکت یکنفر مسافر با

وجود کفایت و فعالیت قابل تحسین که فرمانفرمای فعلی ایالت
بروز میدهد مستلزم همه قسم مخاطرات است الحق وضع طوری
است که معامله و رفتارما با اولیاء امور ایران با ترتیبات و
رسوماتی که بین دول متمدنه معمول و ملحوظ است حقیقتاً اسباب
استهزا است

برای مجسم کردن احساسات فعلیه مردم در فارس صحبتی
را که یك نفر چاروادار که تازه از بوشهر وارد شده بعامل کمپانی
زیگلر کرده است برای شما نقل میکنم

عامل مزبور از چهار وادار تقاضا نموده است که بقونسول
خانه امده وضع راه را برای من شرح دهد جواب چنین داده
نزد قونسولها رفتن چه فایده و نتیجه درصورتیکه خود شانرا
نمیتوانند حفظ نمایند

الحق این اظهار کاملاً صحیح و بجا است زیرا که قونسول
ژنرال روس فعلاً نظر بحملهٔ که جدیداً باو شده نمیتواند بمرکز
مأموریت خود به بوشهر برود و هیچ امیدی هم نیست که
باین زودی بتواند مسافرت نماید

البته همین ملاحظات در باره حرکت و معاودت دستهٔ
قشون انکلیس که در شیراز است صدق خواهد کردید

اکرچه بواسطه همراه داشتن توپ ماکزیم چندان شکی
ندارم که میتوانند خود را بلب دریا برسانند معهذا میترسم
از اینکه حرکتی را توصیه و تصویب نمایم که انجام ان بدون
مخاطرات سخت و تلفات نفوس ممکن نخواهد شد

این اوضاع امور اهمیت کمتر میداشت اکر بقدر ذرهٔ امید
و علامت بهبودی در جهات اساسی ان ملاحظه می شد ولی
متأسفانه چنانچه ذکر کردم فعلاً هیچ علامتی معلوم ومشهود
نیست بلکه بالعکس مقتضیاتی که باعث ایجاد وقایع اسف انکیز
چند هفته کذشته شده ظاهراً فقط چیزی است که در ایران
ثابت و با دوام بنظر میاید

(٤) مسالك و پولتيك دولت فخيمه انكليس در صفحه
٤٣ كتاب ابي ايران نمره (٢) (١٩٠٩) جازماً و قطعياً تفصيل
داده شده است و ان این است که

(بعقیده و کمان دولت انکلستان بهترین طریقهٔ که دولتین

انگلیس و روس در مورد ایران اتخاذ نمایند همان است که از امور داخلی این مملکت مطلقاً کناره جسته و بگذارند به انقلابات و اغتشاشات موجوده مداومت نمایند تا هنگامی که یکی از عناصر مملکت قوی تر از سایرین شده و بکلی غالب و فاتح اید در ظرف این مدت دولت انگلیس حاضر خواهد بود خطراتی را که بمنافع تجارتی انگلیس وارد میشود تحمل نماید) در مقابل این اعلان مسلك با یك گستاخی عرض عقیده میکنم (موردی که احتراز از مداخله برای رفع احتیاجات فوری کفایت نمیکند اگر هنوز نرسیده یقینا و بلا تردید خواهد رسید مبنای این عقیده خود را فقط این قضیه مسلمه میدانم که در اوضاع بهبودی دائمی عارض نخواهد شد و حتماً روی به بدتری است و هیچ علامتی که دلالت بنماید بر این که چنانچه پیش بینی شده دوره انقلاب که در ان زمان دولت انگلیس متحمل مخاطرات و خسارات منافع تجارتی است سپری شده و منتهی به غالبیت و فیروزی یك عنصر معینی از مملکت گردد مشهود نیست

سرتاسر تاریخ ایران ازمنه و اعصاری است که کم و بیش انقلاب و اغتشاش پیوسته در مملکت ساری و جاری بوده و اغلب انها چندین عشره طول کشیده اند

(٥) طرز اقدامی را که من مبادرت کرده پیشنهاد می کنم و بنظر کمتر مانع دارد از قرار تفصیل ذیل است

دولت اعلیحضرتی انگلستان باولیاء امور مرکزی ایران رسماً اطلاع داده و اخطار نمایند که نظر بدلایل ذیل

اولاً مخاطرات فوق العاده وارده بتبعه خارجه که مشاغل و وظایف قانونی‌شان انها را مجبور بمسافرت و حرکت از نقطه به نقطه دیگر می نماید

مثلاً فقط در سنهٔ ۱۹۰۹ (مستر جنتامن را) در مارس (و مستر لمیتن) (و مستر اسمیت را) در اوریل و مستر لتیلتن را درژان (و مستر رایت) و مستر جیمز را در اوت و قونسول ژنرال دولت روس را در نوامبر دزد زده و تمام این دزدیها مطلق بدون مجازات مانده اند

ثانیاً تزاید دائمی دعاوی خسارتهائی که بمل التجاره در

راه تجارتي وارد شده است چنانچه در سنهٔ ۱۹۰۹ در فارس
تنها میزان ان از ۴۰۶۰۹۳ تومان الی ۵۷۰۶۳۸ بوده است

ثالثاً تکثیر و زیاد شدن حساب خسارتي که عمداً بخطوط
تلکراف اداره هند و اروپا وارد میشود چنانچه امساله تابحال
میزان ان بتقریب دو برابر سال گذشته بالغ شده است ومهم
تر از ان مخاطرات جاني است ومالی است که دائماً بر غلامان
تلکراف مامور سیم وارد می شود و بالاخره استنکاف و
استیحاش طبیعی غلامان از بیرون رفتن برای تعمیر معمور بودن
خط تلکراف و جریان مخابرات را تهدید مینماید

موقع ان رسیده است که دولت ایران زور و کفایت خود
را در استقرار و حفظ نظم بروز دهد و یا انکه رضایت دهد
بوسیله سپاه انکلیس مقصرین عمده تنبیه و مجازات شوند و
اگر در این صورت شرکت و همدستی سپاه ایران نیز لازم و صلاح
باشد ان قوه هم بکار زده خواهد شد

در صورتی که دولت ایران خود به تنهائی اهتمام کرد و
نتیجه حاصل نشد انوقت اردوی انکلیس مخصوص تنبیه و سر

کوبی اشرار پیاده خواهد شد

(۶) بعقیده من طایفهٔ که باید اختصاصاً مورد تنبیه واقع
شوند همانا طایفه بویر احمدی کهکلویه است زیرا که دو سال
اخیر قتل و غارت کری انها به شیاع رسیده و در این راه
شهرت زیادی حاصل کرده اند و تنبیه شایانی از انها یقیناً
در طوایف غارت گر دیکر اثرات متناسبی حاصل خواهد
میکرد

بخانه و محل اقامت انها که در حدود بهبهان است بالنسبه
از طرف دریا میتوان دست یافت یك اردوئی میتواند از این
خاك پیش برود و برجهای انها را خراب نماید و احشام انها
را یا اسیر و یا تلف نماید بدون اینکه این اعمال مستلزم مخالفت
و ضدیت طایفه دیکری کردد ولی معهذا چنانچه ذکر شد
در تنکنا کرفتن انها امر مشکلی است و محتمل است که بهیئت
اجماع بخاك بختیاری یا قشقائی رفته و یا انکه بسمت یزد
حرکت کنند عقب کردن انها را در هریك از جهات فوق
من پیش نهاد و توصیه نمیکنم ولی اقامت طولاني انها در هر

یك از این نقاط یا با هر یك از این ایلات یقیناً باعث مزاحمت کلی ان مردم با ایلات خواهد شد بطوری که خود انها حاضر خواهند گردید بما خدمتی بکنند که نسبت بیکدیگر نخواهند کرد باین معنی که واردین را مجبور میکنند که تسلیم وتفویض شوند و مخصوصاً اگر از طرف دولت انگلیس هم تهدید تهاجمی بشود

(۷) البته ایران مملکتی است دایماً متغیر بتغییرات لا یتناهی و ممکن است که در ظرف چند هفته بهبودی غیر مترقبه در امور حادث شود ولی تکلیف خود میدانم که تاکید کنم که علائم این چنین تغییری ابداً مشهود نیست و باین جهت انچه را که بعقیده خود یگانه وسیله ممکن برای دائر داشتن تجارت و تردد انگلیسها بدون اینکه در معرض مخاطرات کلی مالی و جانی باشند میدانستم پیشنهاد نمودم

در خاتمه خاطر نشان میکنم که اگر لزوم اقدامات عملی را تصدیق گردید هرچه زودتر اقدام بشود بهتر خواهد بود زیرا که در هر دفعه دزدها دزدی می کنند هم اسلحه شان بهتر

شده هم جسورتر و هم ترتیبشان منظم تر میشود (بنده .... بیل)

ملفوفه (۲) در نمره ۲۸

بیانات چارواداد

من با یك قافلهٔ که شامل ۶۲ قاطر و ۱۰ الاغ بوده از بوشهر بشیراز امدم

در احمدی از هر کمندی ۱۲ قران گرفتند (کمندی (۲۵) قاطر)

وجو را از قرار ۲ قران پنجشاهی بما فروختند درصورتیکه قیمت معمولی محل سی شاهی بوده است

در برازجان بشرح ایضاً

در دالکی بهمچنین باضافه که بقیمت ۲ قران فروخته شد در صورتی که قیمت محل ۱۰ شاهی بوده است و در سرپل دالکی از کمندی چهار قران گرفته شد

در کنار تخته و کمارج هیچ تحمیل بی حسابی نشد ملا خورشید خوب رفتار می کند

در کازرون بشرح ایضاً هیچ تحمیلات غیر مشروعی

در این سمت کازرون کرده نشد

در ساعت یك بظهر ببرج سینه سفید رسیدیم ۱۴ تفنك چی از دشت ارژن و دو نفر سرباز و یك سوار فتح الملك همراه ما بودند .

دزدها از برج تا چشمه مروارید بر امده کی های بالای راه را گرفته بودند تیر اول در جلو قافله خالی شد یك سوار کشته شد تفنك چی ها که نیز در جلو بودند فرار کرده و دزدها از اطراف سمت عقب قافله را احاطه کردند تمام قافله رالخت کرده بردند ومارا کتك زده ولخت کردند و یکی از چاروادار های همراه مرا باخود بردند واورا تا نقطه که سه فرسنك از پل زنیان فاصله دارد و موسوم است به (هفت بر مخودیان) برده ودر انجا دست های اورا بسته وکذارده اند مقصودشان از بردن او کمك در راندن و حفظ قاطرها بوده است

خسارت شخص من ۴۵ قاطر و ۲ الاغ و ۱۰۰ تومان با تمام لباس هایم بوده در واقع آنچه داشتم بردند

دزدهای مذکور فرقهٔ از بویراحمدی که موسوم به طهمورثی هستند میباشند اینها دشمنهای کریم خانند و تا هنکامی که او زنده بود درخاك بختیاری سکنا داشتند از سال کذشته بسمت مشرق حرکت کرده اند رئیس انها کیخا محمد علي است و جدیداً با معاونت ملا قباد درخاك بختیاری غارتي کرده ۱۲۰۰۰ کوسفند برده اند

بارهای ما بیشتر مال التجاره قماش به ده بویر احمد یهاانهارا اکثر در اردکان و بهبهان بفروش میرسانند فقط طریقی که میتوان با انها معامله ومقابله کرد این است که بختیاری وصولت الدوله با یکدیکر متفقاً اقدام نمایند طایفه بویر احمدی میتوانند ۱۰۰۰۰ نفر تهیه نمایند که عده کمی از انها سواره اند هر یك از انها مقابل با یك قشقائی و ۱۰۰ نفر از ساکنین دیکر فارس میباشند

۴ قلعه محکم دارند که بدون توپ کرفتن انها ممکن نیست

یکنفر قشقائی نیز جزء دزدها دیده شد

رؤسای سارقین معروف بویر احمدی فعلاً (کاظفر) (ملا علی پناه) (کیخاحاصل) میباشند کلیه انها دارای تفنکهای مارتین

زیادی و یکمده تفنکهای مکنز میباشند از هنکام فوت کریم خان
از زراعت ورعیتی بکلی دست کشیده اند و هیچ خانه و علاقهٔ ندارند
از کریم خان ۲ پسر ۶ ساله و ۷ ساله مانده است رئیس فعلی
این طایفه شکر الله است که برادر مادری کریم خان است عقیده
عمومی انست که مشار الیه موقتاً شاغل این مقام است تا انکه
پسر های کریم خان بزرك شوند

(سؤال از چاروادار) ایا ممکن است که انهـا را بوسیله
نفروختن متاع بانها تأدیب و تنبیه کرد

(جواب چاروادار) خیر چونکه نه شاهی است و نه
حاکمی ما مجبوریم که با دزد ها راه برویم زیرا اکر کسی هرچه
میخواهند بانها ندهد بالاخره اورا خواهند کشت

نمره ۲۹

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادوردکری (مورخه ۱۴ فوریه)

از طهران ۲۶ ژانویه ۱۹۱۰

(اقا) درمدت چهارهفته اخیر در طهران اتفاقی که مخصوصاً
قابل ذکر باشد نبوده

دولت بابك التهابی هنوز منتظر جواب ما راجع بامر استقراض
میباشد و بحسب ظاهر چنین معلوم است که هیئت وزراء فعلیه
ابقاء یا انفصال شان از کار منوط باین جواب ما میباشد

اینکه کار دولت بدون داشتن سرمایه تا حدی فعلاً پیش
میرود بیشتر بواسطه نفوذ و حیثیت دو سردار فاتح انقلاب
سپهدار و سردار اسعد که فعلاً رئیس الوزراء و وزیر داخله
هستند میباشند والا اکر کابینهٔ بدون عضویت انها تشکیل شود
معلوم نیست که تا چه اندازه بتوانند همین اقتداری را که
فعلاً دولت مرکزی دارا است حفظ نمایند

در سمت شمال در ظرف چهار هفتهٔ کذشته تمام توجه
مصروف و مرکوز عملیات جنکی اردوی دولت که در تحت
فرمان سردار بهادر پسر سردار اسعد و یپرم است بارحیمخان بوده
در این عملیات اردوی دولت کاملاً فاتح و منصور بوده
و رحیم خان ظاهراً دچار ابتلای سختی شده زیرا که از
قونسول ژنرال هاـی روس و عثمانی مقیم تبریز درخواست
حمایت و تأمین نموده و از قرار مذکور قونسولها از پناه‌دادن

بمشاراليه امتناع نموده‌اند ولی دولت ایران در اضطراب والتهاب
است که مبادا ان راه‌زن یاغی شکست خورده خود را بیکی از
قونسول خانه هاسے خارجه برساند و اورا بعنوان تحصن
به پذیرند

اوضاع فارس موافق راپورت جالب توجهی که از قونسول
شیراز رسیده و لفاً ارسال میدارم تفویض باراده صولت
الدوله است

فعلاً تردد بین شیراز و بوشهر در عهده تعطیل است
دولت نتوانست که ایلخانی مشار الیه را متقاعد نماید که حفظ
راه بزرك رسمی را بعهده کیرد

علیهذا راه مزبور بکلی مسدود است و اگر چه صولت
الدوله قراری باتجارداده که امنیت راه جره را ضمانت نماید ولی
نظر باینکه ایالات تاکنون این قرارداد و تعهد را امضا نکرده تردد
تجارت تا بحال ازاین راه نشده وتجار میترسند که دولت مسؤلیت
هیچ خسارتی را بعهده نکیرد

در هر حال اوضاع ممکن است تا مدتی بواسطه وصول

خبر تعیین حکومت جدید بهتر شود

علت انفصال سهام الدوله را شکایتهائی که از شیراز
در خصوص سختی وضع حکومتش شده میدانند در اینکه
سبب انفصال حقیقتاً این بوده یا نبوده نمیدانم ولی بواسطه
خصومت واختلافی که بین مشاراليه وصولت الدوله تولیدشده
و دولت نمی توانست در این موقع ازو تقویت نماید حکمرانی
مشار اليه غیر مطلوب واقع کردید

نظر بدلایلی که مشهود است میتوان امید داشت که
صولت الدوله باشاهزاده فرمانفرما ایالت جدید بر خلاف
انچه با حکومت سابق عمل میکرد موافقت و معاضدت
در حفظ انتظام بنماید

جز در اذربایجان و فارس درسایر ولایات هیچ اتفاق
که جالب ذکر و توجه مخصوصی باشد نیفتاده است
(بنده .... بارکلی)

نمره ۳۰۵

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد کری . واصله ۱۴ فوریه)

از طهران ۲۸ ژانویه ۱۹۱۰

{ اقا } افتخار دارم از اینکه خلاصه ماهیانه وقایع ایران را که متعلق بچهار هفته گذشته است انفاذ حضور دارم

{ بنده ..... بارکلی }

(تبریز)

اردوی دولت در تحت فرمان سردار بهادر و یپرم در اخر ماه دسامبر پسر رحیم خان و قراجه داغی ها را شکست فاحشی داده و مسقط الرأس رحیم خان یعنی اهر را تصرف نمودند پس از چند روز قراجه داغی ها مدد رسیده مجددا مراجعت و به اهر حمله بردند قشون دولت برای جلوگیری از شهر خارج شده و با انها در میدان تصادف و تقابل نموده و پس از کشتن سی نفر انها را عقب نشاندند از طرف قشون دولت یکنفر مقتول و چهار نفر مجروح شدند قراداغی ها بسمت شمال منهزم گردیدند

در تاریخ دهم ژانویه دفعه دیگر قراجه داغیها بعده زیادیے در تحت حکم پسر رحیم خان از اطراف هجوم باهر

اوردند این دفعه نیز شکست خورده و با تلفات زیاد فرار نمودند قشون دولت تا بیست میل انها را تعاقب نمودند از طرف دولت در این جنك و مقاتله ده نفر مقتول شدند

اسب سردار بهادر تیر خورده و مختصر زخمی نیز بیکپای خودش وارد شد

این شکست اخر ظاهراً قوای رحیم خان را کاملاً درهم شکست چنانچه مشار الیه برای حصول تأمین و حمایت بقونسلگریهای روس و عثمانی اظهار نموده است

(مشهد)

مشهد در سکونت و ارامی باقی بوده و محتمل است که شاهزاده رکن الدوله در حکومت باقی باشند

(اصفهان)

در تاریخ ۵ ژانویه سردار اشجع بختیاری بقونسول ژنرالهای دولتین انکلیس و روس رسماً اطلاع داد که ایشان بسمت حکمرانی اصفهان معین شده اند

مستر گراهم ژنرال قونسول انکلیس در تاریخ ۷ مشار الیه

راه ملاقات نموده و مذاکرات نمودند

سردار اشجع در خصوص راه بختیاری اظهار داشته که من و تمام خوانین مصمم میباشیم که برای مفتوح و دایر داشتن ان راه در مدت زمستان انچه ممکن است بنمائیم و بعلاوه در بهار شروع بساختن کاروانسراهای صحیح و مناسب در ان خط خواهیم کرد دیگر اظهار داشت که ما در ابتدای امر اهمیت این راه را درك نکرده بودیم فقط امتحانی کردیم حال که بر ما اهمیت ان مکشوف و محقق گردیده اهتمامات و اقدامات بزرگتری خواهیم کرد

مستر گراهم برای ایشان تشریح کرد که ساختن بناهای مستحکم نظر باینکه مصارف تعمیر کمتر لازم دارد برای خود انها صرفه خواهد داشت

سردار اشجع اظهار نهایت خصوصیت و دوستی را با { لفتنت زنکینك } (و مستر رنالا نموده است)

وضع اصفهان کما کان بی صدا و منظم بوده است ولی در تاریخ ۲ ژانویه اجماع زیادی هیجان و نمایش بر ضد انجمن

ولایتی نمودند قسمتی از این هیجان مربوط به نظامات تحدید فروش تریاك و قسمتی دیگر بر علیه جمع اوری بعضی مالیاتهای عقب مانده بوده است نتیجه این اقدامات این شد که اجرای قواعد و نظامات تحدید تا حدی اغماض شود و جمع اوری مالیات مزبور بکلی متروك گردد

کهکلوها بمحض اینکه سرما شدت کرد از راه ها دست کشیده و باین جهت راه ها نسبتاً امن تر از چندی قبل شده است قوافل از تمام طرق تردد میکردند و از تاریخ ۲۱ دسامبر دیگر دزدی راپورت داده نشده است

(یزد)

شهر و اطراف منظم بوده ولی تجارت هنوز رواجی ندارد تجار تا انکه اطمینان از دوام و استحکام اساس جدید حاصل ننمایند از شروع بکار و تجارت خائف اند لهذا چند قافله فقط حرکت میکنند ولی راهها بالنسبه امن است

انجمن ولایتی نظر بمخالفت علماء از قبول عضویت یکنفر نماینده زردشتی { چنانچه در قانون مقرر است } امتناع می

قایند زردشتی ها ضمناً قوای خودرا صرف مشاجرات بین
خودشان مینمایند

(سلطان اباد)

از راپورتهای واصله چنین مستفاد میشود که حکومت بروجرد
امیر سیف الدین میرزا کاملاً بی قدرت است و هیچ پولی که
بقشون و استعدادش بدهد ندارد

لهذا عده زیادی از انها فرار کرده اند علماء با مشارالیه
مخالفت دارند و هر حکم و اعلانی که صادر مینماید فوراگمی
کنند و پاره میکنند نایب‌الحکومه هائی که از طرف او ببلوکات
و محال جزء فرستاده شده اند تماماً مجبور به مراجعت به بروجرد
شده اند

بیم ان میرود که اگر حاکمی با استعداد و پول فرستاده
نشود طوایف لرستان در بهار این حدود را خراب و غارت
نمایند

(کرمانشاه)

بواسطه انتظار ورود نظام‌السلطنه حاکم جدید شهر

ساکت بوده و سرقتی واقع نمیشود حکومت در تاریخ ه
ژانویه وارد و حاکم سابق در دویم بطرف طهران عزیمت نمود
قوافل از تمام طرق حرکت میکنند

(کرمان)

شهر واطراف ساکت است بین دولت و ایالت تبادل نظریات
و مذاکرات شده که بهترین وسیله برای جلوگیری بلوچ ها
چه خواهد بود ظاهراً ایالت تقاضای وجه نموده و استعدادی
تهیه کرده که در مقابل انها بفرستد دولت در جواب گفته
است که اگر مشار الیه نمیتواند طوایف بلوچ را مطیع نموده
و مالیات را از انها بگیرد دولت شخص دیگری را در نظر
دارد که این اقدامات را بعهده میگیرد

قوام‌الملك در جواب خواهش نموده است که استعفای
اورا قبل از نوروز قبول نمایند زیرا که دولت ظاهراً نمیداند
که بلوچستان فعلاً بکلی مستقل و در تحت فرمان سردار سعیدخان و
بهرام خان وجیهند تقسیم بسه قسمت شده است مع وجود
ذالك اگر دولت در دادن پول مساعدت نماید حاضر است نهایت

اهتمام را کرده به بم و ریگان برود و بیك ترتیبی طوایف بلوچ را مطیع نماید

(شیراز)

مسئله که در این ماه جالب اهمیت بوده همانامسدود بودن راه بوشهر برای تردد قوافل بوده است که از اثر اختلافات بین صولت الدوله و ایلات حادث شده است

صولت الدوله تکالیف شاقه از قبیل دادن بعضی حکومت ها برای تعهد حفظ راه معمولی کازرون نموده نظر باینکه تکالیف و تقاضای او قبول نگردیده راه جره را برای حرکت قوافل پیشنهاد نمود و امنیت ان را ضمانت کرد ولی چون ایالت از تصویب این قرار و تعهد امتناع نمود تجار از بکار بردن این راه استنکاف نمودند

ضمناً سهام الدوله از حکومت منفصل و شاهزاده فرمان فرما بسمت فرمانفرمائی فارس معین شده اند و لیکن هنوز در طهران هستند

{ نمره ۳۱۵ }

مراسله سر انیکلسن به سر ادوارد گری (واصله ١٦ فوریه)

از پطرز بورغ ۱۳ فوریه ۱۹۱۰

(اقا) اشعار نامه نیم رسمی ذیل دیروز در روز نامه جات بطبع رسیده

« بعضی روزنامه جات خارجه انتشار داده اند که دولت روس رحیم خان را که بخاك روس فراراً امده است حمایت کرده و اورا مورد پذیرائی مخصوص نموده است این انتشارات جعلیات است

رحیم خان که بر ضدیت دولت فعلی ایران اقدامات عملی نموده است در نظر دولت روس مقصر پولتیکی محسوب و بنا بر عادت و معمول بین الملل مقصر پلتیکی را نمیتوان تسلیم نمود ولی برای اینکه روابط بین مشار الیه و رفقا و ایلش در ایران به کلی مقطوع باشد و از هر قسم دسیسه و اسباب چینی او جلو گیری شود باو حکم شده است که از حدود دور شده و در (اکو تری نودر) اقامت گزینند » بنده . . . انیکلسن »

{ نمره ۳۲ }

تلگراف سر جرج بارکلی به سرادوارد گری (واصله ۱۶ فوریه)

از طهران ۱۶ فوریه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم که امروز وزیر مختار روس و من
یاد داشت متحدالمآلی بدولت ایران فرستاده و شرایطی را که
دولتین برای دادن ۴۰۰،۰۰۰ لیره استقراض پیشنهاد مینمایند
اطلاع دادیم

(نمره ۳۳)

راپورت سرانیکلسن به سرادوارد گری (واصله ۲۸ فوریه)

از پطرزبورغ ۱۹ فوریه ۱۹۱۰

مسیو ایزولسکی اظهار داشت که اخبار واصله از تبریز چندان
خوب نیست من خواهش نمودم که مفاد ان اخبار را برای
من شرح دهید و جناب مشار الیه در جواب گفتند که ستار
خان و باقرخان تولید اغتشاش مینمایند و با اینکه ایالات مایل
و جاهد است که حدود انها را محدود نگاه دارد ولی چون پول
و استعدادی ندارد انجام این امر از حیز قدرت او بیرون است

بعلاوه راه بین اردبیل و تبریز معرض تهاجم و تاخت و تاز شاهسون
و قطاع الطریق دیگر گردیده و قوافل از برای مراوده امنیت و
اطمینان ندارند اهالی در وحشت و اضطرابند و از نزدیك بودن
قشون روس که تا حدی بانها تأمین میدهد خوشوقت میباشند

(نمره ۳۴)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۸ فوریه)

از طهران ۲۸ فوریه ۱۹۱۰

از موقعیکه دولت ایران تقاضای استقراض را از دولتین نموده است
الی حال فرقه مخالف استقراض ازدولتین ظاهراً قوت گرفته و بگمان
من اطمینان از قبولی شرایط پیشنهادیه نمی توانیم داشته باشیم
از قرار مسموع دستهٔ از مجلس طرح بعضی نمایشهای ملی بر
علیه استقراض ریخته اند باین ترتیب که عریضه بامضای عده
کثیری از تجار و همچنین تلگرافاتی از علماء نجف و سایر نقاط
در رد ان بمجلس رسیده است ولی وزراء هنوز شرایط را اظهار
بمجلس ننموده اند

(نمره ۳۵)

تلگراف سر انیکلسن بسرادوارد گری (واصله ۳ مارس)

از پطرزبورغ ۲ مارس ۱۹۱۰

در موقع ملاقاتی که امروز با مسیو ایزولسکی داشتم جناب معزی الیه اظهار داشتند که وضع تبریز بنظر من ابداً خوب و رضایت بخش نیست بعلاوه زحمت و اغتشاش جدید درخصوص حق ماهی گیری در نزدیکی انزلی واقع شده و مأمور قونسول گری روس دراین واقعه مورد توهین و بد رفتاری شده ممکن است بحسب ضرورت دولت روس در این مسئله بعضی اقدامات کند

دیگر اظهار داشتند که درخصوص غارتها و خسارتهائی که قراجه داغیها مرتکب بوده اند و یا راجع بقتل صاحب منصب قزاق تا کنون دولت ایران ترضیه دولت روس را حاصل ننموده و همچنین دولت ایران برای خلع اسلحه شاهسونها قدمی بر نداشته است و چنین اعتقاد دارند که بعد از شکست رحیمخان اغتشاش و بی نظمی بکلی مرتفع است

(نمره ۳۶)

تلگراف سرجرج بارکلی بسراد وارد گری (واصله ۷ مارس)

از طهران ۷ مارس ۱۹۱۰

وزیر مالیه بهمراهی نماینده از وزارت خارجه برای خواستن بعضی توضیحات راجع بشرایط قروض دیروز باینجا امده و با حضور وزیر مختار روس و خودم ان شرایط مفصلاً مباحثه و تشریح شده اند وزراء اظهار داشتند که کابینه اساساً با استقراض دولتین مساعد است ولی امیدوار است اشکالاتی را که برای قبولاندن بمجلس خواهند داشت ما تسهیل مینمائیم وزیر مختار روس و من نیز اظهار امید کردیم که از همین توضیحات که امروز داده ایم مقصود حاصل شود و مشکلات مرتفع گردد

(نمره ۳۷)

تلگراف سرادوارد گری به سرانیکلسن

از قرار معلوم هیئت سندیکای بین الملل شرقی بیکی از کمپانیهای انکلیس تکلیف نموده و (اپسیون*) داده است که قرضی بدولت ایران بدهد وثیقه و وسیلهٔ تأمین ان از قرار

ذیل خواهد بود

(١) منافعی که دولت ایران از امتیاز نفط دارسی میبرد

(٢) عایدات ضراب خانه

(٣) عایدات ادارات پست و تلگراف بعد از وضع قسمتی که در تاریخ ١٩٠٣ و ١٩٠٤ بحکومت هندوستان وثیقه داده شده است و همچنین کلیه عایدات دولت که هنوز ازاد ند

خواهشمندم که مسیو ایزولسکی را از مسئله فوق مطلع سازید و پیشنهاد کنید که یاد داشت متحد المالی بمضمون ذیل به دولت ایران فرستاده شود

تا هنگامی که دولت ایران قروضی را که بدو بانك انگلیس و روس و همچنین بدولتین دارد نپرداخته و تا زمانیکه مذاکرات راجع باستقراض اظهاریه به دولتین در میان است دولتین وثیقه دادن هیچ محلی از مالیات و عایدات دولت ایران را در مقابل هیچ استقراضی سوای استقراض اظهاریه تصویب نخواهد نمود

(نمره ٣٨)

تلگراف سرانیکلسن به سرادوارد گری (واصله ١٠ مارس)

از پطرزبورغ ١٠ مارس ١٩١٠

اخباریکه ز تبریز بمسیو ایزولسکی رسیده موجب اضطراب خاطر است از قرار مذکور پیروان باقرخان و ستارخان به همراهی فدائی های قفقازی که با یپرم هستند در خیال هجوم به بانك های روس وغیره میباشند بعلاوه مذکور است که از ماه نوامبر گذشته عده قشون روس در تبریز واطراف بواسطه انکه جمعی از انها که موعد خدمتشان منقضی شده مراجعت نموده اند بالغ بپانصد هم نمیشود از این عده ناچار یك قسمت جنگی نخواهند بود وفقط نصف این عده در تبریز متوقف اند

مسیو ایزولسکی پس از دادن این اطلاعات بمن اظهار نگرانی و اضطراب زیادی نمودند که مبادا این عناصر متمرده خیال خود را بموقع اجرا گذارند

(نمره ٣٩)

تلگراف سرانیکلسن بسرادوارد گری (واصلهٔ ١١ مارس)

از پطرسبورغ ١١ مارس ١٩١٠

امروز بر حسب دعوت مسیو ایزولسکی بملاقات ایشان

رفتم جناب معزی لیه اظهار داشتند که اطلاعات واصله از تبریز
بیش از پیش موجب نگرانی و اضطراب خاطر اند لهذا بوزیر
مختار روس در طهران تلگرافاً دستور العمل داده شده که
بدولت ایران اصرار نماید که بدون فوت وقت اقدامات جدیه
برای مطیع کردن وجلوگیری ستارخان وباقرخان بعمل اورند
و خاطر نشان نماید که اگر در این امر کوتاهی شود دولت روس
خود ناچار اقدام وعمل خواهد نمود

(نمره ٤٠)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ١٢ مارس)

از طهران ١٢ مارس ١٩١٠

راجع به تلگراف سرانیکلسن مورخه ١٠ مارس

قونسول دولت فخیمه ازتبریز تلگرافی بمضمون ذیل مخابره
میکند (مابین بعضی طبقات مردم بر ضد حضور قشون روس
هیجان وغلیانی حادث شده وقونسول روس خوف دارد ازاینکه
اتفاقاتی بیفتد بعقیده من این خوف بکلی خالی از مأخذ واحساس
نیست. واگر قسمتی از قشون دولتی که فعلاً در اینجا است ممکن

شود باقی باشند بهتر است زیرا که دران صورت ایالت خواهد
توانست از اوضاع جلوگیری نماید و مخالفین جرئت اقدام به عملی
نخواهند کرد علاوه بر این ایالت بمن اطلاع داد که حالیه امید
ان است که ستارخان و باقرخان عماً قریب بطرف پای تخت
عزیمت نمایند)

این بود تلگراف تبریز ولی وزیر داخله اظهار داشت
که ایالت اذربایجان دارای استعداد کافی است و احتمال
بروز هیچ اغتشاشی راهم را نمیدهد بعلاوه ستارخان و باقرخان
عازم طهرانند

(نمره ٤٢)

تلگراف سرانیکلسن بسرادوارد گری (واصله ١٢ مارس)

از پطرزبورغ ١٢ مارس ١٩١٠

راجع بتلگراف جنابعالی مورخه ٨ مارس مسیو ایزولسکی بمن
اطلاع دادند که جناب ایشان و وزیر مالیه در نظریات شما
تصدیق و شرکت دارند

لهذا بوزیر مختار روس در طهران دستور العمل داده شده

است بطوریکه تعلیم داده شده با وزیر مختار انکلیس متفقاً به
دولت اخطار نمایند

(نمره ٤٢)

تلکراف سرادوارد کری بسرجرج بارکلی

از وزارت خارجه انکلیس مورخه ١٢ مارس ١٩١٠

یاد داشتی بمضمونی که در تلکراف ٨ مارس خودم به پطرزبورغ
(جمله اخر) معین کرده ام خطاب بدولت ایران نمائید اجازه
دارید که با مسیو پاکلوسکی در این امر متفقاً عمل کنید

(نمره ٤٣)

تلکراف سرجرج بارکلی بسراد وارد کری (مورخه ١٣ مارس)

از طهران بتاریخ ١٣ مارس ١٩١٠

با کمال افتخار راپورت میدهم که یادداشتی بدولت ایران
فرستاده ام و تقاضای وزیر مختار روس را که راجع باخراج
ستار خان و باقر خان از تبریز و خلع اسلحه پیروان انها بوده
تائید نمودم

(نمره ٤٤)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ١٣ مارس)

از طهران ١٣ مارس ١٩١٠

راجع بتلکراف ١٣ مارس خودم

قونسول دولت فخیمه در این امر تأکید بلیغ می نماید
که ستار خان و باقر خان باید از شهر تبریز اخراج شوند و تا
هنکامی که این مسئله انجام نشده امید استقرار نظم و اسایش
و صلح نیست

(نمره ٤٥)

مراسله سرجرج بارکلی بسراد وارد کری (واصله ١٤ مارس)

از طهران ١٦ فوریه ١٩١٠

امروز من و وزیر مختار روس مراسلهٔ مشترکی که حاکی از
شرایط پیشنهادیه دولتین برای دادن استقراض چهار صد هزار
لیره بدولت ایران بوده متفقاً بدست ثقة الملك کفیل وزارت
امور خارجه دادیم اینك با کمال افتخار سواد ان را لفاً
ارسال میدارم

در موقع تسلیم مراسله اظهار امید نمودیم بر اینکه شرایط مزبور که مطابق با خط مشی وپلتیکی است که دولتین نسبت بدولت ایران درقرارداد ۱۹۰۷ برای خود اتخاذ کرده اند مقبول دولت ایران افتد (بنده ... ج بارکلی)

ملفوفه در غره ۴۵

مراسلهٔ مشترك خطاب به ثقة الملك

در جواب تقاضائی که دولت ایران در تاریخ ۱۳ دسامبر بسفارتین اظهار داشته اند دولتین انکلیس و روس حاضر اند که مبلغ چهار صد هزار لیره (۱۰،۰۰۰،۰۰۰) فرانك قرض بدولت ایران بدهند مشروط بشرایط ذیل

(۱) پروکرام راجع بمصارف وجه استقراض بتصویب سفارتین برسد کلیه مصارف این پروکرام در تحت کنترل هیئت کمسیونی خواهد بود که مرکب باشند از مستشار مالیه و مدیر کل کمرکات (در صورت غیبت نمایندکان انها) و دو نفر از اعضای مجلس و دو نفر دیکر از مامورین ایرانی کلیه در تحت ریاست وزیر مالیه

هیچ مخارجی نمیشود مکر انکه حوالهٔ بر طبق ان صادر شود که بامضای وزیر مالیه با موافقت کمسیون کنترل و وزیری که مخارج مربوط باداره او است قبلاً رسیده باشد

(۲) پروکرام مصارف را سفارتین تصویب نخواهند کرد مکر اینکه شامل ماده استخدام هفت نفر مستخدمین فرانسوی برای وزارت مالیه بوده باشد

این مستخدمین دارای اختیارات اجرائیه بوده و استخدام شان مطابق لایحهٔ که مستشار مالیه ترتیب داده و تقدیم دولت کرده خواهدبود بهمچنین وظایف انها موافق دستوری است که با مساعدت مستشار مالیه نوشته شده و به تصویب مشار الیه خواهد رسید

قبل از اینکه دولت ایران رسماً تقاضای استخدام ان مستخدمین را از دولت فرانسه بنماید هیچ قسمتی از وجه استقراض تأدیه نخواهد شد

(۳) پروکرام مزبور بهمچنین تصویب نخواهد شد اگر مادهٔ در خصوص تشکیل قوه کافی برای حفظ و تأمین طرق

وروابط تجارتي را شامل نباشد دولت ایران باید متعهد شود که بهر زودی که ممکن است معلمها و مشاقهای خارجه بخدمت بطلبد ولی برای هیچ قوایے مساحی هیچ مشاق و معلم خارجی مستخدم نخواهد کرد مگر اینکه قبلاً استخدام ان بتصویب دولت روس و انکلیس برسد

(٤) دولت ایران متعهد شود که هیچ امتیازی برایے ساختن راه اهن در ایران ندهد مگر اینکه قبلاً حق تقدم ان امتیاز را بدولت انکلیس و روس تکلیف نماید

این حق تقدم در موردی که امتیاز ساختن و دائر کردن راه اهن به تبعه دولت علیه داده میشود و منحصراً باسرمایه داخلی ساخته میشود اعمال نخواهد شد بشرط اینکه موافق پسند و رضایت دولتین انکلیس و روس ثابت گردد که ان سرمایه حقیقتاً از داخله است

(٥) امتیاز کشتی راني درياچه ارومیه بشرکت راه تبریز و جلفا داده شود

اگر دولت انکلیس و روس بدادن استقراض بزرگی که

دولت ایران درخواست نموده است قبولی و رضایت دادند این مبلغ که فعلاً تأدیه میشود مساعده وقسط اول ان استقراض محسوب خواهد شد ولی اگر استقراض بزرك قبول نشد این قرض بامنافع صدو هفت باید در ده قسط متساوی سالیانه مستهلك شود

محل تأدیه و ضمانت اقساط از عایدات گمرك خواهد بود و در صورت عدم کفایت عایدات مزبوره عایدات ضرابخانه بقیه را تأمین و ضمانت مینماید

(طهران { ۱٦ } فوریه ۱۹۱۰)

(نمره ٤٦)

قسمتی از راپورت سرجرج بارکلي بسرادوارد گری (واصله ۱٤ مارس)

از طهران ۲٤ فوریه ۱۹۱۰

افق اوضاع اذربایجان ازاثر اضمحلال رحیم خان روشن تر است ولی در تبریز هنوز ستار خان و باقرخان مایه اضطراب خاطرند و موافق راپورت کفیل قونسول ژنرال دولت فخیمه تا هنگامی که رفع این دونفر نشده اکثر از اروپائیان ازعزیمت قشون روس از تبریز درخوف و هراسند

در ولایت اردبیل بناء به اظهار وزیر داخله شاهسون ها تسلیم شده و وعده داده اند که اموالی را که در طغیان اخیر غارت کرده مسترد دارند

اطلاعات واصله از فارس ابدا خوب نیستند از قرار معلوم قوافل بین شیراز و بوشهر از راه جره تردد مینمایند ولی امنیت این راه منوط بمیل صولت الدوله است و مطابق دلخواه بلکه بحکم مشار الیه بوده که دولت راه جره را بعوض راه رسمی کازرون برای تردد قوافل قبول کرده و امنیت انرا تعهد کرده است

وضع د خالت صولت الدوله اطمینان بخش نیست و راپورتهای جدیده حاکی بر این اندکه رؤسای ایلات درفارس عموما مخالف با نفوذ بختیاری در امور دولت میباشند و از ان تاریخ تلگرافی از کفیل ژنرال قونسول مقیم بوشهر رسیده مشعر بر اینکه بعضی اغتشاشات بدست صولت الدوله درشرف تولید است وممکن است مقصد اغتشاش ضدیت با نفوذ و اقتدار کاملی باشد که بختیاری از ابتدای انقلاب تحصیل کرده دراین موضوع (مسجیر ترور) اطلاع میدهد که رؤسای طوایف کهکلو

با قشقائی هم خیال وشریك اند

خیال ونقشه صولت الدوله هرچه باشد اوضاع فارس ظاهرا بسته بمیل اوست و دولت ایران با حالت حالیه امید مطیع و محدود کردن اورا نمیتوا ند داشته باشد

{ نمره ۴۷۵ }

مراسله سرجرج بارکلی بسر ادوارد گری { واصله ۱۴ مارس }

از طهران ۲۵ فوریه ۱۹۱۰

(اقا) باکمال افتخار خلاصه معمولی ماهیانه را که حاوی وقایع ایران برای چهار هفته گذشته میباشد لفاً تقدیم میدارم بنده ..... ج بارکلی

{ ملفوفه در نمره ۴۷ }

خلاصه وقایع ایران متعلق بچهار شنبه گذشته که منتهی به (۲۵) فوریه ۱۹۱۰ میشود

(طهران)

سفارتین انگلیس و روس شرایطی را که دولتین برای دادن استقراض ۴۰۰۰۰۰ لیره متفقا پیشنهاد نموده اند بدولت

الجزاء لاستوت عند الله حال الصالح والطالح والمحسن والمسيء ومن سوّى بينهم لم يكن

... عظها و

ما هو جواب له كأن قائلا قال فإذا قال سليمن لأنه موضع مقتض للسؤال اقتضاء ظاهرا

وهو اشتغال نبي الله بأمر الدنيا حتى يفوته الصلوة عن وقتها وقيل إنما ذبحها تقربا

ایران اطلاع دادند

(مجلس)

وزیر مالیه در تاریخ ٢٩ ژانویه لایحهٔ راجع باستخدام
هفت نفر مستخدم خارجه برای وزارت مالیه که حقوق
انها کلیه ٥٧٢٤٠ تومان خواهد بود (١١٠٠٠) لیره پیشنهاد مجلس
نمود بالاخره مسئله راجع بکمسیون مالیه مجلس کردید

در تاریخ ٥ شهر حال مجلس علاء السلطنه وزیر خارجه را
در خصوص حضور دائمی قشون روس در ایران استیضاح نموده
چندین نفر از وکلا حرارت و تشدد فوق العاده بروز داده اند
اهمال وزیر خارجه را درکمال سختی تنقید و تقبیح نمودند
جوابهائی که وزیر خارجه و معاون وزارت خارجه در این
موضوع داده اند بنظر مجلس مسکت و رضایت بخش نبود بالاخره
در موقعی که از مجلس رأی خواسته شد رأی عدم اعتماد دادند
این رأی که بمنزله خلع علاء السلطنه بود باعث شد که
مشار الیه از ان روز به بعد مقام وزارت خارجه را ترک
نموده درهمان شب بسفارتین اطلاع داده شد که علاء السلطنه

استعفا کرده و وزارت خارجه در تحت مسؤلیت ثقة الملك
معاون خواهد بود

در تاریخ ٢١ شهر حال وزارت جنك بودجه چهار ماهه
را که منتهی به ٢١ مارس اینده میشود پیشنهاد کرده در مجلس
قرائت و تصویب شد

چند فقره مطالب راجعه بامورات محلی و داخلی که چندان
اهمیت نداشتند نیز در طی جلسات مجلس مورد بحث کردیدند

(تبریز)

در تاریخ اول فوریه اردوی دولت در تحت فرمان سردار بهادر
و یفرم و صمد خان و باقر خان که در اهر جمع شده بودند در
نزدیکی محل مزبور باستعداد رحیم خان هجوم اورده و شکست
فاحشی داده اند رحیم خان منهزم کردید سردار بهادر و یفرم به
تعاقب او رفتند مع ذالك مشار الیه فرار کرده و بهمراهی بعضی
از اقوام و خانواده خود بسلامت خودرا بخاك روسیه رسانیدند
دو عراده توپ و هشت بار قورخانه و اشخاصی که در قید
رحیم خان بودند بدست قشون دولت که اورا تعاقب میکردند

افتاده اند

تمام رؤسای قراجه داغ و شاهسون که از جمله آنها کریم خان برادر زاده رحیم خان است با دولت صلح نمودند و از قرار راپورت رحیم خان مقدار زیادی از مال التجاره غارت شده بهمراه خود برده است

(رشت)

آرامی در این محل فرمان روا بوده است داوطلبان ملی را خلع اسلحه کردند و ۲۰۰ نفر از فوج خلج مداخلوی شهر است

(مشهد)

در مشهد و خراسان نظم و سکونت غلبه داشته است از قرار معلوم عنصر مذهبی مشغول تهیه قوای خویش است که بر ضد اوضاع جدید اقدام و کوشش نمایند لیکن ایالت جدید بر موافقت و مساعدت نماینده کان ملیون که از طهران آمده اند عمل مینماید و محتمل است که در مقام خود باقی بماند

(تربت حیدری)

در تاریخ ۳۱ دسامبر استعداد حکومت بقلعه سالار خان موسوم

به (الیغ) هجوم اورده سرکرده قشون دولت در اوایل جنك جراحت کمی بر داشت بنا بر این قشونیکه در تحت فرمانش بودند دست از جنك کشیدند

زن و بچهای سالار خان اسیر و محبوس اند

(اصفهان)

تشاجرات بین مأمورین محلی مکرر و زیاد بوده ظاهراً باعث این مشاجرات علماء محل اند که برای حفظ نفوذ خود در جد و جهد و کوشش اند ولیکن اطلاعات اخیره مشعر بر این اند که آقا نجفی و دو پسرش مشغول تهیه اند که از اصفهان خارج شده و بکربلای معلا مشرف شوند و مایل اند که املاك و متعلقات و ودیعه خود را در تحت حمایت خارجه بکذارند

در تاریخ ۵ فوریه پنجاه شصت نفر سید شروع باغتشاش نموده و دکاکین بازار را بزور بستند و بر ضد انجمن فریاد بلند نمودند سوارهای بختیاری مأمور به باز کردن دکاکین شده اند و سادات را مجبور کردند که پی کار خود بروند پس از ان جار زده شد هر کس دکان به بندد اموال او غارت شده و

جانش در معرض خطر خواهد بود

مقصود از اقدام و غوغای سادات این بود که بر ضد رئیس نظمیه که کاغذ اقا نجفی را راجع باستخلاص یك نفر محبوس پاره کرده و برای خود اقا عودت داده بود پرتست نمایند

در تاریخ ۱۷ فوریه یکنفر اخوندیکه با پلیس نزاع کرده بود اهتمامی برای بستن بازار نمود این مرتبه نیز بزور مأمورین دکاکین باز شدند

در نیمه اول فوریه تمام راه های اصفهان امن بوده وپست ها منظماً وارد می شدند و تا تاریخ ۱۶ فوریه راه شیراز خالی از اغتشاش بوده ولی در ان تاریخ ۴۰ نفر دزد که از قرار مزبور کهکلویه بودند در ارچینی سرقت نمودند در این تاریخ ازقرار تقریر مأمورین پست راه بین ارچینی و شیراز خیلی ناامن بوده است. ولی طرق دیکر خالی از بی نظمی بوده اند

(یزد)

شهر ساکت بوده بهمچنین در راه ها باستثنای راه کرمان که

در اواخر فوریه چندین دزدی دران واقع شده امنیت بوده دزد های این راه که از قرار مذکور تونکی و چهار راهی و پا قلعه و اشنی اند در تحت ریاست فضلعلی و کنجعلی میباشند در راه بین یزد و انار تردد مینمایند حکومت اظهار میدارد که استعداد برای پاك کردن وتأمین راه فرستاده شده است

بعلاوه حکومت جدیداً اظهار داشتند که مقام فعلی ایشان برای ایشان کوچك است و شاید درظرف دو ماه اینده یکی از برادر زاده هاشان شاغل و قایم این مقام خواهند شد

(کرمانشاه)

حکمران جدید نظام السلطنه در تاریخ ۸ ژانویه با (۱۰۰ سوار) و (۵۰۰) سرباز وارد شدند و دراخر ماه (۲۰۰) نفر سوار سنجابی و نانه کلی نیز باو ملحق شدند و (۲۰۰) نفر در خود محل کرفته و مشغول مشق بانها هستند اقدامات حکومت تاکنون در شهر انتظام را حفظ نموده ولی برای این که با بعضی ازمرتکبین عمده اغتشاش و بی نظمی بسختی و قدرت معامله نشده محتمل است که از اقتدار و نفوذش کاسته شود و از حیث خالی بودن

خزانه نیز دوچار اشکال است

در اوایل فوریه حکومت سالار مسعود رئیس کوران و حاکم قصر شیرین را احضار نمود که با فوج خود ومالیات در شهر حاضر شود در جواب متعذر باین عذر گردید که چون مسئول بحفظ حدود هستم اطاعت امر را نمی توانم کرد حکمران مجدداً او را احضار نمود و از ان ببعد سالار مسعود باداود خان رئیس کلهر در مشاوره است

داودخان بمستحفظین راه قصر شیرین حکم کرده که دیگر از قوافل پول بي حق نگیرند و تعدی نکنند اکثر راه ها امن اند ولی چندین فقره دزدی در بین راه کنگاور و همدان راپورت داده شده

(همدان)

سردار ناصر زمام حکومت را در دست گرفته تا کنون کفایت چنداني بروز نداده و چندین فقره دزدی از ابتدای ورودش راپورت داده شده

(کرمان)

ایالت که مصمم حرکت بلوچستان و ملاقات سرداران بلوچ بوده بدلیل اینکه دولت نتوانست پولی را که خواسته بود راه بیندازد و همچنین بعلت خوف از بروز اغتشاش در شهر در غیاب خود مجبور به منصرف گردیدن از این خیال و مسافرت گردید

ظهور دستجات دزد در راه یزد وکرمان ممکن است سبب انصراف ایشان از مسافرت و باعث اقامت در شهر کرمان شده باشد

معهذا نماینده برای ملاقات سرداران بلوچ فرستاده است

ظاهراً در اوایل ژانویه کاغذی از سردار سعید خان به حکمران رسیده باین مضمون که چون شما رئیس تمام ایلات فارس هستید و طوایف بلوچ شما را بخوبي می شناسند برای اطاعت و انقیاد شما کاملاً حاضر اند ولی چون دولت ایران بي قدرت وامورات مغشوش است بلوچیها نمیدانند چه کنند

شهر ساکت ومنظم است ولی صدور بعضی نظامات و قواعد از نظمیه راجع به تحدید تریاك باعث شکایت و هیجان

کلی گردیده

{ شیراز }

شهر ارام است شاهزاده فرمانفرما از مقام حکومت فارس استعفا نموده و ظفر السلطنه مأمور گردیده است و مشار الیه فعلاً در طهران میباشند ضمناً صولت الدوله عملاً حکمران فارس است و بر وفق میل مشار الیه قوافل راه جره را بکار میبرند جدیداً مبلغ (۱۰۰) لیره برای قطع دعوای کمپانی دیکسن به قونسول دولت فخیمه داده است این غرامت مال التجارهٔ بود که کشکولی ها از کمپانی مزبور در انراه بسرقت برده اند

راه کازرون و بوشهر وراه اصفهان کماکان نا امن است چندین پست را زده اند ودر نزدیکی کنار تخته بسیم تلگراف مکرر خرابی وارد شده است

(نمره ۴۸)

تلگراف سرجرج بار کلی بسرادوارد گری (واصله ۱۵ مارس)

از طهران ۱۵ مارس ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلگراف مورخه ۱۲ مارس خودتان رجوع فرمائید

امروز وزیر مختار روس و من مراسلهٔ بدولت ایران میدهیم و بطوریکه در تلگراف فوق الذکر تعلیمات داده شده اندولت را اخطار می نمائیم

(نمره ۴۹)

تلگراف سرانیکلسن بسرادوارد گری (واصله ۱۵ مارس)

از پطرزبورغ ۱۵ مارس ۱۹۱۰

امروز بعد از ظهر مسیو ایزولسکی را ملاقات کردم مجدداً اوضاع تبریز را مطرح مذاکره کرده و اظهار داشتند که اخبار وحشه کماکان ازاین محل میرسد و در تلگرافات روزنامه جات چنین اعلام شده که ستارخان و باقر خان حکم احضار بطهران را اطاعت نکردند

{ نمره ۵۰ }

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۶ مارس)

از طهران ۱۶ مارس ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف مورخه ۱۵ مارس خودم با کمال افتخار راپورت میدهم که وزیر مختار روس و من دیروز نظر باینکه

وزارت امور خارجه بواسطه اظهار استعفای کفیل انوزارتخانه
بی تکلیف وبی ترتیب بود مراسلات خود را تسلیم رئیس الوزرا
نمودیم ضمناً تقاضا نمودیم که جواب راجع بشرایط استقراض
اشتراکی ما را بدهند جناب رئیس الوزراء بما چنین فهمانیدند
که جواب مزبور استفهام و استفساری خواهد بود بر اینکه
دولتین در مقابل استقراض بزرگ مذکوره در شرط ششم که
برای تبدیل وتثبیت قروض ضرورت دارد چه شرایطی پیشنهاد
دولت ایران خواهند نمود

(نمره ۵۱)

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بارکلی

از وزارت خارجه انگلیس ۲۶ مارس ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلگراف مورخه ۱۵ مارس از پطرزبورغ مراجعه نمائید
خیلی لازم و پسندیده است که ستارخان و باقرخان فوراً از
شهر تبریز عزیمت نمایند و دولت ایران برای انجام این مقصود
باید هر اهتمام و جد و جهدی که لازم است بنماید

(نمره ۵۲)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۷ مارس)

طهران ۱۷ مارس ۱۹۱۰

مدت قرار داد بین دولت ایران و مسیو بیزو مستشار مالیه
سه ماه دیگر افزوده شد با حالت حالیه این شاید بهترین
ترتیبی است که ممکن بود فراهم شود زیرا که مستشارمزبور
بتجدید کنترات برای مدت دو سال کامل راضی نمیشود وقبل
از انقضای این سه ماه اضافی معلوم خواهد شد که ایا دولت
ایران خیال استخدام هفت نفر معاون مالیه را خواهد داشت
و یا انکه باید قایم مقامی برای مسیو بیزو معین شود
مدتی میگذرد که مسیو بیزو جداً مایل است که بفرانسه
معاودت نماید و فعلاً اجازه سه ماهه مرخصی را گرفته امروز
عازم حرکت است و اگر مستخدمین مالیه اجیر شوند مستشار
الیه مراجعت خواهد نمود و انها را بکار وا خواهد داشت

(نمره ۵۳)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۷ مارس)

از طهران ۱۷ مارس ۱۹۱۰

امروز وزیر مالیه در موقع ملاقات و صحبت با مستر چرچیل
اظهار داشته است که با وجود احتیاج و ضرورت فوری و
فوق العاده دولت به پول حسیات عمومی فعلاً بطوری است
که پیشنهاد شرایط استقراض بمجلس بکلی بی حاصل و بی نتیجه
است و یقیناً مجلس با عناصر فعلیه شرایط را رد خواهد کرد
مستر چرچیل بوزارت مالیه صلاح اندیشی کرده که
مراسلهٔ بدان مفاد بستارتین بنویسند

(نمره ٥٤)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ١٨ مارس)

از طهران ١٨ مارس ١٩١٠

خواهشمندم بتلکراف مورخه ١٦ مارس خودتان مراجعه
فرمائید

قونسول دولت فخیمه از تبریز تلکراف ذیل را کرده است
حکم دولت راجع بحرکت فوری ستار خان و باقر خان
از تبریز دیروز بتوسط ایالت بآنها اطلاع داده شد ستار خان
در کمال جسارت امتناع نموده ولی ظاهراً حرکت خود را موکول

بدادن وجهی نموده است از قرار اطلاع حاصله مشارالیه ده هزار
تومان خواسته است بهر حال مذاکرات در بین است و امید
میرود که مسئله بطور مطلوب و رضایت خاتمه پذیرد

(نمره ٥٥)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ١٨ مارس)

از طهران ١٨ مارس ١٩١٠

در تعقیب تلکراف امروز خودم افتخار دارم که تلکراف
ذیل را که از قونسول دولت فخیمه از تبریز رسیده عیناً
مخابره نمایم (ایالت الان بهمکار محترمم قونسول روس اطلاع
داده که ستار خان و باقر خان فردای شنبه دو ساعت بعد از
ظهر با یک عده سوار از تبریز حرکت خواهند کرد و دیگر
ایالت اظهار داشته اند که مبلغ سه هزار و پانصد تومان بآنها
داده شده که ٢٥٠٠ تومان آن برای سوارها و هزار تومان
برای خودشان بوده باشد)

(نمره ٥٦)

تلکراف سرانیکلسن بسرادواردگری (واصله ١٨ مارس)

از پطرزبورغ ۱۸ مارس ۱۹۱۰

امروز بعد از ظهر مسیو ایزولسکی تلگرافی که تازه رسیده بود برای
من قرائت نمود مفاد تلگراف اینکه ستار خان حکم ثانوی احضار
بطهران را جداً و جزءاً ردو امتناع کرده ولی باقر خان اطاعت
حکم را مشروط بگرفتن ۱۰۰۰۰ تومان نموده ایالات و یپرم
اظهار عجز از توسل بقوای قهریه در این موضوع نموده الله

(نمره ۵۷)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۰ مارس)

از طهران ۲۰ مارس ۱۹۱۰

مستر (شیپلی) تلگرافاً خبر میدهد که در پنج ساعت
بعد از ظهر ۱۹ شهر حال ستار خان و باقر خان از تبریز حرکت
کردند هریك از انها پنجاه سوار همراه دارند بعلاوه بعضی
از سوارهای یپرم و قزاق های ایرانی نیز همراه بودند منزل
اول انها با سمنج است که دو ساعت از شهر فاصله دارد از
قرار راپورت مشار الیهما برای عید نوروز که چهار پنج روز
دیگر خواهد بود درانجا توقف خواهند نمود ـ شهر کاملاً منظم

است و هیچ اتفاقی از حرکت انها واقع نشده

(نمره ۵۸)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۱ مارس)

از طهران ۲۱ مارس ۱۹۱۰

معاون الدوله بسمت وزارت امور خارجه معین گردید

(نمره ۵۹)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۱ مارس)

از طهران ۲۱ مارس ۱۹۱۰

تلگرافی از مستر گراهام بمضمون ذیل بمن رسیده است
حکومت اصفهان استعداد بزرگی با چند عراده توپ بر
علیه غریب خان نامی اعزام مینماید
مشار الیه که فعلاً دارای ۱۵۰۰ نفر جمعیت است در
قمشه علم طغیان بر افراشته

(نمره ۶۰)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۲۳ مارس)

از طهران ۲۳ مارس ۱۹۰۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۶ شهر حال - دولت ایران
وصول اخطار و گوش زدی را که دولت اعلیحضرتی راجع
باستقراض کرده اقرار نموده و چنین اظهار میدارند که انچه از
عایدات مملکت که (در قید هیچ استقراض و تعهدی نیست)
برای هر قسم معامله ازاد است و مذاکراتی که فعلاً راجع به
استقراض اشتراکی در میان است بهیچوجه حق دولت رادر تعیین
محل استعمال و مصرف ان عایدات محدود نمینماید

دیگر در جواب مذکور است که دولت ایران هر قرار
دادی که در خصوص بنا بع عایدات مملکت با دولت
اعلیحضرتی انکلستان دارد کاملاً حفظ و رعایت خواهد نمود

بوزیر مختار روس نیز مراسلهٔ شبیه بان فرستاده شده
باضافه اینکه در جمله راجع بردنمردن استقراض ذکر شده
است که تمام تعهداتی که دولت ایران در قرارنامه جات قرضها
در مقابل دولت امپراطوری روس بعهده گرفته کاملاً منظور
خواهد داشت

این مراسلات رضایت بخش نیستند لهذا ما پیشنهادمیکنیم

که مجدداً جوابي باین مضمون داده شود

اولاً عایدات کمرك و سایر منابع عایدات دولت که در
مقابل قروضی که در روسیه و انکلستان گرده شده مرهون و
مقیداند نمیتوانند درهیچ حال وثیقه قرض جدیدی بشوند

ثانیاً تمام تعهدات مالیهٔ یادیونی که دولت ایران در روسیه
و انکلستان بعهده دارد که قرض جاری را هم شامل باشد
باید در تحت یك تعهد و قرار داد مرتبی مجتمع شوند که دران
قرار داد وجه سالیانه ثابتی برای پرداخت منافع و قسط استهلاك
معین شده و همچنین محلهائی از مالیات و عایدات برای تأمین
و اطمینان مقرر شود

ممکن است در همین موقع گوشزد و اخطار به دولت
ایران نمود که دولتین در صورتی که مایل نیستند مخل و مانع
ازادی سایر خارجی ها در اقداماتی که مطلقاً تجارتی باشد
بشوند ولی نمی توانند بپذیرند امتیازاتی که ممکن است مضر بر
منافع و مصالح نظامی و پلتیکی دولتین در ایران باشد به
خارجه ها داده شود

(نمره ٦١)

تلکراف سرادواردکری به سر انیکاسن

از وزارت خارجه انکلیس ٢٣ مارس ١٩١٠

بشرط تصویب مسیو ایزولسکی جوابی را که سر جرج بارکلی
در تلکراف امروزش پیشنهاد کرده من تصویب میکنم که به
دولت ایران داده شود

(نمره ٦٢)

تلکراف سر انیکاسن به سراد واردکری (واصله ٣٠ مارس)

از پطرزبورغ ٣٠ مارس ١٩١٠

راجع بتلکراف سر جرج بارکلی مورخه ٢٣ مارس
مسیو ایزولسکی در فرستادن جواب اظهاریه موافقت دارند

(نمره ٦٣)

تلکراف سراد وارد کری به سر جرج بارکلی

از وزارت خارجه انکلیس ٣١ مارس ١٩١٠

شمااینك اجازه داریدکه بر طبق تلکراف امروزمن به پطرزبورغ
عمل کنید

(نمره ٦٤)

تلکراف سراد وارد کری بسر انیکاسن

از وزارت خارجه انکلیس ٣١ مارس ١٩١٠

تلکراف مورخه دیروز خودتان را ملاحظه کنید
به نماینده دولت اعلیحضرتی درطهران تعلیمات داده‌شده
که در دادن جواب پیشنهادیه با هم کار روس خود اتفاق و
شرکت کنند

(نمره ٦٥)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ٧اوریل)

از طهران ٧ اوریل ١٩١٠

راجع بتلکراف مورخه ٣١ مارس جنابعالی
امروز بمضمون تعلیمات واصله مراسلهٔ مشترکی بدولت ایران
دادیم

(نمره ٦٦)

مراسله سر جرج بارکلی بسرادوارد کری، (واصله ١١اوریل)

از طهران ١٨ مارس ١٩١٠

(اقا) وصول مشروحه مورخه ۱۲ ماه گذشته جناب عالی را
راجع بقتل بعضی اسمیعیلیها در مجاورت نیشابور با کمال افتخار
عرض میکنم وراپورت میدهم که بوزیر داخله خاطر نشان
نمودم که دولت اعلیحضرتی انکلستان به تنبیه و مجازات
مرتکبین این جنایات اهمیت فوق العاده میدهد

میجر سایکس انفصال حکام نیشابور ودر رود وهمچنین
مجازات معین الغربا و حاجی محمد باقر را تأکید وتوصیه نموده
تمام این اشخاص باستثنای حکومت نیشابور کم وبیش مستقیماً
مسئول این قتلها میباشند

من نتوانستم وزیر داخله را وا دارم که تمام تقاضاهای
فوق را کاملاً انجام دهد جناب معزی الیه از عزل حکومت
نیشابور امتناع مینمایند زیرا که میکویند تقصیر او ثابت نیست
بعلاوه در خصوص تنبیه معین الغربا جز تبعید مشار الیه به
کربلای معلا یا نجف اشرف کار دیکری ننمودند لکن حاکم
درورد را خلع نموده وحاجی محمد باقر را حبس کرده اندووعده
میدهند که مادام الحیوة در محبس باشد و املاک و اشیائی که از

اسمیعیلیها برده شده مسترد داشتند

اکرچه نتیجه اقدامات من کاملاً رضایت بخش نیست ولی
نظر بضعف دولت عقیده من بر انست که بوزیر داخله در این
موضوع بیش ازاین اظهار و اصراری نکنم مکر انکه در نیشابور
باز متعرض اسمیعیلیها شوند (بنده بارکلی)

(نمره ۶۷)

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادواردگری (واصله ۱۱ اوریل)

از طهران ۲۴ مارس ۱۹۱۰

(اقا) راجع بتلکرافات مورخه ۱۶ و ۲۳ شهرحال اینک باکمال
افتخار سواد مراسلهٔ را که در خصوص مذاکرات جدیده بین
دولت ایران وسندیکای بین المللی برای استقراض ۵۰۰۰۰۰لیره
بدولت ایران نوشتم و همچنین سواد جواب انرا لفاً خدمت
میفرستم (بنده . بارکلی)

{ ملفوفه ۱ در نمره ۶۷ }

مراسلهٔ سرجرج بارکلی بدولت ایران

طهران ۱۵ مارس ۱۹۱۰

جناب اجل - افتخار دارم باطلاع جنابعالی برسانم که دولت
متبوعه من اطلاع حاصل نموده که هیئتی معروف بهیئت سندیکای
بین الملل (لیمیتد) بیك کمپانی انکلیسی اجازه و حق تقدم
داده است که بدولت ایران در این ایام ۲۰۰۰۰۰ لیره وبعدها
۳۰۰۰۰۰ لیره قرض بدهد

وثیقه و محل تأمین ان قرض کلیه منافعی که برای دولت
ایران در امتیاز نفتی که درتاریخ ۲۷ مه ۱۹۰۱ به مستر دارسی
داده شده منظور است و همچنین منافع ضرابخانه و سایر
عایدات ازاد دولت و عایدات پست و تلکراف خواهد بود

در اینصورت بمن تعلیمات داده شده که بدون فوت وقت
بدولت ایران گوش زد و اخطار نمایم تا هنکامی که استقراض
اشتراکی ٤۰۰۰۰۰ لیره که دولتین انکلیس و روس در تاریخ
۱۳ ماه کذشته بدولت ایران تکلیف کرده اند درتحت ملاحظه
است و تا هنکامی که تأدیه اصل و فرع قروضی که دولت
ایران بدولت اعلیحضرتی انکلیس و بانك شاهنشاهی ایران
مدیون است درعهده تعویق میباشد دولت اعلیحضرتي انکلستان

نخواهد پذیرفت که دولت ایران هیچ یك از منابع عایدات
عمومی خودرا درمقابل هیچ استقراضی بجز در مورد استقراض
اشتراکی که فعلاً بین دولتین و دولت ایران در تحت مذاکرات
است بوثیقه دهد

(ملفوفه ۲ در نمره ٦۷)

جواب دولت ایران بسرجرج بارکلی

طهران ۲۰ مارس ۱۹۱۰

مراسلهٔ جنابعالی مورخه ۱۵ شهر حال راجع باظهارات یك
سندیکای بین المللی که باطلاع دولت فخیمه انکلیس رسیده است
شرف وصول ارزانی داشت در مراسله منظوره چنین مسطور است
(که تا هنکامی که مسئله استقراض اشتراکی ٤۰۰۰۰۰ لیره
که دولتین انکلیس و روس در تاریخ ۱۳ ماه کذشته بدولت
ایران تکلیف کرده اند در تحت ملاحظه است و تا هنکامی که
تأدیه اصل وفرع قروضی که دولت ایران بدولت اعلیحضرتي انکلیس
و بانك شاهنشاهی مدیون است درعهده تعویق میباشد دولت
اعلیحضرتي انکلستان نخواهد پذیرفت که دولت ایران هیچیك

از منابع عایدات عمومی خود را در مقابل هیچ استقراضی بجز در مورد استقراض اشتراکی که فعلاً بین دولتین و دولت ایران در تحت مذاکره است وثیقه دهند)

با کمال افتخار جواباً خاطر نصفت مظاهر را استحضار میدهم که

اولاً بر دولت علیه ایران یقین است وجنابعالی نیز محققاً تصدیق خواهید فرمود که فقط مذاکره بین دولت ایران و دولتین انکلیس و روس در خصوص یك مساعده یا استقراض اختیار تامه دولت را در مورد منابع غیر مرهون عایدات خود که برای هر معاملهٔ ازادند سلب نخواهد نمود

ثانیاً دولت علیه اطمینانات کامل میدهد که هر قراردادی را که بین دولت علیه ایران و دولت فخیمه انکلیس راجع بهر محلی ازعایدات مملکت بسته شده همیشه و کاملاً مرعی و محترم خواهد داشت (امضا محمد ابراهیم غفاری)

(نمره ٦٨)

قسمتی ازمراسلهٔ سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۱ اوریل)

طهران ۲٤ مارس ۱۹۱۰

فرمانفرمای جدید فارس حضرت والا ظفر السلطنه از طهران بعزم مرکز مأموریت خود حرکت کردند ولی فعلاً در قم منتظر قشون واستعدادی هستند که بنا هست همراه ایشان بفارس بروند

ظاهراً دولت ایران بعلت نداشتن وجه برای تجهیز این استعداد مختصر دچار مشکلات شده است

ضمناً در وضع راههای جنوب هیچ بهبودی مشهود نیست راه بین بوشهر و شهر شیراز که از جره میگذرد صحیح است که در تحت مراقبت صولت الدوله تا حدی دایر است ولی راه عمده معمولی از اثر اغتشاشات وبي نظميها بکلی مسدود است

راه شیراز باصفهان نیز نهایت نا امن است و در قمشه غریب خان نامی از خوف اینکه بتقصیر ساختن نوتهای تقلبی بانك شاهنشاهی دستکیر شود فرار کرده قریب ۱۵۰۰ نفر دور خود جمع کرده و با قوای دولت می جنکد باین طریق طغیان

ویاغی کری کوچکی فعلاً درقمشه موجود است

(نمره ۶۹)

مراسله سر جرج بارکلی به سرادوارد کری (واصله ۱۱ اوریل)

طهران ۲۴ مارس ۱۹۱۰

(اقا) خلاصه ماهیانه معمولی را که حاوی وقایع
اتفاقیه در ایران در ظرف چهار هفته کذشته بوده است باکمال
افتخار لفاً می فرستم (بنده ... بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۶۹)

خلاصه وقایع اتفاقیه در ایران در ظرف چهار هفته
کذشته که منتهی به ۲۴ مارس ۱۹۱۰ میشود

(طهران)

مجلس در مدت چهارهفته کذشته اکثر مشغول مداقه و شور
بودجه های ادارات مختلفه که از طرف دولت پیشنهاد شده
بوده است

مذاکرات واقدامات علنی مجلس تا یك اندازه رسمانه است
و جالب توجه نیست بیشتر امورات در مجالس محرمانه

ختم میشود

درموقع عید نوروز سلطاني اعلیحضرت شاه ونایب السلطنه
هیئت مأمورین خارجه را پذیرفتند

(تبریز)

شهر منظم وارام بوده است ۹۰۰ نفرسوار دولتی مکمل
درتحت فرمان سردار بهادر ویفرم خان از قراجه داغ مراجعت
کرده ودرتاریخ ۲۳ فوریه وارد شهر شدند

در تاریخ نهم مارس قونسول دولت اعلیحضرتي راپورت
داده است که در بعضی طبقات مردم هیجان وغلیان مجددی
برعلیه قشون روس مشاهده میشود ودر جواب استفساریکه
وزیر مختار دولت اعلیحضرتي کرده است (مستر شیپلی)
درتاریخ ۱۲ مارس اطلاع داده است که شهر ساکت است ولیکن
اظهار داشته است که لزوم خارج شدن ستارخان و باقر
خان بیش از پیش فوریت دارد تا انکه شهر بوضع عادی
معمولی خود عود نماید

ستارخان وباقرخان با ۱۰۰ نفر از سوار های خودشان

و بعضی سوارهای دولتی در تاریخ ۱۹ مارس از تبریز بعزم طهران حرکت نمودند

(رشت)

حکمران جدید گیلان معیرالممالك در تاریخ ۳ مارس وارد شد شهر واطراف منظم است ولی در اوایل ماه مارس بعضی اغتشاشات جزئی از طالش راپورت داده شده است در رشت قوئی برای نظمیه تشکیل شده است

(مشهد)

شهر مشهد ساکت ومنظم بوده در اوایل مارس اصف الدوله معین شده بود که بجای رکن الدوله بایالت خراسان بیاید ولی چون افکار وحسیات مردم درطهران وخراسان شدیداً برضد او بود بالاخره ماموریت او موقوف شد

(سیستان)

این ولایت نیز ارام است ازهنگام ورود حشمت الممالك درسیستان دروضع اداره کردن ولایت بهبودی محسوس حاصل شده و ازرؤسای متمرده بلوچ چندان صحبتی شنیده نمیشود

(اصفهان)

شهر ساکت بوده سردار اشجع بحکومت ابقاء شده است ولیکن سردار ظفر بمستر کراهام گفته است که دولت برای احتراز از رقابت بین این دو نفر خوانین بختیاری مصمم شده است که هیچ کدام از اینها را بحکومت اصفهان نکذارد و سردار اشجع شاید بعد از نوروز سلطانی منفصل شود

دیکر مشار الیه چنین اظهار عقیده و پیش بینی نمود که جز خوانین بختیاری هیچکس نخواهد توانست دراصفهان حفظ نظم نماید

تمام راه ها باستثنای راه شیراز امن بوده و قوافل موافق معمول تردد کرده اند

در راه شیراز قمشه از اواسط ماه مارس معرض اغتشاش و انقلابی بوده که غریب خان باعث ان شده است مشار الیه سابقاً در اصفهان رئیس پلیس بوده ومحض انفصال از این خدمت به نقطه مزبور فرار نموده و از قرار مذکور ۱۷۰۰ نفر دور خود جمع نموده است اردوئی مرکب از ۴۰۰ سرباز و ۵۰ سوار بختیاری وچند عراده توپ از اصفهان برای او فرستاده شده و استعداد دیکری

از چهار محال مأمور و مقرر است که با ان اردو کمک نماید

(یزد)

شهر کما کان منظم است راه ها باستثنای راه کرمان امن بوده است
در راه کرمان چندین دسته بزرك دزد چندین قافله و پست را
زده اند و راه کاملاً ناامن است حکمران باستعدادی بمبارزت دزد
هارفته و یکدسته ۳۰ نفر از انها را با ۹۰۰ رأس گوسفند که غارت
کرده بودند گرفته است

انجمن ولایتی تا کنون عضو زردشتی را با وجود حکم دولت
نپذیرفته و برای عضویت مجلس ملی نیز هنوز وکیلی از یزد
انتخاب نشده

(کرمانشاه)

شهر ساکت بوده و نظمیه موجود و بخوبی مراقب است
راه ها امن و تعدی به قوافل موقوف است در تمام ولایت
موافق راپورت انتظام و اسایش غلبه دارد و این از
حسن کفایت نظام السلطنه است که با یك اردوی مشتمل بر
سوار و پیاده و توپخانه باطراف حرکت نموده و مقصرین و

اشرار مختلفه را دستگیر مینماید

سه نفر از محبوسین عمده خودرا برای تنبیه بطهران
فرستاده است انجمن ولایتی سعی و اهتمام نمود که مقصرین
مزبوررا در کرمانشاه بعرض استنطاق دراورند ولی حکمران
درفرستادن انها بطهران اصرار نمود ثبات عزم حکومت اثرات
خوب بخشیده و بعضی از طوایف سر اطاعت پیشنهاده ودسته
جات سوار برای خدمت نزد ایشان فرستاده اند کلیه عده
اردوی حکومت به ۲۰۰۰ نفر بالغ میشود

داود خان و سایر رؤسای عمده ایلات ظاهراً مایل و
حاضراند که تسلیم و مطیع حکومت شوند

(کرمان)

انتظام و سکونت در شهر غلبه داشته قوام الملك برای سال اتیه
بحکومت ابقا شد مشار الیه از رؤسای بلوچ پیغامات رضایت
بخش رسیده قرار گذارده است که انهارا در بم ملاقات کرده
در خصوص اظهارات و شکایات انها مذاکرات نماید ترتیبات
اداری که مأمورین جدید طهران میخواهند تأسیس نمایند

اهالی را بهیجان آورده

یکی از اقایان خواست علم طغیان بر ضد انها بلند نماید ولی بمقصود نائل نگردید راه های یزد و بندر عباس بواسطه حضور دسته جات سارقین که چندین فقره دزدی کرده اند بکلی برای تردد قوافل مسدود است

(شیراز)

شهر روی هم رفته ارام بوده است ولیکن چندین فقره دزدی در خانها شده است و اجماعی جدیداً خانه مسیو ناتاف نماینده الیانس یا اتحاد اسرائیلی را غارت کرده مشار الیه و زنش مجبوراً در قونسولخانه دولت اعلیحضرتی تحصن جستند

نصیر الملك بسمت نیابت حکومت مقرر شده ایالت جدید ظفر السلطنه تازه از طهران برای شیراز حرکت کرده است راه اصفهان مخصوصاً در نزدیکی سیوند و راه کازرون به بوشهر در نقطه بین کازرون و دالکی بسیار ناامن اند پست و قوافل مکرر در مکرر سرقت شده اند

راه جره در تحت مواظبت صولت الدوله مفتوح و دائر

است ولی از قرار راپورت در منازل مختلفه ما یلزم مسافرین و قوافل موجود نیست بعلاوه مکاریها با قرار جدیدی که صولت الدوله با خوانین دالکی و براز جان گذاشته که راه تجارت را در خاك خودشان برگردانند جداً مخالف اند زیرا که در این راه دو منزل خیلی طولانی را در جاده خیلی بدی باید به پیمایند که هیچ اذوقه در انها یافت نمیشود

خوانین تنگستان و چاه کوته نیز سعی دارند که راه تجارت را در خاك خود بکشانند

صولت الدوله در قسمت اخر ماه فوریه مشغول مقهور کردن جواد خان که یکی از رؤسای کشکولی است بوده و بالاخره مشار الیه را دستگیر نمود

از قرار معلوم صولت الدوله اهتمامی نمود که اختلافات خود را با قوامی ها باین طریق رفع نماید که فراریهای قشقائی را که در ایلات خمسه پناه جسته اند قوامیها تسلیم نمایند و بعوض صولت الدوله فراریهای ایلات خمسه را که پناهنده بقشقائی اند بقوامیها تسلیم نماید ولی این خیال و اقدام منتج نتیجه نشد

(نمره ۷۰)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۵ اوریل)

از طهران ۱۵ اوریل ۱۹۱۰

بحران دیکری درکابینه وزراء حادث شده رئیس الوزرا استعفا
داده و محتمل است که کابینه جدیدی تشکیل شود

(نمره ۷۱)

تلکراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۱۷ اوریل)

از طهران ۱۷ اوریل ۱۹۱۰

با کمال تاسف راپورت میدهم که مستر بیل در تاریخ ۱۵
اوریل مابین قمشه و اباده دچار و مورد حملهٔ دزد ها واقع
شده و دو نفر از سوارهای هندی مستحفظ قونسلکری
اصفهان که مستر اسمارت را از اصفهان بشیراز رسانده و در
این موقع بهمراهی مستر بیل مراجعت میکردند مقتول شدند
از دولت تقاضا نمودم که عده کافی از سوارهای بختیاری
قمشه که کمان میکنم فعلاً در انجا قوای مکملی از انها موجود
است برای همراهی با مستر بیل که اینك در راه است اعزام

دارد بهمچنین در خصوص ترمیم واقعه و تنبیه مرتکبین که
کمان میرود کهکلویه هستند تأکید و اصرار نمودم

(نمره ۷۲)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۷ اوریل)

از طهران ۱۷ اوریل ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۷ اوریل

قونسول جنرال دولت اعلیحضرتی مقیم اصفهان اطمینان ندارد
که بختیاریهای قمشه از سرحد اصفهان تجاوز بخاك فارس نمایند
مکر انکه خود مشار الیه در انجا حاضر بوده که انهارا وادارد

لهذا با اطلاع سردار اسعد او را اجازه دادم که با آن
قدر ازمستحفظین قونسولکری اصفهان که ممکن است حرکت
کرده و مستر بیل را استقبال نماید

وزیر داخله احکامات خیلی سخت فرستاده که انچه
بختیاری ممکن است از قمشه فوراً اعزام شده و بمستر بیل در
هر جا که هست ملحق شوند (عده بختیاریهای قمشه معلوم
میشود که کمتر از میزانی است که کمان میرفت)

{ نمره ۷۳ }

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۸ اوریل)

از طهران ۱۸ اوریل ۱۹۱۰

رجوع به تلکراف ۱۷ اوریل من — مستر بیل وارد قمشه کردید

(نمره ۷٤)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۹ اوریل)

از طهران ۱۹ اوریل ۱۹۱۰

خواهش دارم رجوع بتلکراف مورخه ۱۷ اوریل من بنمائید
بعقیده من این اتفاق جدید مستر بیل بر ما لازم و متحتم
میدارد که یك اقدام علنی بنمائیم برای اینکه هم دولت ایران
را واداریم که برای استقرار و اعاده اقتدار خود دران نواحی
جهد بلیغ و کوشش جدی بنماید و هم اطمینان حاصل بنمائیم
که مأمورین ما در ائیه از این قبیل حملات و صدمات مأمون
و مصون خواهند بود عجالةً مشغول مشاوره با مأمورین
قونسولکریهای دولت اعلیحضرتی مقیم اصفهان وشیراز و بوشهر هستیم
ضمناً بانها اشکال و موانع اشغال خاك و اعزام اردوی

سرکوبی را یاد اوری نمودم پس از وصول نظریات انها در این
موضوع رأی و توصیه قطعی را تلکراف خواهم کرد

(نمره ۷۵)

تلکراف مستر مارلینك بسرادوارد کری (واصله ۲۲ اوریل)

از طهران ۲۲ اوریل ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف سرجرج بارکلی مورخه ۱۹ اوریل راجع به
حمله وارده بمستر بیل باکمال توقیر راپورت میدهم که صاحب
منصبان قونسولکری های دولت اعلیحضرتی در بوشهر و
اصفهان و شیراز که طرف شور واقع شده بودند تماماً متفق اند
بر اینکه هر اقدامیکه کوچك تر از اشغال راهها باشد کرده شود
اطمینان قطعی از نیفتادن این قبیل اتفاقات در اتیه نخواهد بخشید
این دو مبین تهاجم که نسبت بمأمورین اروپائی وارد شد
بر ما واجب و متحتم میسازد که یك اقدام علنی بنمائیم
پیشنهاد من اینست که بمن اجازه و اختیار داده شود که
بدولت ایران اظهار نمایم که اگر دولت ایران نتواند اعاده و استقرار
امنیت را در ظرف شش هفته بنماید دولت اعلیحضرتی انکلستان

مجبور را آ مسئله بعهده گرفتن تأمین و اعاده نظم راه‌را در تحت
ملاحظه در خواهد اورد

(نمره ۷۶)

تلگراف مستر مارلینگ بسرادوارد گری (واصله ۲۳ اوریل)

از طهران ۲۳ اوریل ۱۹۱۰

سردار اسعد بمن اطلاع داده است که یپرم شاهسون ها را در نزدیکی اردبیل شکست فاحشی داده و وزیر مختار روس صحت این خبر را تصدیق نمود

(نمره ۷۷)

تلگراف سرادوارد گری بمستر مارلینگ

از وزارت خارجه انگلیس ۲۶ اوریل ۱۹۱۰

خواهش دارم تلگراف مورخه ۲۲ شهر حال خودتان را ملاحظه نمائید

شما باید از دولت ایران پنج هزار تومان برای هر یك از سوارهای هندی غرامت مطالبه کنید بعلاوه بدولت ایران اطلاع دهید که دولت اعلیحضرتی انگلستان این حملات متوالی و

متمادی را بمأمورین اروپائی نمیتواند تحمل نماید و منتظر است که بدون هیچ تعویقی ترتیبی در تأمین راه‌ها بدهند زیرا که پس از رد استقراض پیشنهادیه دیگر متشبث بعذر نداشتن پول نمیتوانند شد ضمناً بهتر است که مأمورین قونسولگری انگلیس حتی المقدور از مسافرت در داخله مملکت احتراز کنند و در صورت لزوم مسافرت هر قدر که ممکن است مستحفظ باخود ببرند

(نمره ۷۸)

تلگراف مستر مارلینگ بسرادوارد گری (واصله ۱ مه)

از طهران ۱ مه ۱۹۱۰

وزیر داخله و وزیر جنگ مبادله وزارتخانه نمودند

(نمره ۷۹)

تلگراف سرادوارد گری بمستر مارلینگ

از وزارت خارجه انگلیس ۲ مه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف شما مورخه ۱۷ اوریل

شما لازم است برای تحصیل جواب مساعدی اصرار

کنید واگر لازم است از نایب السلطنه اجازه ملاقات بخواهید

(نمره ۸۰)

تلگراف سر ادوارد گری بسر ارثر نیکلسن (واصله سیم مه)

از پطرزبورغ ۳ مه ۱۹۱۰

خواهش دارم بتلگراف خود تان که در تاریخ شهر حال بشارژ دافر دولت اعلیحضرتی مقیم طهران مخابره کرده اید مراجعه بنمائید

بعقیده مسیو سازانف بهترین طریق انست که نمایندگان دولتین درخواست شرفیابی خدمت نایب السلطنه را بنمایند و در موقع شرفیابی اصرار و تأکید کنند که جواب مساعدی بمراسله مشترك ما مورخه ۷ اوریل داده شود

(نمره ۸۱)

تلگراف مستر مارلینك به سر ادوارد گری (واصله ٤ مه)

از طهران ٤ مه ۱۹۱۰

خواهشمندم به تلگراف خودتان مورخه ۲ مه رجوع نمائید امروز بعد از ظهر مسیو پاکلوسکی و من بنا بر وعدهٔ که قبل از وقت

داده شده بود وزیر امور خارجه را ملاقات کرده واکیداً مطالبهٔ جواب مراسله مشترکهٔ مورخه ۷ اوریل خودمانرا نمودیم وزیر امور خارجه اظهار داشت که در خصوص استقراضها با دولت مذاکرات نموده و حاضر است که اطمینانات مطلوب را بدهد و اما در خصوص امتیازات در صورتي که فقط راجع براه اهن باشد دولت ایران نیز حاضر است که اطمینانات رضایت بخش بدهد

کلیه مذاکرات ما با وزیر خیلی دوستانه بوده و درخاتمه جناب معزی الیه اظهار داشتند که مجدداً با کابینه مشورت کرده و انشاء الله تا اواخر هفته جوابي خواهند فرستاد

(نمره ۸۲)

تلگراف سر ادوارد گری بسر انیکلسن

از وزارت خارجه انگلیس ٤ مه ۱۹۱۰

با پیشنهاد شما که دو وزیر مختار شرفیاب خدمت نایب السلطنه بشوند و در تلگراف ۳ مه اظهار کرده بودید موافقم و در ان خصوص (کنت بنکن درف) را اطلاع داده ام

(نمره ۸۳)

تلكراف سرادوارد كرى بمستر مارلينك

از وزارت خارجه انكليس ٤ مه ١٩١٠

پس از انكه تعليمات بوزير مختار روس رسيد شما اجازه داريد
در اقدام بعملى كه در تلكراف امروز من بسر انيكاسن تعيين
شده با وزير مختار مشار اليه شركت نمائيد

(نمره ٨٤)

تلكراف سرادوارد كرى بسر انيكاسن

از وزارت خارجه انكليس ٥ مه ١٩١٠

رجوع بتلكراف ديروز مستر مارلينك كنيد من خيال دارم كه
از وزير مختار ايران در اينجا بخواهم كه بدولت متبوعه خود
اطلاع دهد كه مفاد جواب ان دولت تا درجهٔ كه معلوم است
رضايت بخش ميباشد بعلاوه اظهار دارد كه ما اميد واثق داريم
بر اينكه دولت عليه تمام تقاضاهاى ما را كاملاً خواهندپذيرفت
ومن نيز بوزير مشاراليه اطمينان خواهم داد كه با اساس جديد
ايران مساعدت معنوى و دوستانه داشته و جداً خواهانيم كه
ترقى مملكت وتوسعه منابع ثروت ان بر طبق اصول حكومت

ملى بموانع و عوايق برنخورد از جواب مزبور چنين بر مى ايد
كه سلوك دولت ايران روى به بهترى است و اهتمام من اين
است كه اين رويه را تشويق كنم

اميدوارم بمحض انكه بدولت ايران معلوم كرديد كه اين
جواب چه اثرات حسنه تا كنون توليد كرده است مجبوراً
مسلك وسير رضايت بخشى نسبت بدولت اعليحضرتى اتخاذ نمايند
اميدوارم كه دولت روس نيز در اين عقيده شركت دارند

(نمره ٨٥)

تلكراف مستر مارلينك بسرادواردكرى (واصله ٦ مه)

از طهران ٦ مه ١٩١٠

در مجلس ملى تصميم كرفته شده است كه معادل ٥٠٠٠٠٠
تومان از داخله مملكت استقراض شود

املاك خالصه دولت وثيقه اين استقراض خواهد بود
بعلاوه قرار شده است كه اداره ديون عمومى تأسيس شود و
براى اينكه جلب اعتماد عامه شده باشد يك نفر اروپائى رامدير
ان اداره نمايند

(نمره ۸۶)

(یادداشتی که بمیرزا مهدی خان تبلیغ شده)

دولت اعلیحضرتی انکلستان تلکرافی از شارژدافر خوددرطهران دریافت نموده مبنی بر انکه در روز چهارم شهر حال وزیرمختار روس و شارژدافر مشار الیه وزیر امور خارجه دولت ایرانرا ملاقات نموده و از جناب ایشان جواب مراسله اشتراکی را که دو نماینده دولتین در تاریخ ۷ ماه کذشته متفقاً بدولت ایران داده اند مطالبه نمودند وزیر خارجه اظهار داشته است که دولت ایران در این موضوع مذاکرات کرده و حاضراند که در خصوص استقراضات اطمینانات بدهند و اما در خصوص امتیازات اکر تقاضای دو دولت فقط راجع براه اهن است دولت ایران حاضر است که در این موضوع نیز اطمینانات رضایت بخش بدهد ولی دولت ایران فعلاً مصمم است هیچ امتیازی برای ساختن راه اهن ندهد

دو نماینده دولتین این اظهارات وزیر خارجه را یادداشت کرده و کفته بودند که این تعبیر و ترجمه شرط راجع بامتیازات

راکه محدود براه اهن کرده باید نمیتوانیم بپذیریم وان شرط در مورد کلیه راه ها و خطوط تلکراف نیز باید صدق کند جناب معزی الیه بالاخره کفتند که مجدداً در کابینه مشورت کرده وامیدوارم که درتاریخ ۷ شهر حال جواب کتبی بدهم

مستر مارلینک در ضمن راپورت میکوید که طرز مذاکرات متباد له خیلی دوستانه بوده است

دولت اعلیحضرتی انکلستان از اصغای جواب فوق که وزیر خارجه ایران به دو نماینده اظهار نموده و مستر مارلینک در تلکراف خود شرح داده است خیلی راضی و خوشوقت است ورجای واثق دارد که دولت ایران بتواند با تقاضاهای دولتین کاملاً موافقت نماید

به انتظار اینکه اطمینانات رضایت بخش دراینموضوع داده شود سرادوارد کری از وزیر مختار ایران خواهش میکند که حسیات دوستانه دولت اعلیحضرتی انکلستان را نسبت باساس جدید ایران و همچنین میل وآرزوی ان دولت را بر اینکه به هیچوجه اخلال و اشکالی در راه ترقی مملکت و توسعه منابع

ثروت ان بر طبق اصول ملی تولید نشود بدولت متبوعه خود
تبلیغ نمائید

وزارت خارجه انکلیس ۲۶ مه ۱۹۱۰

(نمره ۸۷)

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد کری « واصله ۹ مه »

از طهران ۸ اوریل ۱۹۱۰

(قفا) راجع بتلکراف مورخهٔ دیروز من

بر طبق تعلیمات واصله من و همکار محترمم وزیر مختار روس
مراسله مشترکی بدولت ایران نوشتیم و دران نظر و عقیده
دولتین را راجع بحقی که دولت ایران برای استقراض از محل
دیکری سوای این دو دولت میتواند داشته باشد و همچنین
راجع بدادن بشخص یا دولت ثالثی امتیازاتی را که ممکن است
مضر بمصالح و منافع پلتیکی یا نظامی دولتین انکلیس و روس
در ایران باشد تصریح و تشریح نمودیم اینك با کمال افتخار
سواد ان مراسله را لفاً خدمت میفرستم (بنده .... بارکلی)

ملفوفه در نمره ۸۷

مراسلهٔ مشترك که بدولت ایران داده شده

جناب اقای وزیر

در جواب مراسله جنابعالی مورخه ۸ ربیع الاول ما امضا
کنندکان ذیل وزرای مختار انکلیس و روس در ایران با کمال توقیر
باطلاع جنابعالی میرسانیم که دولتین انکلیس و روس حاضراند که
حق دولت ایران را برای استقراض از سوای این دو دولت شناخته
و تصدیق نمایند ولی مشروط بشرایط ذیل

(۱) عایدات کمرکات و محلهای عایدات دیکر که
قروض روس و انکلیس را تأمین و ضمانت مینماید در هیچ
صورتی نمیتوانند وثیقه و محل تأمین معاملات جدیده بشوند

(۲) کلیه قروض دولت ایران بانکلستان و روسیه باید
قبلاً در تحت یك قرار داد و تعهد مخصوص رسمی مجتمع شده که در
ان قرار داد مبلغ سالیانه ثابتی برای تأدیه منافع و قسط استهلاك
ان قروض معین کردد و همچنین محل یا محلهای عایداتی که ان
تأدیه سالیانه را مرتباً ضمانت نماید مقرر دارند

بعلاوه با کمال افتخار خاطر جنابعالی را مستحضار میدهم

که دولتین انکلیس و روس در صورتیکه مخل و مانع حقوق اتباع سایر دول در اقداماتی که مطلقاً و منحصراً تجارتی باشد نخواهند بود ولی نمیتوانند در هیچ صورتی بپذیرند امتیازاتی باتباع دول خارجه داده شود که ممکن است مضر بر منافع و مصالح نظامی و پولتیکی دولتین در ایران بشوند (امضا کنندکان)

سرجرج بارکلی و پاکلوفسکی کزل

(نمره ۸۸)

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۹ مه)

ازطهران ٤ مه ۱۹۱۰

(اقا) درمراسله مورخه ۱۷ فوریه سواد مراسله مشترکی که دران وزیر مختار روس ومن شرایطی را که دولت اعلیحضرتی انکلستان و دولت امپراطوری روس برای دادن ۴۰۰۰۰۰ لیره استقراض بدولت ایران تکلیف میکنند تشریح کرده ام خدمت فرستادم اینك سواد جوابی را که ازدولت ایران دران موضوع رسیده با کمال افتخار ارسال میدارم (بنده بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۸۸)

مراسلهٔ که از طرف دولت ایران بهسر جرج بارکلی رسیده است

در جواب مراسلهٔ مورخه ٥ صفر ١٣٢٨ که بامضای جناب جلالتماب اجل سر جرج بارکلی و جناب جلالتماب اجل مسیو پاکلوفکی کزل رسیده و راجع بمساعده و استقراض است که دولت ایران از دولتین انکلیس و روس تقاضا نموده با نهایت توقیر اظهار میکنم و خاطر نصفت مظاهر آنجناب جلالتماب نیز البته تصدیق خواهد نمود که در مورد یك استقراض فقط شرایطی که میتوان مطرح و قبول کرد شرایط راجع بهتعیین منافع و مدت استهلاك وطریقهٔ تأدیه ان استقراض است در این صورت در مورد مساعده و استقراضی که بین وزرای دولت علیه و دو سفارت خانه محترم مطرح مذاکره است و با وجود روابط دوستانهٔ بین دولتین هیچ انتظار نمی رفت که غیر از شرایط راجع بمیزان مبلغ ومنفعت ومحل عایدات برای تأمین تأدیه منافع و طریقهٔ ادای قرض شرط دیکری پیشنهاد شود خاصه درصورتی که یك قسمت از شرایط

مزبوره موهم تناقی با اصول ازادی واستقلال مملکت میباشند

(واما) در خصوص مواد راجع باصلاحات مالیه و وسایل حفظ انتظام و امنیت مذکورهٔ در مراسله چنانچه خاطر جنابعالی مستحضر است این دو مسئله در پروکرام هیئت وزراء که تقدیم مجلس شورای ملی شده مخصوصاً مندرجند

بنا بر اینکه قسمتی از مساعده و استقراض برای انجام این مقاصد تفکیك وتخصیص شده میتوان کمان کرد که ان جنابان جلالتمابان عالی این دو مسئله را برای ترقی مملکت و توسعه در تجارت از اصول اساسی میدانند در این صورت ملاحظه و تصدیق خواهید فرمود چیزی که دو سفارتخانهٔ محترم نظر به حسیات دوستانهٔ دولتین متبوعتین خودشان نسبت بدولت ایران اظهار و پیشنهاد نموده اند خود دولت علیه قبل از وقت انها را در جزو وظایف اولیه اساسی خود قرار داده است .

لهذا جناب عالی با عقیدهٔ دوستدار موافقت خواهید فرمود که داخل کردن این دو مسئله در جزو شرایط لازم و مطلوب نبوده

بالاخره نظر بمیلی که پیوسته دولت فخیمه انکلستان در استحکام روابط دوستانهٔ ما بین دارد دولت ایران امید وانتظار دارد که در این مسئله شرایطی که تکلیف میشوند فقط مربوط بمیزان مبلغ و منفعت و مدت استهلاك و طریق ادای قرض بوده باشند که پس از رعایت مراسم قانونی بموقع اجرا گذارده خواهند شد

(ابراهیم معاون الدوله)

بتاریخ ۲۶ ربیع الاول ۱۳۲۸ مطابق ۷ اوریل ۱۹۱۰

(نمره ۸۹)

مراسلهٔ مستر مارلینك به سرادواردکری (واصله ۹ مه)

طهران ۲۱ اوریل ۱۹۱۰

(اقا) خلاصه ماهیانهٔ وقایعی را که در مدت چهار هفته کذشته در ایران اتفاق افتاده باکمال افتخار لفاً ارسال میدارم

(بنده چالز مارلینك)

(ملفوفه در نمره ۷۹)

خلاصه وقایع اتفاقیه ایران در مدت چهار هفته که منتهی به

۲۷ اوریل ۱۹۱۰ میشود

(مجلس شورای ملی)

عده وکلاء الحال به ٦٠ میرسد و تقسیم بدو فرقهٔ عمده شده اند که معروفند به تندرو ها و اعتدالیها

فرقه تندرو از قرار اظهار بعضی ها یك اقلیت پر صدائی هستند و مذکور است که فقط مشتمل بر ١٤ نفر است که از جمله انها تقی زاده و حسینقلی خان میباشند این فرقهٔ مخالف با رئیس الوزراء یعنی سپهدار میباشند و بمیزان کمتری با وزیر داخله یعنی سردار اسعد نیز مخالفت دارند اما اعتدالی ها که اکثریت کاری انها شاید بیشتر از ۳۰ نفر نباشند این مسئله را درك نموده اند که اقوی احتمال کامیابی و پیشرفت اموردر تقویت این دو سردار یعنی سپهدار و سردار اسعد میباشند

در تاریخ ٤ شهر حال این دو فرقه در خصوص تجدید انتخاب رئیس و سایر اجزاء رئیسه و همچنین انتخاب اعضای کمسیون های مختلفه که تا ان تاریخ بطور موقت انتخاب شده بودند زور ازمائی و مبازرت کردند بالاخره اعتدالی ها در انتخاب

مستشارالدوله که از فرقه خودشان است بریاست و همچنین به تجدید انتخاب نایب رئیسهای سابق موفق شدند ولی از شش نفر اعضای کمیسیون امور خارجه سه نفر انها از فرقه تندرو بودند یعنی (تقی زاده حسینقلی خان و وحید الملك)

این مجلس مثل مجلس سابق مشغول اهتمامی است که وجهی درداخله مملکت استقراض نماید درطهران و ولایات کمسیونهای مخصوص برای جمع اوری پول تشکیل شده از تبریز تهیه یك کرور تومان وعده داده شده است ولی تاکنون مبلغ خیلی کمی وجه نقد جمع اوری شده

ازعید نوروز جلسات مجلس درطالار جدید که بامخارج زیاد برای همین مقصود ساخته و مزین شده است منعقد میشود

وکلاء دیگر مثل سابق روی زمین نمی نشینند نشیمنهای مجلل درسه قسمت ترتیب داده شده که روبصندلی ریاست نگاه میکنند نطقها ازکرسی نطق کرده میشود جاهای علیحده مخصوص برای هیئت مأمورین خارجه و عامه مردم وروز نامجات ترتیب داده شده است

(تبریز)

در اول ماه آوریل ۴۰۰ نفر ازبختیاریها در تحت فرمان سردار بهادر پسر سردار اسعد با ۱۷۰ نفر فدائی درتحت ریاست یفرم خان و ۱۰۰ نفر قزاق ایرانی وتوپخانه ازتبریز بطرف اردبیل حرکت کرده‌اند مقصود این اردو سرکوبی طایفه شاهسون است که اخیراً در اردبیل غارتها کرده اند

(اصفهان)

{۱} سردار اشجع کماکان حاکم است

{۲} طغیان غریب خان در قمشه از تاریخ ۳ شهر حال خاتمه پذیرفت باین ترتیب که استعداد بختیاری که ازقرار مذکور ۱۴۰۰ نفر بودند بقلعهٔ که غریب خان و متابعینش پناه کرفته بودند هجوم اورده ۱۵ نفر از شورشیان مقتول شده بقیه دستکیر شدند ولی خود غریب خان فرار کرد

حکمران که برای دادن دستور جنك به قمشه رفته بود با اسراء باصفهان مراجعت کرد

{۳} خبر بسفارت رسیده که مستر بیل در حالتی که

از شیراز به اصفهان میامده معرض حمله شده سردار اسعد احکامات بسردار اشجع فرستاده که هرچه قوای بختیاری ممکن است از قمشه باستقبال مستر بیل بفرستند که مشارالیه را ازنقاط خطرناك بسلامت عبور دهند مستر کراهام خود برای اینکه اطمینان ازاجرای احکام داشته باشد نیز بان محل رفته است

مستر بیل بالاخره سلامت وارد قمشه کردید

اکرچه جزئیات قضیه هنوز نرسیده ولی معلوم است که دو سوار هندی را دزدها که شاید ازطایفه کهکلو باشند کشته وهمراهان مستر بیل دو نفر ازدزدها را نیز کشته اند

دولت ایران را برای این اتفاق سوء مسئول قرارداده ام

(۴) ظفرالسلطنه حکمران جدید فارس که در راه شیراز است روز ۱۷ وارداصفهان شد

(یزد)

راپورتهائی که از نایب قنسول یزد میرسد مخصوصاً برعدم امنیتی که درتمام راهها موجود است خاطر را معطوف میسازد

(شيراز)

شهر و اطراف درمدت ماه مارس در اغتشاش کلی بوده

(کرمان)

راه یزد معرض تاخت و تاز سارقین بوده ولی سردار جنك بختیاری حاکم یزد اقدامات جدی برضد انها کرده و تا حدی مظفریت حاصل کرده است

(کرمانشاه)

نظام السلطنه حکمران جدید ازقرار معلوم بخوبي وکفایت کار می کند شهر و اطراف نسبتاً منظم است طرق و شوارع امن و ایلات مطیع اند

(نمره ٩٠)

تلکراف مستر مارلینك بسرادوارد کری (واصله ٩ مه)

طهران ٩ مه ١٩١٠

وزیر مختار روس و من در عصر ٧ مه جواب دولت ایران را که بمراسله مشترك ما داده است دریافت نمودیم دولت ایران شرایط (١) و (٢) را قبول میکند ولی درخصوص شرط راجع به

امتیازات می نویسد که نظر بابهام عبارت مراسلهٔ جواب موکول و معوق برسیدن توضیحات کتبی خواهد بود

(نمره ٩١)

یادداشتی که میرزا مهدی خان درتاریخ ١٤ مه بوزارت خارجه انکلیس فرستاده

یادداشتی که سرچارلز هاردینك در غیبت سرادوارد کری درتاریخ ٦ شهر حال برای وزیر مختار ایران قرائت کرده و بدست او داده است مندرجاتش را وزیر مختار مشار الیه بدولت متبوعه خود مخابره کرده اینك وزیر مختار مأمور است که تشکرات صمیمانه دولت متبوعه خودرا بجناب سرادوارد کری برای اظهاراتی که راجع باحساسات دوستانه دولت اعلیحضرتی انکلستان نسبت باساس جدید ایران و همچنین راجع بمیل اندولت فخیمه براینکه ترقیات ایران وتکثیرثروت آن برطبق اصول حکومت ملی بموانع وعوایق برنخورد کرده است تبلیغ نماید و بجناب معظم اطمینان کامل بدهد که دولت ایران صمیمانه ارزومند و جاهداست که احساسات

حسنه و دوستی که خوشبختانه فیما بین موجود است حفظ
نموده و محکم تر نماید

برای اینکه از هر سوء تفهمی احتراز شود دولت ایران
بوزیر مختار خود تعلیمات داده که انچه مذاکرات و مکاتبات
که از تاریخ تسلیم مراسله مشترك (۷ ماه گذشته) بین نمایندگان
دولتین انگلیس و روس از طرفی و دولت ایران از طرف دیگر
مبادله شده کاملا باطلاع اولیای دولت اعلیحضرتی انگلستان
برساند

در مراسله مزبوره چنانچه در خاطر است دولتین حق
دولت ایران را بر اینکه از هر جا که بخواهد استقراض نماید
تصدیق نموده اند ولی شرایط ذیل را پیشنهاد نموده اند

(۱) محل هائی که وثیقه قروض ثابته دولت ایران بدو
دولت انگلیس و روس است وثیقه هیچ قرض جدیدی نشوند

(۲) قبلاً قراری در خصوص قروض جاریه دولت
به دولتین داده شود باینطور که منفعت و طریقهٔ تأدیه و محل
پرداخت ان قروض معین گردد

علاوه بر شرایط فوق در مراسله مشترك چنین تقاضا شده
که هیچ امتیازی که ممکن است مضر بر منافع پلتیکی و نظامی
دولتین در ایران باشد باتباع دول دیگر ندهند

در تاریخ چهارم ماه مه دو نماینده دولتین بملاقات وزیر
امور خارجه ایران رفته و یادداشتی حضوراً قرائت کرده اند
مفاد یادداشت مطالبه جواب مراسله مشترك مورخه ۷
اوریل بوده است و در همان مجلس معنی و مقصود قسمت
اخر مراسله را شفاهاً باین طریق توضیح کرده اند که
برای اینکه منافع و مصالح دولتین در ایران محفوظ باشند
دولت ایران باید قبل از اعطای هر امتیازی باتباع دول دیگر
با دولتین مشورت نماید

وزیر خارجه جواب داده است که در خصوص استقراض
ها دولت ایران محلهائی را که برای تأمین قروض انگلیس
و روس مقرر داشته وثیقه قرض جدیدی نخواهد داد

اما در خصوص قرار قطعی راجع بقروض جاری یعنی
منفعتی که بر انها تعلق می گیرد و تأدیه اقساط منظم دولت

ایران حاضر است که بامساعدت و همراهی دولتین آن قرار را بدهد

در خصوص قسمت اخر مراسله مشترك وزیر خارجه اظهار داشته است که مقصود ان بدولت ایران واضح و روشن نیست اگر چنانچه معروف است راجع براه اهن میباشد ایشان میتوانند بگویند که دولت ایران قصد دادن هیچ امتیاز بخارجیها ندارند ومصمم است که این حق رای برای خود نکاه دارد

در خاتمه ملاقات وزیر خارجه وعده داد که در تاریخ ۷ مه جوابي بمراسله مشترك بسفارتین بفرستد

در جوابي که در تاریخ مزبوره فرستاده شده دولت ایران نوشته است که درمسئله اول مذکوره در مراسله دولت برطبق موادمقاوله نامه های استقراضی که با دولتین انکلیس و روس بسته است عمل خواهد نمود

درمسئله ثانی قرارهای لازم بامساعدت دولتین معظمتین کذارده خواهد شد

اما درخصوص مسئله اخر مراسله نظر باینکه مقصود روشن نیست دولت علیه ایران جواب را موکول برسیدن توضیحات کتبي از دولتین خواهد نمود که پس از وصول ان عقیده و جواب خودرا اظهار دارد

بالاخره سرادوارد گری ملاحظه میفرمایند که دولت ایران جواب دو مسئله مندرجه درمراسله را داده ودرخصوص ان قسمت از مراسله که راجع بدادن امتیازاتست جوابرا تعویق انداخته است تا توضیحات مطلوبه برسد

سفارت ایران در لندن ۱۴ مه ۱۹۱۰

(نمره ۹۳)

تلکراف مستر مارلینك بسرادوارد گری (واصله ۱۹ مه)

از طهران ۱۹ مه ۱۹۱۰

باکمال افتخار راپورت میدهم تعلیماتي که امروز برای وزیر مختار روس رسیده مبنی برانست که دولتین جوابي برای مراسله مشترك خودشان که تفسیر امتیازات را کرده از دولت ایران نمیخواهند

نظر باینکه دولت ایران یقیناً باین خیال است که ما انتظار
جواب داریم خواهشمندم معین فرمائید که اگر دراین موضوع
استفساری نمایند ایا لازم است بانها اظهار و اشاره شود که
دولتین جوابی لازم ندارند

(نمره ۹۳)

تلگراف سرادوارد گری بمستر مارلینک

وزارت خارجه انگلیس ۲۱ مه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف مورخه ۱۹ مه — نظر دولت روس اینست که
مراسله جوابیه اخیر دولتین بدولت ایران در حقیقت توضیح
و ضمیمه مراسله مشترك ۷ اوریل بوده است و چنین پیشنهاد
میکنند که شما و وزیر مختار روس متفقاً بدولت ایران بگوئید
که در ان مراسله مقاصد تغییر ناپذیر دولتین تصریح شده و
اگردولت ایران انهارا نپذیرد مجبور خواهند شد که برای حفظ
منافع و مصالح خود اقدامات نمایند و دیگر انکه دولتین انتظار
جوابی ندارند

من این پیشنهادرا پذیرفتم اینك شما برطبق ان عمل و اقدام نمائید

(نمره ۹۴)

تلگراف مستر مارلینک بسرادوارد گری (واصله ۲۳ مه)

طهران ۲۳ مه ۱۹۱۰

دیروز یکی ازمتشخصین ایران بملاقات من امد برای انکه استنباط
نماید که دولت اعلیحضرتی انگلیس استخدام مشاورین مالیه را
بچه نظر مینگرد مشار الیه بمن اطلاع داد که دولت ایران نظر
باینکه اصرار دو سفارت را برای اجرای نقشه مسیو بیزوخوب
درخاطر داشت تصمیم عزم نموده که از فرانسه مستخدمین
مالیه را بخواهد و مجلس نیز حاضر است که استخدام انها را
تصویب نماید

(نمره ۹۵)

تلگراف مستر مارلینک بسرادوارد گری (واصله ۲۳ مه)

از طهران ۲۳ مه ۱۹۱۰

درتعقیب تلگراف بلافاصله ماقبل راپورت میدهم که میهمان فوق
الذکر درخصوص مسئله دادن مساعده واستقراض بدولت ایران
که تا کنون راجع بان فقط بعضی اظهارات مبهم بمسیو پاکاوسکی و

من رسیده مذاکرات بمیان اورد و چنین بیان کرد که لزوم
اتحاد و روابط صمیمانه دوستانه با دولتین اینك بر دولت ایران
واضح و محقق گردیده

شرایطی که دولتین برای مساعدت مالیهٔ پیشنهاد کرده
بودند افکار عمومی را بوحشت انداخته بود ولی اکنون معلوم
گردیده که مقصود از پیشنهاد کردن ان شرایط حفظ منافع و
مصالح خودشان در ایران بوده و هیچ مقصدی نسبت بمملکت ندارند

دیگر اظهار داشت که دولت ایران در جوابی که بمراسله
مشترك ۷ اوریل داده است در یك ماده رضایت دولتین را
حاصل نموده و عما قریب بوسیله استخدام متخصصین خارجه
برای تنظیم اداره مالیه ماده دوم از تقاضاهای دولتین را نیز
انجام خواهد داد

لهذا نظر باین مراتب حق معنوی بزرگی دارد که توقع
مساعدت از دولتین داشته باشد فعلاً دولت ایران بسختی محتاج
پول است ولی خود را ملزم نموده که جز بوسیله دولتین از هیچ
مجرای دیگری تحصیل وجه ننمایند

در جواب ایشان من بیان نمودم که دولت اعلیحضرتی انگلیس
در مساعدت دولت ایران صمیمانه مایل و حاضر است اگرچه
عقیده و نظریات دولت درخصوص مساعده فعلی و استقراض
بعد هنوز بمن اطلاع داده نشده ولی گمان میکنم که این حق
معنوی دولت ایران را برای جلب مساعدت دولت فخیمه کاملاً
تصدیق مینماید . بین مسیو پاکلوسکی و یکی از وزراء نیز
ملاقات دوستانه مفصلی واقع شده و در موضوع فوق الذکر
مذاکره شده است . اینك وزیر مختار روس و من دراین عقیده
متفقیم که درسیر و سلوك کابینه اخیراً تغییر عمده پسندیده
عارض شده و گمان میکنم خوب است که از این موقع مغتنم
استفاده شود و بوسیلهٔ دادن یك امتحان مادّی از حسن مساعدت
خودمان اعتماد اهالی ایران را جلب نمائیم لهذا من پیشنهاد میکنم
که در صورت استخدام متخصصین خارجه برای دادن مساعده
بدولت ایران سوای شرایط تعیین محل تأمین ان و استرداد وجه
مساعده در صورت انجام گرفتن مسئله استقراض بزرك شرط
دیگری تکلیف ننمائیم

اعتقاد من انست که این اقدام دوام و استحکامی بکابینه فعلیه
خواهد بخشید و اعتمادی در عامه تولید خواهد نمود

(نمره ۹۶)

تلگراف مستر مارلینك به سرادواردگری (واصله در ۲۵ مه)

طهران ۲۵ مه ۱۹۱۰

با کمال توقیر باطلاع جنابعالی میرسانم که وزیر داخله وعده
داده است که انچه در قوه دارد برای تامین طرق تجارتی بکند
بطوریکه در ظرف دو سه هفته قوافل بتوانند تردد نمایند حالیه
اوضاع فارس خیلی بد است و شك دارم که اینمدت کم برای
ایجاد یك بهبودی واقعی کافی بوده باشد ولی عقیده ام اینست که
نیت وزیر داخله در اهتمام خالص است

(نمره ۹۷)

تلگراف سرادواردگری به مستر « ایبرن »

وزارتخارجه انگلیس ۲۵ مه ۱۹۱۰

تلگراف ۲۳ مه واصله از طهران را ملاحظه نمائید
بنظر من دولتین روس و انگلیس باید درخواست دولت ایران

را حسن تلقی نمایند و انچه میتوانند قدر و قیمت مذاکرات و معاملات
دوستانه را بان دولت ارائه دهند مخصوصاً دولت روس اطمینان
دارم که نیکو و پسندیده خواهد دانست که رفتار و مسلك
دوستانه ایران را بوسیله مساعدت و موافقت با تقاضاهایش
آشویق و تصدیق نماید . خواهش دارم نظر وزیر امور خارجه
را در اینموضوع استفسار کرده اطلاع دهید

(نمره ۹۸)

تلگراف سرادواردگری بمستر مارلینك

وزارتخارجه انگلیس ۲۵ مه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف امروز شما — ما باید انچه ممکن است رفتار
و سیره مساعدی را که فعلاً دولت ایران بروز میدهد تشویق
و ترغیب بنمائیم

(نمره ۹۹)

تلگراف مستر ایبرن بسرادواردگری (واصله در ۲۶ مه)

پطرزبورغ ۲۶ مه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف جنابعالی مورخه ۲۵ شهر حال

در ملاقاتیکه امروز بامسیو ایزولسکی داشتم یادداشتی بمفاد
تلکراف فوق الذکر جنابعالی تسلیم جناب ایشان کردم اظهار
داشتند که قبل از دادن جواب تهرآ باید باوزیر مالیه مشورت نمایند

(نمره ١٠٠)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله در ٢ ژون)

طهران ٢ ژون ١٩١٠

یکی از صاحبمنصبان قشون روس در قزوین موسوم بداراب
میرزا که ایرانی الاصل است اقدام و جنبش برهوا خواهی محمد
علی شاه مخلوع نموده

ازقراریکه وزیر مختار روس اطلاع میدهد این شخص اجازه
مرخصی گرفته و با یك نفر از اجزاء دربار شاه مخلوع بطرف
اذربایجان حرکت نموده درراه جمعیت کمی دور خود جمع کرده و
سه روز است بزنجان هجوم میبرد

بنا بر دستور العمل مسیو پاکلوسکی وزیر مختار روس فرمانده
اردوی قزوین شصت نفر برای دستگیری او اعزام شد

(نمره ١٠١)

تلکراف مستر ابیرن بسر ادوارد کری واصله ٢ ژون

پطرزبورغ ٢ ژون ١٩١٠

راجع بتلکراف ٢ ژون مستر مارلینك — در ضمن مذاکرات
امروز مسیو ایزولسکی درخصوص مسئله فوق الذکر صحبت داشته
و وقوع این اتفاق را بغایت بدبختانه و موجب تأسف میدانند
ولیکن دولت روس انچه ممکن بوده برای ترمیم وعلاج واقعه
کرده است باین طریق که استعدادی اعزام داشته که مقصر را
دستگیر نموده درهمان نقطه از نظام روس او را خلع و
خارج نمایند

(نمره ١٠٢)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ٤ ژون)

طهران ٤ ژون ١٩١٠

راجع بتلکراف من مورخه ٢ ژون داراب میرزا را روسها
در تاریخ ٣ ژون دستکیر کردند

(نمره ١٠٣)

مراسلهٔ مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله در ٦ ژون)

طهران ۱۵ مه ۱۹۱۰

(آقا) در قسمت اخر ماه اوریل و اوایل این ماه ، متواتراً شهرت
در افواه بوده که دولت ایران بعضی معاملات مالیه انجام داده
است ولی من و مسیو پاکلوسکی نتوانسته ایم ماخذ صحیحی برای
این اشتهارات کشف نمائیم . دولت ایران از خیال فروختن
جواهرات سلطنتی ظاهراً حالیه منصرف شده اند و اهتمامی
مینمایند که استقراض داخلی معادل ۱۰۰۰۰۰۰ لیره بامنافع صد
هفت بنمایند وثیقه این استقراض املاك خالصه خواهد بود که
از قرار مذکور سالی ۱۰۰۰۰۰ لیره عایدات میدهد

در مجلس اول نظیر و شبیه این اهتمام کرده شد ولی منتج
بهیچ نتیجه نگردید اگر چه هستند اشخاصیکه در مورد این
اهتمام و اقدام فعلی بیش از من احتمال کامیابی میدهند ولی هیچ
مورد شبهه نیست که مقدمین باین امر باشکالاتی تصادف خواهند
نمود که باید بزحمت رفع ودفع نمایند

رأی و توصیه کمیسیون مخصوص مجلس که مأمور تحقیق و نظر
در این استقراض داخلی بوده از قرار ذیل است

(۱) وجوهی که از این استقراض حاصل میشود باید بمصرف
تنظیمات و اصلاحات مملکت به ترتیباتی که مجلس تصویب مینمایند
رسانده شود

(۲) برای اداره کردن استقراض هیئتی باید انتخاب شود
که مشتمل برچند نفر از اعضاء مجلس و بعضی دیگر بوده باشند
مأمورین خارجه نیز ممکن است برای عضویت این هیئت
مستخدم یا معین بشوند

(۳) میزان عایدات املاك خالصه بتحقیق معین شده و از
این محل تأدیه قسط استهلاك و منافع این قرض بشود اگر
عایدات سابق الذکر برای ادای ان مبلغ کفایت نکرد کسر ان را
از عایدات تذکره باید تکمیل و تأدیه نمود کمسیون مزبور بعلاوه
توصیه نموده که کوپن ها یا برشهای استقراض از بابت بدهی
مالیاتی دارندگان کوپان قبول ومحسوب شود

(٤) توزیع سهام و جمع اوری وجوه انها در تمام مملکت
بعهده بانك شاهنشاهی واگذار شود و خریداران سهام درهر جا
باید رجوع به شعبه محلی یابعامل بانك شاهنشاهی نموده وجه را

باانها بپردازند

(۵) یکنفر مستخدم اروپائی که متخصص مالیه باشد ازخارجه اجیر نمایند که در پرداخت اصل و فرع این قرض نظارت وکنترل نموده و همچنین محل عایداتی را که برای این مقصود تخصیص شده است اداره نمایند

مرابحهٔ این استقراض باختلاف پیشنهاد شد باین معنی که از صد پنج الا صد نه مطرح مذاکره کردند ولی کمسیون قبول صد هفت را توصیه نموده است مدت این استقراض ۲۰ سال خواهد بود و مبلغ ان ۵۰۰۰۰۰۰ تومان که بیك کرور سهام ده تومانی تقسیم و توزیع میشود

بنده . . . . . چارلز مارلینك)

(نمره ۱۰۴)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۶ ژون)

طهران ۱۸ مه ۱۹۰۹

(اقا) بکمال افتخار خلاصه معمولی ماهیانه را که حاوی وقایع مهمه ایران درمدت ۴ هفته کذشته است لفاً تقدیم میدارم

بنده . . . . . چارلز مارلینك

(ملفوفه در نمره ۱۰۴)

خلاصه ماهیانهٔ وقایع اتفاقیه ایران درچهار هفته لغایت ۱۸ مه ۱۹۱۰

(طهران)

خبر اندوه اثر وفات اعلیحضرت ادوارد هفتم در تاریخ ۷ مه صبحکاه بطهران رسید تلکراف اعلیحضرت ژرژ که بااعلیحضرت پادشاه واقعه داهیه را اطلاع داده بودند نیز درانروز واصل کردید فردای انروز صبح زود نمایندهٔ از طرف شاه وخود وزراء و سایر رجال و اعیان مملکت برای تسلیت بملاقات شارژدافر دولت اعلیحضرتی امدند نماز ودعای ترحیم در تاریخ ۲۰ در کلیسای پرتستان بجا اورده خواهد شد

(۲) جوابي که دولت ایران بمراسلهٔ مشترك ۷ اوریل دولتین روس و انکلیس داده بود در تاریخ ۸ مه واصل کردید مراسلهٔ مزبور مواد (۱) و (۲) را قبول مینماید باین معنی که لزوم وثیقه ندادن هر محل عایداتي را که قبلاً برهن داده شده تصدیق نموده وبهمچنین تثبیت یابك جاکردن قروض جاریه را می پذیرد

ولی درخصوص امتیازات توضیحات میخواهد

جواب این مراسله نیز درکار تهیه شدن است

(۳) بحران وزراء در تاریخ ۲۹ اوریل خاتمه پذیرفت صورت اسامی وزراء را ذیلا شرح میدهم چنانچه ملاحظه میفرمائید سپهدار و سردار اسعد مبادله مقام کرده اند و بعلاوه وزیر پست و تلکرافی معین نشده است

رئیس الوزراء و وزیر داخله	سپهدار
وزیر جنك	سردار اسعد
وزیر امور خارجه	معاون الدوله
وزیر عدلیه	مشیر الدوله
وزیر مالیه	وثوق الدوله
وزیر فواید عامه و معارف و غیره	صنیع الدوله
وزیر تجارت	معتمد خاقان

دبیرالملك بسمت معاونت وزیر داخله و قوام السلطنه بمعاونت وزارت جنك معرفی شدند

(٤) مجلس ملی در تاریخ دهم مه احترامات مخصوص نسبت

به اعلیحضرت ادوارد هفتم تقدیم نمود باین طریق که تمام اعضا از جای خود برخواسته و رئیس مجلس خطابه و نطق غرائی در مدیحه سرائی شرح و صفات حسنهٔ اعلیحضرت متوفی انشادنموده و از طرف ملت ایران از این واقعه داهیه اظهار نهایت تاسف و تألم را کرده و بالاخره تلکرافی که حاوی وحامل این حسیات بود بپارلمان انکلیس مخابره نمودند

در تاریخ ۲۸ ماه گذشته کمیسیونی که برای ترتیب استقراض داخلی انتخاب شده بود عقاید خود را باینطریق پیشنهاد مجلس نمود مبلغ استقراض ۱۰۰۰۰۰ لیره و منفعت ان از قرار صدی، هفت وثیقه یا محل ضمانات ان املاك خالصه بوده باشد

این مسئله در مراسله مورخه ۱۵ مه مستر مارلینك بتفصیل شرح داده شده

کابینه جدید در تاریخ ۳۰ اوریل در مجلس حاضر شد وسپهدار اعظم اعلام داشت که ایشان و سردار اسعد مبادله مقام نموده اند

در پای تخت نان کیاب بوده است کمیسیونی انتخاب کردید که در این مسئله تحقیقات بعمل اورده و برای علاج این عسرت

اقدامات بکند

بعلت بی ترتیبیها که نسبت بوزارت عدلیه میدهند فریاد و شکایت مردم بلند شده لهذا کمیسیونی برای تحقیق این مسئله انتخاب شده و اینك مشغول کاراند

﴿ تبریز ﴾

اردوی دولت که در تحت فرمان سردار بهادر و یپرم چنانچه سابقاً راپورت داده شد و در محال ونواحی اردبیل با طوایف شاهسون مشغول جنك و جدال بودند اینك بکلی فاتح و منصور شده و شاهسونها کاملاً مقهور و مغلوب کردیده اند و بالنسبه ارامش و انتظامی در ان نواحی اذربایجان اعاده شده

(رشت)

حکومت جدید گیلان ظاهراً در حفظ انتظام چندان موفقیت ندارد وقوع حریقهای عمدی مایه بسی اغتشاش و زحمت کردیده و بسیاری را از این بابت دستکیر و توقیف نموده اند لکن ازقرار راپورت راهها امن اند

(نیشابور)

در تاریخ ١٦ شهر حال بعلت احتکار غله شورشی سخت در انجا بروز کرد ولی بواسطه ورود یك دسته پلیس از مشهد نظم اعاده کردید

(اصفهان)

خانم مارابل یکی از مامورین مذهبی انکلیس در موقعی که در مجاورت شهر مشغول دوچرخه سواری بوده مورد حمله یکدسته رعیت یا چاروادار شده است مستر کراهام درضمن راپورت دادن این واقعه توجه را بطرف جسارت زایده اهالی اصفهان نسبت باروپائیها جلب و معطوف میسازند

راهها بیشتر بحالت معمولی هستند ازقرار راپورت تجار اصفهان بعلت معطلی راه اهواز خیلی ناراضی اند

کمپانی لینچ درخصوص قافله عمدهٔ از پول نقد که میخواستند از ان راه حمل نمایند با خوانین بختیاری در کفتکو و زحمت معتنابهی بودند و پس از انکه تقاضاهای اجحاف کارانه خوانین مدتی اسباب تأخیر و معطلی کردید بالاخره قافله حرکت کرده است

﴿ یزد ﴾

زنی که بنا بر اقرار خود پسر پنج ساله شوهرش را که از زن
دیگری داشته خفه کرده است مقصر و محکوم گردیده و از بنائی
به ارتفاع بیست زرع اورا پائین انداخته اند اتفاقاً پس از زمین افتادن
تلف نشد . لهذا جمعی از زنها که برای تماشا امده بودند اورا
بقدری سنگ سار نمودند تا مرد

سردار جنگ بختیاری حکمران با یکدسته بزرگ از دزدها
در راه بین یزد و بافق جنگ کرده و بر انها کاملاً فایق امده است
(بافق محلی است که ۶۰ میل در جنوب شرقی یزد واقع است) در
وسط ماه اوریل حکمران مشارالیه ۵۹ نفر از دزدها را که دستگیر
کرده بود تماماً بسته بیك زنجیر پیاده وارد شهر یزد نمود و پنج
نفر دیگر از انها که در موقع جنگ مجروح شده بودند سوار بر
شتر و سرکردهٔ انها که سه زخم گلوله داشت در پالکی ورود بشهر
نمودند کلیتاً متجاوز از ۱۰۰ نفر از این دسته دزد یا مقتول و یا
اسیر شده اند

حکمران اظهار دلتنگی و شکوه مینماید که اولیای امور مرکزی
با اینکه در تمجید و تحسین از این اقدامات شجیعانه جدید مشارالیه

هیچ کوتاهی نکرده اند لیکن مخارج لازمه انها را بعهده خود
حکمران مشارالیه میگذارند

شیراز

حرکات و اقدامات صولت الدوله ایلخانی حالیه قشقائی و ضیغم
الدوله برادرش و شاهزاده ظفرالسلطنه فرمانفرمای جدید در این
موقع جالب توجه زیاد است

شاهزاده حکمران در تاریخ اول این ماه از اصفهان بطرف مقر
مأموریت حرکت کرده ولی تا ۱۸ درابادده بوده اند وعلت این
توقف و تأخیر حرکت مبادله مذاکرات با صولت الدوله که فعلاً
چند میل در جنوب شیراز است بوده . ضیغم الدوله که مسافت
زیادی ملتزم و همراه حکومت بوده از ایشان جدا شده و اینک
از قرار مذکور قریب ۲۰۰۰ نفر قشقائی دور خود جمع نموده
و قصد مبارزت با برادر خویش دارد

« کرمان »

سیلهای عظیم امده خسارات زیاد وارد اورده و تقریباً ۱۵۰
دهکده را بکلی خراب نموده مخصوصاً از قرار راپورت خسارت

وارده بر رفسنجان فوق العاده بوده است چنانچه ۳۰ نفر غرق شده و ۴۰۰۰ نفر بیخانه ومسکن اند ضرر و خسارتی که بر حاصل وارد شده محتمل است امسال باعث قحطی در این نواحی بشود سارقین نیز در اطراف کرمان مشغول غارت اند و مسافرین در امنیت نیستند حتی در دو فرسخی شهر

(همدان و کرمانشاه)

این دو شهر و بلوکات اطراف انها وراه ها نسبتاً منظم اند حاکم همدان با استمداد کمی بجنگ دسته بزرگی از دزدها که قوافل را در راه بین کرمانشاه و همدان زده اند رفته است نتیجه این شد که دزدها با سرکرده شان فرار کردند

(غره ۱۰۵)

مراسله مستر مارلینگ به سرادوارد گری واصله ٦ ژوئن

طهران ۱۸ مه ۱۹۱۰

« اقا » با کمال افتخار سواد مراسلهٔ را که بر طبق تعلیمات محتویه در تلگراف ۲۶ شهر ماضی جناب عالی بدولت ایران نوشته و معادل ۱۰۰۰۰ تومان غرامت قتل دو نفر سوار هندی که

در موقع همراهی با مستر بیل بین اصفهان و شیراز مقتول شده اند مطالبه نموده ام لفاً ایفاد میدارم

نظر باینکه جوابی باین مراسله داده نشده بود مراسله دیگری دران موضوع بوزیر امور خارجه فرستادم سواد این مراسله ثانی نیز در جوف است

با پست اتیه راپورت در خصوص کلیه اوضاع جنوب با کمال توقیر خدمت جنابعالی ارسال خواهم داشت

بنده . . . . چالز مارلینگ

« ملفوفه ۱ در غره ۱۰۵ »

مراسله مستر مارلینگ بدولت ایران

طهران ۲۸ اوریل ۱۹۱۰

جناب مستطاب اجلا

با کمال افتخار نظر جنابعالی را بمراسله مورخه ۱۷ شهر حال سر جرج بارکلی راجع بجملهٔ که جدیداً بکفیل قونسولگری دولت اعلیحضرتی انگلیس مقیم شیراز در موقع حرکت باصفهان برده شده معطوف میسازم . و اینک برحسب تعلیمات دولت متبوعه

خود بجنابعالی اطلاع میدهم که دولت اعلیحضرتي انکلستان
مداومت این نوع صدمات و حملات را نسبت بمأمورین اروپائی
نمیتواند تحمل نماید

نظر باینکه دونفر سوار هندی مستحفظین مستر بیل را
سارقین بقتل رسانده اند ماموروم که باطلاع جنابعالی برسانم
که دولت اعلیحضرتي برای هریك از سوارهای مقتوله ٥٠٠٠
تومان و جمعاً ١٠٠٠٠ میشود مطالبه غرامت مینماید . بنابر
انکه دولت ایران جدیداً قرضهٔ را که دولتین انکلیس و روس
مهیاشده بودند باندولت بدهند رد نموده است . لهذا اکر دولت
ایران برای عدم تأمین کامل طرق متعذر بعذر نداشتن پول
بشود دولت اعلیحضرتي این عذر را مقبول نخواهد دانست انتظار
دارد که دولت ایران فوراً قرار این کار را بدهد

« بنده چالز مارلینك »

(ملفوفه در نمره ١٠٥)

جناب مستطاب اجلا

با کمال توقیر خاطر جنابعالی را بمراسله ٢٨ ماه کذشته خودم

راجع به حمله وارده بر مستر بیل و قتل ٢ نفر سوار هندی در
تاریخ ١٥ اوریل بین شیراز و اصفهان مراجعه میدهم
نظر باهمیت مسئله نمیتوانم از اظهار تعجب خودداری نمایم
که دو هفته است میکذرد و جوابي بمراسلهٔ فوق الذکر دوستدار
داده نشده است

بنده . . . . چالز مارلینك

(نمره ١٠٦)

مراسله مستر مارلینك به سرادوارد کری (واصله ٦ ژوئن

طهران ٢٠ مه ١٩١٠

« اقا » راجع بتلکراف ٩ شهر حال خودم اینك باکمال افتخار
سواد مراسله دولت ایران را که در تاریخ ٧ مه درجواب مراسله
مشترکه هفتم اوریل دو سفارت بعنوان وزیر مختار روس و من
فرستاده اند لفاً ایفاد میدارم . و همچنین سواد مراسله جوابیه
دیکری را که من و وزیر مختار روس بر حسب تعلیمات دولتین
متبوعتین خودمان امروز بوزیر امور خارجه ایران نوشته ایم در
جوف ارسال میدارم

« چالز مارلینك »

(ملفوفه ١ در نمره ١٠٦)

مراسله معاون الدوله به مستر ماولینك ۷ مه ۱۹۱۰

از جواب مورخه ۷ اوریل که بنا برتعلیمات دولتین بامضای جنابان اجل سر جرج بارکلی و وزیر مختار روس رسیده بود استحضار حاصل گردید مراسله مذکور چنین میگوید « دولتین انگلیس و روس حق دولت ایران را برای استقراض در محل دیگری سوای دولتین تصدیق مینمایند ولی فقط بشروط بشرایط ذیل »

در جواب ماده و شرط اول که شرح میدهد « عایدات گمرك و سایر عایداتیکه برای ضمانت وتأمین قروض انگلیس و روس مقرر شده اند بهیچوجه نمیتوانند محل ضمانت معاملات مالیه جدیده بشوند »

با کمال توقیر اظهار میدارم که دولت ایران در این مسئله موافقت نموده

و هر تعهدی که راجع باین موضوع در اسناد قروض دولت مندرج است کاملاً مجری و مرعی خواهد داشت . در خصوص تمام قروض جاریه دولت ایران بدولتین روس و انگلیس باید داده

شود اگرچه دولت ایران نظر باینکه محلهای عایدات مخصوص برای این قروض تخصیص نموده ارتباطی بین این شرط وحق خود برای استقراض جدید نمی بیند . ولی معهذا حاضر است که با مساعدت معنوی دولتین قرار قطعی در خصوص قروض جاریه متقبله خود بگذارد باین معنی که میزان مرابحهٔ سالیانه و وضع پرداخت قرضه و همچنین اقساطی را که باید ازمحل عایدات مخصوص پرداخته شود معین خواهد نمود

اما درخصوص اظهاریکه در خاتمه مراسله بعبارت ذیل درج شده بود « دولتین انگلیس و روس در صورتیکه حقوق اتباع سایر دول را درامور واقداماتیکه مطلقا تجارتی است در ایران مخل ومانع نیستند نمیتوانند درهیچ صورتی به پذیرند امتیازاتی باتباع دول دیگر داده شود که ممکن است مضر بر منافع و مصالح پلتیکی ونظامی دولتین در ایران بشوند »

نظر بابهام این قسمت مراسلهٔ دولت ایران جواب آنرا بعهده تعویق می اندازد تا اینکه توضیح کتبی برای آن داده شود و بالخاصه لفظ امتیاز که بطور اعم در آخر مراسله ذکر شده

توضیح و تشریح کرده بطوریکه دولت علیه بتواند جوابی در
این موضوع بدهد « ابراهیم »

ملفوفه ۲ در نمره ۱۰۶

مراسله مشترك دو سفارت به معاون الدوله

طهران ۷ مه ۱۹۱۰ مطابق با ۲۱ مه تاریخ روسی

جناب مستطاب اجل اقای وزیر

در جواب مراسله جنابعالی مورخه ۲۶ ربیع الثانی ماامضا
کنندکان ذیل وزیر مختار روس و شارژ دافر انکلیس با کمال
افتخار توضیحات ذیل را در خصوص قسمت اخر مراسله
۲۵ ربیع الاول خود. ان جنابعالی میدهیم نظر باشکال تعیین
امتیازاتی که ممکن است به منافع پولتیکی و نظامی دولتین مضر
باشد دولتین منتظر ومتوقع اند که دولت ایران قبل ازدادن هر
امتیازی از قبیل راههاو خط تلکراف و بنادر بیك تبعه خارجی
با ان دو دولت مبادله نظریات و مذاکره بنماید تا اینکه منافع
و مصالح پولتیکی و نظامی ان دو دولت کما ینبغی محفوظ ماند
هر اقدامی که بر خلاف این اصل وقاعده بشود مخالف با دوستی

تاریخی که خوشبختانه بین دولت ایران و دولتین روس وانکلیس
موجود است ملاحظه ومحسوب خواهد شد

(نمره ۱۰۷)

تلکراف سراد وارد کری به مستر مارلینك

وزارت خارجه انکلیس ۷ ژون ۱۹۱۰

صلاح و مستحسن است که اهتمام کرده دولت ایران را متقاعد
نمائید که بمراسلهٔ مشترك ما مورخه بیستم مه جوابی ندهند لکن
اکر نمیتوانید در انجام این امر کامیاب شوید کافی است که بشرط
موافقت دولت روس اظهار تاسف ما را شفاهاً بدولت ایران
تبلیغ نموده و نتایج این قسم عدم موافقت با تقاضاهای ما را
خاطر نشان نمائید

من امیدوار شده بودم که دولت ایران مسلك و رویه
دوستانه تری پیش کرفته وحاضر شده بودم که در موضوع
مساعده یا استقراض مساعدت نمائیم ولی اکر با عدم احتیاج
بجواب در فرستادن جواب غیر مساعد بمراسله ملایم ما اصرار
نمایند اثر سوئی حادث خواهد کرد

(نمره ۱۰۸)

تلکراف مستر ایبرن بسر ادوارد کری واصله ۸ ژون

از پطرزبورغ ۸ ژون ۱۹۱۰

امروز در موقعی که مسئله استقراض اظهاریه را بجناب مسیو
ایزولسکی یاد اوری نمودم جناب معظم اظهار داشتند که مسیو
پاکاوسکی توصیه نموده که این مسئله باید بعهده تعویق بماند تا مبحث
جواب دولت ایران بمراسلهٔ مشترکه جدید دولتین ختم و
قطع شود جناب معظم از من استفسار نمودند که ایا مستر مارلینک
نیز چنین توصیه کرده است در جواب گفتم بلی مستر
مارلینک توصیه کرده ولی نمیدانم سر ادوارد کری با این
پیش نهاد دو نماینده موافق اند یا خیر لکن در هر حال بعقیده
من خوب و صلاح است که در مسئله استقراض اساساً قرار و
موافقتی کرده شود

جناب مسیو ایزولسکی اظهار داشتند که من نیز با این عقیده
همراهم ولی فعلاً فقط منتظر بعضی اطلاعات لازمه از طهران
هستم و از طرف دیگر نیز لازم میدانم که دولتین این پیش نهاد

نمایندکان خود را که جواب دولت ایران راجع باستقراض عجالتاً
در عهده تعویق بماند مورد توجه قرار بدهند

(نمره ۱۰۹)

تلکراف مستر ایبرن به سر ادوارد کری (واصله ۹ ژون)

از سن پطرزبورغ ۹ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلکراف شما به طهران مورخه ۷ ژون

یاد داشتی از مسیو ایزولسکی بمن رسیده که در ان موافقت
کامل خود را اظهار میدارد بر اینکه اگر دولت ایران در دادن
جواب کتبی بمراسلات جدیده دولتین راجع بامتیازات اصرار
نماید لازم است نمایندکان دولتین در طهران تبلیغات شفاهی را
بدولت ایران بنمایند

(نمره ۱۱۰)

تلکراف سر ادوارد کری به مستر مارلینک

وزارتخارجه انکلیس ۱۰ ژون ۱۹۱۰

شما اجازه دارید به ترتیباتی که در تلکراف دیروز مستر ایبرن
معین شده عمل و اقدام نمائید

(نمره ۱۱۱)

مراسله مستر ایبرن به سرادواردگری (واصله ۲۱ ژون)

پطرزبورغ ۱۷ ژون ۱۹۱۰

(آقا) باکمال افتخار سواد یادداشتی را که از مسیو ایزولسکی راجع باستقراض اظهاریه دولت ایران بمن رسیده لفاً انفاد میدارم

بنده . . . . . هیو ایبرن

ملفوفه در نمره ۱۱۱

یاد داشت مسیو ایزولسکی مرسوله بمستر ایبرن

سفارت کبرای دولت انگلیس در تاریخ ۱۳ مه « ۲۶ مه روسی » هذه السنه باطلاع وزارتخارجهٔ امپراطوری روس رسانیده که سرادواردگری حاضر است در صورت موافقت دولت روس بامسئله استقراض بوزیر هند توصیه نماید که مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیره بعنوان سهم دولت انگلیس بدون هیچ شرطی بدولت ایران قرض بدهند

دولت امپراطوری روس نیز حاضر است که دویست هزار لیره سهمی خود را از قرضه اظهاریه بدون پیشنهاد

کردن هیچ شرط پلتیکی بدولت ایران بدهد ولی این کار را فقط وقتی میتوانند بکنند که تأمین وضمانت تأدیهٔ اقساط استهلاك ومنافع این قرضه از محل مطمئنی از عایدات دولت ایران بشود

از اطلاعات ومعلوماتیکه دولت امپراطوری روس فعلاً داراست نمیتواند بطور قطعی اطمینان داشته باشد که عایدات گمرکات شمالی وضرابخانه برای تأمین این قرضه وتأدیه تقبلات وتعهدات سابقه دولت ایران کفایت خواهد کرد . درهمین اواخر وزیر مختار روس در ایران راپورت داده است که دولت ایران حکمی صادر نموده که انچه شمش نقرهٔ برای ضرب سکه در ضرابخانه وارد مملکت میشود از دادن حق گمرك معاف باشند

نظر باینکه این اقدام ممکن است باعث نکث ۳۰۰۰۰۰ تومان در عایدات سالیانه گمرکات شمالی بشود بوزیر مختار روس تعلیمات فرستاده شده که برضد این اقدام دولت ایران پرتست نماید چه که دولت روس هر اقدامی را که ممکن است باعث تخفیف وکسر عایدات گمرکاتی که وثیقه دو قرضه (۱۹۰۰) و (۱۹۰۲) مقرر

شده اند بشود نمیتواند بپذیرد ولی این قبیل اتفاقات میفهماند که
عایدات کمرکات شمالی را مشکل است بتوان یک محل تأمین
مطمئن کافی تصور نمود

بناء علیهذا برای اینکه دولت روس بتواند مسئله استقراضی
را انجام دهد محتمل لازم خواهد بود که در صورت عدم کفایت
عایدات فوق الذکر محل دیکری برای تأمین و تأدیه قسط
استهلاك و منافع سهمی دولت روس در این قرضه پیدا نماید برای
این مقصود در صورت رضایت دولت اعلیحضرتی انکلستان
میتوان از فاضل عایدات کمرکات جنوب که برای هیچ مصرفی متعین
و مقید نیست استفاده و استمداد نمود در این موضوع این مسئله
را نیز باید متذکر شد که وضع و مقام کابینه دولت ایران فعلاً
بهیچوجه محکم و استوار نیست و بعقیدهٔ مسیو پاکلوسکی و مستر
مارلینك صلاح است که انتخاب موقع مناسب برای انجام امر
استقراض بعهده و اختیار انها واکذار شود

دولت روس که کاملاً با این عقیده همراه است پیشنهاد مینماید
که مبلغ ٤۰۰۰۰ لیره قرض بدولت ایران فقط وقتی داده شود

که نمایندکان دولتین صلاحیت و مناسبت موقع را بدولتین
متبوعتین خودشان اطلاع بدهند

« پطرزبورغ ۳ ژون مطابق ۱۶ ژون روسی ۱۹۱۰ »

(نمره ۱۱۲)

تلکراف مستر ابیرن به سرادوارد کری (واصله ۱۸ ژون)

از پطرزبورغ ۱۸ ژون ۱۹۱۰

امروز مسیو ایزولسکی بمن اطلاع دادند که در تبریز پلیسهای
شهر بیکی از اتباع روس بقصد کشتن حمله برده اند و دولت
روس مجبور شده که در انموضوع اقدام نماید لهذا قشون روس
چندین نفر از پلیسهای مرتکب و مسؤل را دستکیر نموده اند
جناب معظم اظهار داشتند که این قبیل اتفاقات را ولو انکه
خالی از اهمیت باشند نمیتوان اغماض و صرف نظر نمود

(نمره ۱۱۳)

تلکراف مستر مارلینك بسرادوارد کری « واصله ۳۰ ژون »

از قلهك ۳۰ ژون ۱۹۱۰

از قرار راپورت کفیل قونسولکری دولت اعلیحضرتی مقیم

کرمانشاهان طغیان و اغتشاش سختی در انولایت بروز کرده یاغیها حکومت را شکست داده و داود خان با استعداد کلهر شهر را تهدید مینماید

(نمره ۱۱۴)

تلکراف سرادوارد کری به مستر مارلینك

از وزارت خارجه ۳۰ ژون ۱۹۱۰

خواهش دارم راپورت دهید خبری که در اینجا شهرت دارد براینکه قشون روس بر استعدادی که از طرف دولت ایران برای جلوکیری داراب میرزا اعزام شده هجوم برده وعلیخان سرتیپ ایران در این جنك کشته شده اصل وصحتی دارد یاخیر

(نمره ۱۱۵)

تلکراف سرادوارد کری بمستر مارلینك

وزارت خارجه ۳۰ ژون ۱۹۱۰

راجع بتلکراف امروز خودتان — شما باید بدولت ایران اکاهی دهید که اکر حمله وصدمه بر قونسولکری دولت اعلیحضرتی انکلستان وارد اید دولت ایران مسؤل خواهد بود — لابد بدولت

تاکید کرده اید که برای اطفاء نایره اغتشاش منتهای اهتمام را بنماید

(نمره ۱۱۶)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری واصله ۱ ژویه

از قلهك ۱ ژویه ۱۹۱۰

درجواب تلکراف جنابعالی مورخه ۳۰ ژون اطلاع میدهم که راپورت های اولیه واصله از مجرای ایرانی با اظهار روسها که اول از طرف ایرانیها بقزاقهای روس شلیك شده موافقت دارند بعلاوه مسیو باکلوسکی از دولت ایران کاغذی در دست دارد حاکی براینکه قاتل علیخان سرتیپ احمد خان میرشکار سابق محمد علي میرزا که از ارتجاعیون معروف واز منسوبان خود علیخان است بوده

(نمره ۱۱۷)

تلکراف مستر مارلینك به سرادوارد کری (واصله ۲ ژویه)

قلهك ۲ ژویه ۱۹۱۰

روز دوشنبه کذشته کاری پست که حامل پست اروپا بوده

در راه رشت در دو منزلی مغرب قزوین دچار راهزنهای مسلح
گردیده است ظن غالب این است که دزدها بقصد زدن قافلهٔ
که حمل نقره بانك شاهنشاهی را میکرده اند بوده اند ولی قافله
مزبور اگرچه مدتی درراه معطل شد بالاخره بسلامت بمقصد رسید

(نمره ۱۱۸)

مراسله مستر مارلینك به سرادوارد گری (واصله ٤ ژوییه)

طهران ۲۸ مه ۱۹۱۰

« اقا » راجع بتلگراف خودم مورخه « ۱ » مه اینك با کمال
افتخار راپورت میدهم که مشیر الدوله در تاریخ ۲۱ شهر حال
از وزارت عدلیه استعفا دادند و سردار منصور بمقام ایشان
معین گردیدند

نظر باینکه رئیس الوزراء وجود مشیرالدوله را در کابینه
لازم میدانند ایشان را بمقام وزارت تجارت مقرر داشته ودر
همین موقع معتمد خاقان بوزارت پست و تلگراف معرفی شدند
دخول سردار منصور را در کابینه عموماً علامت ازدیاد
نفوذ فرقهٔ که مشوق و خواهان مناسبات حسنه صمیمانه بادولت

انگلیس و روس اند میدانند « بنده چارلز مارلینك »

(نمره ۱۱۹)

مراسله مستر مارلینك بسرادوارد گری واصله ٤ ژوییه

طهران ۱۷ ژون ۱۹۱۰

« اقا » راجع بمراسله ۱۸ مه خودم اینك با کمال افتخار سواد
مشروحه کفیل قونسولگری شیراز را که ملاحظات خود را راجع
باوضاع عمومی فارس در ان تذکار نموده لفاً تقدیم میدارم

بنده . . . چارلز مارلینك

ملفوفه درنمره ۱۱۹

مستر اسمارت کفیل قونسولگری شیراز بمستر مارلینك

شیراز ٦ مه ۱۹۱۰

« اقا » اجازت گرفته چند فقره ملاحظات راجع باوضاع عمومی
فارس را تقدیم میدارم

شهر شیراز باوجود نبودن هیچ حکومت و اقتدار واقعی فوق
العاده ساکت و منظم بوده در خصوص وضع راه اصفهان که
متجاوز از دو ماه است بکلی برای تردد قوافل مسدود است

لازم نمیدانم تاکید و تذکار کنم

پست را مرتباً دزد زده است و اگر یك پستی بطور استثنا بسلامت
بگذرد باید فقط متشکر اغماض دزدها باشد از قرار معلوم در
شمال اباده کهکاوئی ها و در جنوب دهبید طوایف عرب راه
را کاملاً اشغال و تصرف نموده اند

نصر الدوله که فعلاً دو کناره داخل ایلات عرب است ظاهراً
نسبت بانها حالیه اختیار و اقتداری ندارد . راه جره در تحت
توجه و مراقبت صولت الدوله امن بوده است ولی فعلاً برای
تجارت و تردد مسدود است مشار الیه بدون مشورت و اطلاع
اولیاء امور فارس با اینکه تعهدنامه رسمی برای حفظ و حراست
راه بانها داده است دفعتاً به تجار شیراز اطلاع داده که بعد از ۱۶
روز دیگر مسؤلیت امنیت هیچ قافله را در راه جرّه قبول نخواهد
نمود نتیجه انکه کلیةً حمل مال التجاره درعهده تعویق است تا اینکه
قرار جدیدی با صولت الدوله که فعلاً در خون خبیص است
گذارده شود تجار چند نفر نماینده بانجا فرستاده اند که بامشار الیه
مذاکرات کرده قراری بدهند — از قرار مذکور صولت الدوله

میخواهد راه بوشهر را تبدیل براه فیروزاباد نماید و میل دارد که
راه اصفهان را در تحت اداره خود بگیرد

خطوط تلگراف را اعراب در سمت شمال و قشقائی در سمت
جنوب مکرر قطع کرده و خسارت وارد اورده اند رفتار طوایف
قشقائی در اطراف دشت ارژن بمراتب بدتر از سالهای سابق است
چنانچه دائماً خطوط تلگراف را قطع کرده و جبراً وارد تلگرافخانه
شده و غلامهای تلگراف را لخت مینمایند

صولت الدوله بمستر بیل وعده داده بود که ایلات قشقائی امسال
در موقع حرکت بطرف شمال به دشت ارژن نخواهند رفت ولی
ده روز قبل طایفه دره شوری قشقائی از دشت ارژن عبور کرده
و خرابی زیادی وارد اورده اند در مقابل شکایت من از این رفتار
صولت الدوله جواب داد که متاسفانه فقط طایفه دره شوری مجبور
بعبور ازدشت ارژن شده و گمان نمیرود که اینطایفه مرتکب چنین
رفتاری بشود از ان تاریخ به بعد طوایف مختلفه قشقائی یکان یکان
از دشت ارژن عبور کرده یا مشغول گذشتن اند و هر کدام بقدر
سهم خود خرابی و خسارت وارد اورده اند نتیجه انکه اظهارات

و تأکیدات من بصولت الدوله غیر از دادن وعده های ایفا نشده در
تنبیه و جلوگیری اشرار و اظهار تأسف ها تاکنون چندان اثری
حاصل و حادث نکرده است

(نمره ۱۲۰)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله در ٤ ژوییه)

ازقلهك ۱۷ ژون ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه معمولی وقایع مهمه را که در چهار هفته گذشته
در پایتخت و ولایات اتفاق افتاده برای اطلاع جنابعالی لفاً ایفاد
میدارم کلیتاً برای اطلاع دادن چندان چیزی که دلالت بربهبودی
اوضاع مملکت بنماید نیست و اینمسئله با وجود اختلافات داخلی
کابینه که پیوسته اسباب فلج و بی اثر کردن حکومت مرکزی است
چندان مورد تعجب نیست

چیزی که در اوضاع کنونی اسباب نگرانی و اضطراب است
همانا عدم کفایت ظفرالسلطنه حکمران جدیدالورود است و باین
ترتیب نمیشود پیش بینی کرد و اطمینان داشت که بین دو قسمت
قشقائی در تحت صولت الدوله و ضیغم الدوله مخاصمه و مقاتله

واقع نشود

در مدت این یك ماه در راه بین شیراز و اصفهان راه زنی خیلی
عمده واقع نشده

در خصوص حفظ و تأمین راه بطور صحیح در واقع هیچ اقدامی
نشده یك صاحب منصب بشیراز فرستاده اند که استعداد امنیهٔ تشکیل
بدهد ولی بواسطه فقدان وجه اهتمامات او نیز مفلوج و بیحاصل
است

بنده . . . . چارلز مارلینك

ملفوفه در نمره ۱۲۰

خلاصه ماهیانه وقایع اتفاقیه ایران در ظرف یکماه لغایت ۱۷
ژون ۱۹۱۰

طهران

کابینه وزراء بعداز مذاکرات طولانی با مجلس در تاریخ ۲۱
مه تشکیل یافت و اعضاء از قرار ذیل اند

رئیس الوزراء و وزیر داخله — سپهدار اعظم
وزیر جنگ — سردار اسعد
وزیر خارجه — معاون الدوله

وزیر مالیه	وثوق الدوله
وزیر عدلیه	سردار منصور
وزیر پست وتلگراف	معتمد خاقان
وزیر تجارت	مشیر الدوله
وزیر فوائد عامه	صنیع الدوله

جراید مبادلاتی را که هشت وزیر فوق الذکر پیوسته بین مقامات و مشاغل خود مینمایند مورد استهزا قرار داده و مخصوصاً از سپهدار و وزیر عدلیه جدید بزبان بی احترامی زیاد سخن رانده اند

در تاریخ ۲۵ مه روزنامجات تجاوزکار بحکم وزراء توقیف شدند ومدیرهای انهارا برای محاکمه حکم بحاضر شدن دیوان خانه عدلیه نمودند ولی مشار الیهم از اجرای این حکم امتناع ورزیدند

در مقابل هیجان وحرارت مردم سردار اسعد اجازه دادند که روزنامه جات مزبوره مجدداً طبع ونشر شوند ولی سپهدار معجلاً از کابینه کناره جسته و بخانه ییلاقی خود رفتند

مذاکرات طولانی هر روزه بین جناب معظم و سایرین مبادله میشد تا بالاخره در تاریخ نهم شهر حال ایشان را متقاعد کردند که بشهر مراجعت نمایند -- اهتمامی هم بعمل امد که کابینهٔ بدون بودن ایشان تشکیل شود ولکن کامیاب وموفق نشدند

در تاریخ ۲۸ مه بین ۸ و ۹ ساعت بعدازظهر چند نفر اشخاص مسلح غیر معلوم وارد خانه امین الملک شده او را بضرب کلوله کشته و فرار کرده اند مشار الیه سابقاً رئیس پست بوده و معروف است بتمایل بارتجاع

در تاریخ بیست و ششم مه قرار داد بین دولت علیه ایران و بانك شاهنشاهی امضا شد که بموجب ان قروض جاریه دولت تبدیل بقرض یك جای ثابتی کردید

﴿ مجلس ﴾

تغییرات جدید کابینه در تاریخ ۲۱ مه بتوسط رئیس الوزراء بمجلس اعلام کردید در همان جلسه مجلس راپورت کمیسیون بودجه را درخصوص معافیت حقوق کمرکی بعضی ماشین الات کارخانه تکمه سازی که میخواهند در تبریز دایر نمایند تصدیق وتصویب نمود

درجلسه ۲۶ مه قرارداد ی را که بین دولت ایران و سفارت امپراطوری روس درخصوص حمل پوست بره بخارج منعقدشده مجلس تصویب نمود پس ازان مسئله توقیف روزنامجات مطرح گردید و حملات سخت بهیئت وزراء نمودند و نسبت نقض قانون اساسی وخلف مشروطیت بانها دادند

درتاریخ ٤ ژون رئیس مجلس اطلاع داد که وکیل الرعایا که تابحال باادارات دولت مساعدت وکمک میکرده نظر به تنقیدات واعتراضات خصمانه که نسبت باو و مداخلاتش درامور دولت مینمایند دراتیه ازاین قبیل مساعدتها امتناع واحتراز خواهد کرد این مسئله مورد بحث وبالاخره موکول برای مجلس گردید نتیجه این شد که اکثریت مداخلات و مساعدت او را درامور قوه مجریه باوجود عضویتش در هیئت مقننه تصویب نمود

درتاریخ ۷ ژون شاهزاده اسدالله میرزا بسمت مخبری کمسیونی که برای ملاحظه ورفع بحران کابینه منتجهٔ ازاثر توقیف روزنامه جات و بعضی علل دیگر معین ومنتخب شده بود نطق مفصلی درمجلس نموده و عقیده کمیسیون خودرا مشروحاً راپورت

دادند درضمن راپورت اشعار شده بود که سردار اسعد ازطرف خودورئیس الوزراء تقاضای اختیارات واقتدارات بیش از پیش مینماید که بتوانند ازعهده انتظام اوضاع مملکت بخوبی برایند . ظاهراً دادن این اختیارات را کمسیون تصدیق و توصیه نکرده بوده است . درموضوع کابینه به نایب السلطنه مراجعه شده حضرت معظم مخالفت خودرا با تغییر کابینه اظهار داشته اند

درتاریخ ۱۲ ژون پس ازانکه سپهدار را راضی کرده ازخانه ییلاقی بشهر اورده بودند یکی ازنماینده گان شرح مفصل موثقی از مذاکرات جدیده راجع به بحران کابینه درمجلس بیان نمود و اظهار داشت که نایب السلطنه رئیس مجلس را احضار فرموده و بتوسط ایشان بمجلس پیغام فرستاده اند که حضرت ایشان تغییر کابینه را تصویب نمی نمایند لهذا قرار براین شده که کمسیون دیگری تشکیل شود که برای اصلاح مطالب با وزراء مذاکره ومباحثه نمایند

نماینده دیگری این رویه و ترتیب را که مسائل مهمه مملکتی در کمسیونها بطور محرمانه مذاکره وحل وعقد میشوند درکمال

تشدد تقبیح و تنقید نمود بناء علیهذا رئیس مجلس تعرض کرده از
مجلس خارج کردید ولیکن او را راضی کردند که بمجلس عودت
کرده و مجدداً بمسند خود جلوس نمایند بالاخره کمسیونی انتخاب
شد که در ان موضوع اقدام نمایند

تبریز

اوضاع اذربایجان بطریق عادی است

رشت

«۱» جلال الدوله پسر اکبر ظل السلطان در تاریخ ۱۵ مه از
رشت عبور کرده بطرف طهران رفتند

«۲» حکومت و رؤسای ادارات عدلیه و نظمیه با انجمن ولایتی
در نزاع اند و مداخله انجمن را در امور اداری صحیح ندانسته
و اجازه نمیدهند اعضای انجمن تهدید نمودند که یا از خدمت استعفا
دهند و یا اینکه مطالب را بطهران رجوع نمایند نوشتجات تهدید
امیز بحکومت و سایر مامورین نوشته شده و در اطراف شهر
منتشر کرده اند

«۳» قوام الدوله وزیر مالیه عهد استبداد نظر باینکه نتوانسته

وکیل مسؤلی درطهران معین نماید که در گفتگوها نماینده او باشد
در موقعی که بطرف اروپا مسافرت مینمود در تاریخ ۱۶ مه در
انزلی توقیف کردید و بعد از ان تاریخ اورا اجازه داده اند بطهران
مراجعت نموده است

«۴» در تاریخ ۱۹ مه جراید محلی تلگرافی از سپهدار وزیر داخله
بطبع رسانده و باطلاع عامه رسانده اند مشعر براینکه در اتیه
تمام منازعات و مرافعات بین اتباع ایران و اتباع خارجه باید در
محاکم عدلیه ایران محاکمه و تسویه شوند و کارگذارهای امورخارجه
هیچ حق مداخله ندارند ولیکن در موارد مهمه میتوانند حضور
بهم رسانند

مشهد

ایالت خراسان را روی هم رفته میتوان گفت نسبتاً منظم است
سارقین فارسی حدود غربي این ایالت را مغشوش دارند ولی این
مسئله چیزی نیست که خلاف معمول و عادت باشد
شهر مشهد و بلوکات و نواحی اطرافش ارام است ولی از قرار
مذکور ترتیب حکومت در مدت چندماه گذشته تا حد محسوس

معینی بسته شده است . تا این تاریخ ایالات خراسان روی هم رفته
مالیات خود را خیلی خوب پرداخته است ولی در سال اینده برای
جمع اوری ان اشکالات معتنابه پیش بینی میشود
در مدت ماه مه دزدیهای متعدد در طرق غربی ایالات و راه عمده
تجارتی سیستان واقع شده است

اصفهان

« ۱ » یکی از روزنامه جات محلی مقالهٔ در حمایت حکومت
بختیاری در اصفهان بطبع رسانده عده از بختیاریها نسبت بمدیر
روزنامه تهدیدات نموده اند حکومت مشار الیه را بمعرض محاکمه
در اورده خود او محکوم به ۱۴ روز حبس و روزنامه اش سه ماه
توقیف گردید ولیکن حکومت مدیر را از حبس مستخلص
و معاف نمود
(۲) در مدت ماه مه وضع تمام راهها موافق معمول بوده پست
مرتباً میرسید و هیچ دزدی راپورت داده نشد

کاشان

در تاریخ ۲۷ مه نایب حسین که قریب چهار ماه قبل اسایش

و امنیت کاشان را بهم زده بود از قرار راپورت با ۲۵۰ نفر مجدداً
بیك فرسخی شهر امده است در تاریخ ۲۸ دو نفر از پسرهایش
با ۱۵۰ نفر بدون تصادف با هیچ مخالفتی وارد شهر کاشان شدند
و خود نایب درفین مانده است
در تاریخ ۲ ژون اعلاناتی بدروازه های شهر نصب کرده و در
ان اعلان بعد از تعیین نرخ فروش اجناس و ارزاق نوشته بود که
اگر حکومت امشب از شهر خارج نشود باو حمله خواهیم کرد
بعلاوه نایب در اعلان ذکر کرده بود که ما هیچ قصد تعرض
و مداخله بشهر یا اهالی را نداریم و فقط با ۸ یا ۹ نفر دشمنهای
خودم کار دارم
قشون و استعداد حکومت نقاط و سنگرهائی را که گرفته بودند
در تصرف داشته و در تاریخ ۶ و ۷ و ۸ ژون جدال و تیر اندازی
زیادی واقع شد نتیجه جدال اینکه از طرف استعداد حکومت
یکنفر مقتول و دو نفر مجروح شده اند از قرار مذکور از طرف
نایب تلفات ۸ نفر بودند . از قم کمك برای استعداد حکومت
فرستاده شده است

یزد

راهها روی هم رفته بي اغتشاش بوده ولی دو فقره دزدیے
راپورت داده شده اولی در وسط ماه مه در راه کرمان واقع شده
که پست را در این موقع زده اند سارقین این مورد یك دسته ۳۰۰
نفره بوده است که حکومت انها را تا فارس تعاقب نموده است
ولی فقط به دسته عقب انها تصادف و جنك نموده سه یا چهار
نفر از انها را بقتل رسانیده ۲۰ راس الاغ از انها پس کرفته است
سرقت دویم در اواخر ماه مه در راه طبس واقع شده در این
مورد یك قافله بکلی غارت شده و چندین نفر از شتر دار های
افغاني مقتول کردیده اند سفارت دولت اعلیحضرتي در طهران
در این موضوع بدولت اظهارات نموده است نتیجه این کردیده
است که وزیر داخله احکامات مؤکده برای مجازات و دستکیری
مرتکبین صادر نموده است

اقدامات بعمل امده است که امنیهٔ برای راهها بکیرند ولی
معلوم میشود انهائی که فعلاً در خدمت اند حقوقشان مرتب
نمیرسد

بعضی اغتشاشات و تعدیات در این ولایت راپورت داده
شده است در اردکان تحمیلات و تعدیات نایب حکومت محل
باعث شده که ۷۰ نفر از رعایا بزور داخل تلغوزخانه شوند و
در خواست اجازه نمایند که مالیاتشانرا مستقیماً بشهر
یزد بدهند

در نائین یك لوطی باانکه یك نفر از نوکرهای نایب‌الحکومه
را در مسجد کشته و دو نفر طواف یهودی بي ازار را زخم
زده معهذا دستکیر نکردیده است زیرا که نایب الحکومه از
تابعین و همدستان او خائف است

در تفت یك نفر سید بدون جهة بیك زردشتی پیر مردی
حمله برده و بسر و صورت او زخم کارد زده است

در شهر یزد یك باب خانه موقوفه زردشتی را که در ۱۲
سال قبل در غیبت متولی یك همسایه مسلمان غاصبانه تصرف
نموده بود جدیداً بامر حکومت به زردشتی ها دوباره انتقال
شده و اجازه داده شد که دیوار حدود انرا بسازند بمحض
تجدید اظهار تظلم از طرف مسلمان حکومت این حکم خود

را نسخ نموده و به زردشتی ها اجازه داد که اثاثیه را راجع بطهران نمایند معذلك شخص مسلمان در تاریخ ٦ ژون دیوار را خراب نموده وزن زردشتی را که پاسبان خانه بوده ضرب و صدمه زده است پس از ان کلیه طایفه زردشتی بحکومت تظلم و استدعای داد خواهی نمودند حکومت در جواب انها را مورد توبیخ و سرزنش قرار داده و لهذا زردشتی‌ها بخیال تحصن در تلگراف خانه انگلیس افتادند ولی مستر بلکمن انها را از این اقدام منصرف نمود.

برای جمع اوری قسط اول مالیات هذه السنه حکم مؤکد شده است و حکومت صرف نظر از اینکه اهالی بتوانند از عهده برایند یا خیر مصمم است که جبراً مالیات را بگیرد

(کرمانشاه)

راهها تماماً امن بوده و کلیه ولایت منظم است مگر اینکه در حدود کردستان بین ایلات بعضی منازعات واقع شده حکمران با داود خان ایلخانی کلهر مشغول مذاکرات است و منتظر ورود بعضی سوارهای بختیاری است که پس از رسیدن انها

از کرمانشاه حرکت نماید از قرار راپورت داود خان در جمع اوری استعداد حکومت در وحشت است و حاضر است که صلح نماید در شهر کرمانشاه بعضی اشخاص قواعدی را که حکومت برای اعاده نظم اتخاذ کرده مورد تنقیدات و اعتراضات قرار داده اند ولی مشارالیه دو نفر از مؤسسین این هیجان را عاجلا دستگیر نموده و باین وسیله از غائله جلوگیری کردند

(همدان)

چندین فقره دزدی راپورت داده شده و از قرار مذکور وضع نظمیه ابداً رضایت بخش نیست

(کرمان)

سردار ظفر بختیاری بجای قوام الملك بایالت کرمان مامور گردیده ولی تا سه ماه دیگر بمقر حکومت نخواهد رسید و حکومت یزد به نیابت ایشان رتق و فتق امور خواهند کرد

قوام الملك بدلیل اینکه دولت تقویت لازمه را از او نکرده و املاك او را در فارس حفظ ننموده و بعلاوه بدلیل اینکه در مدت غیبتش که به بلوك کردشی رفته بوده نایب الحکومه وقت را غنیمت

شمرده بر علیه او اسباب چینی و تمهیدات نموده از حکومت استعفا
داده . در مدت بلوك گردشی قوام الملك مبلغ معینی مالیات جمع
اوری نموده و چندین نفر از ضباط محال جزء را برای تعدیات و
تجاوزاتیکه کرده بودند تنبیه کرده است

« شیراز »

ظفر السلطنه فرمانفرمای جدید در اوایل ژون وارد شدند از آن
به بعد آرامی و سکونت در شهر بوده است . ازقرار معلوم طوایف
قشقائی بدو قسمت منقسم شده دسته هواخواه صولت الدوله
و قسمتی مطیع ضیغم الدوله اند رفتار و رویه صولت الدوله
ازقرار مذکور نسبت بحکومت مطیعانه است

راه بوشهر از خط کازرون مجدداً برای تردد قوافل باز شده
و چهارنفر قزاق روس ازاین راه بسلامت گذشته وبشیراز امدند
پست نیز حالیه ازاین راه ذهاب و ایاب میکند

راه اصفهان در قسمت نزدیکی سیوند از قرار مذکور نا امن
است اگرچه هیچ دزدی معین و مشخصی هنوز راپورت داده
نشده است

خلیج فارس

« بوشهر »

« ١ » دراوایل ماه مه ایالات جدید فارس تلگرافاً بدریابیگی
اطلاع داده اند که حکومت بنادر نیز درتحت اداره ایشان مقرر
گردیده و ایشان مشارالیه یعنی دریابیگی را کماکان بحکومت بنادر
منصوب و معرفی می فرمایند

« ٢ » دراواخر اوریل اداره گمرك با کمك خان بندر یك گمرکخانه
در نزدیکی مصب رودخانه « رودحله » که نقطه مناسب معروفی
برای قاچاقچیان گمرك بوده تأسیس و افتتاح نمودند

(نمره ١٢١)

تلگراف مستر مارلینك بسرادوارد گری (واصله ٨ ژوئیه)

از قلهك ٨ ژوئیه ١٩١٠

با کمال افتخار راپورت میدهم که رئیس و نایب رئیس مجلس
دیروز استعفا نمودند سقوط کابینه وزراء بعد از این واقعه نیز
محتمل است

(نمره ١٢٢)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۸ ژویه)

ازقلهك ۸ ژویه ۱۹۱۰

در این اواخر عدم امنیت راه های عمده روی بازدیاد و
شدت بوده و سارقین قشقائی اطراف اصفهان رامعرض تاخت
وتاز و قتل و غارت نموده اند نظر باینکه نوشتجات و
اظهارات مشدد من بدولت ایران در این موضوع هیچ اثری
نکرده دیروز عباسقلی خان را بهیئت وزراء فرستادم که خاطر
نشان نماید که اوضاع مملکت در نظر دولت اعلیحضرتی انکلستان
تحمل ناپذیر کردیده سردار اسعد بلا تامل جواب داده که
دولت ایران میتواند پیش بینی نماید که دولت انکلیس ممکن
است اقدامات نظامی بنمایند و اینکه دولت اعلیحضرتی تا کنون
قشونی نفرستاده و تحمل و اغماض نموده دولت ایران با کمال سپاس
کذاری قدر می شناسد ولی دولت ایران بطوریکه در سمت شمال
انتظام را مستقر نمود اقدامات مجدانه برای اعاده نظم در فارس و
نقاط دیکر بعمل خواهد آورد اظهارات عباسقلی خان را که سخت
بوده ولی تهدید امیز نبود هیئت وزراء خوب پذیرفتند و کمان

میکنم که اهتمامی برای اعاده واستقرار نظم در مملکت بنمایند

(نمره ۱۲۳)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۱۰ ژویه)

قلهك ۱۰ ژویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف ماقبل خودم با کمال افتخار راپورت میدهم
که از قرار بیان ژنرال قونسول اصفهان اوضاع انولایت باعث
اضطراب خاطر است . مستر کراهام راپورت میدهد قشقائی
و بختیاری مشغول چپاول راه اهواز اند و دویست الی ۳۰۰ نفر
از قشقائی در شهر اصفهانند و چون عده انها بیش از استعدادی
است که حکومت دارد باین جهت حکومت از دفع انها
عاجز است

۱۰۰ نفر از سوارهای حکومت مأمورند که بقمشه عزیمت
نمایند و از قرار مذکور خود حکومت نیز برای ملاقات باصولت
الدوله بانجا خواهد رفت ولیکن مقصود این ملاقات را قونسول
ژنرال بیان نمیکند

من اظهارات مؤکده مجدده بدولت ایران کرده و مسؤلیت

امنیت اتباع انکلیس را در این شهر بعهده ان دولت کذاشته ام

(نمره ۱۲۴)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله در ۱۲ ژوئیه)

از قلهك ۱۲ ژوئیه ۱۹۱۰

خواهشمندم بتلکراف من مورخه ۸ ژوئیه رجوع فرمائید
کابینه استعفا کرده است هنوز معین نیست هیئت جدید را
که تشکیل خواهند کرد ولی محتمل است که فرقهٔ ملیون در این
کابینه غلبه داشته باشند

(نمره ۱۲۵)

تلکراف سر ادوارد کری به مستر مارلینك

وزارتخارجه انکلیس ۱۵ ژوئیه ۱۹۱۰

در خصوص توپ بستن کشتی جنکی روس بیکی از قراء ایران در کنار
بحر خزر و خراب کردن انقریه که در اینجا مذکور است در پارلمان
سؤالی میشود خواهش دارم هر اطلاعی که دارید راپورت دهید

(نمره ۱۲۶)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۱۶ ژوئیه)

از طهران ۱۶ ژوئیه ۱۹۱۰

سید عبد الله مجتهد را دیشب بقتل رسانده اند این مسئله ممکن
است بحران کابینه را طولانی نماید

(نمره ۱۲۷)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۱۷ ژوئیه)

طهران ۱۷ ژوئیه ۱۹۱۰

در جواب تلکراف جنابعالی ۱۵ ژوئیه

وزیر مختار روس اطلاع ذیل را بمن میدهد

تقریباً سه هفته قبل در ضمن کفتکو و مشاجره که راجع بصید
ماهی روسها در کموش تپه تولید شده یك نفر ملا یکی از قزاقهای
مستحفظ قونسولکری روس را در استراباد کشته و دیکری را سخت
مجروح نموده است شخص قاتل و اکثر اهالی ده فرار کرده اند
لهذا قایق جنکی از آشوراده مأمور کردیده و در ورود برای
اکاه ساختن سه تیر توپ انداخته اند شخص قاتل بالاخره خود
تسلیم قراول سرحدی روس کردیده و کفته است ترجیح میدهم
که روسها مرا بمعرض استنطاق و محاکمه در ورند تا اینکه دچار

مزاحمت ایرانیها شوم . لهذا مشار الیه در روسیه محاکمه خواهد شد و شاید حکم اعدام او صادر نشود ولی غرامت از اهالی قریه جبراً گرفته خواهد شد

این واقعه هیچ حرارت و هیجانی در اینجا تولید نکرده و میتوان انرا ختم شده تصور نمود

(نمره ۱۳۸)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۱۸ ژویه)

قلهك ۱۸ ژویه ۱۹۱۰

در تعقیب تلگراف خودم مورخه ۱۶ ژویه با کمال افتخار راپورت میدهم که قتل در خانه خود سید عبدالله و در حضور پسرش و چهار نفر دیگر واقع شده و مرتکب چهار نفر از مجاهدین بوده اند .

انتظار نمیرود که اهتمامی برای مجازات قاتلین کرده شود زیرا که شهود جرأت نمیکنند که انها را معرفی نمایند

در دو روز گذشته بازار ها بسته بود ولی فعلاً احتمال هیچ اغتشاشی نمیرود

(نمره ۱۳۹)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۱۸ ژویه)

قلهك ۲ ژویه ۱۹۱۰

« اقا » عده سرقتهائی که در چند روز گذشته در شاهراه ها واقع شده است دلالت بر افزایش وحشت انگیزی بر عدم امنیت ایران مینماید کاری پست اروپا در بوینك که پنج فرسخی قزوین و در راه رشت است دوچار حمله سارقین و بکلی غارت شده است و موافق راپورت دوفقره سرقت از همین قبیل در نزدیکی قم واقع شده اند در یك مورد پست سلطان اباد و در مورد دیگر پست اصفهان را زده اند بعلاوه راه بین اصفهان و طهران بواسطه تعدیات نایب حسین معروف بکلی خطرناك شده است نایب مزبور سابقاً در کاشان و فعلاً در نزدیکی قم مشغول عملیات است دولت ظاهراً از دستگیری او عاجز است

در سه روز قبل عده اشخاص مسلحه به دسته از مستخدمین اداره تلگراف هند و اروپا در هفت میلی شرقی طهران حمله شدیدی برده و انها را لخت کرده اند

این مسائل بخوبی مینماید که شرارت و عصیان تا دروازهٔ پایتخت

را فرا گرفته است

سه فقره سرقت در مجاورت شهر اصفهان و یك فقره در راه اهواز واقع شده است از وضع راه های بین اصفهان و شیراز و همچنین بین شیراز و بوشهر خود جنابعالی بخوبي مستحضرید و مختصر بهبودی که سابقاً راپورت دادم معلوم میشود مکث و حالت منتظرهٔ بوده که طوایف غارتگر خونریز فارس میخواستند مشاهده نمایند که در ورود ظفرالسلطنه حکمران جدید باقدامات جدی سخت برای اعادهٔ انتظام مبادرت میشود یا خیر

کرمانشاه را چنانچه دیروز تلگرافاً راپورت دادم ایل قوی وعظیم کلهر در تحت ریاست داود خان تهدید مینمایند

حالت راه بین یزد ومشهد که ازطبس میگذرد الم انگیز است چنانچه دریك ماه قبل قافله بزرگی از تجار هندی را در ان خط سیصد نفر سارقین عرب زده و دویست نفر شتر های انها را برده اند

از ۶۰ تا ۷۰ میلی مغرب کوه ملك سیاه اسلحه گریزانهای افغانی خط تلگرافی هند واروپا را که معروف است بخط ایران

مرکزی دائماً قطع نموده و مأمورین انگلیس را که در این خط اند مجبور نموده که برای حفظ جان خود برباط فرار نمایند

باین طریق تمام راههای عمده که مسیر ومحل تردد تجارت انگلیس اند کم یا بیش خالی از امنیت اند من هیچ موقعی را از دست نداده و بدولت ایران کتباً و شفاهاً اهمیت ولزوم کردن اقدامات جدی را برای خاتمه دادن باین اوضاع تأکید و خاطر نشان نموده ام و خیال دارم برئیس مجلس نیز اظهار نموده و خاطر ایشان را باین مسئله معطوف سازم

معذالك میترسم که این اظهارات بکلی بي فایده باشند زیرا که دولت بخوبي ازاوضاع مسبوق است ولی نه پول دارد و نه استعداد

در تحت اداره واوضاع قدیم حاکم یك ولایتی امنیت طرق را باین طریق حفظ مینمود که هر قسمت از راه را در تحت حفظ و مسئولیت رئیس باسر کرده ان محل مقرر میداشت و اگر سرقتی در سامان یکی از انها واقع میشد فوراً حکومت عده از نوکر های خودرا میفرستاد واز شخص مسؤل راه که در وظیفه خو دغفلت وقصور کرده جبراً جرم میگرفتند نتیجه انکه یك

حاكم فعالی باین قاعده سهل خشن امنیت راه ها را بدون مخارج زیاد حفظ مینمود ولی این ترتیبات سابقه مخالف میل مجلس بوده ان قاعده را منسوخ نمودند بقصد اینکه درعوض امنیه منظم بجهت حفظ طرق تشکیل نمایند لیکن بدبختانه امنیه در راه وجود ندارد واکر در چند نقطه اسم یا صورتي از ان است حقوق بانها نمیرسد و با این حالت توقع و انتظار خدمت مؤثری ازانها نمیتوان داشت خزانه ایران ظاهراً در عسرت سخت است شنیده ام که کسر بودجه دو سال کذشته را وزارت مالیه ١٧ کرور تخمین زده است که قدری متجاوز از ١٥٠٠٠٠٠ لیره است

برای تحصیل وجه در این نزدیکیها چندان امیدی نیست زیرا که برای عقد هرمعاملهٔ مالیهٔ « مکر اینکه با دولتین باشد » مقدمةً لازم خواهد بود که دولت ایران برای یك جا کردن یا تثبیت قروضی که ببانك روس دارد و ترتیب تادیه ان قراری بدهد ولی فعلاً میل و اهتمام چندانی از طرف دولت ایران برای تعقیب مذاکرات وحصول این مقصود مشهود نیست لو فرض که این اشکال هم مرتفع شود انوقت مسئله تامین یك استقراض

اعم از اینکه از دولتین یا محل دیکر بشود پیش خواهد امد

برای قرضه کوچکی مثلاً چهارصد هزار لیره وثیقهٔ میتوان پیدا کرد ولی نظر باینکه دولت ایران درمورد اعتبارات مملکت خود عقاید مبالغه کارانه و غلو دارند در مواد شرایط استقراض مباحثه ومساومه طولاني خواهد نمود تا اینکه موافقتی حاصل شود البته احتمال ان نیز میرود که مسئله استقراض داخلی که در نظر است تا حدی نتیجه ببخشد ولی اشخاصی که بصیرت کامل باحوال مملکت دارند امیدوار و معتقد بان نیستند ومخصوصاً این عدم امنیت فعلی برای اهالی اطمینان بخش نیست که باین قبیل امور مبادرت نمایند با وجود این مراتب احتمال اعاده انتظام و امنیت در طرق جنوبي در مدت معینی ضعیف است لهذا من مبادرت ورزیده پیشنهاد میکنم که موقع ان رسیده که برحسب لزوم بدولت ایران واضح کفته شود که دولت انکلیس دیکر نمیتواند تعطیل طولاني تجارت خود را تحمل نماید و مجبور خواهد شد اقداماتي را که خود بتواند برای خاتمه دادن باین وضع بعهده کیرد درتحت ملاحظه دراورد

بااوضاع کنونی برای اینکه باولیاء امور ایران لزوم انتظام خانه و مملکت خود شانرا مسجل نمائیم مقتضی بلکه واجب است که در نهایت سادگی و وضوح بانها سخن گوئیم برای حصول این مقصود من پیشنهاد میکنم که بان دولت رسماً اطلاع داده شود که اگر تا اخر ماه سپتامبر در راه های عمده تجارتی جنوب تا اندرجه انتظام و امنیت داده نشود که قوافل بطور متداول بتوانند تردد نمایند در ان وقت دولت انگلیس خود این تکلیف را بعهده خواهد گرفت

این اقدام اشخاص معدودی را که معتقدند بدون استمداد و استعانات مستشاران یامعلمین خارجه پیشرفت در اصلاحات وتجدد ادارات ممکن نیست محرك خواهد شد که این عقیده خود را قبولانده و بمقام اجرا دراورند بهمچنین دولت و مجلس را با حالت فلاکت مالیه مملکت که فعلاً در تغافل یا تجاهل از ان جدیتی تمام دارند مواجه و روبرو خواهد نمود خیلی ممکن است که دولت ایران در تحت فشار این قبیل تهدیدات وسائلی برای اعاده انتظام تحصیل نماید

مجاهدات مظفرانه یپرم در اذربایجان بخوبی مجسم ومعلوم مینماید که اگر فشار کافی اورده شود چه کارها ممکن است انجام یابد حالیه که یپرم وارد طهران شده ممکن است که خدمات اورادر فارس بکار بزنند ومثل اذربایجان اثرات حسنه و فایده ببرند فقط اشکال حقیقی مسئله پول است ولی دولت ایران بخوبی میداند که برای این مقصود فقط لازم است که بدولتین اظهار نمایند وتنها چیزی که مانع این اظهار و تقاضا است همانا تهییجات ضد روس نفهمیده بعضی ملیون تنداست

(بنده . . . چارلز مارلینك)

مجدداً اظهار میدارم که بعد از اختتام مشروحه فوق خاطرم را متوجه خساراتی که عمداً در فارس بر خطوط تلگراف هندواروپا وارد اورده اند و زیادتی عده و موارد انها موجب وحشت است نموده اند این خسارت تقریباً تماماً از قبیل شکستن مقره بوده بطوریکه دریك ماه گذشته ۳۷۷ عدد انها را شکسته اندودر هر مورد شکستن مقره باعث قطع جزئی یا کلی سیم روی ان مقره شده است غلامهای اداره تلگراف مزبور که سابقاً میبایست در

ماهی شش دفعه تعمیر این قبیل خرابی ها را بنمایند حالیه دائماً
مشغول این کارند و غالباً طعمه حملات وغارت سارقین میشوند
دراین موضوع نیز بدولت ایران اظهارات سخت نموده ام

« چارلز مارلینك »

(نمره ۱۳۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری واصله ۱۸ ژویه

از قلهك ۱۸ ژویه ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ۸ ژویه خودم

عدم امنیت کلیه طرق روی بازدیاد است وراپورتهای واصله
از همدان مشعرند که اغتشاش عظیمی در ان شهر بروز کرده از
طرف دولت هیچ اقدامی نشده ونخواهد شد مکر اینکه بوسیله
تهدید شدیدی مجبور شوندقواء واهتمامات خودرا از دسته بندی
و دسایس حزبی منصرف نموده و بعوض مصروف ومتوجه انتظام
مملکت نمایند ومن پیشنهاد میکنم که اجازت دهید بطوریکه در
مراسله مورخه ۲ ژویه خود اشارت کردم بدولت ایران
اخطار کنم

(نمره ۱۳۱)

تلکراف سر ادوارد کری بمستر مارلینك

وزارتخارجه ۲۲ ژویه ۱۹۱۰

میل دارم که عقاید و نظریات شما را در موضوع پیشنهاد ذیل
بعداز شور با وزیر مختار روس بدانم که پس از دانستن عقاید شما
انرا بدولت روس تکلیف و اظهار نمایم

تصور میکنم شما هنوز معتقدید براینکه امید چندانی نیست
که دولت ایران بصرافت طبع از دولتین تقاضای استقراض بنمایند
نظر باینکه اکر وجهی بدست نیاورند اوضاع مملکت بدتر شده
و امید کمی خواهد بود که رفع اغتشاشات ایران عموماً و جنوب
ان خصوصاً بشود عقیده من اینست که دولتین سبقت کرده و
متفقاً بدولت ایران عنوان نمایند که حاضرند ۴۰۰۰۰۰ لیره بدون
شرایط دیکری (سوای تعیین محل تأمین و ترتیب تأدیه دین)
بان دولت قرض دهند ممکن است که ضمناً بدولت ایران کفته
شود که این مساعدت و دادن وجه باین خیال و اطمینان است که
تمام ان بمصرف اعاده نظم و امنیت و اصلاح و تنظیم اداره مالیه

مملکت رسانده خواهد شد

(نمره ۱۳۲)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲۴ ژوئیه)

طهران ۲۴ ژوئیه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف مورخه ۱۸ ژوئیه خودم

بازارها مشغول باز شدن است جمعیتی که در مسجد بودند بنا بر وعدهٔ که بآنها برای دستگیری و مجازات قاتلین سید عبدالله داده شده است مشغول متفرق شدن اند بعلاوه مذکور و مشهور است که سفارت روس تهدید نموده که اگر در ظرف سه روز کسب و تجارت شروع نشود قشون قزوین طهران را اشغال خواهد نمود این فشار و تهدید نیز باعث تفرقه اجماع گردید ولی یقین است که چنین تهدیدی از طرف سفارت کرده نشده ولی این قصه برای ارائه دادن و ثبوت بعضی تمهیدات بی باکانه احرار ملیون مثال خوبی است (به پطرزبورغ اطلاع داده شد)

(نمره ۱۳۳)

تلگراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲۴ ژوئیه)

قلهك ۲۴ ژوئیه ۱۹۱۰

راجع بتلگراف جنابعالی مورخه ۲۴ ژوئیه

دولت ایران محققاً احتمال نمیرود که فعلاً از دولتین تقاضای قرض بنماید . امّا در خصوص پیشنهاد جنابعالی که دولتین متفقاً تکلیف دادن قرض بدولت ایران بنمایند رأی من اینست که چنین اقدامی از طرف ما این عقیدهٔ را که احرار ملیون هم خود داشته و هم بین مردم انتشار میدهند که دولتین در این نقشه و تدبیر اند که دست دولت ایران را از حیث معاملات مالیه بکلی به بندند تصدیق و مستحکم خواهد نمود . این مسئله بر دولت ایران بخوبی معلوم است که دولتین حاضرند بدون هیچ شرط پلتیکی قرض بدهند

ولی از اثر انتشارات عقاید ملیونی که مصالح مملکت خود را فدای سوء ظن بی اساس خودشان نسبت بمنظورات دولتین مینمایند تولید این امیدواری شده که ممکن است پولی با شرایط خیلی سهل تحصیل نمایند و همین امیدواری واهی است که مانع میشود دولت ایران تقاضای مساعدت و قرض از دولتین بنماید

كمان ميكنم خزانه دولت ايران فعلاً در چنان ضيق و عسرتي است كه اكر پولي هم بان دولت داده شود مبلغ خيلي قابلي ازان بمصرف اعاده نظم رسانده خواهد شد و حاليه دادن قرضه ٤٠٠٠٠ ليره كفايت نخواهد كرد

(نمره ١٣٤)

تلكراف مستر مارلينك بسرادوارد كري (واصله ٢٦ ژويه)

طهران ٢٦ ژويه ١٩١٠

ديروز هيئت وزراي جديد تشكيل شد مستوفي الممالك رئيس الوزراي بدون پر تقوي يعني (وزارتخانه معين) حسينقلي خان نواب وزير امور خارجه فرمانفرما وزير داخله حكيم الملك وزير ماليه

عقيدهٔ رئيس الوزرا را ممكن است معتدل فرض و محسوب كرد وزير خارجه و وزير ماليه از فرقهٔ احرار مليون اند عضويت فرمانفرما در كابينه دلالت دارد بر اينكه مليون اكاه بوده اند كه اكر تمام كابينه را از حزب خودشان تشكيل ميدادند در مملكت نفوذ و اهميتي نميداشت

(نمره ١٣٥)

تلكراف مستر مارلينك بسرادوارد كري واصله ٢٧ ژويه

قلهك ٢٨ ژويه ١٩١٠

بنا بر اطلاعي كه از كفيل نايب قونسولكري دولت اعليحضرتي از كرمانشاه رسيده از اثر نشر عقايد ضد روس قونسولكري روس در خطر عظيم است سربازهاي ايراني دو مرتبه بطرف نايب قونسول روس در خانه اش تير انداخته اند قزاقهاي روس مستحفظ قونسولكري نميتوانند از قونسولخانه بيرون بيايند و يا اينكه در كوچه ها پديدار شوند

نظام السلطنه از ويس قونسول مزبور عذر خواهي نموده و همه قسم اطمينانات و تامين داده اند ولي بنظر نمي ايد كه بتواند حكم و اقتدار خود را نسبت باهالي اجرا و اعمال نمايد ضمناً مستر ناكس براي اعاده نظم و امنيت مشغول اظهارات و اقدامات مؤكد است

مسيو پاكاوسكي هم اطلاعات نظير اخبار فوق از ويس قونسول روس رسيده جز اينكه واقعه تير اندازي در ان راپورت

داده نشده وزیر مختار مشارالیه در اینجا مشغول اقدامات قویه است و به پطرزبورغ نیز اوائه طریق نموده که از اردوی قزوین پنجاه نفر قزاق اعزام شده بمستحفظین قونسولگری کرمانشاه افزوده شود

(نمره ۱۳٦)

تلگراف سرادوارد گری بسر انیکلسن

وزارت خارجه ۲۸ ژوییه ۱۹۱۰

بنا بر اطلاعات اخیره واصله از طهران اغتشاشات در تمام مملکت خاصه در جنوب موجود ودر کمال سرعت مشغول ازدیاد و انتشار است و ناگزیر نتیجه این اوضاع بزودی یك هرج ومرج کاملی خواهد شد موارد اغتشاش من باب مثل فراوان اند مثلاً سرقت یك قافله بزرك هندی در راه بین یزد و مشهد واضرار وخسارت دائمی اسلحه گریزانهای افغان نسبت بخطوط تلگراف هند و اروپا در سیستان و قرارماه ورین اداره از دست انها به رباط ودو فقره سرقت پست در نزدیکی قم مورد حمله وغارت شدن جمعی مستخدمین اداره تلگراف

هند واروپا بدست اشخاص مسلحه در هفت میلی شرق طهران وشرارت وتعدیات نایب حسین معروف که در ماه ژون از راه بین اصفهان و طهران سلب امنیت کرده وهمچنین وضع ناگوار راه بین اصفهان وبوشهر که از ابتدای ورود وزیر مختار تابحال هیچ علامت بهبودی دران مشهود نمیشود و چنانچه شما مستحضرید مدتی مدید تقریباً غیر قابل عبور بوده وخسارت عمده بر تجارت ما وارد اورده است علاوه بر اینها چندفقره سرقت در مجاورت شهرهای اصفهان و کرمانشاه واقع شده وشهر کرمانشاه بطوری مورد تهدید ایل کلهر شده بود که حکومت محل ملتجی بقونسولگریهای انگلیس وروس شده است که چون خود مشارالیه اسباب ووسایل مقاومت راندارد انهاد خالت و نصیحت کرده وایلات را از تهاجم بشهر منصرف وممنوع دارند

بنظر من مطلوب است که دولتین متفقاً اظهاراتی بدولت ایران بنمایند و توجه اولیاء دولت را باین وضع ناگوار طرق و شوارع معطوف سازند

خواهشمندم شرح اوضاع را بنظر مسیو ایزوالسکی برسانید

و در صلاحیت اخطار متفق بدولت ایران اصرار و تأکید نمائید

(نمره ۱۳۷)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ ژوییه)

از قلهك ۲۹ ژوییه ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف من مورخه ۲۸ ژوییه اینك از کفیل ویس قونسولکری کرمانشاه خبر میرسد قسمتی از فوج سربازهائی را که بویس قونسولکری روس شلیك کرده بودند حکومت خلع اسلحه نموده و وضع ارام تر و بهتر است بمسیو پاکاوسکی نیز راپورتی نظیر ان رسیده است

(نمره ۱۳۸)

تلکراف سر انیکلسن بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ ژوییه)

از پطرزبورغ ۲۹ ژوییه ۱۹۱۰

امروز مسیو ایزولسکی را ملاقات نموده و یادداشتی که حاوی پیشنهاد جنابعالی مندرجه در تلکراف مورخه ۲۸ ژوییه بود بایشان دادم جناب معظم وعده فرمودند که بزودی جواب بمن بدهند موسیو ایزولسکی اظهار داشت که اطلاعات واصله

از کرمانشاه بهتر و رضایت بخش تر از سابق اند حکمران محل در خلع اسلحه سربازان عاصی موفق شده و انها را از شهر بیرون کرده است

(نمره ۱۳۹)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۳۱ ژوییه)

از قلهك ۳۱ ژوییه ۱۹۱۰

راجع بوضع کرمانشاه

راپورت امروز ویس قونسول دولت اعلیحضرتي مبنی بر ان است که وضع انجا خیلی ارام تر است

مسیو پاکاوسکی بدولت متبوعه خود اطلاع داده که افزودن بر عده مستحفظ قونسولکری شاید لزوم پیدا نکند . منشاء اغتشاش ظاهراً از این قرار بوده که یك سرباز ایرانی در هنگام شب از دیوار بالا رفته که داخل باغ و عمارت قونسولکری روس بشود یکی از قزاق هاي روس که مشغول کشیك بوده او را تیر زده است

(نمره ۱۴۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ١ اوت)

طهران اول اوت ١٩١٠

راجع بتلکراف من مورخه ٣١ ژویه

وضع کرمانشاه خیلی بهتر است قزاقهای روسی که از تاریخ ٢٤ ژویه در شهر ظاهر نبودند مجدداً ازادانه در کردشند بدون اینکه اتفاق سوئی رخ دهد

(نمره ١٤١)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ٢ اوت)

از قلهك ٤ ژویه ١٩١٠

«آقا» سردار اسعد وزیر جنك در تاریخ ٢٧ ماه کذشته در موقعی که حسیات عمومی از اثر تهیجات ملیون و بعلت وقایع چرکر و تبریز فوق العاده بر ضد روس بوده بدیدن من امدند و از من سؤال کردند که وضع را چه طور می بینید من درجواب جناب معظم اظهار داشتم که نظاره کان خبیر و بصیر متحیر اند که ایا دولت روس تا کی این تحریکات وتهیجات خصمانه را که در طهران بر ضد او ترتیب میدهند خواهد تحمل نمود و اما من

نمیتوانم حماقت فوق العاده این مردم را بفهمم ایا نمیتوانند استدراك و استدلال کنند که چون دولت ایران از داشتن رابطهٔ با روس ناکزیر است البته خیر و مستحسن است که ان روابط دوستانه و حسنه باشند و ایا انها انقدربی مدرك اند که تصور میکنند که بایك دولت عظیمی که فقط قوای مسلحه ان معادل ثلث تمام جمعیت ایران است میتوانند ستیزه نمایند . و بدبختانه دولت بعوض جلوکیری از داد و فریاد مضر این فرقه ساکت ایستاده و تماشا میکند که در افکار عمومی نیز سرایت نماید

چرا وزیر امورخارجه که وظیفهٔ مخصوص او تولید واستحکام مناسبات حسنه بین دولت ایران ودول همجوار است در مجلس ملی بر ضد این مبارزت ملیون پرتست نمی نماید من هرکز درصورت مذاکرات مجلس ندیده ام که حتی در یك مورد منفردی بر ضد این تحریکات و تهیجات خود کذشته یك نفر صدائی بلند کند وتا حدی که اطلاع حاصل کرده ام روش و روابط خارجه ایران بکلی بدست کمسیون وزارت امور خارجه مجلس تفویض شده است

از یك کمیونی که هرکز با سفارت روس یا سفارت انکلیس
ملاقات و معاشرت نکرده بلکه ازما بکلی کناره جسته و بادرهای
بسته بخیال خود نشسته و شاید از اثر تعدیات موهومه خودرا
بحالت عصبانی در می‌اورند چکونه ممکن است امید داشت که یك
مسئله راجع بروس را بنظر انصاف و بی غرضی ملاحظه نمایند
کویا همیشه باید کفتکوهای نقارامیز و وقایع ناکوار بین روس و
ایران موجود باشد . وعدهٔ زیادی ازمردم که باصطلاح میسارند
و ملیت انها مشکوك یا ذوجنبتین است این وجود کدورت مابین
را حتمی و واجب کرده اند . لهذا خیلی لازم است که برای تحقیر
و تخفیف ان کفتکوها ازهر جد و جهد و اهتمامی مضایقه نشود
وجناب اقای سردار اسعد میتوانند مطمئن باشند که اکر این قبیل
مشاجرات و کفتکوها را بعوض انکه تفویض بنظر و عقیدهٔ یك
کمسیون غیر مسؤل مغرض بنمایند بکذارند بین سفارت روس
و یك وزیر امور خارجه لایق حل و قطع شود یقیناً روابط بین
ایران و روس در کمال سرعت دوستانه خواهد کردید
سردار اسعد وعده داد که خود راحامی ومشوق مسلك صلح امیز تری

نسبت بروس بنماید ولی اظهار داشت که مانع بزرك
نیل باین مقصود همانا اقامت طولانی قشون روس است
در ایران من در جواب از جناب ایشان سؤال کردم
که چرا دولت ایران باظهار سه هفته قبل وزیر مختار روس
راجع بداخل مذاکره شدن در خصوص شرایط عودت قشون
روس جوابی نداده جناب ایشان جواب دادند که علت بحران
کابینه بوده و خواستند بعضی شکایات و تظلمات دولت ایران‌را
نسبت بروس اظهار دارند ولی من این حکایت محنت سرائی را
قطع کرده و کفتم شما انچه را که من باین سعی و تفصیل نهی
کردم الان تکرار و تذکار مینمائید باین معنی که بعوض انکه
مستقیماً نزد سفیر روس که همیشه حاضر است جناب عالی را
بایك ضمیر و روش صلح امیزی بپذیرد بروید و زحمت مذاکره
مطالب را بخود بدهید در اظهار شکایات از زحمات و تعدیات
وارده بر ایران مبالغه و حکایت سرائی مینمائید جناب عالی فقط
شکایات و حکایت یك طرف را می شنوید و اکر زحمت مذاکره
مطالب را با سفارت روس بعهده کیرید ملاحظه خواهید کرد که

در اکثر موارد تنازع مثل واقعه تبریز ایرانیها لا اقل بقدر روسها
مسؤل و مأخوذ بوده اند

واما دولت روس من میتوانم بجناب عالی اطمینان کامل بدهم
که کمتر از ما خواهان مناسبات دوستانه با دولت ایران نیست
راپورت این مذاکره را مبادرت کرده مطولا شرح دادم نظر
باینکه رفتار و مسلك دولت ایران را در مورد مسائل راجع بروس
تا حدی بصحت و دقت میتوان از ان درك نمود

« بنده . . . چارلز مارلینك »

(نمره ۱٤۲)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری واصله ۲ اوت
از قلهك ۱۲ ژوبه ۱۹۱۰

« اقا » در تلکراف مورخه ۳۰ ماه کذشته خودم با نهایت
توقیر اطلاع دادم که اغتشاش وطغیان مهمی در ولایت کرمانشاه
بروز کرده داود خان بریاست ایل کلهر با هزار و هشتصد
سوار بماهی دشت که پنج فرسخی شهر است نزول نموده واظهار
امید نموده که ترتیب وقرار امور ایل خود را باحکمران بدهد

نظر باینکه وضع لرستان اهمیت و وخامت پیدا کرده و
سردار اکرم بین ایلات انجا اتحادی تشکیل داده وکرمانشاه و
همدان را تهدید میتمایند کفیل قونسولکری انکلیس با معیت هم
کار روسی خود لزوم وصلاحیت عودت وعزیمت داود خان و
کلهر را ازنزدیکی شهر بحکمران متذکر کردیدند جناب معظم
جواب دادند که امیدوارم اورا متقاعد نمایم که در ظرف چند
روز حرکت نماید واکر باین نیت خود موفق نکردیدم مداخله
یا وساطت قونسولها را تقاضا خواهم نمود بنا بر این من
ووزیر مختار روس بقونسولها تعلیمات فرستادیم که در صورت
تقاضای نظام السلطنه نفوذ واهتمام خود را بکار بزنند و در صورت
لزوم داود خان را ملاقات بنمایند

لیکن حکومت تو سلی بقونسولها نجسته و با سوارهای
سنجابي مطیع خود در تاریخ ۲۸ بطرف داود خان حمله برده
است علاوه بر اینکه بارزوی خود موفق نشده و نتوانست
داود خان را متقاعد بمراجعت نماید شکست خورده با تلفات
زیاد بشهر عقب نشسته پس از ان داود خان بقونسول

ها چنین اطلاع داد (نظر باینکه حکومت بدون جهة برمن هجوم برده از دولتین استمداد و استعانت مینمایم که مسائل متنازع فیه مابین را تسویه نمایند من حاضرم که هر پیش نهاد وتکلیفی را که دولتین بنمایند قبول کنم و بالاخره تقاضای ملاقاتی باحکمران مینمایم) . ضمناً جناب حکمران بدون اینکه مذاکرات جدیدی با قونسولها بنمایند علائمی بروز دادند که مشخصاً دلالت براراده ایشان بر تجدید اقدام عاجل بی تأملی مینمود و قونسولها برای جلوگیری از مخاطرات چنین اقدامی تکلیف کردند که قرار اصلاح مابین باینطور داده شود که داود خان عقب مانده مالیات را بدهد و عملیات خود را بحدود ناحیه و منطقه خود محدود نماید

مسیو پاکلوسکی و من بقونسولها اجازه دادیم که نظام السلطنه را از مکتوب داود خان مستحضر سازند و بشرط موافقت جناب ایشان قرار صلح را با داود خان بگذارند و اگر بعلت امتناع نظام السلطنه از قبول مساعدت قونسولها لزوم پیدا کرد بداود خان نصیحت نمایند که مطیع اوامر دولت شود

از دولت ایران مطابق مفاد تلگراف ۳۰ ماه گذشته جنابعالی تقاضای اقدامات کردم و دولت بمن چنین اطلاع دادند که داود خان انقیاد و اطاعت خود را نسبت باوامر دولت مرکزی اظهار داشته است اطلاعات اخیره من مشعر براین اند که مشارالیه بقدر ۱۵ میل از شهر کرمانشاه دور تر شده است

بنده . . . . . چارلز مارلینك

(نمره ۱۴۳)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۲ اوت)

قلهك ۱۲ ژوییه ۱۹۱۰

« آقا » بعد از نوشتن مشروحه ۲ ژوییه راپورتهائی که از قونسول ژنرال دولت اعلیحضرتی مقیم اصفهان رسیده حاکی بر انند که اوضاع امور در راههائی که از شیراز و اهواز منتهی بشهر اصفهان میشوند هر روزه بدتر میشود و مستر گراهام بالاخره اینطور بیان کرده که (مجاورت اصفهان معرض نهب و غارت سارقین قشقائی است)

نظر باینکه ارسال مراسله بوزیر امور خارجه و ابلاغ اظهارات

شفاهی بوزیر داخله یا وزیر جنك بکلی بی فایده اند چه که مراسله
را وزیر خارجه بکمسیون خارجه مجلس ارجاع خواهد کرد و در
مقابل اظهارات شفاهی از قبیل وعده های ایفا نشده خواهند داد
لهذا بنظر من لازم کردید که طریقه دیکری برای جلب توجه
دولت بلزوم اعاده انتظام اتخاذ نمایم بنا بر این چنانچه در تلکراف
مورخه ۸ ژوییه اطلاع دادم عباسقلیخان نواب را تعلیمات دادم
که در جلسه اتیه وزراء اجازه دخول حاصل نموده و بان هیئت
بطور وضوح بفهماند که دولت اعلیحضرتی انکلیس بیش از این
نمیتواند تعطیل کامل تجارت خود را تحمل نماید

یاد داشت عباسقلیخان را که شرح ملاقات و مذاکرات خود را
با هیئت وزراء در موقعی که مستشار الدوله رئیس مجلس هم
حضور داشته حاوی است اینك لفاً ایفاد میدارم از قرار معلوم
عباسقلیخان این مأموریت خود را با فطانت زیادی انجام داده
و امیدی دارم که اثرات مستحسنه حادث شده باشد اکرچه بنظر
یقین مینماید که هیئت وزرای فعلیه منفصل خواهند شد ولی
شاید ان اثرات از خواطر جانشین های انها بکلی محو و معدوم نشود

معذالك این مسئله نزد من محرز و یقین است که دولت ایران اعم
از اینکه اعضاء و اولیاء ان هر کس باشد هیچ اقدامی نخواهد کرد
مکر اینکه در تحت فشار سختی اورده شوند نه اینست که اولیاء
امور نتوانند کاری انجام دهند بلکه اکر وسایل و ترتیبات عهد قدیم
را بکار بزنند انجام مقصود در حدود وحیز قدرت انها است ولی
میل و حسیات عمومی مجلس برضد بکار زدن ان وسایل است بلکه
با استخدام اشخاصی که در عهد سابق تجربیات تحصیل کرده و ان
طریقه را بخوبی و با اطمینان از نتیجه میتوانند بکار بزنند
بیشتر مخالفند

با وجود مراتب فوق اکر کابینه جدی فعالی میبود ممکن بود
بر تمام مشکلات فایق اید ولی بدبختانه کابینه بجدیّ مشغول
و مستغرق مشاجرات و منازعات داخلی خود میباشد که نمیتواند
عطف توجه بمصالح و خیر مملکت نماید و تاهنکامی که تهدید و اخطار
جدّی بطوری نشود که دولت ایران نتواند از رعایت ان تکاهل
نماید همان حالت تسامح را در مورد پرتستها و اظهارات ما کما کان
مشهود خواهند داشت

در تاریخ دهم راپورت تلگرافی از مستر کراهام واصل کردید
که همان روز مفاد انرا تلگرافاً بجناب عالی اطلاع دادم راپورت
مزبور حکایت میکرد که بسبب حضور ۲۰۰ یا دویصد نفر قشقائی
در شهر و خیال حرکت حکمران با یك قسمت ازاستعداد محلی
در مردم اضطراب و توحشی حادث کردیده

نظر بدانکه هیئت وزراء مجدداً استعفا کرده اند فوراً از معاونین
وزارتخانهای داخله و خارجه تلگرافاً تقاضا نمودم که اقدامات جدی
برای حفظ انتظام و امنیت اصفهان بعمل اورند و درهمان روز بعد ازظهر
بملاقات مستشار الدوله رفته بودم در موضوع وضع رقت انگیز
ولایات جنوبي در نهایت جدیت با ایشان صحبت داشتم معزی
الیه وعده دادند که برای اعاده امنیت نفوذ خود را بکار بزنند

« بنده چارلز مارلینك »

(ملفوفه در نمره ۱۴۳)

یادداشت عباسقلی خان

بنا بر تعلیمات مستر مارلینك دیروز بشهر رفتم که درموضوع
عدم امنیت جنوب ایران که همواره روی بازدیاد است باهیئت

وزراء صحبت نمایم رئیس الوزراء را در عمارت پارلمان یافتم بجناب
ایشان اطلاع دادم که از طرف شارژدافر دولت اعلیحضرتی
انکلستان برای اظهار بعضی مطالب بکابینه وزراء امده ام جناب
معظم مرا داخل اطاق کردند که سایر وزراء هم نشسته بودند
بعد از تبادل تعارفات معمولی اجازه خواستم که مراسلاتي را که
شارژدافر معزی الیه بوزارت خارجه ایران راجع باوضاع ناکوار
نوشته است برای هیئت محترم بخوانم باوجود امتناع انها ازاستماع
و اظهار اینکه مراسلات را سابقاً دیده ایم من شروع بخواندن
مراسله اخیر مستر مارلینك مورخه ۶ ژوئیه نمودم جناب رئیس الوزراء
اظهار داشتند که اکر اوضاع ولایات شمالی را باسال کذشته قیاس
نمائید ملاحظه خواهید کرد که امسال چه قدر بهتر شده مع وجود
ذالك سفارتین روس و انکلیس همیشه از کوچك ترین کفتکو
ولو انکه بین دو نفر افراد باشد اظهار شکایت مینمایند من در
جواب کفتم که اوضاع شمالی هر چه هست بوده باشد ولی وضع
جنوب که پیوسته تجار و کمپانیهای انکلیس که با ایران معامله
وتجارت دارند از تزاید عدم امنیت ان بدولت اعلیحضرتی

شکایت میبرند طوری ناگوار ومغشوش شده که گمان نمیکنم
دولت فخیمه انگلستان بتواند بیش از این تحمل انرا بنماید من
خود سؤال کردم که ایا عاقبت ونتیجه این وضع چه خواهد شد
سردار اسعد وزیر جنگ فوراً جواب دادند که دولت ایران
دوستی و یکجهتی را که دولت اعلیحضرتی انگلستان تا بحال
مشهود داشته و از هر اقدام ونمایش نظامی در مملکت ایران خود
داری واحتراز فرموده قدر دانسته و سپاس گذار است

من اظهار داشتم که خوب است دولت ایران برای اینکه
امتنان و قدر داني خود را بمنصه ظهور برساند اهتمامی در
اعاده امنیت طرق تجارتي نموده و خاطر دولت اعلیحضرتي
انگلستان را ازاین رهگذر اسوده و خالی از تشویش نمایند اقای
سردار اسعد در جواب گفتند که درخصوص راهزنهای
قشقائی درمجاورت اصفهان تعلیمات به بختیاریها داده شده که
انهارا تعاقب و تنبیه نمایند و اما راجع باغتشاش فارس تغییرات
اساسی در امور و اداره این ایالات لازم و حتمی است و فعلاً
دولت در این موضوع مشغول مذاکره و مداقه است نتیجه

مذاکرات را در تحت جواب مراسلهٔ که سفارت دولت فخیمه
دراین مبحث بوزارت خارجه نوشته اند بان سفارتخانه اطلاع
خواهیم داد پس از ان سردار اسعد بمن چنین فرمودند که چندی قبل
درموقعیکه شما در تأیید و تقویت صولت الدوله بمن صحبت
میکردید بدون مضایقه بشما گفتم که این شخص نالایق است
من درجواب سردار چنین بیان کردم که سفارت دولت اعلیحضرتی
انگلستان در هیچ موردی حمایت از صولت یاشخص دیگری
نکرده ولی فقط من برطبق مأموریت خود بدولت ایران بطور
خصوصی ودوستانه تاکید کردم که لازم است از هرمخاصمه و
مجادله بین صولت الدوله و ضیغم الدوله برادرش جلوگیری و
اجتناب شود زیرا که چنین واقعه ممکن است منجر بظهور
اشکالات سخت در جنوب بشود

این راهم ضمیمه بنمایم که در طی صحبت رئیس الوزراء
اشاره بقوای استعدادی که برای حفظ نظم فارس فعلاً درتحت فرمان
فرمانفرمای ان ایالت است نمود من نتوانستم خودداری نمایم
از اینکه بایشان عرض کنم که حکام همیشه قوائی که در تحت

فرمان خود دارند براه ومورد صحیح بکار نمیزنند بلکه بعضی
اوقات برای منافع و مصلحت شخصی استعمال مینمایند ولی در
اینکه این مسئله در مورد فرمانفرمای فعلیه فارس صدق میکند
یا خیر البته هیئت دولت بهتر میتواند تمیز دهد

در خصوص اغتشاش نزدیکی کرمانشاه کابینه عن اطلاع
دادند که داود خان تلکرافاً اطاعت خودرا نسبت باوامر
دولت اظهار داشته و دیکر تشویش و نکرانی برای امنیت خارجی
ها دران شهر نیست «عباسقلی»

٨ ژویه ١٩١٠

(نمره ١٤٤)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری واصله ٢ اوت

قلهك ١٥ ژویه ١٩١٠

« اقا » خلاصه ماهیانه وقایع مهمه را که در چهار هفته
کذشته در ایران اتفاق افتاده باکمال افتخار لفاً ارسال میدارم

« بنده چارلز مارلینك »

« ملفوفه در نمره ١٤٤ »

خلاصه وقایع ایران در چهارهفته لغایت ١٥ ژویه ١٩١٠

« طهران »

کمی بعد از استعفای رئیس مجلس که در تاریخ ٧ ژویه بود کابینه
منفصل کردید و در تاریخ ١٤ سپهدار و سردار اسعد بسمت
نماینده کی مجلس انتخاب شدند و در همان موقع مستوفی الممالك
اعلام داشت که نایب السلطنه ایشان را مامور فرموده اند که کابینه
جدید را تشکیل نمایند

در تاریخ اول ژویه یپرم خان و سردار بهادر از اذربایجان
وارد طهران شدند و یك عده اسرائی که در مسافرت واردو کشی
اذربایجان دستکیر نموده اند باخود اورده اند

(مجلس)

در تاریخ ١٤ ژون نظامات وشرایط استقراض داخلی در مجلس
قرائت و تصویب شد مبلغ ان یك ملیون لیره و مرابحهٔ ان
صد هفت و ترتیب تادیه ان در بیست قسط سالیانه و محل تامین
و ضمانت ان عایدات املاك خالصه و تذکره مقرر کردیده است

در جلسه ١٦ ژون تجدید کنترات مسیو مرنارد باژیکی رئیس گمرکات را برای مدت چهار سال از قرار سالی پنجاه هزار فرانك تصویب نمودند لیکن یکی از وکلا موقع را مغتنم شمرده نطق سختی بر علیه مرنارد نمود

در جلسه ٢١ ژون راپورت وزارت جنك و کمسیون بودجه در خصوص خرید سی هزار تفنك از طرح جدید قرائت شد بالاخره قرار بر این شد که سه نفر مأمور شوند که باروپا رفته و در ان باب تحقیقات نمایند

در ٢٣ ژون کمسیونی انتخاب شد که در محاسبات وزارت مالیه تفتیش نماید ولی چنین معلوم میشود که مقصود تفتیش و رسیده‌گی محاسبات اداره گمرك است

در تاریخ ٢٥ ژون راپورت کمسیون بودجه در خصوص پیشنهاد وزارت داخله برای خرید پنجاه هزار موزر قرائت شد تقی زاده این موقع را غنیمت شمرده و نطق مفصلی در تنقید مشی و مسلك دولت انشاد نمود و خطر گذراندن و تصویب این قبیل پیشنهادات منفرده را قبل از تقدیم بودجه کل بمجلس متذکر گردید

جلسه ٢٩ ژون بواسطه تمرد و سرپیچی یکی از نمایندگان نسبت بامر رئیس و تعرض و خارج شدن رئیس از مجلس برای اجرای حکم خود جالب توجه است این واقعه مینماید که نفوذ و محبوبیت رئیس خیلی رو بانحطاط است

معزی الیه همیشه ساعی و جاهد بوده که کابینه را لا اقل در جلسات علنی از حملات حفظ و حمایت نماید ولی در تاریخ ٢ ژوییه دیگر نتوانست از نمایندگان جلوگیری نماید چنانچه شیخ اسمعیل هشترودی ابتدا شرحی از مذاکرات خود با بعضی وزراء راجع برفتار دولت روس نموده و بالاخره از بیاناتش چنین استنباط میشد که مجلس بطوری نسبت بوزراء رنجیده و بی میل است که اگر از تمهیدات و اسباب چینی های انها نترسند فوراً رای عدم اعتماد خواهند داد در تعقیب این نطق که فتح باب این قبیل نطقهای پر تنقید را در مجلس عمومی نمود جمعی دیگر از وکلا بهمان مفاد و منظور نطاقی و نقادی نمودند

در این مجلس اجازه مرخصی سه ماهه به تقی زاده تصویب شد باعث این تقاضا از طرف تقی زاده ان شده که علمای نجف تلگرافاتی

به نیابت سلطنت و هیئت وزراء و مجلس کرده و در اخراج مشار الیه از مجلس نظر بتمایلات و عقاید بی دینی و انقلاب طلبی که بنا بر معروف دارا است تأکیدات نموده بودند ولی معزی الیه هنوز حرکت نکرده

چون بعضیها باین صدد بودند وکیل الرعایارا که بوزارت مالیه کمك میکرد و مذاکرات راجع بقرار داد ضرابخانه دولتی و راجع به تثبیت قروض جاریه را ازطرف دولت با بانك شاهنشاهی بخوبی انجام داد بی اعتبار و خفیف نمایند . لهذا کمسیونی انتخاب شد که بحساب اعانه مجبوری که مشار الیه از ظل السلطان و دیگران جمع اوری نموده رسیده گی نمایند . درجلسه دویم شهرحال کمسیون راپورت خودرا در این موضوع قرائت نمود و وکیل الرعایا نطق کرد

در تاریخ ٥ ژویه در مجلس حملات سخت دیگر بوزراء کرده شد و درتاریخ ۷ مستشارالدوله رئیس مجلس از مقام ریاست استعفا داد و مجلس بدون مباحثه و تنقید استعفای ایشان را پذیرفت و ذکاء الملك بجای ایشان بریاست انتخاب کردید

در تاریخ ۱۱ ژویه سپهدار و سردار اسعد درمجلس حضور داشتند وبجای وکلای مستعفی بر طبق قانون انتخابات باکثریت اراء بسمت نماینده کی ملت انتخاب شدند . مستوفی الممالك بمجلس چنین اعلام داشتند که والاحضرت نایب السلطنه مرا مأمور کرده اند که کابینه تشکیل نمایم و امیدوارم که بزودی کامیاب شوم و کابینه خودرا بمجلس معرفی نمایم

سپهدار و سردار اسعد هردو با بیانات پسندیده نطق کرده و بنماینده کان خدمات و ورود خودشان را در یك سال قبل یاد اوری نموده و مجلس را ازبی طرفی و بی غرضی خود مطمئن ساخته و وعده کردند که ملت را در کار و مشکلاتی که در پیش دارد تقویت و خدمت کذاری نمایند این بیانات را مجلس با فریاد تحسین پذیرفت

﴿ تبریز ﴾

اوضاع اذربایجان در این مدت بطور عادی بوده است

﴿ رشت ﴾

اردوی دولت درتحت فرمان سردار بهادر و یپرم که مأمور اردبیل

بودند در اواسط ماه ژون از انجا کذشته بطرف طهران رفته
پنجاه نفر اسرا همراه داشتند که از جمله انها امیر عشایر سرکرده
معروف بوده است

مشهد

وضع این ایالت کماکان ارام است ولی ترتیب اداره کردن امور
خیلی نواقص دارد یکی از مواد بی ترتیبی زیاد شدن دارات دولتی
است درصورتی که مأمورین انها وظایف و حدود مسؤلیت خود
را ابداً نمیدانند انجمن ایالتی هیئتی است که هیچ نفوذ و وسائلی
ندارند و میتوان کفت که اختیار و اقتدار انها در امور سیاسی ایالت
صفر است

سیستان

ارامی و سکونت در ولایت کما سبق موجود است ولی اسلحه
کریزنهای افغانی باعث نا امنی راه سیستان و کوه ملك سیاه شده
اند مالیات را مأمورین کمرك جمع اوری مینمایند و بمرور وارد
صندوق میشود . ریش سفیدان دهات از تعدیات حکومت اداره
کمرك تشکیات سخت مینمایند و میکویند اکر اهتمامی بجهت

بهبودی احوالشان نشود ناکزیر بیکی از قونسولخانها ملتجی
خواهند شد و اکر باز مقصود حاصل نشد بخاك افغان جلای وطن
خواهند نمود

درمدت ماه ژون قاچاقچیهای افغانی مکرر خط تلکراف بین
دهانه و کوه ملك سیاه را قطع و مزاحمت نموده اند و در اواخر
همان ماه قافله از اسلحه قاچاقی با یکصدو بیست و پنج نفر افغانی
در نقطه بلوچ اب بوده اند کمان چنان میرفت که این اخرین قافله
موسم قاچاق است ولی باز راپورت رسید که در تاریخ ۱۱ ژوییه
قافله دیکری در نزدیکی بمپور بوده است

در اوایل ژون دسته از قاچاقچیهای افغان در کردی چاه خانه
مأمور کمرك و راحت کاه انکلیسها را غارت کرده اند قافله انها
شامل ۵۰۰ الی ششصد شتر بوده که حمل اکثر انها اسلحه بوده
و یکصد و پنجاه نفر اشخاص مسلح همراه داشته اند تجار بیرجند
اقدام نموده اند که مال التجاره های خود را در کوه ملك سیاه توقیف
نمایند تا راه امن کردد

باوجود همه قسم مراسلات و پیغامات دولت ایران هیچ

اقدامی برای جلوگیری قاچاقچیان افغانی نکرده است

اصفهان

وضع شهر اصفهان بی اغتشاش مانده انجمن ولایتی مرتباً منعقد میشود ولی معلوم نیست کار چندانی انجام بدهد در مدت نیمه اول ژون راه ها امن بودند ولی در نیمه ثانی از قرار راپورت راه های شیراز و اهواز و سلطان اباد که منتهی باصفهان میشوند مغشوش بوده و چندین دزدی واقع شده است سرقت راه سلطان اباد را الوار مرتکب بوده و تاخت و تاز وغارت گری زیادی کرده اند چنانچه پستهارا غارت کرده و چندین نفر را کشته اند

دزدیهای راه شیراز و اهواز در نقاطی که بیش از سی میل از شهر اصفهان مسافت ندارند واقع شده وظاهراً مرتکب تمام انها قشقائیها بوده اند وحکمران ولایت که بختیاری است بحسب ظاهر مایل نیست که بر ضد انها اقدامی کند

بنا براطلاعات اخیره صولت الدوله در قمشه است واقانورالله برای ملاقات مشار الیه به انجا رفته است ضمناً قریب دویست نفر قشقائی در خود شهر اصفهان جمع امده اند ولی دولت ایران

اظهار میدارد که حرکت قشقائیها هیچ موجب تشویش و اضطراب نیست

در تاریخ ۱۳ ژویه مستر گراهام تلگرافاً راپورت داده است که چند قافله درروز دوازدهم وسیزدهم بدون هیچ اسیبی وارد اصفهان شدند و از طرف صولت الدوله نیز رسولهائی بشهر امده اند

در راه طهران کاه کاهی متعرض به پست شده اند واین مسئله را بمتابعین نایب حسین کاشی نسبت میدهند خود نایب حسین پس از انکه برای قشون ساخلو کاشان کمك رسید از انجا خارج شده ولی قشون دولت اورا تعاقب وحمله نموده ودو نفر از کسانش را مقتول و ۱۶ نفر را دستگیر نمودند در تاریخ ۱۱ ژویه در نزدیکی خفر ادمهای نایب حسین پست طهران را زده وسه نفر مسافر بختیاری را بقتل رسانده و چهارده رأس اسب چاپار خانه را بغارت بردند

« یزد »

شهر ارام وخالی از اغتشاش بوده ولی از طرف اهالی نسبت

بمامورینی که از طهران برای کذاشتن مالیات به بعضی اشیاء از قبیل
تریاك و هیزم امده اند مخالفت زیادی شده زیرا که بر این اجناس
خود حکومت قبلاً مالیات بسته است حکومت اگر خود باطناً
باعث و بانی این ضدیت نبوده باشد ولی ظاهراً مؤید انست
مأمورین مزبور مسئله را رجوع بطهران کرده اند در نائین نیز
اهتمامی برای وضع این عوارض کرده شد ولی انجا هم منجر
بهیجان کردید و اجماعی از اهالی بتلکرافخانه انکلیس رفته واز
حکومت تمنای رفع تعدی کرده اند مسئله راجع بطهران کردید
و مالیات تریاك فعلاً بدون زحمت جمع اوری میشود

وضع راه مماني اغتشاس است ولی بواسطه اشتهارات اغراق
امیز راجع بیك دزدی که در نزدیکی رفسنجان واقع شده
مکاریها را نسبت بامنیت راه کرمان مشوش و مضطرب نموده
است یك قافله پول نقره متعلق به بانك شاهنشاهی بسلامت وارد
کرمان شده است

در مسئله خانه موقوفه زردشتیها که در خلاصه
ماهیانه سابق راپورت دادم به نظامات انها از طهران

جواب مقنع رضایت بخشی داده نشد بعلاوه این مورد
موارد عدیده دیکر بوده است که مسلمانان در صحت و
اعتبار قرار نامه ها و اجاره نامه ها وغیره زردشتیان تشکیك
و تردید مینمایند

کرمان

وضع کلیه این ایالت مغشوش و نظر باینکه مأمورین محلی از
حفظ نظم عاجزند هیچ یك از طرق را نمیتوان بطور یقین
امن خواند

قونسول دولت اعلیحضرتی را عقیده بر انست الحال که
قوام الملك حرکت کرده است امید بهبودی در اوضاع نیست
ورود سردار جنك ممکن است اثرات خوب ببخشد ولی احتمال
نمیرود در تمام ایالت وسیع فوراً اعاده نظم نماید در تاریخ ۱۵
ژوییه یك دسته پانصد نفره سارقین فارسی سیرجان را احاطه
نموده مشغول جدال بوده اند همان دسته یك پست را سرقت
کرده و تمام مکاتبات را سوخته اند اهالی رفسنجان بي اندازه
در وحشت اند

شیراز

در اوضاع عمومی فارس هیچ بهبودی مشهود نیست فرمانفرمای ایالت ظاهراً بی کفایت است ابتداءً برای تضعیف قوای صولت الدوله قوامیها وضیغم الدوله را بکار انداخته ولی حالیه همان رفقای اولیه خود را رنجانده وشاید بعدها باز باصولت الدوله منافقت نماید ضمناً تا اندازهٔ اقتدار صولت الدوله را اعاده داده است وفقط راههای تجارتی که درانها تردد قوافل باصفهان و بوشهر شده است همانهائی هستند که صولت الدوله در دایر بودن انها اصرار داشته و برای حفظ انها مستحفظین تهیه مینماید ازقرار راپورت خود صولت الدوله در قمشه که در جزو خاك اصفهان است میباشد

تاهنگامی که حکومت کافی لایق برای فارس معین نشده امید چندانی نخواهد برد که در اوضاع ان ایالت بهبودی حاصل بشود

(خلیج فارس)

(بوشهر)

دریابیکی حکمران در اواسط ژون هنوز در بندر عباس بوده

انجمن ولایتی بوشهر تقریبا معدوم است فقط دونفر از شش نفر منتخبین هنوز در بوشهر اند ومسئله تجدید انتخابات راجع بطهران شده است

درمدت ماه مه وژون تردید وشك زیادی در خصوص امنیت یاعدم امنیت راه شیراز و همچنین در اینکه از چه راهی باید ذهاب و ایاب نمود در بین مردم بوده است در قسمت اخیر ماه مه معاون جراح دولتی انگلیس موسوم به « کلی » بسلامت به شیراز سفر نمود صولت الدوله اسباب تامین عبور اورا فراهم نمود در تاریخ ٥ ژون در بوشهر راپورت داده شد که صولت الدوله بیکی از رؤسای تنکستان تلگرافاً خبر داده که قوافل در انیه راه فیروزابادرا بکار خواهند برد ورئیس مشارالیه را مسؤل امنیت وسلامتی قوافل در موقعی که در خاك وسامان او میگذرند نموده است این سرکرده تنکستانی مزبور که موسوم به « زایر خزر » است ازقرار راپورت ۸۰۰ لیره بفرمانفرمای جدید فارس داده است باین امید که قوافل را اجازه دهند از حوزه حکومتی او بگذرند و همچنین اختیار بندر (دلواررا) که مرکز قاچاقچیان گمرك است او

واگذار نمایند

(ضمیمه)

« سلطان اباد »

در تاریخ ۲۶ ژون الوار بروجرد پست را در نزدیکی راه جره سرقت نموده و پنج نفر از مسافرین را مقتول و هفت نفر که دو طفل جزو انها بود مجروح نمودند بهمچنین سه راس اسب را زخمی کرده اند واز قرار مذکور سارقین هنوز در همان نزدیکی موجودند

« کرمانشاه »

پستی که در تاریخ ۲۳ ژون از کرمانشاه بطرف طهران حرکت نمود در نزدیکی دولت اباد سرقت شد و همچنین پست طهران که بایستی در تاریخ ۲۷ وارد کرمانشاه شود در نقطه سرخابه که بین سلطان اباد و قم است دزد زده در هردو مورد گویا دزدها از لوار بوده اند

« همدان »

در تاریخ ۱۳ ژوییه بازارها برای ضدیت و پرتست بمالیات وعوارض جدید بسته شد و بیم ظهور اغتشاشات میرود صندوق

دار بانك روس که خود روسی است مورد توهین و سوء رفتار از طرف اهالی شده است

(نمره ۱۴۵)

تلگراف مستر مارلینگ بسر ادوارد گری (واصله ۲ اوت)

از قلهك ۲ اوت ۱۹۱۰

یك منسوبی از تقی زاده را دیروز عصر مجاهدین بقتل رسانده اند در صورتی که خود مشار الیه قبلاً از طهران حرکت کرده است این وقعه در نظرها انتقامی است که در مقابل قتل اقا سید عبدالله کشیده شده است در صبح همان روز دو قتل دیگر نیز واقع شده از نتیجه این اتفاقات دولت تصمیم عزم نمود که تمام مجاهدین و سایر تروریست ها را خلع اسلحه نماید اقدامات و حرکاتی که برای انجام این مقصود لازم خواهد بود بمشورت پالکنیك بریگاد قزاق کرده خواهد شد و محتمل است فردا با همدستی و کمك بریگاد قزاق اقدامات قهریه بعمل اید . مجاهدین ممکن است مقاومت و مخالفت نمایند ولی خوف ان میرود که بی نظمی و اغتشاش در شهر حادث شود

(نمره ۱۴۶)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۳ اوت)

طهران ۳ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ۲ اوت من دولت تصمیم نموده که خلع اسلحه
مجاهدین را دو روز تعویق بیاندازد

شب کذشته بعضی مجاهدین داخل خانه وزیر امور خارجه
شده اند ولی معزی الیه منزل نبوده است

(نمره ۱۴۷)

مراسله مستر ابیرن بسر ادوارد کری (واصله ٤ اوت)

از پطرزبورغ ۱۱ ژویه ۱۹۱۰

« اقا » با کمال افتخار سواد یاد داشتی را که بمسیو ایزولسکی
ارسال داشته و در تحت ان نظریات دولت اعلیحضرتی انکلستان
را راجع بشرایط استقراض اظهاریه دولت ایران بیان نموده ام
لفاً تقدیم میدارم (بنده هیو ابیرن)

(ملفوفه در نمره ۱۴۷)

یاد داشت مستر ابیرن بمسیو ایزولسکی

ارسال داشته و در تحت ان نظریات دولت اعلیحضرتی انکلستان
را راجع بشرایط استقراض اظهاریه دولت ایران بیان نموده ام
لفاً تقدیم میدارم « بنده هیو ابیرن »

(ملفوفه در نمره ۱۴۷)

یاد داشت مستر ابیرن بمسیو ایزولسکی

راجع به یاد داشت وزارتخارجه امپراطوری مورخه ۳ (۱۶)
ژون اینك سفارت کبرای دولت انکلیس با کمال توقیر باطلاع ان
وزارتخانه معظم میرساند که دولت اعلیحضرتی انکلستان موافقت
مینمایند بر اینکه اکر دولت ایران تقاضای قرضهٔ از دولتین بنماید
ان تقاضا را قبول و اجابت نمایند و محل تأمین انرا از کلیه عایدات
کمرکات شمال و جنوب مقرردارند مشروط باین شرط که هیچ
رشتهٔ از عایدات جنوب بمصرف قرضهٔ جدید رسانده نشوند مکر
اینکه قبلاً تعهدات راجع بقرض هندوستان و قروض بانك
شاهنشاهی را کاملاً تادیه کرده باشند وهمچنین محاسبات پرداخت
اقساط استهلاك و منافع قروض سابقه و قروض جدید را جدا
جدا و به ترتیب نکاهدارند

دولت اعلیحضرتی نیز کاملاً حاضر است که ضدیت دولت
امپراطوری را نسبت بازادی حمل نقره بایران یعنی معافیت حقوق
کمرکی ان تأیید نماید و بهمچنین با دولت امپراطوری در این نظر
و رای شریك است که تعیین و انتخاب موقع مساعد برای اظهار
بدولت ایران که دولتین در دادن مبلغ منظوره حاضر اند تفویض
برای وسلیقه دو نماینده مقیم طهران بشود

پطرزبوغ ۲۰ ژون (۳ ژوییه) ۱۹۱۰

(نمره ۱۴۸)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ٥ اوت)

طهران ٥ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف مورخه ۳ اوت من

دولت اعلاني صادر و منتشر نموده و اشخاصی که بدون حق و
اجازه حمل اسلحه مینمایند دعوت نموده که درظرف ٤٨ ساعت
اسلحه خود را تسلیم نمایند ولی تا چه اندازه این حکم را اطاعت
خواهند کرد معلوم نیست و دولت درموقع و وضعیتی نیست که
بتواند انرا جبراً اجرا نماید زیرا که بقوای بختیاری نمیتوانند اطمینان

و اعتماد داشته باشند و از بریکاد قزاق فقط چهارصد نفر جنکی
در طهران موجود است

مجاهدین بدو حزب تقسیم شده اند اوّل حزب و دستهٔ که بنا
بر معروف اسباب قتل سید عبد الله شده اند دوّم دستهٔ که منسوب
تقی زاده را کشته و چنین مینمایند که برای انجام تقاضا و تشفی مردم
مجازات قاتلین اقا سید عبد الله را در نظر و عهده دارند . رؤسای
این دستهٔ اخیر ستار خان و باقر خان اند

این دسته دیروز مجلس و مجمعی منعقد کرده و در ان مجمع مصمم
شدند که تاتقاضا های معینه انها را که عمده و اهم ان انفصال کابینه
است اجابت و انجام نکنند اسلحه را تسلیم ننمایند

(نمره ۱۴۹)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۷ اوت)

طهران ۷ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ٥ اوت من

ستار خان بایك عده معتنابه از مجاهدین و بعضی دیکر در باغ
اتابك متصل بسفارت جای کرفته و از تسلیم اسلحه امتناع دارند

تا اینکه حقوق عقب مانده که میگویند طلب کارند بانها داده شود

قوای دولت با چند عراده توپهای کوچك انهاوا احاطه نموده اند ولکن با وجود انکه مهلت و موعدی که برای تسلیم اسلحه معین شده بود امروز صبح منقضی شد باز دولت ظاهراً میترسد اقدام نماید

از رئیس بریکاد خواسته اند که استعداد و کمك بدون توپ بفرستد ولی مشار الیه کلیتاً بیش از سیصد و بیست نفر نمیتواند اماده نماید — شهر ارام است و قشون بسیار خوب رفتار مینمایند

(نمره ۱۵۰)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۷ اوت)

طهران ۷ اوت ۱۹۱۰

در ساعت ۲ و ۲۰ دقیقه بعد از ظهر شلیك و تیر اندازی غیر مرتب شروع شد و هنوز مداومت مینمایند

اتاشه نظامی سفارت درشهر مشغول حفظ و مواظبت سفارت خانه است

(نمره ۱۵۱)

تلکراف مستر مارلینك بسر ادوارد گری (واصله ۸ اوت)

طهران ۸ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف ۷ اوت من دیشب مجاهدین تسلیم شدند و ستار خان زخم برداشته است . شهر بحد کمال ساکت و منظم است

(نمره ۱۵۲)

مراسله سر ادوارد گری به مستر ایرن

وزارتخارجه انگلیس ۸ اوت ۱۹۱۰

« اقا » در تلکراف خودم مورخه ۲۸ شهر ماضی از سر انیکلسن خواهش نمودم که بدولت روس پیشنهاد نماید که بنمایندگان دولتین در طهران تعلیمات فرستاده شود که در خصوص عدم امنیت طرق تجارتی ایران متفقاً بدولت ایران اظهارات سخت و جدی بنمایند

اینك سواد مراسلهٔ را که از شارژ دافر دولت اعلیحضرتی مقیم طهران رسیده واوضاع ناگوار را که مستلزم چنین اقدامی از طرف ماشده شرح میدهد لفاً ایفاد میدارم مشار الیه چنین ارائه

طریق میتماید که بدولت ایران اخطار شود که اگر تا آخر سپتامبر اعاده نظم در طرق تجارتي ننمایند خود دولت اعلیحضرتي انگلیس انجام این امر را بعهده خواهد گرفت

من اکراه دارم که دولت اعلیحضرتی را باندازهٔ که پیش نهاد شده دوچار مسالك و پلتیك مداخله نمایم ولی ترجیح میدهم که ابتداءً اصرار در این امر نمایم که بتوسط هشت یاده نفر از صاحب منصبان قشون هند که حکومت هندوستان بعنوان امانت بدولت ایران بدهد قوه امنیهٔ مرکب از هزار الی هزار و دویست نفر گرفته ومشق داده شوند بدان امید که این اقدام برای حصول مقصود کافی خواهد بود لهذا از شما خواهش میکنم که طرح این نقشه ومقصود و منظور را بدولت روس تشریح نموده و پیش نهاد نمائید که در موقعی که اخطار مندرجه در تلگراف فوق الذکر بدولت ایران میشود هردو نماینده باید در قبولاندن ان بدولت ایران اصرار و تاکید نمایند

« بنده . . . ادوارد گری »

(نمره ۱۵۳)

تلگراف مستر مارلینگ بسرادوارد گری واصله ۹ اوت

طهران ۹ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه هشتم اوت — تلفات طرفین از قرار مذکور از طرف قشون دولت هفت نفر مقتول و بیست و سه نفر مجروح — از طرف مجاهدین ۱۸ نفر مقتول و ۴۰ نفر مجروح اند بعوض انکه سیصد قبضه تفنگ چنانچه انتظار میرفت بدست اید کمتر از ۷۰ قبضه در پارك بدست امده است چنین مذکور است که بقیه در دریاچه عمیق پارك انداخته شده اند ولی توضیح وخبر دیگر اینست که بختیاریها در مدت شب بقیه تفنگ ها را برده اند

از سایر نقاط شهر کمتر از این مقدار تفنگ تسلیم شده ومعلوم نیست که مسئله خلع اسلحه بخوبي و کامیابی انجام شده باشد بختیاریها در پارك و چند خانه مجاور کمی غارت کردند از جمله انها خانه مسیو اسمیرنوف معلم روسی شاه است که غارت شده ولی خسارات او چندان زیاد نبوده است

وزیر خارجه از من میخواهد که درهای سفارت بسته باشند

و بازارها دریك قسمت از روز بسته بودند

(نمره ۱۵۴)

تلکراف مستر ایرن بسر ادوارد کری واصله ۱۵ اوت

از پطرزبورغ ۱۵ اوت ۱۹۱۰

کفیل وزارت امور خارجه اظهار میدارد که به پیشنهادات جناب عالی مندرجه در مراسله هشتم شهر حال راجع باعاده انتظام در طرق جنوبی ایران مانع و عایقی نمی بینند ولی میل دارد قبل از اینکه جواب قطعی در این موضوع بدهد رای و نظریات وزیر مختار روس مقیم طهران را کسب نماید چنانچه برای همین مقصود بمسیو پاکلوسکی تلکراف نموده است

(نمره ۱۵۵)

تلکراف مستر ایرن بسر ادوارد کری واصله ۲۳ اوت

از پطرزبورغ ۲۲ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۵ اوت — یاد داشتی از کفیل وزارتخارجه دولت امپراطوری رسیده حاکی بر اینکه بوزیر مختار روس مقیم طهران تعلیمات داده شده که باهم کار انکلیس خود در

اظهارات نسبت بدولت ایران راجع بعدم امنیت بعضی راههای تجارتی شرکت نمایند

وزیر خارجه در تشکیل قوهٔ درتحت فرمان صاحبمنصبان هندی شبیه به بریکاد قزاق مانعی نمی بینند

از اطلاعاتیکه اخیراً بدست امده عقیده دولت روس بر انست که اگر بدولت ایران بعوض دو ماه سه ماه مهلت برای اعاده انتظام داده شود بهتر و پسندیده تر است مخصوصاً نظر باینکه عماً قریب فرمانفرمای جدید برای ایالات فارس معین و معرفی خواهد شد

(نمره ۱۵۶)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۴ اوت)

از قلهك ۲۴ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلکراف مستر ایرن مورخه ۲۳ اوت

من موافقم بر اینکه برای اعاده نظم بدولت ایران سه ماه مهلت داده شود

کمان میکنم که عزم دولت بر این است که عین الدوله را بجای ظفر السلطنه بایالات فارس مأمور نماید و تا حدی که من میتوانم

تشخیص بدهم تعیین این ایالت اتیه خوشی را وعده میدهد

اخطار پیشنهادیه راجع به طرق جنوبی در موقعی که درلندن ازمن کسب رأی و مشورت نمودند در نظرم امد و هنوز در صلاحیت چنین اقدام را سخم ولی اگر بااین اخطار پولی بدولت ایران داده نمیشود بنظر من صلاح و مقتضی است که عجالتاً انرا بعهده تعویق بیندازیم

کابینه فعلیه اتیه خوش نشان میدهد . و چنین اعلام داشته اند که اعاده نظم از وظایف و اقدامات اولیه انها خواهد بود

(نمره ۱۵۷)

تلگراف سرادوارد گری بمستر ابیرن

وزارتخارجه انگلیس ۲۷ اوت ۱۹۱۰

راجع بتلگراف سرجرج بارکلی مورخه ۲۴ اوت

بدولت روس اطلاع دهید که من با عقیده سرجرج بارکلی همراه و موافقم که اخطار منظوره تا یک مدتی به تعویق انداخته شود

(نمره ۱۵۸)

مراسله مستر مارلینگ بسرادوارد گری (واصله ۲۹ اوت

قلهك ۷ اوت ۱۹۱۰

« اقا » سواد مشروحهٔ که از کفیل قونسولگری دولت فخیمه مأمور کرمانشاهان رسیده و در ان اغتشاشاتی که جدیداً درانجا بروز کرده و همچنین اقداماتی را که خود مشارالیه برای تقویت و تأیید همکار روس خود کرده است تفصیل داده با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

بعقیده من مستر « ناکس » کفایت و درایت قابل تمجیدی در یک موقع مشکلی بروز داده و من کلیه اقدامات او را در این موضوع کاملاً تحسین و تصدیق نمودم و وزیرمختار روس نیز شفاهاً اظهار قدر شناسی از خدمات مستر ناکس نموده است

بنده . . . . . چارلز مارلینگ

(ملفوفه در نمره ۱۵۷)

مراسله مستر ناکس کفیل قونسولگری کرمانشاهان بمستر مارلینگ

از کرمانشاهان ۲۸ ژویه ۱۹۱۰

با کمال افتخار راپورت میدهم که از صبح ۲۴ ژویه نمایش ها

و هیجان سخت ضد روس بظهور پیوست در شب بیست و سیم یکی ازسرباز های فوج کرند در باغ قونسولخانه روس تیر خورد

قبل از این سرباز های اردوی حکومتی اتصالاً بقصد دزدیدن میوه در شب داخل باغ می شدند و دو نفر از باغبان ها را زخم زده بودند

این شخص مقتول در وحله اول مقارن نصف شب در نزدیکی خانه مسیو لیسوسکی دیده شده بود بمحض اینکه او را فریاد و تهدید نموده اند فرار نمود و یك ساعت بعد همان شخص مراجعت نموده این مرتبه هدف تیر شد

صبح روز بعد بیش از ۱۰۰ نفر از سرباز های همان فوج جلوی خانه قونسول روس امده و هیجان و نمایش شدیدی نموده و بفریاد بلند بمسیو لیسوسکی و دولت متبوعه اش اهانت کرده و سنکها انداخته اند

بمحض مشاهده اوّل علامت خطر تمام مستحفظین و مستخدمین ایراني فرار اختیار نموده و مسیو لیسوسکی را با دو نفر قزاق روس تنها کذارده اند

در موقعی که خود مسیو لیسوسکی در بالاخانه ظاهر شد یکی از سرباز ها داخل باغ شده و با تفنکش بطرف او قراول رفت یکی از قزاقهای روس سرباز را از عقب کرفته و باین جهت قراول تفنك منحرف شده و صدمهٔ وارد نیاورد فوراً پس از ان بیست یا سی نفر از قزاقان ایرانی از طرف اردوی نظام السلطنه وارد شده سرباز ها را متفرق نموده و ان سرباز خطاکار را تنبیه نمودند و فعلاً درخانه حکومت توقیف است

کمی بعد صمصام الممالك رئیس سوار و رئیس قشون و چندین نفر از محترمین کشوری بانجا امده که عذر خواهی نموده و وسایل حفاظت و حراست قونسول را کاملاً فراهم نمایند قریب پنجاه نفر قزاقهای ایراني که ساخلو شهرند درباغ قونسولکری کذارده شده اند و درهنکام شب سواران دراراضی و اطراف کردش میکردند

درظرف این روز و روز بعد هیچ اغتشاشی بروز نکرد لیکن دستجات کوچك سرباز کرندی از در خانه قونسول می کذشتند و فریاد و فحاشی و بدکوئی را بمسیو لیسوسکی بلند میکردند

عصر بیست و پنجم نظام السلطنه خود بدیدن قونسول روس امده

همه قسم معذرت خواسته و برای اتیه اطمینانات داده اند و هم
چنین در همانروز وعده دادند که ان فوج را خلع نمایند مع وجود
ذلك حکمران مشارالیه بقونسول اخطار نمود که قزاقهای روسی
فعلاً در کوچه ها ظاهر نشوند

صبح روز بعد مراسلهٔ از همکار روس من بمن رسید و در ان
اظهار امیدواری نموده بودند که مسئله قریب بتسویه شدن
است عصر همانروز من بدیدن ایشان رفته و دیدم که وضع سخت
تر شده است باین طریق که بعد از ظهر همان روز در موقعیکه
قونسول با صاحب منصب مستحفظین که نظام السلطنه فرستاده
بود در جلوی ایوان ایستاده بودند سه نفر از سربازان کرندی
از انجا عبور کرده و یکی از انها تفنك خود را بطرف او قراول
رفته است و قبل از اینکه تفنك را خالی کند قزاقان ایرانی او را گرفته
اند و اینك در توقیف است

علاوه براین بعضی نمایشها و بدگوئی های دیگر در جلوی
قونسولخانه کرده شده است ـ همکار روس من حالیه ظاهراً
مصمم است که اگر این اوضاع ناگوار فوراً خاتمه نپذیرد

بی درنك برای پروتست از کرمانشاه با مستحفظین خود عزیمت
نماید من انچه ممکن بود برای انصراف او از این خیال کردم و
حاضر شده و پیشنهاد کردم که تا رسیدن جواب دولت روس
شخصاً و مستقلاً بقدر امکان بنظام السلطنه اعمال فشار و اصرار
بنمایم که فوج کرند را فوراً خلع اسلحه نموده و استعداد جدیدی
تهیه نمایند تا اینکه از حفظ امنیت و انتظام عمومی اطمینان
حاصل شود قونسول روس این پیشنهاد مرا بخوبی و امتنان پذیرفتند
لهذا اقداماتی را که در نظر داشتم تلگرافاً بطهران اطلاع داده
و روز بعد صبح زود مراسلهٔ تندی بحکمران نوشته و خلع اسلحه
فوج کرند و حاضر کردن فوج جدید را جداً خواستار شدم و
دلیل این تقاضا را اینطور نوشتم که چون اغتشاش محل بحدی
است که جان قونسول در خطر است من نیز هیچ وسیله و ضمانتی
برای تامین اتباع انگلیس نمیتوانم داشته باشم

در تعاقب مراسلهٔ من خود بهمراهی قزاقهای ایرانی که
حکومت بصرافت طبع برای استحفاظ من فرستاده بودند بدیدن
حکمران رفتم و در اغاز صحبت بایشان گفتم که اگر جناب عالی

حاضر و مایلید که بامن یا یك اعتماد و صداقت و صفائی مذاکره و معامله نمائید و صلاح اندیشی من را همانطوریکه دوستانه داده میشود دوستانه بپذیرید ممکن است یك راه حلی برای این اوضاع ناگوار یافته شود پس از ان بجناب ایشان اطلاع دادم که قونسول روس مصمم بودند که بمحض تجدید بروز این اغتشاشات بعنوان پروتست از شهر خارج شوند و نتیجه این اقدام چه برای حکمران چه برای اتیه ایران وخیم خواهد بود

در مقابل و جواب این اظهارات جناب ایشان منکر شدند که توهین و اطاله لسانی نسبت بقونسول یا بیدق روس وارد شده باشد و همچنین جناب ایشان بایك عقیده ثابتی اظهار داشتند که هیچ سوء قصدی نسبت بجان قونسول نشده است

خوش بختانه من حکایتیرا که همکار روس من به منشی باشی نظام السلطنه گفته بود دو شب گذشته شنیده بودم کلمه بکلمه بخاطر داشته و برای جناب ایشان نقل و تکرار کردم ایشانرا متوجه و متذکر ساختم که اقدامات خودشان تکذیب این اظهاراتشان را مینماید چنانچه برای رفع اغتشاشات اولیه قشون و استمداد فرستادند

و صاحبمنصبان کشوری و لشکریرا بعذر خواهی گسیل ساختند بعلاوه خود جناب ایشان از مسیو لیسوسکی عذر خواهی نمودند و اخطار کردند که کوچه و معابر برای تردد قزاقها مأمون نیستند و دیگر انکه جناب ایشان همانروز صبح اقدام غیر معمولی کرده و عده سوار برای استحفاظ من فرستاده اند پس ازاین استدلالات بطرز خیلی دوستانه از ایشان تمنی نمودم که این حالت استقامت و رفتار را ترك نموده و با من بصافی و صداقت معامله نمایند ولی متأسفانه در جواب همان انکار جامد جدی را شنیدم حتی اینکه تکلیف نموده اند که مجلسی با من و مسیو لیسوسکی منعقد نمایند و ازفرمانده سوار هائی که بقونسولخانه روس فرستاده اند دراین خصوص تحقیقات و استنطاقات نمایند من درجواب ایشان اطمینان دادم که بین دو قونسولگری صداقت و یگانگی کامل موجود است و ان ایامی که یك حاکم ولایتی در ایران میتوانست بوسیله تولید سوء ظن بین قونسولهای انگلیس و روس بمقاصد خود نایل گردد در گذشته است بعلاوه گفتم که من در اینجا برای تفتیش و تعیین حقانیت و درستی همکارم نیامده ام بلکه امده ام اجرای

وظیفه حکومتی جنابعالی را که نسبت بنماینده کان و اتباع دول
خارجه دارید جداً بخواهم . لهذا جناب ایشان اطمینانات کامله
دادند که دسته ۱۰۰ نفرهٔرا که شخص مقتول جزو ان دسته بوده
فوراً خلع اسلحه کرده و در خصوص بقیهٔ فوج منتهی اهتمام را
در خلع و انفصال انها نموده و بدون تأخیر عوض انها را
تهیه نمایند

پس از ان من مستقیماً نزد قونسول روس رفته و از وضع و حالت
حکومت ایشان را اکاهی دادم هم کار من فوراً صاحبمنصب
مذکور را احضار نموده و مشار الیه در مقابل خواهش ما انچه
واقع شده بود تماماً نقل کرده و مطالب مذکوره فوق را کاملاً
تصدیق نمود علاوه بر ان سرباز هلی قونسولخانه خودمان که از
همین فوج بودند درمقابل تحقیقات بی طرفانه میرزای قونسولکری
عین همان تفصیل را تصدیق نموده اند

عصر همان روز ۳ ساعت بعد از ظهر حکومت یکدسته ازفوج
کرند را حقوق داده و خلع اسلحه کردند بعد از ان انها راتحت
التحفظ از شهر خارج نمودند

دیکر پس از این اتفاقات بحکومت اظهاری نکرده ایم و منتظرم
که تعلیمات و دستور العمل شما در خصوص رفتار خود نسبت
بحکمران برسد

امروز صبح جواب رسمی مراسله خود را دریافت نمودم نظام
السلطنه در این مراسله جوابیه اظهارمیدارد که انتظام کامل موجود
است و هیچ توهین نسبت باتباع یاقونسولخانه روس وارد نشده
است ولی با وجود این انکار خلع اسلحه دسته سرباز کرندی را
بمن اخبار میدهد و همچنین از خیال و نقشه خود در خصوص
خلع و کرفتن عوض بقیه فوج مرا اکاه می سازد . روی هم رفته
امروز وضع امیدبخش تر است ولیکن از وضع ناصحیح و حالت
مغایرت حکومت بنظر نمی اید که اوضاع کاملاً ترمیم و اصلاح
شوند و میترسم که واداشتن او بر اینکه دست از این انکارات
بی عقلانه لغو بکشند غیر ممکن باشد کذشته از این مسئله نظام
السلطنه انچه درقوه داشته با یك جلدی و جدیتی در خصوص
تهیه مستحفظ کافی برای قونسول روس انجام داده
احساسات ضد خارجه درعامه مشهود و معلوم است ولیکن کمان

میکنم که بعد از اقدام حکومت در خلع و عزل این دسته فوج احتمال چندان نمیرود که دیکر اقدامی بر ضد قونسول روس کرده شود

از دیروز بعد از ظهر سیم تلکراف مقطوع است تلکراف فوری که حاکی نتیجه ملاقات من بود دیروز ممکن نشد مخابره بشود و نه قونسول روس هنوز جوابی به تلکراف خود که راپورت تجدید اغتشاشات را داده بود دریافت نموده است

مسیو لیسوسکی که در مدت این ۴۰ روزه کرفتار یك حالت عصبانی دائمی بوده درتمام مدت بایك مدارا و ملایمتی رفتار نموده در بعضی موارد مستحفظین خودرا به اشکال زیاد از شلیك کردن بطرف سربازهای بیرون جلوکیری نموده و در هیچ مورد اقدام بی تأملی کرده نشده است

بنده ..... ناکس

(نمره ۱۵۹)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه وقایعی که در طهران وولایات درمدت چهار

هفته کذشته اتفاق افتاده اینك با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

دراوضاع امور جنوب متأسفانه بهبودی بادوام مادّی حاصل نشده ولیکن در اواخر ماه کذشته درمدت قلیلی امنیت راه بین شیراز واصفهان بهتر بوده است

راه بین اهواز و اصفهان حالیه بالنسبه امن ومنظم است

بدولت ایران پیوسته تأکید واصرار کرده‌ام که برای اعاده انتظام در فارس اقدامات مؤثره بکنند ولی بحران کابینه سابق واشکالاتی که وزراء جدیدرا درطهران احاطه نموده تا کنون مانع شده اند از اینکه کاری در این موضوع کرده شود لیکن امیدوارم که عزل واحضار ظفر السلطنه ازفارس که مکرر ازعدم کفایت او شکایت کرده‌ام علامت این باشد که دولت بالاخره تصمیم نموده که این مسئله را جداً مورد توجه قرار بدهد

(بنده ..... چارلز مارلینك)

(ملفوفه درنمره ۱۵۹)

خلاصه ماهیانه ایران درچهار هفته لغایت « ۱۱ » اوت ۱۹۱۰

(طهران)

سید عبدالله مجتهد معروف طهران که در تمام جنبش وجوشش مشروطه خواهی شرکت ودخالت عمده داشت ولی اسم وشهرت خوبی نداشت درشب شنبه ۱۶ ژوئیه بدست چند نفری که در پنهان داشتن هویت خودشان چندان اهتمامی نداشتند مقتول گردید

قاتلین مزبوره از مجاهدین بوده اند وقتل بطور وضوح پلتیکی بوده ومقصود مرعوب کردن فرقهٔ که ایشان طرف دار وحامی ان فرقه محسوب میشدند بوده ویا اینکه منظور خاتمه دادن باسباب چینی هائی بوده که اقای مذکور برضد فرقهٔ معینی ازملیون می کردند

فرقهٔ را که تقی زاده از مهم ترین و معروف ترین اعضاء انست مسؤل این قتل میدانند و کمی بعداز این اتفاق تقی زاده مجبور بخروج ازمملکت گردید

ارتکاب این قتل در پای تخت هیجان فوق العاده حادث نموده وعده زیادی ازتجار و دیگران در یکی از مسجدهای بزرگ طهران اجماع کرده و باولیاء امور فشارمی اورند که مقصرین را

دستگیر نمایند

در تاریخ ۲۵ ژوئیه کابینه جدید که با اشکال زیاد تشکیل شده بتوسط مستوفی الممالك رئیس الوزراء بمجلس معرفی شدند اعضاء کابینه مزبور از قرار ذیل است

وزیر داخله	فرمانفرما
وزیر خارجه	حسینقلی خان
وزیر مالیه	حکیم الملك
وزیر جنك	قوام السلطنه
وزیر عدلیه	دبیر الملك
وزیر پست و تلگراف	اسدالله میرزا

در تاریخ غره همین ماه مجاهدین مرتکب جنایت دیگری گردیدند ولی این مرتبه مرتکبین از حزبی بودند که ظاهراً مخالف باملیون نبودند زیرا که یکی از مقتولین این واقعه میرزا علی محمد خان همشیره زاده تقی زاده بوده است این اتفاق بمنزله انتقام قتل اقا سید عبدالله مجتهد ملاحظه ومحسوب میشود

کابینه جدید بنابر این اتفاقات ناگوار خلع اسلحه مجاهدینی را

که مسؤل این جنایات و عدم امنیت عمومی هستند مقتضی و لازم دانست بناءً علیهذا در تاریخ ۵ شهر حال اعلانی صادر و منتشر کرده و مجاهدین را دعوت و حکم بخلع اسلحه نمودند ولی انها در جواب در تحت ریاست ستار خان معروف مدافع تبریز اتحاد کرده و در پارك اتابك مرحوم مجتمع شده و بعضی تقاضاها از دولت نمودند این وضع امور تا هفتم شهر حال باقی بود ولی در ان تاریخ دولت مصمم شد که قوای قهریه در مقابل انها اعمال نمایند

در دو ساعت و نیم بعد از ظهر هفتم شهر حال بین یك نفر مجاهد و چند بختیاری درب پارك گفتکوئی شده و بیکدیکر تیر انداختند و این مسئله سبب شد که بین پیروان ستار خان و قشون دولت جنك و جدال شروع شود قشون دولت توپها را به نقاطی که مشرف بر دیوارهای پارك و در نزدیکی سفارت دولت اعلیحضرتی انکلیس واقع بود کشیده و نایره جدال و قتال اشتعال یافت و طرفین قورخانه زیادی مصرف کردند

بالاخره در هنکام شب قشون دولت در ان قسمتی از حصار پارك که روی بسفارت فرانسه است مدخلی بدست اورده از ان مدخل

بختیاریها داخل پارك شده و ستار خان را با باقر خان و تمام همراهانش که قریب ۳۰۰ نفر بودند از جمله انها عدهٔ از کسبه بی اسلحه بودند دستکیر نمودند ستار خان در جنك زخم برداشته و ۱۸ نفر از مجاهدین بر سر مضغلها مقتول و قریب چهل نفر مجروح شدند از طرف دولت از قرار مذکور ۷ نفر مقتول و ۲۳ نفر مجروح شده اند . در این جنك سوارهای بختیاری در تحت فرمان سردار بهادر پسر ارشد سردار اسعد شجاعت کرده و یفرم رئیس نظمیه نیز از طرف دولت در خدمت برهمه مقدم و پیشقدم بوده است

مجاهدین مقاومت چندانی نکردند و بدون شبهه دلیل عمده مهیا نبودن انها برای جنك و مستعد نبودن محل جنك برای مدافعه بوده است

دو روز بعد سردار محیی معز السلطان که یکی از رؤسای مجاهدین بوده و با رئیس الوزراء سابق سپهدار ارتباط مخصوص دارد بادسته خود در سفارت کبرای عثمانی در شمیران متحصن کردید و عجالتاً چنین بنظر می اید که عنصر اغتشاش در طهران لطمه سختی خورده و باینواسطه نفوذ و حیثیت کابینه جدید محتمل است زیاد شود

جلسات علنی مجلس در مدت چهار هفته گذشته مستلزم دادن
راپورت مخصوص نیست زیرا که دارای اهمیت مخصوص نبوده
و اکثر مسائل مهمه مجلس مثل معمول در جلسات خصوصی
مذاکره و تصفیه شده است

ناصر الملك در اخر ژویه بطرف اروپا حرکت کرده اند

تبریز

از قرار معلوم حاکم مراغه چندی قبل صاحبمنصبان دسته پلیس
را که ایالت اذربایجان بانجا فرستاده گرفته و چوب مفصلی بانها
زده است و مذکور است که فرمانفرمای اذربایجان درخیال است
که استعداد کافی برای تنبیه این مقصر اعزام نماید

مستر (استیونس) را عقیده برانست که حکومت مراغه که
از ارتجاعیون است دارای قوه و استعدادیست که اجرای این
اراده ایالت را مشکل مینماید

مشهد

رکن الدوله که از حکومت خراسان معزول شده بود بواسطه
تغییراتیکه در وزراء حادث شده درمقام خود باقی ماند

رئیس قشون خراسان در اوایل ژویه از لشکر کشی ناقص که
بحدود غربی خراسان کرده بود مراجعت نمود مشارالیه کاری انجام
نداده و دزدیهای جدید در نزدیکی تربت واقع شده اند وازقرار
مذکور شش نفر مسافرین کشته شده اند

حدود شرقی خراسان نیز ازقرار راپورت مغشوش و بی نظم
است دسته بزرگی از سارقین که مرکب از کاکاریها و جمشیدیها
و افغانی بوده اند در نزدیکی زوراباد در تحت ریاست منکول
خان کاکاری اطراق کرده و مرتکب چندین فقره سرقت وغارت
شده اند من جمله قافله بزرگی متعلق باتباع روس که حمل قند
بمشهد میکرده اند ودچار چپاول و تطاول انها شده است پرنس
دابیجی ژنرال قونسول روس بسختی پروتست نموده واولیاء
امور ایران وعده کرده اند که راهزنها را قلع و قمع نمایند

ظاهراً اختلاف و نقار زیادی بین حکام بعضی محال و نظمیه های
ان نقاط موجود است مخصوصاً در بجنورد و قوچان و سرخس
و بیرجند — مداخله پلیس از قرار مذکور اثر بدی درحکومت
واداره امور حاصل کرده وبان جهت درجمع اوری

مالیات تعویق حاصل میشود . رئیس نظمیه مشهد معروف و متهم است براینکه پول گزاف بطور غیر مشروع تحصیل کرده و وجاهت و محبوبیتش در انظار رو بزوال است

(اصفهان)

واقعات عمده اینجا ورود سیصد نفر قشقائی بشهر و امدن رسولان از طرف صولت الدوله نزد حکمران بوده است مقصود صولت الدوله از مذاکرات با سردار اشجع ظاهراً اینست که ان قسمت از بختیاری راکه سردار معزی الیه جزو انست همراه و مؤید خود نماید درصورتي که قسمت دیکر بختیاری که با انها رقیب اند ضیغم الدوله و اهتماماتش را برای جاب و ریاست ایل قشقائی تقویت و تأیید مینمایند

صولت الدوله بدرجهٔ شایق و خواهان این تقویت و همراهی است که حاضر شده است غرامت تمام سرقتهائی که قشقائی در خاك اصفهان کرده برای نیل بمقصود بدهد

بنا بر دلایلی که در دست است میتوان قبول کرد که خیلی از این سرقت هارا قشقائی نکرده بلکه در موارد عدیده بختیاریها

و چهارمحالیها بنا بر اشاره امیر مفخم که مایل بحکومت اصفهان و درصدد اخلال کار و شکست اعتبار سردار اشجع است مرتکب بوده اند ضیغم الدوله از اواسط ماه ژویه در خاك بختیاری بوده در اوایل ماه اوت راپورت داده شد که درسی میلی جنوب غربي قمشه بین بختیاری و قشقائی جنك واقع شده ولی صحت این خبر هنوز مصدق و محقق نشده رسول صولت الدوله هم بحکمران و هم بانجمن ولایتی اظهار داشته که عقاید صولت الدوله مصالحت امیز و صمیمانه خواهان مشروطه میباشد رسول مذکور که معاون الممالك است ژنرال قونسولکری را دیدن نموده و سؤال نمود که چرا سفارت دولت اعلیحضرتي انکلستان تعیین صولت الدوله را بحکومت بنادر خلیج اعتراض و رد نمود مستر کراهام درموقع بازدید تلکرافی از طرف شارژدافر دولت فخیمه بمشار الیه تسلیم نمود که در ان اعمال صولت الدوله با اظهار دوستی که رسولش از طرف او مینماید مقایسه شده بود

در تاریخ ۱۱ ژویه پست طهران را در نزدیکی امامزاده اتباع نایب حسین سرقت نمودند ولی غیر از این دیکر راه امن

بوده است

روی هم رفته در این اواخر بهبودی در وضع امنیت راه
های عمده جنوبی حادث شده ولی در طریق یزد وسلطان اباد
تا حدی عدم امنیت هنوز باقی است

ممکن است که این بهبودی جدید را در راه ها نسبت
باین داد که صولت الدوله مایل است خود را در نظر عامه و
سفارت دولت اعلیحضرتی خوب جلوه دهد بهمین طریق عدم
امنیتی را که فعلاً در بعضی راه ها موجود است میشود تا درجهٔ
نسبت به بعضی دستجات قشقائی داد که از تحت اختیار و حکم
صولت الدوله بیرون اند

در تاریخ ۶ ماه اوت قشقائی صد نفر شتر از دم دروازه اصفهان
بغارت برده اند

(یزد)

۱ -- سردار جنك هنوز برای بدست گرفتن زمام حکومت
کرمان از یزد حرکت نکرده ولی صارم الملك برادر زاده اش که
از قرار مذکور قایم مقام او در یزد خواهد بود مدتی است که

در این شهر است

راه اصفهان بعضی اوقات نا امن بوده است بانك شاهنشاهی
جدیداً مبلغ زیادی پول نقره به یزد فرستاده است
این مسئله اسباب زحمت و اشکال اداره پست گردیده زیرا که
در منازل اسب خیلی کم است

مالیات تریاك حالیه جمع اوری میشود ولی سایر مالیات وعوارض
جدیده هنوز درعهده تعویق اند

در نائین مالیات نمك و تریاك بعد از انکه بطهران رجوع ومذاکرات
گردید اینك اخذ و جمع میشود

از قرار راپورت تجار یزدی در این ایام نظر بمسدود بودن طرق
جنوبی بعمال خودشان در طهران سفارش مال التجاره عموماً و
پارچه خصوصاً میدهند

معلوم است این مسئله باعث نکث و تخفیف درمحصولات و
متاع محلی وتجارت ریسمان انکلیس و هند خواهد شد بعلاوه
تجار مزبور مایل اند که امتعه انکلیس یاهندی که لازم دارند بتوسط
تجار هندوی کرمان سفارش بدهند و باین وسیله از مخاطره کم شدن

انها جلوگیری و احتراز نمایند

رئیس عدلیه بطهران تلگرافاً از مداخله حکومت و اجزا یش در امور قضائیه شکایت نموده است

(۲) در تاریخ ۱۴ ژوییه نایب حسین کاشی با دویست و پنجاه نفر وارد اردستان شده دویست لیره از اهل قصبه مطالبه نمود همراهانش نیز از اهالی احشام و اسلحه فراوان بغارت بردند

نایب الحکومه محل بمحض شنیدن خبر امدن نایب باصفهان فرار نمود و قراسوران‌های راه باستعداد نایب حسین ملحق شدند یك خانه را کاملاً غارت و یك قافله را سرقت نمودند خود نایب بتلگراف خانه انگلیس رفته و راجع بامور اوضاع یزد تحقیقات نموده است

پس از ان یکی از پسرهایش بتلگرافخانه امده و با وجود امتناع و عدم رضایت تلگرافچی یك قبضه تفنگ اورا گرفته و درمقابل ۱۲ لیره بشار الیه داده در صورتیکه قیمت اصلی انها ۱۷ لیره است

در تاریخ ۱۷ نایب حسین شنید که از نطنز و اصفهان استعداد برعلیه او حرکت کرده . لهذا از اردستان بطرف زواره حرکت نمود کفیل ویس قونسولگری دولت اعلیحضرتی در یزد حکمران

را از حرکات و اقدامات نایب اگاه ساخته است لهذا سردار تلگرافی خطاب به نایب نوشته و اورا از امدن بخاك یزد تهدید و تخویف نموده ولی چون در تلگراف ذکر کرده بود که از حرکات او به توسط مأمورین تلگراف اطلاع حاصل کرده و نظر باینکه قبلاً یکی از پسرهای نایب به مأمورین تلگراف گفته بوده است که چون شما راپورت حرکات و اقدامات ما را میدهید پدرم کینه و خصومتی حاصل کرده و از شما انتقام خواهد کشید لهذا ان تلگراف سردار بمقصد رسانده نشد

از قرار معلوم نایب حسین با صولت الدوله مکاتبه و مرابطه داشته است

در تاریخ ۲ اوت نایب حسین با متعلقینش در انارك بوده و در انجا جنگی واقع شده که نتیجه ان مظفریت نایب حسین بوده ولی بواسطه نبودن علیق مجبور بعزیمت از ان مکان شده است

از قرار مذکور استعدادی از بختیاری در تعاقب او میباشند

(کرمانشاه)

(۱) داودخان کلهر که در تاریخ ۷ ژوییه بهارون اباد عقب

نشسته بود در تاریخ ۱۵ با یك استمداد عظیمی مجدداً بماهی دشت
مراجعت نموده ولیکن بنا بر اظهار و تقریر خودش بقصد انقیاد
و اطاعت حکومت امده است

مشار الیه در پنج میلی شهر اردو افراشته و روز بعد پس از
انکه اردوی حکومت را بتوسط عده کثیری سوار کاملاً احاطه
نمود خود بشخصه بچادر حکومت رفت

این ملاقات مختصر که در تحت تفنکهای حاضر جنك
سوارهای مخصوص داودخان صورت کرفت رضایت بخش
نبود داودخان تعظیم و رسومات معموله تمکین و اطاعت را
بجای اورده پس از ان حکمران از او سؤال نمود که چرا زودتر
این اقدام را نکردی در جواب اظهار داشت که از ترس خیانات
و بدقولی مبادرت نمیکردم پس از ان داودخان مرخص شد

کفیل قونسولکری اعلیحضرتی انکلستان و همکار روسی
اش چون دیدند داودخان با این تبختر و بی اعتمادی نسبت به
حکومت رفتار مینماید تصمیم عزم نمودند که موافق اجازه و
تعلیماتی که از دو سفارت خانهای متبوعه شان قبلاً بانها رسیده

با حکومت مکاتبه نمایند

حکمران در جواب از مراسله ارسال شده اظهار تشکر
نموده و بانها اطلاع داده است که داودخان سر اطاعت و
انقیاد پیش نهاده و امید میرود که مسئله بخوشی و مسالمت
ختم و تسویه شود پس از ان دو قونسول بداودخان که
سابقاً از انها استمداد کرده بود شرحی بدین مفاد نوشتند
که اظهار و استمداد شما را رجوع بسفارت خانهای متبوعه
خود نمودیم وپس ازوصول جواب و تعلیمات از مفادمشروحه
شما حکمران را استحضار داده و اظهار امید کرده ایم که
اختلافات ما بین را بدون خونریزی دیکری رفع و تسویه
نمایند بالاخره قونسولها بداودخان نصیحت نمودند که شرایط
پیشنهادیه حکومت را هر چه باشد قبول نماید واظهار امیدواری
کردند که مسئله بطور دوستانه و مسالمت حل و قطع شود

(۲) شهر کرمانشاه بجز واقعه تیر خوردن یك سرباز
ایرانی بدست قزاق روسی که راپورتش تفصیلاً تقدیم شده
دیکر اتفاق بزرکی رخ نداده و شهر ارام مانده لیکن شبها

بعضی تیر اندازی میشود و یك نفر مقتول و دو یا سه نفر
پلیس مجروح شده اند

در کرمانشاه و بروجرد و سنندج احساسات اهالی بر علیه
تأسیسات جدیده ولایتی بشدت است

در تاریخ ۱۵ ژویه بعضی اکرادرا که میوه بشهر میاورده
اند در شش فرسخی شهر کرمانشاه لخت کرده اند و یك نفر
مقتول شده است

(همدان)

در تاریخ ۱۱ ژویه برای پرتست بر ضد مالیات نمك و
قپان و غیره بازارها بسته شد

مالیات نمك مخصوصاً در این ولایت خیلی مضر و مورد
تنفر است زیرا که در صنعت دباغی نمك بسیار استعمال میشود

در تاریخ ۱۲ نمایش راجع باین مسئله بی اغتشاش و بانظم
بوده ولی در تاریخ ۱۳ رجاله فراوانی نیز ملحق بنمایش دهنده
گان شدند

درب و پنجره دکان یك دواساز المانی رابعلت اینکه باوجود

اخطار انها نبسته بود جمعیت شکستند بعلاوه اجزائی
با صندوق دار بانك روس که یکنفر روسی است در کوچه
تصادف نموده و اورا زده اند

ظاهراً در موقعی که داخل جمعیت میرفته است باتعلیمی
او را زده اند و ضربت انقدر سخت نبوده که باو صدمهٔ
وارد بیاورد

مستر مکموری که از اعضای بانك شاهنشاهی است نیز
در کوچه بجمعیتی چوب بدست تصادف نموده ولی جمعیت بمشار
الیه احترامات نموده و برای او راه باز کرده اند

شخص روسی بطهران تلگراف نمود ولی بعد اطلاع داد که
جمعیت از او معذرت خواسته اند

در همان روز اجماع بمقر و مسکن حکومت محل رفته و فریاد
میکردند که اجر و اهکی را که سال گذشته برای بنای این
عمارت داده ایم میخواهیم پس از ان یك دو از ستون هارا خراب
کرده و اساسیه ان محل را بردند

یهودیها و ارامنه از خانه خود بیرون نمی امدند و بازارها

تا تاریخ ۱۳ بسته مانده بودند در ان تاریخ خبر وفات سید عبدالله
ازطهران تلگرافاً رسید و همچنین اجازه داده بودند که رسومات
ترحیم بعمل اید مراسم ترحیم خیلی بی‌صدا بعمل امد و بعد
ازان بازارها باز شدند ظاهراً این خبر اسباب اسکات شهر گردید
و علماء در یك وحشت و دهشت زیادی نزد امیر افخم رفتند

در تاریخ نوزدهم سردار ناصر حکمران که چهار ماه گذشته را در
باغ بیرون شهر بسر برده بود با دویست نفر وارد شهر گردید
ظهور و حضور حکمران اثرات خوب بخشیده و مالیات ها
داده شد

امیر افخم که از متنفذین بزرك ولایت است در انظار اکثر
مردم متهم است بر اینکه محرك اغتشاشات بوده است

امنیت شهر خیلی کم است نظمیه که حقوق مرتب بانها
داده نمیشد درمدت اغتشاش بکلی معدوم شدند در شهر هر شب
دزدیها واقع میشود و یك پست را در یك فرسخی شهر زده اند

(کرمان)

این ایالات هنوز بی حاکم است و نصرة السلطان نایب الحکومه

را میگویند بی کفایت و مورد تنفر و مخالفت انجمن ولایتی و
مردم است

در اواسط ماه ژویه انجمن ایالتی جلسات خود را بعنوان
پروتست بر ضد اقدامات خود سرانه نایب الحکومه موقوف
نمودند

از قرار راپرت بلوچستان ایران کاملا در تحت قدرت و
اختیار حکومت محلی کرمان بیرون است و ۳۰ نفر از بلوچهای
سرحد در ۱۲ ژویه بقریه نعیم اباد که در نزدیکی فهرج است
هجوم برده و ۷۰ نفر شتر وخیلی چیزهای دیگر رابغارت برده
و یك ساربان را کشته اند

بهمچنین راپرت داده شده که کندل خان با ۱۰۰ نفر اسفندقه
ومحنی را یغما نمودند

دسته دزدهای فارسی که در خلاصه ماهیانه گذشته مذکور
گردیده استعدادی مرکب از نظمیه وسوار افشار بانها حمله برده
و پس از کشتن ۱۲ نفر از انها و اسیر کردن ۱۱ نفر شان انها را
منهزم نمودند و بهمچنین مقدار زیادی از غارتی که کرده بودند

پس گرفته شد اگرچه راه شیراز و کرمان فقط راهی است که بکلی مسدود است ولی کلیه راهها را امن نمیتوان خواند

(شیراز)

از قرار معلوم وضع اینطور است که فرمانفرمای ایالت بنا برحکم و دستور العمل سپهدار در موقعی که هنوز وزیر داخله بوده است نفوذ و اقتدار صولت الدوله را مجدداً در فارس مستقر نموده و چندین از حکومتهای جزء را به بستگان مشار الیه تفویض نموده و باین جهات قسمت بزرگی از قشقائیها که بطرف ضیغم الدوله رفته بودند مجدداً ملحق بصولت الدوله گردیدند

ضیغم الدوله بسمت حکومت بهبهان معین گردید ولی بدولت اطلاع داد که نظر باشکالات و زحماتی که ظفر السلطنه در ایل برای او تولید کرده است نمیتواند این خدمت را بعهده گیرد

ظفر السلطنه از صولت الدوله تقاضا نموده است که (۸۰۰) نفر قشقائی برای اجرای اوامر و مقاصد حکومتی بشیراز بفرستند و تابحال متجاوز از (۱۰۰) نفر که در تحت فرمان راه زن معروفی هستند وارد شده اند

ایالت رسماً بقونسول اعلیحضرتی اعلان نموده که از تاریخ ۸ ژوییه حکومت کازرون مسؤلیت راه بوشهر را که سیم تلگراف از ان میگذرد بعهده گرفته ولی نظر باینکه معروف است که صولت الدوله بادایر بودن این راه مخالفند قوافل از بکار بردن ان استیحاش دارند

اهالی عموماً از اعاده قدرت صولت الدوله خیلی منزجر و متنفر اند

مابین قوامیها و ضیغم الدوله رابطه و مکاتبه است و سردار اسعد انها را تشویق و تشجیع مینماید

در تاریخ ۶ ژوییه سردار ظفر از ضیغم الدوله تلگرافاً خواهش نمود که با استعداد یا بدون استعداد به بختیاری برود در خاتمه تلگراف مزبور سردار ظفر چنین گفته بود « این مسئله یقین قطعی است که صولت الدوله کاملاً مغلوب ومقهور خواهد شد »

از قرار راپورت ضیغم الدوله به بختیاری رفته ولی باپنجاه سوار راه فیروزاباد و بوشهر از قرار معلوم کاملاً امن است ولی راه اصفهان که چندین فقره دزدی شده من جمله چند پست را سرقت

کرده اند ظاهراً طرف اعتماد کسی نیست

در راه فیروز اباد نسبت به چهار وادار ها تعدیات زیاد میشود

در تاریخ ۹ اوت در طهران اعلان کردید که ظفر السلطنه از حکومت فارس منفصل کردیده

خلیج فارس

(بوشهر)

پست شیراز را در تاریخ ۲۶ ژون بین کازرون و میان کتل دزد زده است

(نمره ۱۶۰)

مراسله مستر مارلینك بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

« اقا » کابینهٔ که تشکیل ان را در مراسله مورخه امروز خودم با کمال افتخار راپورت داده بودم چند روز بعد از تشکیل و معرفی شدن با حل مسئله مشکله خلع اسلحه فدائیان و مجاهدین مقابل و مواجه کردید

اقدام باین امر از اثر ارتکاب سه قتل پلتیکی در تاریخ اول شهر

جاری که تفصیل انرا در تلکراف دوم ماه راپورت داده ام لزوم و ضرورت پیدا نمود . در اینکه این جنایات قطعاً پلتیکی بوده ازاین مسئله معلوم و ثابت میشود که یکی از مقتولین واقعه میرزا علی محمد خان همشیره زاده تقی زاده را قبلاً اکاه و اخطار کرده بودند لهذا مشارالیه چند ساعت قبل از این حادثه نزد وزیر امور خارجه رفته و اطلاع داده بوده است که او و دو نفر دیکر را تهدید بقتل نموده اند

میرزا علی محمد خان را یك دسته از مجاهدین در قهوه خانه که در یکی از پرجمعیت ترین کوچه های طهران است هدف تیر نموده اند و در این موقع که بی محابا تیر می انداخته اند سه یا چهار نفر دیکر مجروح کردیده اند ولی هیچ اهتمامی برای دستکیری مقصرین کرده نشد

شب بعد بعضی مجاهدین بخانه وزیر امور خارجه رفته ولی خوش بختانه جناب ایشان منزل نبودند والا بدون شك مقتول میشدند از ارتکاب این جنایات ظاهراً انتقام قتل سید عبدالله منظوراست و همچو مینمود که ادم کشهائی که خودرا هواخواه و پهلوانان

فریقین مخالف محسوب میداشتند با موزرها در طهران جنك
واقعی پلیتیکی بر پا خواهند نمود اوضاع امور تحمل ناپذیر شد
بطوریکه دولت شروع بمذاکرات خلع اسلحه کلیه فدائیان و
مجاهدین که برای مملکت اسباب مخاطره و مخارج بودند نمود

وزیر امور خارجه قصد و اراده دولت را در این موضوع
درموقع ملاقات روز دوم شهر حال بوزیر مختار روس نقل
نمود من نیز داخل ان صحبت شدم مسیو پاکلوفسکی این خیال
واقدام را صمیمانه تصدیق وتحسین نمود و مخصوصاً در
دستگیری قاتلین سید عبدالله اصرار و تأکید بلیغ کرد نظر باینکه
من با وزیر مختار روس قبلاً در این مبحث مذاکرات نموده و
متفق شده بودیم در اینکه ما باید دولت را در این امر تشویق
وتشجیع نمائیم لهذا من نیز عقیده و نظریات خود را مانند وزیر
مختار روس اظهار نمودم ولیکن من در اهمیت فوق العادهٔ خلع
اسلحهٔ فدائیان تاکید نمودم زیرا که پس از نیل باین مقصود و
دستگیری قاتلین و تبعید مجاهدین اتباع خارجه بالنسبه سهل
خواهد بود

از انچه نواب بیان میکرد ظاهر بود که وزراء از اینمسئله
در وحشت و اضطرابند که اگر مجاهدین مقاومت سختی در
مقابل دولت بنمایند دولت روس انرا بهانه کرده وقشون
خودرا از قزوین وارد طهران بنماید وزیر مختار روس جناب
ایشان را اطمینان داد که دولت امپراطوری روس هرگز مایل
نبوده و نیست که بهانه و عذری برای اوردن قشون بطهران
تحصیل نماید و دولت ایران میتواند مطمئن باشد که اگر اقدامات
و عملیات خلع اسلحه منجر باغتشاش و بی نظمی شدید طولانی
بدرجهٔ که موجب مخاطره خارجیها بشود نگردید یك نفر سرباز
هم از قزوین حرکت نخواهد نمود از این اطمینان کامل وزیر مختار
خاطر وزیر امور خارجه تسکین یافت بعلاوه وزیر معظم در
تشویش والتهاب بود که بفهمد که ایا بعقیده وزیر مختار روس در
صورتی که دولت خدمت بریکاد قزاق را در تحت فرمان پرنس
وادبولسکی ضرور دانسته وتقاضا نماید پرنس معزی الیه موانع
و اشکالاتی اظهار خواهد کرد یا خیر مسیو پاکلوسکی طبیعتاً
اظهار نمود که پرنس وادبولسکی در خدمت دولت ایرانست و

البته خدمت و صلاح بینی او و قوه که در تحت فرمان دارد در تحت
حکم دولت خواهد بود

ولی اگر از او بخواهند که امور غیر ممکن انجام دهد یقین است
که موانعی اظهار خواهد نمود ولی فقط بجهات و دلایل نظامی

همان شب یلکنیك و دبولسکی برای حضور در جلسه وزراء
دعوت شده و از او تقاضا شد که مجاهدین را خلع اسلحه نماید
مشار الیه از این خدمت امتناع نمود و اظهار داشت که تجسس و تفحص
در خانه ها برای گرفتن اسلحه موافق نقشهٔ که دولت در نظر
دارد بیش از ۴۲۰ الی ۴۵۰ نفر از بریکاد که فعلاً در طهران حاضر
اند استعداد و قوه لازم خواهد داشت و من مسؤلیت انجام این
اقدام را فقط با کمك قوای نیم منظمی که دولت میتواند برای
تقویت من بدهد نمیتوانم بعهده بگیرم

در حقیقت خیال اعمال قوای قهریه فوری در ان شب متروك
گردید و روز بعد دولت اعلانی صادر و نشر نمود حاکی بر اینکه
تمام اشخاصی که بی اجازه حمل سلاح مینمایند باید اسلحه خود را در
ظرف ۴۸ ساعت تسلیم نموده و در مقابل وجهی ماخوذ دارند

و اگر پس از انقضای این مهلت اسلحه را تسلیم نکردند با
قوای قهریه از انها گرفته خواهد شد

در انروز بعد از ظهر وزیر امور خارجه را ملاقات نموده و بایشان
گفتم که این رای دولت بنظر من مقرون بعقل و صواب نیست
زیرا که مجاهدین خیال خواهند کرد که دولت در تردید و تزلزل
است و بعلاوه انها فرصت خواهند یافت که یا مهیای مقاومت
و مخالفت شده و یا انکه لا اقل تفنگهای خود را پنهان نمایند و ضمناً
ممکن است مرتکب قتل دیگری بشوند و اگر هیچیك از این
پیش بینی ها بحقیقت نپیوست این اعلان از حیث تسلیم اسلحه
هیچ نتیجهٔ حاصل نخواهد نمود

مجاهدین از هر طبقه یکسان به تسلیم اسلحه که فقط وسیله
اهمیت دادن بخودشان است مایل و راغب نخواهند بود و معتقد
هم نیستند که دولت مهیای اتخاذ اقصی درجه وسائل اجبار
نسبت بانها بشود ولیکن در این مسئله مجاهدین اشتباه کرده
بودند زیرا که وزراء در بکار بردن خدمات گرانبهای یپرم کامیاب
شده و همچنین از کمك و تقویت سردار اسعد و بختیاریها که سه

چهار روز قبل اظهار میکردند که در خلع اسلحه مجاهدین کمک نخواهیم کرد اطمینان حاصل نمودند

در بعد از ظهر تاریخ ۶ مجاهدین فرق مختلفه شروع باجتماع در باغی که متصل بسفارت اعلیحضرتی است ومعروف است به پارک اتابك نمودند در اینجا ستار خان و چند نفر از پیروانش سکنی داشته و زندگی میکردند

قشون دولت و ژاندارمری بجلدی و چابکی تمام نقاط جنگی را در طبقات فوقانی و بالای بام های خانه های مجاور وحصار های شهر تصرف نمودند ولیکن برای خروج و دخول پارك منعی نبود و باقر خان که در مدافعه تبریز همکار و رفیق ستار خان بوده از قرار معروف درصبح هفتم از ان محل خارج شده ومجدداً مراجعت نمود

در مراسلات دیگر وقایعی که دران روز اتفاق افتاد راپورت میدهم در اینجا همینقدر ذکر کافی است که درساعت ۹ و نیم بعداز ظهر مجاهدین تسلیم شده و ستار خان مجروح گردید

بهر دلیل و نظری مظفریت دولت بحد کمال بوده ۳۰۰ نفر

از مجاهدین را دست گیر و اسیر نموده است ولی وقتی که در روز دوشنبه معلوم کرد یدبعوض ۳۰۰ قبضه تفنك که مجاهدین در باغ برده بودند فقط پنجاه یا شصت قبضه تفنك بدست دولت امد بعضی مردم میگفتند بختیاریها که هجوم اخرین را به پارك برده اند انهارا دزدیده اند و حقیقتاً این مسئله خیلی مهم و جالب دقت بوده که این بختیاریها در خانهای مجاور و در خود باغ غارت چندانی نکردند بعلاوه بعدها معلوم شد که عقیده و اظهار اولیه دولت بر اینکه تفنك ها را در دریاچه ریخته اند صحیح بوده و قریب ۳۰۰ تفنك بالاخره از دریاچه پارك بیرون اورده اند

از طرف دیگر دو نفر از معروف ترین رؤسای مجاهدین سردار محیی و ضرغام السلطنه بختیاری هنوز ازاد بوده اند اولی از ان دو بخانه عموی خود به زرگنده رفته و نظر باینکه ان محل در تحت قانون و اداره روس است از هر تعرض مصون است و دومی از ان دو یعنی (ضرغام السلطنه) در گوشه مختفی است وعدهٔ اسلحه هائی که مجاهدین وفدائیها در شهر تسلیم کردند خیلی قلیل بوده

اهالی طهران متحیرند که وضع را چه طریق به پذیرند این مسئله را عموماً قبول دارند که دولت جرأت و کفایت و فعالیت بروز داده و در اضمحلال قدرت مجاهدین و فدائیها خدمتی بعامه کردند ولی از طرف دیگر ما بین مردم دلسوزی زیادی برای ستار خان مشهود میشود عقیده بر انست که مشار الیه باین مقاومت ومخالفت رأی نداشته و مقتضیات موقع او را مجبور نموده که در این اقدام پیش و او پیش قدم باشد

بهمچنین بین مسلمانان عدم رضایتی مشهود است که چرا رشته امور بدست یپرم که یك نفر مسیحی است داده شده است و احساسات ضد ارامنه در بین اهالی محسوس است و بالاخره کسی اطمینان و اعتماد حقیقی بدولت ندارد

قسمتی از بازار ها با وجود تهدیدات دولت بسته مانده‌اند و بعضی رؤسای علما اهتمامی نمودند که در شاهزاده عبد العظیم متحصن شوند و معز السلطان سردار محیي با بیست و پنجنفر از مجاهدین دیگر از زرگنده بیرون رفته و در سفارت کبرای عثمانی متحصن شدند (بنده ... چارلز مارلینك)

(نمره ۱۶۱)

مراسله مستر مارلینك بسرادوارد گری (واصله ۲۹ اوت)

از قلهك ۱۱ اوت ۱۹۱۰

(اقا) با کمال افتخار یاد داشتی که آتاشه نظامی سفارت اعلیحضرتي نوشته و تفصیل جنك واقعه در هفتم شهر حال را راپورت داده لفاً تقدیم میدارم

صبح یکشنبه درموقعی که اوضاع ظاهراً روی به بدتری میرفت من به ماژر استکس تعلیمات دادم که بسفارت خانه شهر برود زیرا که بعقیدهٔ من مطلوب و صلاح بود که یکی از اعضای سفارت در شهر حاضر باشند و مشار الیه تا عصر دوشنبه درانجا باقی بود (بنده ... چارلز مارلینك)

(ملفوفه در نمره ۱۶۱)

یادداشت ماژر استکس درخصوص جنك طهران در تاریخ ۷ اوت ۱۹۱۰

در تاریخ ۷ اوت یکساعت بعد از ظهر قریب ۳۰۰ نفر که از اطاعت اعلان دولت ایران صادره در تاریخ ٤ و تسلیم اسلحه امتناع نموده اند در باغ معروف به پارك اتابك اجماع نمودند

پارك مزبور مدتی بود که ستارخان و اتباعش منزل داشتند
در صبح انروز باقر خان ملحق بانها کردید

از این سیصد نفر عده زیادی از تابعین رؤساء دیکر
بودند که بعضی از انها مخصوصاً سردار محیی معز السلطان
مجاهدین را به تسلیم نکردن اسلحه ترغیب و تشجیع نموده و
بالاخره وقتی که نوبت بجنك و جدال کشید انها را در اتش
کذارده و خود کناره کرده اند

بنا بر دلایل صحیحه میتوان قبول کرد که ستار خان
مخالف با جنك بوده ولی مجاهدین اورا مجبور بهمراهی و
مقاومت نموده اند

مهلتی که دولت در اولتیماتوم معین کرده بود بامید انکه
مسئله بمسالمت خاتمه پذیرد تا ظهر انروز تمدید یافت و قبل
از ظهر مذاکرات مابین دولت و مجاهدین در جریان بود ولی
نتیجه نبخشید ضمناً قشون دولت که برای مقابله و معامله با
مجاهدین معین شده بودند حرکت و نمایشی نموده اطراف
پارك را کرفته و بعض از انها سنکرهائی را که از انجا میتوانستند

به پارك شلیك نمایند تصرف نمودند

یفرم که با سردار بهادر متفقاً رئیس وفرمانده استعداد
دولت بودند خود در اداره مرکزی بوده دونفر از مأمورینش
در عمارت سلطنتی که کابینه وزراء در انجا منعقد بود منتظر
تعلیمات بودند

در ساعت ۲ بعدازظهر شخصی که در عمارت دولتی
استفسار نموده بود رسماً جواب واطلاع یافته بود که اکر
مجاهدین اسلحه خودرا تسلیم ننمایند در ظرف یك ساعت
به اقدامات قهریه و یورش شروع خواهد شد

اوضاع بهمین قسم باقی بود تا دو ساعت بعد از ظهر در
انوقت یکی از مجاهدین خواست که از دربزرك پارك بیرون
اید ژاندارمی باو اظهار داشت که اکر میخواهی بروی باید
اسلحه خودرا تسلیم نمائی مجاهد فوراً با موزر بطرف ژاندارم
تیری انداخت ولی تیر بخطا رفت پس از ان یك بختیاری ان مجاهد
را هدف تیر نموده و مشار الیه سخت مجروح کردید بهمان حال
سعی و اهتمام نمود که دوباره خودرا به پارك برساند و سه نفر از

رفقایش بیرون آمدند که او را داخل باغ بکشند دراین موقع شلیك و تیر اندازی عمومی شروع شد قشون دولت شروع بکرفتن سنکرها نموده که مهیای حمله مرتبی به پارك بشوند و در حینی که این قسمت مشغول سنکر کیری بودند ان قسمت که قبلا در سنکرها جاکرفته بودند مشغول تیر باری بی ترتیب بطرف مدافعین بودند

پارك اتابك مربع مستطیلی است که طول ان ٥٠٠ یا ٦٠٠ یارد (یارد معادل ١٤ کره است) و عرضش ١٣٠ یارد حصار شمالیش بقدر صد زرع از خاك ریز شمالی شهر که مشرف بر پارك است فاصله دارد اطراف پارك دیوار کلی است که ارتفاع ان ٥ یارد و قطرش ٢ پا میشود سه دروازه دارد که یکی در کوشه جنوب شرقی و دیکری درزاویه جنوب غربی و دروازه ثالث در وسط دیوار جنوبی واقعند موازی هر دیواری کوچه ایست که در طرف دیکر ان کوچه ها خانها و دیوارهای باغاتی واقعند که ارتفاعشان بقدری است که بداخل پارك تسلط دارند

پارك که بالنسبه پر درخت است شامل دو عمارت است که یکی ازانها دارای ٢ طبقه است

در ساعت ٤ و ٤٥ دقیقه بعدز ظهر یورش جدی شروع کردید ٢ عراده توپهای مسلسل کروزو ٢ عراده توپ ماکزیم بمیدان مبارزت کشیده شدیك ماکزیم در کوشهٔ شمال شرقی سفارت کذاشته شده بود که کاه بکاه بطرف دیوار جنوبي پارك تیر می انداخت ولی هرکز خود پارك را نشانه نمی کردند یك عراده توپ مسلسل چند کلوله بداخل پارك انداخت ولی توپهای صحرائی بیشتر سعی شان این بود که در دیوار پارك شکاف ومدخلی حادث نمایند

مدافعین در اکثر موارد ازمضغلهائی که در دیوار ساخته شده بود تیر اندازی میکردند در ساعت ٧ بعداز ظهر یك عراده توپ صحرائی بهزاویه شمال شرقی سفارت کشیده شده و از انجا بکوشه جنوب شرقی کلوله بارید

مقارن ٨ ساعت بعدازظهر در مجاورت زاویه جنوب غربی پارك شکافی باز شد ودری که دران کوشه واقع بود اتش

زدند قریب یك ساعت بعد متهاجمین از نقطه داخل پارك شدند. و در ساعت ۱۰ بعد از ظهر ستار خان و باقر خان با ۲۷۰ نفر مجاهد اسیر و دستگیر شدند بعلاوه ۳۰ الی ۴۰ نفر از کسبه بازار که این حرکت مجاهدین را یك نمایش تصور کرده و بانها در پارك ملحق شده بوده و پس از شروع بجنك نتوانستند بیرون بیایند نیز دستگیر شدند

اگر چه دولت متجاوز از ۶۰۰۰ نفر استعداد حاضر کرده بود ولیکن حقیقة کمتر از ۱۰۰۰ نفر در جنك شرکت داشتند تلفات دولت ۵ نفر مقتول و ۱۲ نفر مجروح بودند واز طرف مجاهدین ۱۵ نفر مقتول وبیست و هفت نفر مجروح شدند و از جمله مجروحین ستار خان بوده است از ۱۰ جنازه مجاهدین که من در پارك مشاهده کردم ۸ نفر انها تیر بسر شان خورده بود وکمان میکنم در پشت مضغل تیر خورده اند

قشونی که در تحت اسلحه حاضر بودند از قرار ذیل است

پیاده نظام مرتب	۸۰۰ نفر
سوار نظام منظم	۱۸۰ نفر
ژاندارم	۳۰۰ نفر
پلیس	۲۵۰ «
قزاق	۵۰ «
بختیاری	۴۰۰ «
امنیه	۱۵۰ «
جمع کل	۲۱۳۰ «

« ماژور استکس اتاشه نظامی »

(نمره ۱۶۲)

مراسله مستر ابیرن بسر ادوارد کری (واصله ۲۹ اوت)

از پطرزبورغ ۲۴ اوت ۱۹۱۰

« اقا » پس از وصول مراسله جنابعالی مورخه ۸ شهر حال یاد داشتی تسلیم کفیل وزارت امور خارجه امپراطوری نمودم و سواد انرا اینك با کمال افتخار در لف میفرستم

در یاد داشت مزبور طرح و نقشهٔ را که دولت اعلیحضرتی انکلستان برای تأمین راههای تجارتی جنوب ایران در تحت ملاحظه دارد تفصیل داده و پیشنهاد نمودم که تعلیمات بنمایندکان دولتین

در طهران فرستاده شود که متفقاً بدولت ایران در خصوص عدم
امنیت کنوني این راهها مراسلات سخت نوشته و در قبولاندن
نقشه فوق الذکر بدولت ایران اصرار نمایند

همچنین سواد یادداشتی را که در جواب از دولت امپراطوری
روس امروز بمن رسیده است لفاً تقدیم میدارم

در این جواب مذکور است که بنماینده دولت روس تعلیمات
فرستاده خواهد شد که با همکار انکلیس خود اتفاق نموده و در
خصوص عدم امنیت موجوده بعضی طرق بطوریکه پیشنهاد
شده بدولت ایران اظهارات مشترك بنمایند

بعلاوه در یادداشت جوابیه مندرج است که وزارت امورخارجه
روس برای تشکیل یك قوه امنیه شبیه به بریکاد قزاق ایران که در
تحت فرمان صاحبمنصبان هندی باشد هیچ مانعی نمی بینند

دیکر در یادداشت مذکور است که بنا بر اطلاعاتي که جدیداً
واصل شده عقیده دولت روس بر ان است مهلت دو ماه که
دولت اعلیحضرتي انکلستان میخواهد بدولت ایران بدهد که خود
در ان مدت اعاده انتظام را بنماید کافی نیست وبهتر خواهد بود

که ان مهلت را بسه ماه تمدید نمایند خاصه در صورتي که عن
قریب فرمانفرمای جدیدی که محتمل است شاهزاده عین الدوله باشد
برای ایالت فارس معین خواهد کردید

بنده . . . . . هیوابیرن

(ملفوفه ۱ در نمره ۱۶۳)

یادداشت مستر ابیرن بمسیو سازانو

در ضمن یادداشت خود مورخه ۱۶ (۲۹) ژوئیه ۱۹۱۰
سفارت کبرای اعلیحضرتی انکلستان به وزارت خارجه
امپراطوری روس مفاد اطلاعاتي که از شارژدافر انکلیس مقیم
طهران راجع بعدم امنیت طرق تجارتی ایران عموماً و راههای
جنوبي خصوصاً رسیده بود شرح داده است

سفارت کبرای مذکور پیشنهاد کرده است که بدو نماینده مقیم
طهران تعلیمات فرستاده شود که در این موضوع بدولت ایران
اظهارات سخت مشترك نمایند

اینك مراسله از شارژدافر دولت فخیمه رسیده و در خصوص
تزاید اغتشاشات راههای جنوبي و نقاط دیکر ایران شرحی نکاشته

در این مشروحه مستر مارلینك چنین ارائه طریق مینماید که بدولت ایران استحضار و اخطار داده شود که اگر تا اخر ماه سپتامبر اعاده انتظام در طرق جنوبي نشد دولت اعلیحضرتی انکلستان خود انجام این تکلیف را بعهده خواهند کرفت

دولت اعلیحضرتي انکلستان اهمیت اعاده انتظام را کاملاً می شناسند ولی مسلك مداخله عملی را که مستر مارلینك ارائه طریق میکند خالی از موانع نمیداند . لهذا دولت معظم چنین پیشنهاد می کنند که بدولت ایران اکاهی داده شود که اگر تا اخر ماه سپتامبر در اعاده انتظام در راه های تجارتی جنوبي موفق نشدند دولت اعلیحضرتی انکلستان مجبوراً اصرار خواهند نمود که قوهٔ مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر شبیه به بریکاد قزاق برای حفظ و حراست طرق تشکیل شود

این قوه را ۸ یا ۱۰ نفر از صاحبمنصبان قشون هند که برای همین مقصود حکومت هندوستان امانت خواهند داد تشکیل و تنظیم خواهند داد

بسفارت کبرای دولت فخیمه تعلیمات داده شده که ترتیب این نقشه

را باستحضار دولت امپراطوری روس رسانده و پیشنهاد نماید که در موقعی که مراسله مشترك مذکوره در یادداشت بدولت ایران داده میشود نمایندکان دولتین در قبولاندن نقشه اظهاریه بدولت ایران اصرار نمایند

پطرزبورغ ۳۰ ژویه « ۱۲ اوت ۱۹۱۰ »

(ملفوفه ۲ در نمره ۱۶۲)

یاد داشت جوابیه مسیو سازانو به مستر ایرن

وزارت خارجه امپراطوری پیشنهاداتی را که در یاد داشت مورخه ۳۰ ژویه « ۱۲ اوت » سفارت کبرای انکلیس مندرج بوده با نهایت دقت ملاحظه نمود و با این پیشنهاد موافق است که وزیر مختار روس مقیم طهران باید باهمکار انکلیس خود شرکت نموده و توجه جدی دولت ایران را نسبت بعدم امنیت بعضی طرق تجارتی ایران معطوف سازد

وزارت خارجه امپراطوری نیز به پیشنهاد تشکیل قوه مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر شبیه به بریکاد قزاق ایراني که در

تحت فرمان ۸ یا ۱۰ نفر صاحب منصب هندی بوده باشند و راه های فوق الذکر را حفظ وحراست نمایند هیچ مانعی نمی بیند

بنابر اطلاعاتی که جدیداً رسیده است عقیده دولت امپراطوری اینست که مهلت دو ماهه که دولت انگلیس میخواهد بدولت ایران بدهد که خود اعاده انتظام در راهها نماید کافی نیست و بهتر خواهد بود که ان مدت را تمدید بسه ماه نمایند خاصه در صورتی که فرمانفرمای جدیدی که شاید شاهزاده عین الدوله باشد عنقریب برای ایالت فارس تعیین خواهد شد

« پطرزبورغ ۹ اوت » « ۲۲ » ۱۹۱۰

(نمره ۱۶۳)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری

قلهك ۳۱ اوت ۱۹۱۰

خیالات صولت الدوله ظاهراً دولت ایران را قدری مشوش نموده چنانچه تلگراف تهدید امیزی از مشارالیه رسیده و در اصفهان گمان میکنند مشارالیه اراده حرکت بطرف طهران دارد

سردار اسعد حکم کرده است که ۲۰۰۰ بختیاری از برای کمك قوای محل وجلوگیری صولت الدوله باصفهان بروند

(نمره ۱٦٤)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۳ سپتامبر

قلهك ۳ سپتامبر ۱۹۱۰

دیروزکه مولود اعلیحضرت شاه بود در موقع پذیرائی نقاهت نایب السلطنه باعث تاثر و تالم عام حضار گردید و ممکن است که باین زودیها مسئله تعیین قایم مقام ایشان پیش اید

(نمره ۱٦٥)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ٥ سپتامبر

قلهك ٥ سپتامبر ۱۹۱۰

با کمال توقیر راپورت میدهم که با وجود اظهارات واشارات مکرر دو سفارتخانه براینکه دولتین به مراسلهٔ مشترك مورخه ۲۰ ٨٠ خودشان جوابی نمیخواهند اینك جوابی از دولت ایران واصل گردیده مفاد جواب اینکه

دولت ایران ابداً خیال دادن امتیازات را بخارجیان ندارد ولی

دقت مارا معطوف به تعهدی که برای حفظ استقلال و حقوق محقق ازادی ایران کرده ایم معطوف می سازد و نظر مارا باطمینانات مکرره دولتین راجع بعدم مداخله در امور ایران که ان دولت را امیدوار ساخته که برخلاف ان اصل اظهار وعنوانی از طرف ما نخواهد شد مراجعه میدهد

نظر باینکه این جواب رضایت بخش نبوده است من و مسیو پاکلوفسکی انرا بدولت ایران پس فرستادیم

بترجمانها تعلیمات داده شد در همان موقع که مراسلات را پس میدهند شفاهاً خاطر نشان نمایند که در مقابل مراسله مشترک ما جوابی لازم نبوده زیراکه ان مراسله فقط حاوی اخطاری بوده که نتیجه عدم موافقت دولت ایران را باتقاضای مشروع دولتین مجاورتین که پیوسته احساسات خیر خواهانه دوستانه نسبت بان دولت می پروراننددران ذکر نموده بودیم

(نمره ۱۶۶)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۶ سپتامبر)

قلهك ۶ سپتامبر ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف دیروز خودم اینك با کمال توقیر راپورت میدهم که دیروز ترجمان های دو سفارت جوابی را که دولت ایران بمراسله مشتر که مورخهٔ ۲۰ مه داده بود بوزیر امور خارجه رد کردند وزیر معظم اظهار نهایت تعجب نموده زیرا که قسمت اول جواب مزبور را رضایت بخش دانسته و باهمیت آن جلب توجه نمودند مستر چرچیل و مسیو بارونوفسکی درجواب اظهار داشته بودند که اثر خوش قسمت اول بواسطهٔ بقیه جواب ضایع و زایل شده است بعلاوه بوزیر امور خارجه خاطر نشان کرده بودند که دولتین بکرات و مرات نظر دولت ایران را متوجه و معطوف ساخته بودند که مراسلهٔ مزبور جوابی لازم ندارد

(نمرهٔ ۱۶۷)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۶ سپتامبر

قلهك ۶ سپتامبر ۱۹۱۰

در تعقیب تلکراف ۶ سپتامبر خودم با کمال افتخار اطلاع میدهم که قسمت اول جوابی که سفارتین در مقابل مراسلهٔ

مشترك ۲۰ مه از دولت ایران دریافت کرده اند چنین میگوید
که دولت ایران هرگز باقداماتی که مخالف با نزاکت ودوستی
و مناسبات حسنه خود با دولتین انگلیس وروس بوده باشد رأی
ورضایت نخواهد داد

نظر باینکه بعقیده من اثر رضایت بخش این اظهار بواسطه
اینکه در قسمتهای دیگر جواب که دولت ایران درتحت روپوش
بدون شبهه حق ازادی برای خود منظور نموده که با اظهارات
و تقاضای ما موافقت ننماید خنثی و لغو میشود باین دلیل من ان
را تلگرافاً اطلاع نداده بودم ولی اینك نظر باهمیت مخصوص
که وزیر خارجه درحضور دوترجمان سفارتین باین قسمت نسبت
داده انرا تلگرافاً باستحضار جنابعالی میرسانم

(نمرهٔ ۱۶۸)

تلگراف سرجرج بارکلی واصله ۲۹ سپتامبر

طهران ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۰

با کمال تأسف راپورت میدهم که نایب السلطنه امروز بعد
از ظهر وفات کردند

(نمرهٔ ۱۶۹)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۲۴ سپتامبر

طهران ۲۴ سپتامبر ۱۹۱۰

ناصرالملك دیروز بمقام نیابت سلطنت انتخاب گردید

(نمرهٔ ۱۷۰)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادواردگری واصله ۲۵ سپتامبر ۱۹۱۰

قلهك ۲۵ سپتامبر ۱۹۱۰

وزیر مختار روس اطلاع ذیل را بمن میدهد

حکومت اردبیل که ۱۰۰۰ نفر استعداد برای خلع اسلحه
شاهسون تجهیز نموده بود در ۵ میلی اردبیل ازشاهسون شکست
خورده اند یك قسمت از استعدادش بشاهسون ملحق شده ویك
قسمت اسیر ودستگیر گردیدند ومعدودی باخود حکمران ازاردبیل
فرار نموده وتمام اسلحه و قورخانه را بدست یاغیان گذاردند
وزیرمختار مشار الیه اظهارداشته که اگر بملاحظه قشون روس
نمیبود شاهسون یکمرتبه دیگر شهر را غارت میکردند و هیچ
چیز نمیتوانست انها را منع و جلوگیری نماید

فعلا شاهسون مشغول غارت املاك اتباع روس در قراجه داغ وسایر نقاط شمال میباشند

(نمرهٔ ۱۷۱)

مراسلهٔ سر جرج بار کلی بسر ادوارد گری واصله ۲۶ سپتامبر

قلهك ۵ سپتامبر ۱۹۱۰

(اقا) از تاریخ ۱۸ ماه گذشته که من از مرخصی مراجعت کردم در اوضاع پلتیکی طهران چیزی که قابل ذکر مخصوص باشد واقع نشده

وزرای جدید فعلا از قرار معلوم باتحاد و اتفاق مشغول کارند مجلس نیز مشغول مباحثهٔ استخدام معاونین خارجه است در ولایات دقت نظر متوجه و مرکوز اقدامات صولت الدوله رئیس قشقائی است مشار الیه چند هفته است که با بعضی از خوانین بختیاری و انجمن ولایتی اصفهان مشغول مذاکرات است و ظاهراً مقصود و منظورش اینست که از ابقای خود در مقام ایلخانی گری اطمینان حاصل نماید

رفتار او نسبت بدولت جدیداً باعث تشویش و اضطراب

شده و چنانچه در تلگراف ۳۱ اوت اطلاع دادم چند روز قبل تلگراف تهدید امیزی بدولت فرستاده و دران اعلام نموده که بنا بر احکاماتی که از علماء نجف باو رسیده عما قریب برای انتقام قتل سید عبدالله بطرف طهران حرکت خواهند نمود این تهدید این قدر جدی بنظر می امد که سردار اسعد حکم نمود که ۲۰۰۰ بختیاری از چهار محال باصفهان ره سپار گردند

بواسطهٔ اختلافات و نفاق بین بختیاری اوضاع مشکل و پیچیده شده است

در فارس هیچ بهبودی حاصل نشده که راپورت بدهم راه فیروز اباد بین بوشهر و شیراز مفتوح است ولی راه پستی بین دو نقطه مزبور و همچنین بین شیراز و اصفهان مسدود است

شاهزاده عین الدوله بسمت فرمانفرمائی فارس معین شدند ولی هنوز از طهران حرکت نکرده اند

بنده . . . ج بار کلی

(نمره ۱۷۲)

مراسلهٔ سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۲۶ سپتامبر

قلهك ۶ سپتامبر ۱۹۱۰

(اقا) راجع بتلگراف دیروز من اینك افتخار دارم که ترجمه جواب دولت ایران را که به مراسلهٔ مشترك سفارتین مورخه ۲۰ مه در خصوص مسالك و رفتار دولتین راجع به امتیازاتی که در ایران ممکن است مخالف مصالح و منافع نظامی و پولتیکی انها باشد داده اند لفاً ایفاد میدارم

این مراسلهٔ فارسی در صورتی که ابتداً بما بطور اعم اطمینان میدهد که دولت ایران هیچ اقدامی که مخالف با نزاکت ودوستی و مناسبات حسنه بوده باشد نخواهد نمود واظهار میدارد که فعلاً هیچ خیال عطای ان قبیل امتیازاتی که در مراسلهٔ ما ذکر شده بخارجی ها ندارند ولی حسن اثر حادثه از این قسمت و اطمینانات را بواسطه قسمت های بعد که برای خود با یك پرده پوشی ولی بدون شبهه حق ازادی محفوظ و منظور میدارند که موافق میل و صلاح خود در این موضوع عمل کنند لغو و ضایع مینمایند

من و هم کار روسم صحیح و صلاح دانستیم که ان جواب را بوزیر امور خارجه رد نمائیم زیرا که چنانچه خاطر جنابعالی مستحضر است بارها بایشان اطلاع دادیم که مراسلهٔ مشترك ما را بلا جواب بکذارد و بعلاوه خود مشار الیه به مستر مارلینك وعده کرده بود که بدون مذاکره و مباحثه با نمایندگان سفارتین جوابی ندهد

لهذا هر دو مراسله را که متحدالمال بعنوان دو سفارت دیروز بعد از ظهر پس فرستادیم دو ترجمان که ان مراسلات را بضمیمه یك مراسلهٔ که سواد ان را در جوف میفرستم بحسین قلیخان تسلیم نمودند در همانوقت شفاهاً اظهار داشتند که مراسلهٔ مشترك سفارتین مورخه ۷ (۲۰ مه) جوابی لازم نداشت زیرا که ان مراسله فقط حاوی اخطاری بود بر اینکه از اثر عدم موافقت دولت ایران با تقاضای مشروع دولتین که همیشه حسیات خیر خواهانه نسبت بان دولت می پروراندند نتایج سوء حاصل خواهد شد

وزیر امور خارجه که از عودت مراسلات تعجب می

نمود اظهار داشت که عبارت مراسله کاملا رضایت بخش است و
مخصوصاً بقسمتی که نقل میکند عزم دولت ایران را براینکه هیچ
اقدامی بر خلاف دوستی و مناسبات حسنه موجوده بین دولت ایران
و دولتین نخواهد نمود و همچنین اینکه فعلا هیچ خیال دادن
این قبیل امتیازات منظوره را به خارجیان ندارند اهمیت گذارد

ترجمانهای سفارتین نظر وزیر امور خارجه را معطوف به
لفظ (فعلا) که در مراسله مذکور است نموده و همچنین بان
قسمتی که حکایت میکند که دولت ایران مجبور است استقلال
و حقوق آزادی خود را حفظ و صیانت نماید خاطر وزیر را
متوجه نموده و اظهار داشتند که با مقتضیات موجوده این قسمت
های اخیر مراسله ظاهراً سیاق و مفاد مراسله را که ممکن
بود رضایت بخش باشد تغییر داده‌اند

وزیر امور خارجه مسئله را با یک تفصیلی مباحثه و استدلال
مینمودند ولی ترجمانها پس از آنکه خاطر ایشانرا یادآور شدند
که سفارتین مکرر بایشان اصرار و تاکید کرده بودند که هیچ
جوابی برای مراسله مشترکه ۷ مه لازم نیست مراسلات را

نزد جناب ایشان گذارده و بیرون آمدند

بنده . . . . . ج بارکلی

(ملفوفه ۱ درنمره ۱۷۲)

مراسله حسینقلی خان بسر جرج بارکلی

۳ سپتامبر ۱۹۱۰ (مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۲۸)

جناب جلالتماب اجلا درجواب مراسله مورخه دهم جمادی
الاول ۱۳۲۸ مطابق ۷ (۲۰) ماه مه مسیحی ۱۹۱۰ که بامضای
مستر مارلینک شارژدافر دولت فخیمه انگلیس و جناب جلالتماب
اجل وزیر مختار روس رسیده و شامل توضیحات راجع بقسمت
اخیر مراسله ۲۶ ربیع الاول ۱۳۲۸ (۷ اوریل ۱۹۱۰) بوده
با کمال توقیر اظهار میدارم که دولت متبوعه دوستدار پیوسته
مناسبات دوستانه و وداد صمیمانه که خوشبختانه از قدیم بین
دولت ایران و دولت انگلیس موجود بوده محفوظ و مرصوص
داشته و ان مناسبات را به منتهی درجه محترم و مغتنم میشمارد
واین مسئله واضح است که ما در هیچ موردی به اقداماتی که
مخالف با نزاکت و دوستی و مناسبات حسنه مابین بوده باشد

رأی و رضایت نخواهیم داد

اگر چه دولت ایران فعلاً ابداً خیال ندارند که از ان قبیل امتیازات
مذکوره در مراسله فوق الذکر بخارجیان بدهندو بلکه ترجیح
میدهد انها را برای خود ذخیره نماید معهذا خاطر ان جناب
جلالتماب را معطوف بمسئله ذیل مینماید

دولت ایران مجبور است که استقلال و حقوق محقق ازادی را
که این مملکت داراست حفظ و حراست نماید

نظر باظهار و تعهداتی که پیوسته دولت اعلیحضرتی انکلستان
منصفانه و عادلانه در خصوص عدم مداخله در امور ایران و
رعایت استقلال تامه بمملکت نموده است نهایت اعتماد را داریم
که این نظر و مسلك دولت فخیمه همیشه بخوبی مرعی و مضبوط
بوده و هیچ اظهار و عنوانی که مخالف با این اصل و عقیده باشد
نخواهد نمود

(بنده ... حسینقلی)

(ملفوفه ۲ در نمره ۱۷۲)

مراسله مشترك که بحسینقلی خان فرستاده شده

چهارم سپتامبر ۱۹۱۰

جناب وزیر ما امضا کنندکان ذیل وزراء مختار انکلیس و روس
افتخار داریم که بر طبق تعلیمات دولتین متبوعتین خودمان مراسلات
متحد المالی را که در تاریخ ۲۸ شعبان ۱۳۲۸ بما نوشته بودید عیناً
لفاً عودت دهیم

بنده ..... جرج بارکلی
پاکلوسکی کزیل

(نمره ۱۷۳)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۶ سپتامبر)

قلهك ۹ سپتامبر ۱۹۱۰

« لفا » خلاصه معمولی اتفاقات ایران واقعه در چهار هفته
کذشته را با کمال افتخار لفاً تقدیم میدارم

« بنده جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۷۳)

خلاصه ماهیانه وقایع ایران در چهار هفته کذشته لغایت ۹
سپتامبر ۱۹۱۰ .

﴿ طهران ﴾

درجلسه یازدهم ماه اوت پیشنهاد هیئت وزراء راجع باستخدام

مستخدمین خارجه برای وزارتخانه های مختلفه در مجلس قرائت
شد پیشنهاد از قرار ذیل بود

برای وزارت مالیه ۷ نفر فرانسوی که تقسیم ان از قرارذیل است

اداره خزانه ۳

اداره مالیات مستقیم ۲

اداره کنترل ۲

برای وزارت داخله موافق تقسیم ذیل ۶ نفر

مستشار وزارتخانه مرکزی و ولایات ۱ نفر ایطالیائی

صاحبمنصب ژاندارمری ۳ نفر ایطالیائی

صاحبمنصب نظمیه ۲ نفر سوئدی

برای وزارت عدلیه موافق تقسیم ۲ نفر

مشاور حقوق ۱ فرانسوی

مدیر اداری عدلیه ۱ نفر مصری

چنین پیشنهاد گردید که این ۱۵ نفر مستخدمین برای سه
سال اجیر و مستخدم شوند پس از مباحثه مختصری مسئله راجع
بکمسیون گردید

در تاریخ ۱۶ ماه اوت کمسیونی که برای تحقیق و رسیدگی
محاسبات وکیل الرعایا انتخاب شده بود راپورت خود را که نتیجه
ان تحقیقات بود تقدیم مجلس نمود . مفاد راپورت این
بود که در محاسبات مزبور باقی معتنابهی یافته شده
که وکیل الرعایا باید در ان خصوص توضیحات دیگر بدهد
این مسئله از ان تاریخ دیگر مطرح نشده است

در تاریخ ۱۸ ماه گذشته مراسله از وزیر مالیه در مجلس قرائت
شد و بمجلس برای تصویب پیشنهاد نموده بود که بستارخان ماهی
۴۰۰ تومان و به باقرخان ۳۰۰ تومان مقرر داده شود و بعلاوه
۲۰۰۰ تومان نقداً بستارخان و ۱۵۰۰ تومان به باقرخان دولت
اعطا نماید

مراسله دیگری از همان وزارتخانه خوانده شد که از مجلس
تقاضا نموده بود تصویب نمایند بورثه اقا سید عبدالله مجتهد مقتول
ماهی ۵۰۰ تومان وظیفه داده شود هردو این پیشنهادها راجع
به کمیسیون گردیدند

در جلسات ۲۰ و ۲۳ ماه اوت مرام نامه وزراء مطرح مباحثه

گردید و بالاخره مجلس باکثریت زیادی ان مرامنامه را قبول نمود

در تاریخ ۲۵ اوت کمسیونی انتخاب شد که پروگرامی برای مجلس بنویسند رئیس مجلس اظهار داشت که این پروگرام حاوی فهرستی از مسائل مهمه خواهد بود که برای مباحثه ورأی به ترتیب پیشنهاد مجلس خواهند گردید

این اقدام نظر باین مسئله کرده شد که وقت زیادی از مجلس صرف مسائل بی اهمیت می شد پس از ان تلگرافی از سردار ظفر بختیاری قرائت شد حاکی باین که بر طبق فرمان مجلس مشارالیه اردوئی را که برای حمله بصولت الدوله تجهیز نموده بود متفرق کرده است

در تاریخ ۳ سپتامبر یکی از وکلاء وزیر داخله را درخصوص راپورتهای مشهوره راجع به اقدامات امیر مفخم بختیاری وقصد حرکت صولت الدوله بطهران استیضاح نمود

شاهزاده فرمانفرما در جواب منکر صحت راپورتهای مزبوره گردید

در تاریخ ۶ سپتامبر کمیسیونی که مأمور رسیدگی وشور پروگرام راجع باستخدام مستخدمین خارجه شده بود راپورت خودرا تقدیم مجلس نمود کمسیون مزبور توصیه نموده بود که بعوض بکار بردن فرانسوی برای وزارت مالیه از سویس استخدام نمایند در ضمن مباحثه شاهزاده ملا یعنی حاج شیخ الرئیس پیشنهاد نمود که معاونین مالیه از اهل دول متحده امریکا مستخدم شوند شاهزاده اسدالله میرزا که از طرف دولت ناطق بود در کمال سختی در استخدام فرانسوی ها تاکید نمود واظهار داشت که صلاحیت و مطبوعیت استخدام فرانسوی بدلایلی است که نمیتواند علنی اظهار و اقامه نماید ولی مسئله واضح بود که اکثریت بزرگی باستخدام امریکائیها مساعد وموافق اند مسئله مجدداً راجع به کمسیون گردید

شاهزاده اسدالله میرزا در خصوص لفظ مستخدم چنین توضیح داد که علت استعمال این لفظ عوض مستشاران این است که ممکن است لازم بشود که وظایف ان مستخدمین خارجه را محدود ومحصور بمشاوره ننمایند بلکه به بعضی از انها اختیارات اجرائیه تفویض دارند

(عید مولود شاه)

در تاریخ ۳ سپتامبر مراسم جشن مولود بطریق معمول بعمل امد هیئت مامورین خارجه شرفیاب حضور شاه و نایب السلطنه شدند وزیر مختار دولت اعلیحضرتی موقع را مغتنم شمرده مکتوب اعلیحضرت سلطان انکلیس را که حاکی بر خبر تأسف اثر وفات پدر تاجدارشان بود و همچنین اعتبار نامه جدید مأموریت خود را تسلیم و تقدیم اعلیحضرت همایون شاه نمود

﴿ تبریز ﴾

تقی زاده که از طهران عزیمت نموده در تاریخ ۹ ابت وارد تبریز شد

اوضاع این شهر بحالت عادی است

﴿ مشهد ﴾

رکن الدوله با اینکه کسی برای نشستن جای ایشان وارد نشده در ۲۳ ژوئیه از مشهد حرکت نمودند

ایالت خراسان با وجودیکه بی حکمران است ساکت و بی اغتشاش مانده

راه ها باستثنای حدود افغان و مجاورت تربت که چندین فقره سرقت در انجا ها واقع شده مأمون بوده اند

در ترتیب اداره ایالات هیچ علامت بهبودی مشهود نیست و بین ادارات جزو اختلافات و نقار زیاد موجود است

خبر قتل اقا سید عبدالله تشویش و اضطراب مختصری در اینجا حادث کرد ولی هیچ اتفاق ناگواری نیفتاد

﴿ اصفهان ﴾

« ۱ » در تاریخ ۹ اوت سیصد الی چهار صد نفر بختیاری در تحت فرمان اسکندر خان پسر سردار ظفر از اصفهان حرکت کرده و از راه یزد بکرمان میروند

« ۲ » حکمران کاشان تسلیم و مقهور علما است و در اداره ولایتی هیچ بهبودی معلوم نیست وضع راه‌ها ظاهراً خیلی تغییر پذیر است چنانچه گاهی قوافل بدون تعرض و اسیبی عبور مینمایند و در مواقع دیگر وقوع سرقتهای فراوان راپورت داده میشود این دزدیهارا نسبت بدستجات قشقائی میدهند و در بعضی موارد غارت زدگان بختیاری هستند

در طول ماه اوت بين خوانين مختلفه بختيارى و صولت الدوله و علماى اصفهان مذاكرات مبادله مى شد مطرح مذاكره از قرار معلوم مسئله ايلخانى كرى قشقائى است صولت الدوله ايلخانى فعليه همراهى و معاضدت امير مفخم و سردار اشجع و علماى اصفهان را براى خود تحصيل و فراهم نموده از قرار مذكور صولت الدوله و علماى مزبور برطبق تعليمات واصله از سپهدار مرسوله از طهران عمل مينمايند

ضيغم الدوله را كه نيز داوطلب و مدعى ايلخانى كرى است سردار ظفر و ساير رؤساى بختيارى كه در تحت حكم سردار اسعدند تأييد و حمايت مينمايند مكرر چنين مشهور شد كه بين فريقين جنك واقع شد ولى صحت هيچيك از شهرتها معلوم نكرديد دولت و رؤساى بختيارى كه در طهران اند كوشش نمودند كه از وقوع منازعه و مجادله جلوكيرى نمايند صولت الدوله از نزديكى قمشه حركت نموده و بآباده رفت

چنين معلوم است كه امير مفخم و ساير خوانين بختيارى كه همراه و مؤيد صولت الدوله اند بطهران احضار خواهند شد

و سردار محتشم براى حفظ انتظام بختيارى باصفهان خواهد رفت بنا برراپورتى كه مذكور شد بين جانبين صلح و آشتى واقع شده ولى معلوم شد كه راپورت صحيح نبوده

(سلطان آباد)

در تاريخ ٢٧ اوت جنك سختى بين حكمران و الوار واقع شده و از قرار مذكور حكمران در موقع و وضع خطرناكى است

(يزد)

مقارن اواخر ژوئيه در اين شهر مشهور كرديد كه شاه مخلوع و ظل السلطان با ١٩٠٠٠ جمعيت وارد رشت شده اند اين قبيل شهرتها در اهالى شرير دهات حدود و ولايت اثرات خطرناك حادث مينمايند

سردار جنك با وجوديكه اعلان نموده كه زمام حكومت را بدست برادرزاده خويش داده تا هنوز خودشان در يزد اند و هيچ علامتى از حركتشان بكرمان معلوم نيست

مدبرالدوله كه بسمت نمايندكى سردار ظفر بكرمان ميرود در تاريخ ٢٦ اوت با ٣٥٠ نفر سوار بختيارى از انار كذشته راه

های اطراف نائین از قرار راپورت نا امن اند ولی سایر راه های
یزد ظاهراً بوضع معمول وعادی است

نایب حسین در اخر ماه اوت هنوز در انارك بوده انتظام
الملك نیز ملحق باو شده قشون دولت که مهور داست انها را
تعاقب نمایند هنوز در نائین اند

(کرمانشاه)

شهر و اطراف خالی از اغتشاش بوده از قرار راپورت نظمیه
شهر خیلی طرف نفرت عموم است و مقارن اخر ژوئیه اهالی
نمایش بی نظمی بر ضدان اداره نمودند حکومت بمحض صفهای
بروز اغتشاش بشهر امده و رئیس نظمیه را علناً مورد شتم
وبد کوئی نمودند مشارالیه از خدمت استعفا داد لکن بعدها بنا
بر حکم طهران مجدداً مشغول کار خود کردید وحکمران از
مشارالیه عذر خواهی نمود

از قرار راپورت داود خان درخصوص دادن مالیات اشکال
تراشی مینماید

وضع راهها بطور عادی است

(همدان)

١ - در ٢٦ ژوئیه یك نفر از تبعه افغان در این شهر مقتول
شد کنفیل قونسولکری دولت فخیمه مقیم کرمانشاه بحکومت
همدان در اینموضوع اظهارات نموده قاتل مزبور دستکیر
شده ولی هنوز بمعرض استنطاق نیامده

٢ - پس از تشکیل کابینه جدید از طهران حکم تلکرافی
بحکومت رسید که اشرار و مفسدین را که سلب اسایش از
اهالی مینمایند دستکرفته و تنبیه و تبعید نمایند تلکراف مزبور
طبع و نشر شد ومردم را تا حدی متوحش ومرعوب نمود
شهرت های اضطراب انکیز انقلاب امیز در افواه است
موافق ذیل

نظر عمرائی رئیس الوار که بسالار الدوله در طغیان
و یاغی کری کمك ومعاضدت نمود تا بنزدیکی بروجرد رسیده
شاه مخلوع عنقریب وارد میشود

امیر افخم حکم کرده است که ٤٦ قریه ملکی خودش
که بین همدان و قزوین اند هر کدام معادل ١٠٠٠٠ پوند

تقریبا (١٦٦٦) ارد تهیه نمایند که در یکی از قراء بزرك سردرود جمع وانبار شوند و تصور میرود که این تهیه ها برای یك لشکر کشی است

(کرمان)

انجمن ایالتی در اواخر ژویه بنابر تعلیمات طهران شروع باجلاس نمودند

علمای محل اهتمام نمودند که از گرفتن بعضی عوارض که جدیداً انجمن ایالتی تصویب نموده جداً مانع شوند جمعی بمباشرین جمع آوری ان عوارض هجوم برده وانهارا از مقر خودشان بیرون کردند لکن نظمیه غائله را خاموش نموده و انهارا مجدداً سرکار خودشان مستقر نمود

معاون حکومت خیلی طرف بی میلی اهالی است ولکن اخیراً نسبت بقونسول دولت اعلیحضرتی خیلی ادب وتواضع بروز داده و اظهار میل نموده است که تمام دعاوی اتباع انکلیس را تسویه نماید

باستثنای بلوچستان که معرض اغتشاش وبی نظمی است

کلیه ایالات ساکت وارام بوده است

در تاریخ ٣٠ اوت استعداد عظیمی از بلوچهای سرحد ورنکان درتحت ریاست جهیند بفهرج و سایر قراء ورود کرده ودر کریم اباد حاکم بم را محاصره کرده اند از قرار مذکور قوای حکمران ١٥ نفر از متهاجمین را کشته اند و انها روز بعد عده زیادی از احشام و دوازده اسیر با خود بر داشته ورفته اند وازطرف نرماشیریها دو نفر مقتول شدند

(شیراز)

ظفر السلطنه فرمانفرما منفصل فارس در تاریخ ١٧ اوت بطرف طهران حرکت کردند

قوام الملك بکفالت حکمرانی معین شده اند نظم کامل در شهر محفوظ است

قوافل راه فیروز اباد را بیو شهر و راه سرحدرا باصفهان بکار میبرند هردو این راه دردست واختیار قشقائی است که نسبت بچاروادارها تعدی میکنند

از طرق پستی شمال و جنوب شهر قشقائی ها ساب

امنیت مینمایند زیرا که میخواهند راه های خود شان را بکار
بیندازند عین الدوله بفرمانفرمائی ایالات فارس معین شده اند
واهالی باینك توجهی منتظر وورودشان هستند ولی هنوز ازطهران
حرکت نکرده اند

بنا براینکه فرمانفرمای سابق یعنی ظفر السلطنه کاملا
تسلیم صولت الدوله شده بودند افکار عمومی وضع را تاریك
می بیند صولت الدوله فعلا درابادة است

عقیده عمومی در شیراز اینست که اکر یك حکمران
کافی لایقی اختیارات تامه داده شود بوسیله قوائی که فعلا در
شیراز است وبا عاقلانه بکار بردن ضیغم الدوله میتواند اعاده
انتظام را بخوبی بنماید

ایلات عما قریب ازییلاق بمحل قشلاق حرکت خواهند
نمود و با نبودن یك حاکم قادری مخاطره وقوع اغتشاش
زیاد است

(خلیج فارس)

(بوشهر)

در اخر ماه ژویه راه کازرون به شیراز هنوز مسدود
بوده ولی راه فیروز اباد مفتوح ومامون بوده است

راپورت های واصله از بندرعباس ولنکه حاکی براینند که راه
های ان بنادر هنوز مغشوش و بی نظم اند

(اهواز)

در تمام ماه ژویه شوشتر در حالت اغتشاش ومنازعه بوده
و بازارها بسته بودند سبب اغتشاش معلوم نیست

شیخ خزعل رؤساء وپیشوایان فریقین متخاصمین را احضار
نموده وتصمیم خودرا اظهار داشت که بااین اغتشاشات کثیر الوقوع
خاتمه دهد ولو انکه لازم شود تمام قوای خودرا بکار برد
جهازات دیکر سیر وذهاب وایاب به شوشتر نمینمایند وراه
شوشتر دزفول نا امن بوده

(نمره ۱۷٤)

تلکراف سرجرج بارکلی بسرادوارد کری، واصله ۲۸ سپتامبر

طهران ۲۸ سپتامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۲٤ سپتامبر ـ ناصر الملك قبولی

مقام نیابت سلطنت را بمجلس تلگرافاً اطلاع داده اند

(نمره ۱۷۵)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۲۹ سپتامبر

قلهك ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۰

صلاح و مقتضی چنان دانسته بودم که تا بحول اظهارات مشترك راجع بطرق جنوبی ایران بعهده تاخیر افتد زیرا که بنظرم موقعی که دولت ایران پولی تحصیل نماید برای این عنوانات مناسب تر خواهد بود

و دیگر بدلیل اینکه دولت فرمانفرمای قادر قوی برای فارس معین کرده بود نمیخواستم آنها را بعسرت وزحمت بیندازم ولی چون بی نظمی و عدم امنیت راه اصفهان و شیراز بدتر از همیشه است فرمانفرمای جدید فارس یعنی شاهزاده عین الدوله هنوز از طهران حرکت نکرده اند عقیده ام این است که اکنون ما میتوانیم اظهارات خودمان را بطوریکه در تلگراف جناب عالی ارائه طریق شده بنمائیم و سه ماه مهلت معین نمائیم که در ظرف ان مدت دولت ایران باید امنیت طرق را مجدداً

مستقر نماید

(نمره ۱۷۶)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۳۰ سپتامبر)

طهران ۳۰ سپتامبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۲۵ سپتامبر - وزیر مختار روس بمن اطلاع دادند که حالیه طوایف شاهسون اطراف مجاور اردبیل را کاملاً در تحت اختیار و قدرت خود دارند و ازقرار راپورت در نزدیکی تبریز مشغول غارت هستند (به پطرزبورغ اطلاع داده شد)

(نمره ۱۷۷)

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بارکلی

وزارت خارجه ۱ اکتبر

راجع بتلگراف شما مورخه ۲۹ سپتامبر - من موافقم

(نمره ۱۷۸)

تلگراف سرجرج بارکلی بسرادوارد گری واصله ۱۴ اکتبر

طهران ۱۴ اکتبر ۱۹۱۰

با کمال توقیر راپورت میدهم که امروز مراسلهٔ خطاب
بدولت ایران میکنم و اخطار مینمایم که اگر درظرف سه ماه
دولت ایران در راه بین بوشهر و اصفهان اعاده و انتظام امنیت
را ننماید دولت اعلیحضرتی انکلستان اصرار خواهد نمود که قوه
محلی در تحت ریاست صاحب منصبان هندی که حکومت هندوستان
امانت بدهد برای حفظ امنیت آنراه تشکیل شود

مسیو پاکلوسکی اظهارات مرا در کمال جدیت تائید و
تقویت خواهد نمود

در مراسله مزبوره فقط راه بین بوشهر و اصفهان را ذکر
کرده‌ام زیرا که واضح است که قوه پیشنهاد شده برای حراست
سایر طرق کافی نخواهد بود بعلاوه اگر نقشه بهره ورو مفیدشد
بعدها همیشه ممکن است انرا وسعت داد

(نمره ۱۷۹)

تلکراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۱۷ اکتبر

طهران ۱۷ اکتبر ۱۹۱۰

چند روز است که در کاشان جنک واقع میشود نایب حسین

مؤسس یکی از یاغی کریهای کوچکی که اکنون در جریان اند
ان شهر را تصرف نموده و قوه زیادی از بختیاریها که از اصفهان
امده اند مشغول حمله و مجادله با او هستند از طرف بختیاری
وقوع تلفات متعدد راپورت داده شده

(نمره ۱۸۰)

تلکراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۱۹ اکتبر)

طهران ۱۹ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۴ اکتبر

وزیر امور خارجه امروز بمن اظهار داشتند که برای دولت
ایران غیر ممکن است که بدون پول اقدامی برای بهبودی طرق
جنوبي بنمایند

من جناب ایشان را یاد اوری کردم که مستر مارلینک و خودم بارها
بایشان اشاره کردیم که اگر دولت ایران برای استقراض بدولتین
اظهار نماید محتمل خواهد بود که جواب مساعد بشنوند

(نمره ۱۸۱)

مراسله سرجرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۴ اکتبر)

قلهك ٦ اکتبر ١٩١٠

« اقا » خلاصه اخبار ماه کذشته که لفاً ارسال میدارم تصویر
بی نظمی و اغتشاش اوضاع مملکت را بیش از پیش اضطراب
بخش مینماید - صحیح است که اختلاف و نزاع بین خوانین
بختیاری که در مراسلات سابق اطلاع دادم اصلاح شده و صولت
الدوله دیکر شهر اصفهانرا تهدید نمینماید ولی قشقائیها درموقعی
که بطرف جنوب حرکت میکرده خسارت عظیم وخرابي وسیعی
وارد اورده اند وحتی انکه ازقرار راپورت دامنه غارت و تاخت
و تاز تاحوالی شهررا فرا کرفته و ازطرف دیکر حرکت شاهزاده
عین الدوله فرمانفرمای جدید فارس بطرف مقر مأموریت
خود هنوز درعهده تعویق است و دولت برای تجهیز استعدادی
که باید با معزی الیه بروند نمیتواند پولی تهیه نماید راه پستی بین
شیراز و اصفهان برای تردد قوافل کاملاً مسدود مانده در راه
شمال اصفهان چندین فقره دزدی واقع شده لرستان بیش از
پیش معرض اغتشاشات بوده و راپورتهای اخیره حکایت می
نمایند که حکمران در بروجرد محصور است در شمال طوایف

شاهسون مجدداً علم طغیان برافراشته و پس از انکه قوای حکومت
را که برای مقابلی با انها فرستاده بودند شکست دادند اینك
تمام نقاط و نواحی اطراف را در تحت قدرت واختیار دارند
بعلاوه ازقرار راپورت همان شاهسونها درمسافت ٢٠ میلی
تبریز در راه بین تبریز وقزوین مشغول یغما و غارت اند حتی
اینکه درمجاورت طهران در بلوك داوند امیر مکرم که از
ملاکین عمده مازندران است با کمك رشید السلطان نامی طغیان
و یاغی کری کوچکی فراهم کرده اند این جنبش و عصیان شاید
بیشتر بسبب تظلمات و شکایات شخصی بر ضد دولت ظاهر
کردیده و این فقرها مربوط بمراتب پولتیکی نیست در هر
صورت هر دو این اشخاص دارای اتباع واجزای زیادند و
باوجودیکه قشون دولت که برای دفع انها فرستاده شده تا
حدی مظفریت داشته هنوز درکوهها مامن وسنکرهای محکم
دارند و ممکن است اسباب زحمت وکرفتاری دولت شوند
در طهران فقط دو اتفاق مهمی که درماه کذشته افتاده استعفای
فرمانفرمای وزیر داخله بوده و فوت نایب السلطنه علت استعفای

فرمانفرما اختلاف عقیده و نظری بوده که راجع بکار صولت الدوله
بین ایشان و همکارانش حادث شده حضرت والای معزی الیه
به ابقای صولت الدوله بریاست قشقائی لا اقل تا ورود فرمانفرمای
فارس بشیراز مساعد و معتقد بودند در صورتی که سایر وزراء
بانفصال فوری صولت الدوله رای داشتند ولیکن این اقدام را با
وجود استعفای فرمانفرما هنوز نکرده اند

بوثوق الدوله اصرار زیاد شده است که مقام وزارت داخله را
قبول نماید ولیکن تا بحال جداً از قبول این خدمت امتناع نموده

تا حدی که من میتوانم حکم کنم کابینه وزراء با اینکه هنوز
تقویت و همراهی کرانبهای سردار اسعد و بختیاریرا دارا میباشند
از تاریخ مکتوب سابق من از وجاهت شان در انظار مردم کاسته
شده است از هر طرف شکایات ضعف و بی قدرتی انها برای اعاده
انتظام شنیده میشود ظاهراً بهترین امید مردم در مراجعت
ناصر الملك است

« بنده جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۸۱)

خلاصه وقایع ماهیانه ایران در سپتامبر ۱۹۱۰

طهران

شاهزاده فرمانفرما در این ماه بعلت اختلاف عقیده که باسایر
وزراء راجع به رفتار با صولت الدوله داشته اند از مقام وزارت
داخله استعفا نموده است عقیده ایشان بر این بود که عزل
صولت الدوله در این هنگام اوضاع وخیم تری از حالت حالیه
در فارس تولید خواهد نمود در صورتی که سایر اعضای
کابینه مخالفت این عقیده را داشتند . تا بحال قایم مقامی برای
شاهزاده معزی الیه معلوم نشده

عضد الملك نایب السلطنه در تاریخ ۲۲ سپتامبر مرحوم شد و
روز بعد مجلس جلسه خصوصی برای انتخاب جانشین ایشان
منعقد نمود برای ناصر الملك ۴۰ رأی داده شد در صورتیکه
بقیه اراء برای تعیین مستوفی الممالك بودند

جنازه نایب السلطنه مرحوم در تاریخ ۳۰ سپتامبر بارسومات
و تجلیلات شایانی حرکت داده شد هیئت نماینده گان خارجه در
لباس رسمی نیز حضور داشتند

اقدامات امیر مکرم و رشید السلطان در شمال شرقی طهران

تولید تشویش و اضطرابی نموده

امیر مکرم حاکم موروثی لاریجان است و خانه و علاقه اش در رنه که در دامنه های شرقی دماوند است واقع است مشارالیه و رشید السلطان راجع به بعضی گفتگو ها و دعاوی که نسبت به املاک متصرفی انها در میان بوده بحکم حکومت جلب بعدلیه شده بودند و محاکم انها را محکوم نموده لهذا انها بکوه ها رفته بدولت عاصی شدند . اردوها بر مخالفت انها فرستاده شده وجنگ های مختصر واقع شده ولی تا کنون هردو یاغیها ازاد اند

در جلسه ۱۸ سپتامبر مجلس یکی از نمایندگان شیراز موسوم بحاجی اقا سردار اسعد را که بسمت نمایندگی طهران بصندلی خود نشسته بود راجع به وضع ورفتارش نسبت بصولت الدوله مورد تنقید و حمله سخت نمود نماینده مزبور بسردار اسعد اصرار وتأکید بلیغ نمود که از مداخله در اموری که مربوط باو نیست اجتناب نماید و اظهار داشت اگر سردار اسعد این مبارزت بی حق خود را نسبت به رئیس بی ازار قشقائی خاتمه ندهد ایشانهم کمتر از رشید السلطان یاغی نخواهد بود

سردار اسعد هیچ احساس رنجش و تغیری بروز نداده و در نهایت متانت و ارامی به تنقید و حمله مشار الیه جواب داده اند

﴿ تبریز ﴾

مقارن اواخر سپتامبر راپورت رسید که اغتشاشات سخت در اردبیل ظهور کرده طوایف شاهسون طغیان نموده و استعداد حکومت را شکست داده و چند عراده توپ از انها گرفته اند و مشغول غارت بودند چنان شهرت کرد که پسر رحیم خان که با پدرش تبعید شده بود به قراجه داغ مراجعت نموده و تولید اغتشاشات مینماید پست طهران در نزدیکی میانج غارت شده است

در تاریخ ۲۹ سپتامبر موافق راپورت واصله دسته عمده از شاهسون ها مشغول غارت شبلی در بیست و پنج میلی تبریز بوده اند

﴿ مشهد ﴾

۱ - وضع ایالات بی تغییر مانده است ولی وقوع چندین فقره سرقت راپورت داده شده

در طبس حکومت مشغول اقدامات عملی است که دفع دزد معروف محمد علی نیشابوری را بنماید ولی تاکنون نتیجه نبخشیده

در اوایل سپتامبر قافله که متعلق به اتباع انگلیس بود در موقعی که از مشهد بطرف افغانستان عزیمت می نموده در نیم میلی شهر مشهد غارت شده کفیل ایالات نظر باینکه هیچ قوائی ندارد عاجز و بی قدرت است

۲ ـ تاجر باشی روس که یکی از اتباع متموّل و معروف روس است در اواخر ماه اوت بطریق مکتوم عجیبی مفقود الاثر شد و تابحال اثری از ان معلوم نشده

(سیستان)

در تاریخ ۲۱ اوت قافلهٔ که از کوه ملك سیاه بسیستان میرفته در نزدیکی گرده چاه دچار حمله یك دسته دزدی که مرکّب از ۷ نفر افغان و ۳ نفر بلوچ بوده است شده اند در جزء قافله مزبور هم ٤ بارشتر متعلق به قونسول دولت اعلیحضرتی مامور سیستان بوده ٤ نفر از اشخاصی که داخل قافله بودند مقتول و تمام اسباب مال التجاره بغارت برده شد

دسته جات مامورین به تعاقب دزدها فرستاده شدند ورد انها را تا به (میر آباد) معین نموده اند ولی تا کنون دستگیر نکردیده اند از قرار راپورت درهمان اوان یك دسته از زواری که به مشهد می رفتند در تنکه انجیره دوچار حمله سارقین شده و ۱٦ نفر کشته شده اند

در تاریخ ۱۲ سپتامبر راپورتها حاکی بر این بوده اند که راه ها هنوز نا امن اند

(اصفهان)

در شهر اصفهان وضع بطور عادی است و در مدت ماه سپتامبر تمام راه ها باستثنای راه طهران ظاهراً امن بوده اند و قوافل بدون اسیبی میامدند در نیمه اخر سپتامبر در راه طهران سه فقره دزدی واقع شده که در وهله اخیر پستی که بطهران میرفته در قریب ۳۰ میلی اصفهان زده و غارت کرده اند از قرار مذکور دزدها بختیاری بودند

نزاع و اختلاف بین رؤسای بختیاری لا اقل فعلاً اصلاح شده سردار اسعد اکثر رؤسای عمده را بطهران احضار نموده که یك

قرار اصلاح دائمی داده شود ولی باید دید که رؤسای مذکوره
حکم احضار اورا اطاعت خواهند نمود یا خیر

(یزد)

سردارجنك حکمران در تاریخ ۱۸ سپتامبر بطرف اصفهان
عزیمت نمود و سالار مؤیدرا بکفالت حکومت کذارد مشارالیه
جوانی است ۲۲ ساله و بعلت رفتار تندی ملاحظه اش خیلی مورد
نفرت و بی میلی اهالی شده است در خصوص عهد حکومت سردار
جنك مذکور است که زمان خوشی بوده که در ان زمان راهها
امن و انتظام کامل در شهر موجود بوده است ولی از طرف دیکر
طرز استبداد و خودرأئیش در حکومت شدیداً ارتجاعی بوده است
ارتشاء خیلی معمول و تمام ادارات مشروطه که تاسیس شده بودند
مجبور بتمکین و مقهوریت نسبت باو بوده اند وضع راهها بطور
عادی بوده مکر راه نائین و اصفهان که از قرار راپورت از
امنیتش اطمینان حاصل نبوده و راه یزد و انار که در اواخر ماه
سپتامبر دزدها بسته بودند

۲ .. در اواخر ماه سپتامبر نایب حسین کاشی و انتظام الملك از

انارك به اردستان رفته بان محل وزواره تحمیلات وارد اورده اند
چندین نفر از ساکنین عمده اردستان که از جمله انها قاضی عمده محل
بود کرفتار شده و مورد بدرفتاری اتباع نایب شده اند ولی
انتظام الملك بمحض ورود قاضی مزبور را مستخلص کرده و مالش
را باو رد کرده بعلاوه یکی از متهاجمین مشارالیه را تنبیه سخت
نموده و کوش دیکری را بریده است

معلوم میشود که نایب حسین مایل بتمکین و تسلیم است ولی شرط
میکند دولت قلم عفو بر اعمال کذشته او بکشد و پسرش
را که در طهران محبوس است ازاد نماید مشارالیه بهمین
مضمون تلکرافی بمجلس ملی نموده و در خواست عفو کرده است
اتباع و اردوی او از قرار مذکور پانصد نفر پیاده و سواره
بالغ میشود

﴿ بروجرد ﴾

از قرار راپورت حکمران حملهٔ که سیلاخوریها بشهر برده اند
جلو کرفته انها را عقب نشانده اند و همچنین با طایفه مال سبز
علی جنکی شده است و ظاهراً ایلات شهر را محاصره نموده اند

کرمانشاه

۱ - نفوذ و اقتدار سابقهٔ حکومت اینک از قرار معلوم کاملاً درهم
شکسته قدرت و سختی فوق العادهٔ که درماه های اوایل حکومتش
بروز و ظهور داد اسباب این شد که عده زیادی نسبت باو مخالف
ودشمن شوند این دشمنان بریاست ملای بزرك کرمانشاهان
با معیت رؤسای مأمورین منفور که ادارات محلی حکمران مشارالیه
اهتمام در محدود نمودن انها می کرد بعلاوه تحصیل دار عمده مالیات
که از مداخل معمولی اش جلوگیری می شد اجماعاً برضد حکومت
بطهران شکایات کردند این شکایات که اکثر انها بکلی بدون حق
ومأخذ بوده بقدری وضعیت ومقام حکومت را تضعیف نموده
که در حالت ثبات واستقامتش بتدریج سستی عارض شده واستعفای
خودرا داده است ولیکن دولت این استعفا را نپذیرفته

۲ - در اوایل سپتامبر ٤ قافله بزرك را که عمده حمل انها تریاك
وبقیمت ۱۰۰۰۰۰ لیره تخمین شده بود در نزدیکی کنکاور بکلی
یغما وغارت کردند وهمچنین یك عده زوار را لخت نموده اند از
جمله انها قریب ده خانواده از هندیهای انگلیس بوده اند که پس از

غارت شدن باحالت فلاکت و بیچارگی وارد کرمانشاه شدند
اگرچه اکثر این دزدی ها خارج ازحوزه حکمرانی نظام السلطنه
واقع شدند ولی معزی الیه استعدادی بمحل وقوع سرقت
فرستادند چنین راپورت داده شده که قسمت عمدهٔ دزدی ها
را طایفه خزل مرتکب شده اند وبقیه را طایفه کاکاوند

عقیده عمومی این بود که این سرقت ها وشرارت ها به
اشاره وتحریك سردار اکرم که در نزدیکی هرسین اقامت دارد
مبادرت شده

(همدان)

در اوایل سپتامبر بین عباس خان چناری وحکومت با تقویت
استعداد کردستانی جنگی واقع شده عباس خان شکست خورده
وبطایفه خزل در نزدیکی کنکاور ملتجی گردید

(کرمان)

صارم الملك پسر ارشد سردار ظفر ومدبر الدوله نایب الحکومه
سابق یزد در تاریخ ٥ سپتامبر وارد کرمان شدند بقونسول دولت
اعلیحضرتی اطلاع داده شد که صارم الملك تا ورود پدرش

موقتاً حکمران است ولی معلوم نبود که مقام مدبر الدوله چیست

راههای کرمان ظاهر آمأمون و مصون است ولی طرق بلوچستان تماما خالی از امنیت اند

در تاریخ ۱۸ سپتامبر نایب الحکومه سابق ورئیس نظمیه از خوف تنبیه شدن بدست صارم الملك درقونسول خانه دولت اعلیحضرتی متحصن شدند

(شیراز)

قوام الملك كفیل ایالت در شهر انتظام را محفوظ دارد ولی در سایر نقاط بی قدرت و عاجز است

راه کازرون بیو شهر کما کان مسدود است ولی قوافل از راه فیروزاباد عبور مینمایند

راه بزرك باصفهان در معرض تاخت و تاز عرب و قشقائی است که بهیچ چیز ابقا نمینمایند وپست را مرتباً غارت می کنند

سیمهای تلکراف پیوسته مقطوع و مأمورینی که برای

تعمیر بیرون میروند لخت میکنند و کتك میزنند یك قافله اخیراً از اصفهان از راه سر حد عبور کرده ووارد شیراز شد

حاکم داراب و تمام مأمورین انجا مقام خود را ترك وتخلیه نموده انمحل در دست بهارلو است

از قرار مذكور بهارلو با شیخ ذکریا در صدد ستیزه و جنك اند و قشقائیها درتحت ریاست صولت الدوله بطرف جنوب حرکت مینمایند و تمام دهات جنوب اباده را غارت نموده و حتی تا حوالی شهر شیراز را تاخت و تاز نمودند

کفیل حکمران سوارهای عرب را بداخل شهر اورده زیرا که قصد صولت الدوله که بیش از ۳۰ میل از شهر دور نیست معلوم نیست

در وضع قشون شیراز بهبودی حاصل شده است چنانچه لباس انها بهتر شده حقوقشان مرتب تر میرسد وگاهی مشق هم میکنند

عین الدوله هنوز از طهران حرکت نکرده که زمام امور ایالات فارس را بکف کفایت بگیرد ولی قرار است که عما قریب

حرکت کنند

(خلیج فارس)

بوشهر

دریابکی بایك استعداد ۳۰۰ نفره و ۲ عراده توپ در تاریخ ۹ اوت از بوشهر حرکت نموده و در اواخر ماه اوت هنوز مشغول عملیات و اقدامات جنکی بر ضد(زائرحذر) شیخ اهرم بوده است ولی هیچ نتیجه قطعی کرفته نشده لکن در یابکی چنین شهرت داد که مقصود عمده اش ازاین اقدامات تاسیس کمرك خانه در بندر دلوار بوده که باین وسیله ازقاچاق امتعه که بتشویق وتقویت رئیس علی تنکستانی سرکرده دلوار کرده میشود جلوکیری نماید

(اهواز)

شیخ خزعل استعدادی مرکب از ۵۰۰۰ نفر در اوایل ماه اوت در بندقیر جمع اوری نموده و خودش بانجا رفته که رؤسای دستجات مخالف شوشتر را ملاقات نماید نتیجه ملاقات این شد که یك نفر نماینده ازطرف شیخ بشوشتر امده و براین اصلاح موفق کردیدکه فریقین مخالفین اسلحه خود را زمین کذاشته و

قلاع و سنکرهای خود را خراب نمایند و در تاریخ ۱۳ ماه اوت بازارها مجدداً باز شدند شیخ خزعل بمحمره مراجعت نمود ولی دو نفر از رؤسای شوشتر را که با خود اورده بود به ناصری فرستاد

در اواخر ماه اوت مجدداً راپورت داده شد که اغتشاشات جدید در شوشتر بروز نموده

(ماژر استکس اتاشه نظامی)

(نمره ۱۸۲)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری (واصله ۲۵ اکتبر)

طهران ۲۵ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۱۹ اکتبر - مراسله دولت ایران بمن رسید تلکراف مورخه ۲۷ اکتبر روتر از طهران خلاصه خوبی است از ان مراسله خواهشمندم رجوع فرمائید

پس از مشورت با وزیر مختار روس چنین پیشنهاد میکنم که در صورت تصویب جنابعالی در جواب بدولت ایران خاطر نشان نمائیم که انچه در مراسله راجع بحضور قشون خارجی در

ایران و سوء استعمال بست وتحصن در سفارتخانهای خارجه (روس
و عثمانی) نوشته شده است ربطی بموضوع مطرح ما یعنی بمسئله
غارت گریهای ایلات در طرق جنوبی ندارد

و اما در مسئله ترقی عایدات گمرك موافق استاتیستیك
این ترقی در موضوع عایدات شمالی بیشتر از جنوبی صدق مینماید
و اگر چه صحیح است که در پنج ماه گذشته در گمرکات جنوبی
نسبت بعایدات پنج ماه سال سابق یك تجدید حیاتی مشاهده می
شود (در عایدات گمرکات محمره حقیقتاً ترقی زیادی حاصل شده)
ولی این مسئله را نباید فراموش کرد که در ماههای اوایل سال
گذشته بوشهر دچار اغتشاشات تنکستانیها بوده است

بهر حال یك مسئله را نمیتوان انکار کرد که راه بزرك
جنوب بعلت اغتشاشات بکلی عبور و تردد مسدود است و تا
هنگامی که این وضع باقی است در تجارت رواج و حیات
جدید ما دوامی حاصل نخواهد شد

این مسئله را نیز بدولت ایران توضیح خواهم کرد که
ما اجازه افزایش بگمرکات واردات جنوبی نمیتوانیم بدهیم مگر

اینکه عایدات از این مجری بمصرف باز کردن و تأمین راههای
جنوبی رسانده شود

ولکن هیچ اعتمادی نمیتوانیم داشته باشیم که عایدات
مزبور بطور صحت بمصرف برسد

و دیگر در مراسله ذکر خواهیم کرد که هر قدر که دولت
اعلیحضرتی انگلستان از مجبور شدن باجرای نقشه منظوره که
مستلزم اقل مداخله در امور داخلی ایران خواهد بود اکراه
داشته باشد مصمم است که در صورت عدم استقرار نظم در
مهلت معهود آن نقشه را بموقع اجرا گذارد

بهمچنین در جواب متذکر خواهم شد که اگر دولت ایران
از یك کمپانی معتبر انگلیسی معامله و قرض مینماید بشرط انکه
ناقض و مخالف با شرایط و مواد مندرجه در مراسله مشترك
۷ اوریل نبوده باشد دولت اعلیحضرتی انگلستان آن معامله را
بنظر عدم مساعدت ملاحظه نخواهد نمود

(نمره ۱۸۳)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۲۶ اکتبر)

طهران ۲۶ اکتبر ۱۹۱۰

کفیل قونسولگری تبریز خبر میدهد که پسر رحیم خان در قراجه داغ مشغول تولید اغتشاشات سخت است و با یك استعداد مرکب از ۱۵۰۰ نفر در خارج اهر باردوی دولت یورش برده است

(نمره ۱۸۴)

تلگراف سر ادوارد گری بسر جرج بارکلی

وزارت خارجه ۲۶ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف شما مورخه ۲۵ اکتبر من جواب شما را تصویب میکنم

(نمره ۱۸۵)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۲۷ اکتبر)

از طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۱۰

قشون دولت پسر رحیم خان را شکست دادند

(نمره ۱۸۶)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۲۷ اکتبر)

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۱۷ اکتبر در کاشان هنوز جنگ در کار است و بختیاریان تا کنون نتوانستند سنگرهای نایب حسین را بگیرند

(نمره ۱۸۷)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری واصله ۲۹ اکتبر

طهران ۲۹ اکتبر ۱۹۱۰

مدتی میگذرد که راه پستی بین بوشهر و شیراز برای تردد تجارت بکلی مسدود بوده ولی در این ایام در یك حالت اغتشاش و بی نظمی است که نظیر و سابقه ان دیده نشده

امروز اطلاع حاصل نمودم که خطوط تلگراف اداره هند و اروپ را طوایف قشقائی در نزدیکی دشت ارژن بفاصله زیادی خراب نمودند کلیه تیرها را شکسته و سیمها را بریده و یك قسمت از سیم را برده اند فعلاً خط بکلی مقطوع است و یك نفر صاحب منصب اداره در کوشش است که مرابطه و مخابره را اعاده نماید ولی بواسطه اغتشاش و هرج و مرجی که اکنون موجود است

رئیس کل مشغول معاودت دادن او است و مجبوراً قدغن نموده
که هیچ صاحب منصبی برای انجام مأموریت راجع بقطع سیم
بیرون نرود

(نمره ۱۸۸)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۳۰ اکتبر
طهران ۳۰ اکتبر ۱۹۱۰

تغییرات ذیل درکابینه حادث شده است عین الدوله وزیر
داخله فرمانفرما وزیر جنک صنیع الدوله وزیر مالیه
محتشم السلطنه وزیر عدلیه حسین قلیخان کماکان بوزارت
خارجه باقیست

(نمره ۱۸۹)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۳۰ اکتبر
طهران ۲۰ اکتبر ۱۹۱۰

ژنرال قونسول دولت اعلیحضرتی از بوشهر تلکراف ذیل
رامینماید

مبادرت کرده اهمیت و وخامت فوق العاده اوضاع کنونی

جنوب ایران را تأکیداً خاطر نشان مینمایم و باکمال احترام خلاصه
ان اوضاع را ذیلاً تقدیم میدارم

دولت کلیتاً از اعمال قدرت و حکمرانی درکلیه بلوچستان
منصرف شده است در هفته کذشته در چابهار انتظار داشتند
که طوایف دشتیاری حمله و تاخت و تاز عظیمی بان نقطه نمایند
ولی حضور یکدسته قشون انکلیس باعث انصراف و انحراف
متهاجمین کردید

از قرار راپورت در هفته کذشته بقریهٔ ملکی میر بیابان که
با مامعاضدت و هم دستی میکرد هجوم برده اند و خود میر بقتل
رسیده است برای تحقیق صحت این خبر من قاصد مخصوص
فرستاده ام

اولیاء امور ایران برای توقیف کردن میر برکت که در ماه
اوت کذشته فرار نموده اهتمامی نکردند

باکمال افتخار جنابعالی را بتلکراف ۲۱ اکتبر خودم راجع باوضاع
بندر عباس مراجعه میدهم در اوایل ماه یکدسته دزدی که مرکب
از ۵۰۰ نفر جنک جو بوده ازطرف لارستان بان نواحی نزول

کرده و چندان قافله و قریه را صدمات و خسارات زده وتاقریب
قونسولخانه قدیم ما و محل قرنتین نزدیک شده اند

از طرف مأمورین محلی هیچ مخالفت و مقاومتی در مقابل انها
نشد کسی در تعاقب انها نرفت و ازغارت هیچ استرداد نشد

مال التجاره انکلیس معادل یك لك روپیه در جزو اموال
مسروقه است

راجع به بوشهر و مجاورت ان نظر باینکه وضع باندازهٔ که
مستلزم تصدیع و مزاحمت جنابعالی بوده باشد سخت اضطراب
اور نبوده تلکرافی نکردم ولی تنکستانیها راحت نمی نشینند بنا
بر دلایل صحیحه و اطلاعات بی شبهه که در چند روز گذشته
بمن رسیده است صولت الدوله مشغول اهتمام و متقاعد کردن
بعضی از رؤسای انها است که در طرف او در حکومت بوشهر
مداخله نمایند

کفیل قونسولکری شیراز خبر میدهد که رئیس قشقائی مشغول
تحریك اغتشاشات در شهر و اطراف است

انتظار میرود که بلوچیها در ایالات کرمان به نرماشیر هجوم

ببرند . چنانچه قبلا راپورت دادم پست بین بوشهر و طهران را
اداره پست از راه بغداد و اهواز مقرر داشته

چنانچه مستحضرید مأمورین اداره تلکراف هند و اروپا در
سمت جنوب اکر اصلاً بتوانند برای تعمیر بیرون بروند بامخاطرات
زیاد این تکالیف را انجام میدهند

حقیقتاً غیر ممکن است که بدون تشویش و اضطراب خاطر
چنان تصور نمود که سه ماه دیکر یك چنین هرج و مرج کاملی
باقی باشد و درهرصورت بعقیدهٔ من قوهٔ که برای حفظ وساخلو
راه بین بوشهر و اصفهان معین شده یعنی ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر
دیکر برای این خدمت کفایت نخواهند نمود ولیکن این مسئله
محقق است که اشکال ومخارج هر اقدامی که ما بعهده میکیریم
بر نسبت مدتی که میکذرد و تأخیری که میشود افزوده
خواهد شد

تنقید وعقیده خود را راجع به راپورت فوق تا فردا بعهده
تعویق می اندازم

(نمره ۱۹۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۳۰ اکتبر

طهران ۳۰ اکتبر ۱۹۱۰

اطلاعاتی از کفیل قونسولکری دولت اعلیحضرتی از شیراز بمن رسیده حاکی براینکه شورش عظیمی امروز در شهر بروز کرده که قشون دولت و استعداد قشقائی در ان شرکت داشته اند

از قرار راپورت مستر اسمارت این اغتشاش باشاره صولت الدوله بوده وقشقائی ها شهر شیراز را محاصره نموده وداخل شهر میشوند عمارت حکومتی راشورشیان احاطه کرده وهمچنین محله یهودیان شهر را غارت کرده اند

مراسله بدولت ایران دراین موضوع نوشته و دولت را مسؤل هر خسارتی که بجان ومال اتباع انکلیس وارد شود نموده ام

(نمره ۱۹۱)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۳۱ اکتبر

طهران ۳۱ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر رئیس الوزراء و وزیر

تلکراف درمقام ووزارت خود باقی اند

(نمره ۱۹۲)

تلکراف سر جرج بارکلی بسرادوارد کری واصله ۳۱ اکتبر

طهران ۳۱ اکتبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر اینك مبادرت کرده توضیح مینمایم اغتشاشاتی که نایب سرهنك ککس راپورت داده است اکر بطور کلی ملاحظه شوند حقیقتاً دلالت بوجود یك وضع خیلی وخیمی در جنوب ایران مینمایند ولی اکر جدا جدا ملاحظه شوند اختلافی بین انها واغتشاشات ماه های کثیره کذشته واقعه درجنوب نیست مکر در شدت و ضعف اغتشاش بجز اینکه اغتشاشات انعکاس سوئی در وضع طرق مینمایند واتباع انکلیس را کاهی بمعرض مخاطرات می اندازند دیکر بعقیده من مستقیماً بمنافع انکلیس اثری نمیکند تجربیات کذشته معلوم نمود که از غارت کریها و تاخت وتاز سارقین به اتباع انکلیس خطر چندانی وارد نیست کشتیهای دولت اعلیحضرتی برای حفظ وحمایت اکثر انها نزدیك وحاضرند

بعلاوه این مسئله که راه های تجارتی مسدود اند چیز تازه نیست
و اگر چه اتیه ممکن است بما ارائه و معلوم نماید که این نقشه ما راجع
به امنیه راه غیر کافی است ولی بعقیده من بهر صورت شایسته
امتحان است که قبل از انکه برای استقرار نظم در جنوب ایران
توسل بمداخله بجوئیم این نقشه را در راه بوشهر و اصفهان بموقع
اجری گذاریم زیرا که ان مداخله و استقرار انتظام در کلیه جنوب
مستلزم اعزام اردوی عظیم و مخارج گزاف بوده بعلاوه منتج
نتایجی میشود که دامنه احتمالات مالی ان خیلی وسیع خواهد بود

ضعف دولت از اثر فقدان سرمایه است چنانچه مدتی میگذرد
که ایالت فارس بی فرمانفرما است زیرا که دولت وجه لازم را
ندارد که تهیات و تجهیزات حکمران تعیین شده را درست فراهم
نموده و او را روانه مرکز مأموریت نمایند

عقیده من بر این است که ما باید قبل از توسل بمداخله عظیمی
که تجربه پر خطری است لا اقل ملاحظه و امتحان نمائیم که دولت
ایران با داشتن سرمایه چه خواهد کرد

لهذا امید است که بزودی کمک و مساعدت مالی بدولت ایران بشود

(نمره ۱۹۳)

تلگراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱ نوامبر)

طهران ۱ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلگراف من مورخه ۲۷ اکتبر

نایب حسین و اتباعش شبانه از کاشان فرار نموده اند و بختیاریها
در تعاقب انها هستند

(نمره ۱۹۴)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۳ نوامبر)

طهران ۱۵ اکتبر ۱۹۱۰

« آقا » راجع بتلگراف دیروز من اینک با کمال افتخار سواد
مراسلهٔ را که دیروز در خصوص بی نظمی طرق جنوبی بدولت
ایران نوشته ام لفاً انفاد میدارم

« بنده ..... جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۹۴)

مراسله سر جرج بارکلی بدولت ایران

طهران ۱۴ اکتبر ۱۹۱۰

« جناب وزیر » - مکرر نظر دولت ایران را بعدم امنیت ناگوار طرق جنوبی مملکت معطوف ساخته ام بدبختانه اظهارات من نتیجه نبخشیده هیچ بهبودی که حاصل نشده سهل است وضع این طرق امروز بدتر از هر موقعی است که از ابتدای مأموریت خود بایران مشاهده کرده ام . سرقتها و شرارتها بیش از پیش واقع میشوند و طرق عمده که مجری مسیر و تجارت انگلیس بداخل مملکت بودند در این ایام بواسطه تهاجمات و تاخت و تاز طوایفی که ظاهراً بکلی از دایره اقتدار و اختیار دولت مرکزی بیرون اند کاملاً مسدود شده اند

فعلاً مذاکره و دعاوی عدیده راجع بحملات باتباع انگلیس و سرقتهای امتعه متعلق بانهارا که بتوسط این سفارتخانه و قونسول خانه های دولت اعلیحضرتی انگلستان بدولت علیه ایران و مأمورین محلی ولایات اظهار شده بعهده تعویق می اندازم و تسویه و تأدیه انها در موقع خود مطالبه خواهد گردید ولی اکنون اظهار من اصلاً و اساساً مربوط باقداماتی است که باید برای علاج اوضاع ناگواری که بالاخره درنظر دولت اعلیحضرتی انگلستان

تحمل ناپذیر شده کرده شود

از طرف وزیر امورخارجه دولت اعلیحضرتی بمن چنین تعلیمات رسیده که بجنابعالی اطلاع دهم که اگر تا انقضاء سه ماه از این تاریخ در راه های بین بوشهر و شیراز و بین شیراز و اصفهان که مخصوصاً محل وقوع تهاجمات و تطاولات عظیمه وخیمه بوده اند اعاده امنیت و انتظام نشود دولت اعلیحضرتی خود کرهاً و عنفاً اقدام بعملیاتی که برای تأمین صحیح و حراست این طرق لازم است خواهد نمود

خاطر محترم را نیز استحضار دهم که درصورت عدم موفقیت دولت ایران بر اعاده نظم درمدت ومهلت معهود اقداماتی که اجرای ان را دولت اعلیحضرتی در اولین وهله درنظر دارد اینست که قوهٔ امنیهٔ مرکب از ۱۰۰۰ الی ۱۲۰۰ نفر درتحت فرمان یك عده ازصاحب منصبان انگلیس از قشون هند برای حفظ راه های منظوره در محل تشکیل وتنظیم شوند یك قسمت از وجه مخارج این قوه باین طریق حاصل خواهد شد که بحقوق گمرکی کلیه واردات بنادرجنوبی صدده افزوده شده و جمع

اوری شود یك قسمت دیکر ان از مالیات ایالت فارس داده خواهد
شد باین معنی که قسمت کافی ازان مالیات را بعلاوه عایدات صد
ده اضافی کمرك فوق لذکر باید بفرمانده کل این قوه امنیه بپردازند
امید و اعتماد دارم که این مسئله مورد جدی ترین توجه کابینه
ایران خواهد شد

در همین موقع که بدولت ایران نتیجه مداومت این وضع الم
انکیز کنونی طرق جنوبی را اخطار مینمایم وقت را مغتنم
شمرده و احترامات فائقه خود را تقدیم میدارم

(بنده جرج بارکلي)

(نمره ۱۹۵)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ٤ نوامبر

طهران ٤ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۳۰ اکتبر — قونسول دولت
فخیمه از شیراز خبر میدهد که وضع شهر هنوز مورث اضطراب
و تشویش خاطر است

(نمره ۱۹٦)

تلکراف سر ادوارد کری بسر جرج بارکلی

وزارت خارجه ٤ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف شما مورخه ۳۰ اکتبر — کمیته اتحاد اسرائیلي
از دولت اعلیحضرتی تمنا نموده که وسیله اعاده انتظام را در
شیراز تائید و فراهم نمایند بهمچنین مجمع اتحاد اسرائیلی بدولت
فرانسه اصرار نموده و وا داشته است که بوزیر مختار فرانسه در
طهران بهمان مفاد تعلیمات فرستند شما با وزیر مشار الیه
همراهی کنید و هر اقدامی که ممکن است در انموضوع بنمایند

(نمره ۱۹۷)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۹ نوامبر

طهران ۹ نوامبر ۱۹۱۰

قونسول روس مامور کرمان در موقعی که از کرمان بطهران
مسافرت میکرده مابین کبوترخان و رفسنجان خود و زنش
و دو بچه اش با چهار قزاق روس بدست سارقین کرفتار کردیدند

(نمره ۱۹۸)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۹ نوامبر

طهران ۹ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف امروز من

قونسول روس و همراهانش موافق راپورت حالیه بسلامت برفسنجان وارد شده اند

(نمره ۱۹۹)

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد کری (واصله ۱۱ نوامبر)

طهران ۲۹ اکتبر ۱۹۱۰

« آقا » - راجع بتلکراف من مورخه ۲۵ شهر حال و مراسله مورخه ۱۵ اکتبر اینك با کمال توقیر ترجمهٔ انکلیسی مراسله دولت ایران را که درجواب مراسله ۱٤ اکتبر ما راجع باستقرار و اعاده انتظام در راه های جنوبي نوشته اند لفاً تقدیم میدارم « بنده . . . جرج بارکلی »

(ملفوفه در نمره ۱۹۹)

مراسله حسینقلی خان بسر جرج بارکلی

طهران ۲۱ اکتبر ۱۹۱۰

جناب جلالتماب اجلا از مفاد مراسله جنابعالی مورخه ۱۰ شوال ۱۳۲۸ مطابق ۱٤ اکتبر ۱۹۱۰ راجع بطرق جنوبي استحضار

حاصل شد اینك با کمال توقیر جواباً زحمت افزاست چنانکه دولت متبوعه ان جناب جلالتماب بخوبي مستحضر و مسبوق بوده و تصدیق خواهند فرمود پس از زوال اغتشاشات سابقه در سال کذشته در موقعی که دولت جدید ایران زمام حکومت را در دست کرفته اند مملکت در چه وضع ناکوار الم انکیزی بوده چه که تمام امور و ادارات دولت خاصه اداره مالیه در یك بي ترتیبي و اغتشاش کاملی بوده و اساس امنیت و اسایش عمومی بکلی درهم و متزلزل بوده است

با وجودیکه دولت جدید هر روزه با موانع و اشکالاتی عظیم « از قبیل اقامت دستجات قشون خارجه در مملکت که باعث تزلزل و ملالات عمومی بوده و برای تحریکات و دسیسه کاری اشخاصی که از اوضاع مغشوشه سابقه منتفع می شدند تشبث و بهانه ایست و همچنین بروز اتفاقات دیکر مثل وقایع قراجه داغ و اردبیل و زنجان و ورامین وغیره که دائماً قوای دولت را در چندین نقطه مشغول داشتند » تصادف مینمایند معذالك از ان تاریخ تا کنون امورات مملکت ازخیلی جهات بهتر شده و میشود

ولی بدبختانه دربعضی نقاط دسیسه کاری اشخاصی که برای منافع
شخصی خود میخواهند مملکت دراغتشاش دوره سابق باقی ماند
بطوریکه ذیلاً شرح داده میشود هنوز درکار بوده و بکلی متروك
و موقوف نشده است

مثلاً بعضی اشخاص پس ازتحقق تقصیرشان درافساد ودسیسه
کاری در سفارتخانه های مختلفه تحصن اختیار نموده و از این
حمایت مبذوله سوء استفاده کرده و خود را ازنفی و تبعید
که عادتاً درمورد این قسم متحصنین معمول میدارند معاف
دانسته و در داخل و خارج سفارتخانه مشغول اسباب چینی و
دسیسه کاری اند وجمعی دیگر بقواعد و وسایلی که در نا
مشروع بودن اکثر ان وسایل شبهه وخلافی نیست مثل اشخاص
تحت حمایت که خودرا مصون و معاف از هر تعرض دانسته
از هیچ قسم افساد وتحریکی خودداری و مضایقه نمی نمایند
وبهمین طریق یك قسمت دیگر که درظاهر اتباع ایران بشمار
می ایند ولی در حقیقت متکی به ملیت وتبعیت خارجه هستند
با یك جسارت و اطمینان کاملی مرتکب تقصیرات وجنایات میشوند

و پس ازان خود را به عنوان تبعیت خارجه معرفی کرده ازحکومت
و سیاست دولت میگریزند . بهمین نحو اشخاصی که بدون شبهه
اتباع ایرانند ولی بوسایل غیرقانونی مدعی تبعیت خارجه اند مرتکب
انواع مختلفه خلاف کاریها و افساد میشوند

این مسائل که باعث نهایت تصدیع و مزاحمت دولت است
و تولید اغتشاشات در مملکت مینمایند بضمیمه اقامت طولانی
دسته جات قشون خارجه باعث تجری و تشویق بعضی اشخاص
شده که بامیدهای بی اساس مستظهر گردیده و خیالات فاسد
نمایند که اوضاع و اداره سابق عودت خواهند نمود

علاوه بر اینکه از اثر این مسائل وقت و دقت دولت فوق
العاده مصروف و متوجه ملاحظات و لوازم امور داخلی مملکت
بوده این مسئله طبیعتاً اسباب تأسف و تأثر است چه که دوام
و بقای این وضع امور ممکن است که سکته و خسارتی به تجارت
بین اتباع انگلیس و ایران در ولایات جنوبی وارد اورد

عقیده دولت ایران بر انست که عمده سبب این اوضاع ناگوار
علاوه بردلایل فوق الذکر تأثیر سوئی است که اقامت دستجات

قشون خارجه درمملکت حادث کرده و دیکر اشکالات ومضایقه
مالی دولت است که از عدم ترتیب و مراقبت اداره سابقه نتیجه
شده است

اکر این تأثیرات سوء ناکوار و اشکالات مالی نبودند قوائی که
فعلاً در خدمت دولت اند برای حفظ انتظام کافی می بود در ان
صورت تأمین طرق جنوبي مورد اشکالی نمی بود ولی چنانچه در
فوق ذکر شد بواسطه اشکالات مالی است که دولت نتوانسته
بمقصود اصلی خود که تکمیل امنیت است موفق و نایل کردد

چنانچه در مراسله جوابیه وزارت خارجه مورخه ٢٦ ربیع
الاول مطابق ٧ اوریل ١٩١٠ باطلاع ان جناب جلالتماب رسانیده
شد کابینه جدید بمحض تشکیل شدن در مرامنامه خود که تقدیم
بمجلس نموده اند این مسئله را قید کرده اند که یك قسمت از مساعده
و استقراض که تحصیل انهارا درنظر داشته بمصرف تکمیل امنیت
طرق برسانند لهذا وزیر مالیه و وزیر خارجه ان روز با جناب
عالی راجع بیك مساعده و استقراضی داخل مذاکره شده اند
مراسله جنابعالی مورخه ٥ صفر ١٣٢٨ مطابق ١٦ فوریه ١٩١٠

که درجواب اهتمامات وتقاضای دولت ایران ارسال شده بودمشتمل
بر شرایطی بود که دولت متبوعه ان جناب برای دادن مختصر
مساعده پیشنهاد کرده بود . ان چنان شرایطی که قبولی انها
مخالف با استقلال مملکت که حفظ ان از وظایف اولیه هر دولتی
است می بود

نظر باین ملاحظات دولت ایران برای تحصیل پول در صدد
وسایل دیکر بر امده در این اثناء مراسله ان جناب جلالتماب
مورخه ٣ ربیع الاول ١٣٢٨ مطابق ١٦ مارس ١٩١٠ راجع
به سندیکای بین المللی اسباب مذاکرات ومبادلات مراسلاتي کردید
که در تحصیل وجه لازم برای تکمیل امنیت راه ها تأخیر حاصل
شده ودر همان ضمن علاوه برانکه ان مذاکرات ومبادله مراسلات
فوق الذکر باعث اشتغال خاطر دولت ایران کردید
خیالاتی درمردم تولید نمود که نتیجه ان بمرور زمان منتهی
باوضاعی کردید که در مراسله جدیده ان جناب جلالتماب ذکر
و اشاره شده است

باوجود این مراتب یقین دارم که خاطر نصفت مظاهر ان جناب

تصدیق خواهد نمود که اگر دولت جدید از ابتدای امر برای
تحصیل وجه باچنین اشکالات مواجه نمیشد حفظ انتظام وامنیت
کامل برای این دولت خیلی سهل تر از حالیه میبود با این
احوال دولت ایران هیچ آنی از این مقصود و منظور منحرف و
منصرف نشده و برای نیل به آن وسایل ذیل را بجهة تهیه وجه
در تحت ملاحظه دارند

اولاً مشغول مذاکره بابانك شرکتی هستند که قروض مستقبله
خود را به بانك شاهنشاهی تبدیل بقرض دیگر با منافع کمتر
بنمایند ودولت ایران را عقیده بر آنست که باین وسیله مبلغی بدست
خواهد آورد که بتواند به تحریکات وافساد کاملاً خاتمه دهد

وثیقه وضمانتی که دولت ایران برای این قرض بنظر دارند
همان وثیقه ایست که برای قروض خود به بانك شاهنشاهی
میدادند باین معنی که از عایدات گمرکات جنوبی خواهد بود .
بدین ترتیب بمحل تأمینات سایر قروض ایران بهیچوجه تحمیلی
وارد نمیشود

نظر باشتیاق و اضطرابی که دولت ایران در خصوص استقرار

امنیت عاجل در شاه راه های تجارتی دارد خیلی بموقع و مناسب
میدانند که قسمت عمده مخارجی که برای تکمیل امنیت طرق
لازم است از پولی که بوسیله این معامله حاصل میشود تهیه
شود و بدولت فخیمه انگلیس اطمینان میدهد که این اقدام ومعامله
مالیهٔ اثر نامناسبی نسبت بقرض هند « ۱۹۰۴ » نخواهد نمود

با این ترتیبات دولت ایران اعتماد و اطمینان کامل دارد که
دولت اعلیحضرتی انگلستان نظر بمیل واشتیاقشان بتوسعه تجارت
با این معامله که دولت ایران برای آن مقصود در نظر گرفته
مساعد خواهد بود

بهمچنین لازم میدانم که نظر جنابعالی را معطوف باین مسئله نمایم
که چون دولت ایران هر ساله نمیتواند تهیه لوازم خود را بوسیله
قروض متوالیه نمایند . لهذا باید برای رفع هر احتیاجی منبع
عایدات مخصوص تهیه ومعین شود وبهترین منبع عایدی که
حالیه در تحت مقتضیات فعلیه ایران میشود حاصل کرد که لااقل
یك قسمت از سرمایهٔ که برای تأسیس ژاندارمری لازم است
فراهم نماید همان ارائه طریق واشارهٔ است که در مراسله اخیر

جنابعالی راجع به افزایش صد ده به عایدات کمرکی مذکور و مندرج
شده ولی چون پیشنهاد مندرجه در مراسله فوق الذکر مخالف
با استقلال محقق مملکت و منافی با روابط دوستانه و ودادی که
تا کنون بین دولتین موجود بوده می باشد دولت ایران هرکز
و در هیچ صورتی نمی تواند بان پیشنهاد رضایت و موافقت دهد
لیکن نظر باینکه از طرف دیکر دولت ایران اهمیت مخصوص
به تشویش و نکرانی دولت اعلیحضرتی انکلستان در خصوص
شاه راههای تجارتی میدهد و بنا براینکه دولت ایران حفظ
استقلال خویشرا با رفع نکرانی دولت اعلیحضرتی توام میداند
لهذا چنین صلاح و صواب می پندارد که این اضافه صد ده را
دولت ایران خود از کمرکات جمع اوری نموده و بمصرف تکمیل
امنیت لازم برساند

بناءً علیهذا دولت علیه ایران توسط جناب عالی از دولت
اعلیحضرتی انکلستان تمنی مینماید که برای اجرای این منظور و
نیل باین مقصود تقویت و مساعدت خود را مبذول دارند و نظر
باینکه این تمنای دولت ایران برای توسعه تجارت کرده شده و

انجام ان برای حفظ همان امنیتی که جناب عالی ذکر کرده اید
لازم است لهذا در پذیرفتن این تمنی باید عجله شود

قبل از اختتام مراسله برای ثبوت این مسئله که بتجارت نکث
و خسارتی وارد نشده دقت نظر دولت متبوعه ان جناب جلالت
ماب را به ترقی فوق العاده عایدات کمرکات جنوبی معطوف می
سازم بدون اینکه بکلی منکر شوم که در این اواخر بعضی
اغتشاشات و موانع در راه و وسایل تجارت بین ایران وانکلستان
بوده است بنظر دوستدار چنانچه از صورت استاتیستیك عایدات
کمرکی هم معلوم میشود حقیقةً هیچ خسارت تجارتی به اتباع
انکلیس وارد نشده در صورتی که از طرف دیکر صد هزار تومان
اضافه که در عایدات کمرك عربستان در سنه ماضیه تخاقوی
ئیل نسبت بسنه ماقبل حاصل شده و همچنین ترقی فوق العاده
که در عایدات هذه السنه مشاهده میشود بطور قطعی ثابت
مینماید که تجارت جنوبی فقط از مجری و مسیر معمولی خود موقةً
منحرف شده

بعلاوه در کلیه واردات تجارتی ایران در سنه ماضیه نسبت

بسنه قبل یعنی پیچی ئیل « ۱۹۰۸ - ۱۹۰۹ » صدی نوزده اضافه حاصل شده و در پنج ماه هذه السنه اضافه بصدی بیست بالغ شده

نظر بمراتب فوق الذکر عقیده دولت ایران بر اینست که اتباع خارجه هیچ حق شکایتی نسبت به تجارتشان با ایران ندارند

« حسینقلی »

(نمره ۲۰۰)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۱۳ نوامبر

طهران ۱۲ نوامبر ۱۹۱۰

راجع بتلکراف من مورخه ۹ نوامبر

اطلاعات واصله دیکر مشعر اند بر اینکه فقط یك قسمت از قافله قونسول روس کرفتار سارقین شده اند خود قونسول با قزاق هایش سارقین را تعاقب نموده و اموال مسروقه را پس کرفته اند

(نمره ۲۰۱)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ۱۲ نوامبر

طهران ۱۲ نوامبر ۱۹۱۰

از قرار مسموع کمسیونیکه جدیداً برای مذاکره اغتشاشات جنوب ایران تشکیل شده است صلاحیت استخدام عده معینی از سوئدیها را برای تشکیل و تنظیم امنیه راه ها در تحت ملاحظه دارد

دیروز سردار اسعد بدیدن من آمد و تقاضا نمود که بمهلت سه ماهه اولتیماتوم افزوده شود در جواب من بایشان اطلاع دادم تا اینکه دولت ایران اقدامات مؤثره مفیده برای رفع اغتشاشات طرق بطوری نمایند که جلب رضایت خاطر دولت اعلیحضرتی انکلستان بشود من نمیتوانم امید داشته باشم که اجرای نقشه منظوره بعهده تعویق افتد لهذا اکر دولت ایران طرح و نقشهٔ بریزد که در نظر دولت اعلیحضرتی انکلستان پسندیده و حاوی احتمال حصول نتیجه منظوره باشد موافق صلاح و نفع خود اقدام نموده است

(نمره ۲۰۲)

تلکراف سر ادوارد کری بسر جرج بارکلی

وزارت خارجه ۱٤ نوامبر ۱۹۱۰

رجوع بتلکراف ١٤ نوامبر خودتان بنمائید هر اراده و قصدی که دولت ایران در استخدام صاحب منصبان از ممالکت کوچکی

برای تنظیم قوه امنیه منظوره اظهار و ابراز نماید باید بمنزله علامت جدیت و میل صمیمی الدولت به تعمیر و اصلاح امور دانست ولیکن ما باید این حق را برای خود محفوظ داریم که در هر لحظه که لازم بدانیم صاحبمنصبان انکلیس و هند بکار برده شوند

(نمره ۲۰۳)

مراسله سر جرج بارکلی (واصله ۲۱ نوامبر)

طهران ۲ نوامبر ۱۹۱۰

« اقا » خلاصه ماهیانه را که با کمال تأسف اوضاع اغتشاش و هرج و مرج را تاریك تر از انچه در مراسله ۶ اکتبر راپورت داده بودم تصویر مینماید لفاً با کمال افتخار تقدیم میدارم

در جنوب بروزات جدیده که قابل ذکر بوده باشد وقوع شورش است در شیراز - و تهدید یورش به انکه که مستلزم پیاده کردن صد و شصت سرباز بحری انکلیس و چهار عراده توپ کردیده و دیکر بروز اغتشاشات در مجاورت بندر عباس و تهدید بلوچ ها در تهاجم و حمله به نرماشیر

وضع راه پستی بین بوشهر و شیراز بدتر از هر موقعی است

چنانچه این راه و راه بین شیراز و اصفهان برای تردد قوافل بکلی مسدود اند

حتی راه بختیاری از اهواز باصفهان که تاکنون امن بوده است معرض چندین فقره دزدی شده و از قرار راپورت مرتکبین این سرقتها بختیاری و کهکلویه بوده است

« در شمال » اغتشاش و اتفاق که بیش از همه جالب اهمیت بوده جنك کاشان بوده است ولی این جنك خوشبختانه خاتمه پذیرفته و نایب حسین فرار کرده است

و اما در خصوص سایر موارد اغتشاش در قراجه داغ مذکور است که پسر رحیم خان شکست خورده است ولی از قرار اظهار وزیر مختار روس محال شاهسون از تحت قدرت و اختیار دولت خارج است و همچنین مازندران را میتوان از حدود قدرت دولت خارج دانست زیرا که در انجا بنا بر راپورت امیر مکرم و رشید السلطان قشون دولت را مغلوب کرده اند

در طهران مطالبی که مخصوصاً قابل مذاکره باشند از این قرار است - مذاکرات راجع باستقراض - و تسلیم مراسله ما راجع

به راه های تجارتی جنوبي در تاریخ ٤ اکتبر - ودیگر تغییرات

جدید در کابینه   بنده . . . جرج باوکلی

(ملفوفه در نمره ۲۰۳)

خلاصه وقایع ایران در ماه اکتبر ۱۹۱۰

(طهران)

در تاریخ ١٤ اکتبر راجع باغتشاشات طرق جنوبی مراسله بدولت ایران داده شد جواب ان مراسله در تاریخ ۲۲ واصل گردید

کابینه وزراء در تاریخ ۳۰ اکتبر مجدداً تشکیل شد واعضاء ان فعلاً از قرار ذیل اند

رئیس الوزرا مستوفی الممالک « بدون تغییر »

وزیر داخله شاهزاده عین الدوله

وزیر جنگ شاهزاده فرمان فرما

وزیر مالیه صنیع الدوله

وزیر عدلیه محتشم السلطنه

وزیر خارجه حسینقلی خان « بدون تغییر »

وزیر پست و تلگراف شاهزاده اسد الله میرزا « بدون تغییر »

وزیر علوم معین نشده

کمسیون وزارت خارجه مجلس در تاریخ ۱۳ اکتبر مجدداً از قرار ذیل انتخاب وتشکیل شد

« مشیر الدوله » « مؤتمن الملک » « صنیع الدوله »

« مستشار الدوله » « ممتاز الدوله » « معزز الملک »

(تبریز)

در تاریخ ۲٤ اکتبر ویس قونسول دولت اعلیحضرتی راپورت داد که پسر رحیم خان با هزار و پانصد نفر در قراجه داغ مشغول اغتشاش اند در نزدیکی اهر بقشون حکومت هجوم برده اند ولی بنا بر راپورت بعد مشار الیه شکست خورده است

(مشهد)

اوضاع بدون تغییر باقی است رئیس نظمیه در تاریخ اول اکتبر منفصل شده است ودر تاریخ ۳ بطرف طهران حرکت نمود محالات طبس وتربت از قرار راپورت بعلت وجود دسته جات دزد در حالت مغشوشی هستند ظهیر السلطان مشغول کفالت حکمرانی است

(سیستان)

وضع طرق در اواسط ماه سپتامبر خوب و رضایت بخش نبوده

« اصفهان »

در تاریخ ۱۰ اکتبر معتمد خاقان بجای سردار اشجع بختیاری بحکومت اصفهان منصوب گردید حکومت جدید ظاهراً خیلی مایل است که با قونسول جنرال دولت اعلیحضرتی روابط و مناسبات دوستانه صمیمانه به پروراند اقا نورالله از اصفهان بطرف کربلا حرکت نمود

یك نمایش ظاهری کرده شد براینکه مشار الیه را از رفتن ممانعت نمایند چندین نفر از معاریف از شهر بیرون رفته که ایشان را عودت دهند ولی کلیتاً همچو معلوم میشود که عزیمت ایشان موجب رضایت اهالی است

طرق کرمانشاهان و یزد در امنیت باقی بوده اند ولی راه شیراز از اباده بواسطه دسته جات اشرار غارتگر بکلی مسدود است مذکور است که اینها منتظر یك نفر اروپائی هستند که در عوض اشخاصی که مستحفظین مستر بیل بقتل رسانیده اند کشته و انتقام بکشند

راه طهران خیلی مغشوش بوده است پست ها را دزد زده و ذهاب و ایابشان بتعویق می افتد اغلب این دزدیها را نسبت باتباع نایب حسین و بختیاریها میدهند

چندین نفر اروپائی بعلت اغتشاش این راه در اصفهان معطل مانده اند ولی دو نفر مسافر انگلیسی از طهران بسلامت باصفهان رسیدند

راه اهواز تا ۲۶ اکتبر کاملاً امن بود ولی از ان تاریخ دو فقره دزدی بزرگ راپورت داده شده است

اداره پست اصفهان بواسطه مسدود ماندن راه شیراز چنین قرار داده اند که پست از راه اهواز بناصری برود باین ترتیب که هفته یك پست حرکت کند و فاصله اصفهان بناصری را از ۱۲ الی ۱۴ روز به پیماید

در اوایل اکتبر اکثر رؤسای عمده بختیاری در اصفهان جمع شده اند و با خود قریب هزار سوار داشته اند قرار کلی اصلاح داده شد و پس از ان تصمیم عزم نمودند که تماماً بطهران رهسپار شوند وقصدشان این است که پس از محصره کردن کار نایب حسین

در کاشان اجماعاً بطهران بروند

﴿ کاشان ﴾

دراوایل اکتبر نایب حسین و انتظام الملك با اتباعشان دراردستان بوده اند چندین دفعه بدولت اظهار رغبت به تسلیم شدن باشرایط معینی نمودند ولی دولت هیچ شرطی را نمی پذیرفت و تسلیم بی شرط را میخواست پس از ان انها بطرف کاشان حرکت نموده و در تاریخ ۱۷ اکتبر وارد ان شهر شدند اهالی انها را بپذیرفته و خیر مقدم گفته لکن عده از اهل کاشان بمحض استماع خبر مراجعت نایب حسین بقم فرار نمودند نایب اعلاناتی در کاشان نصب و منتشر نمود که نسبت به هیچ کس صدمه و ازاری نخواهند کرد واحدی ازاو درخوف و وحشت نباشند

در تاریخ ۹ قوای بختیاری در تحت فرمان امیر مفخم و سردار ظفر از اصفهان بطرف کاشان عزیمت نموده و روز بعد سایرخوانین واتباعشان بدنبال انها ره سپار شدند

درتاریخ ۱۱ اهالی کاشان تلگرافاتی بطهران مخابره نمودند و تقاضای استخلاص پسر نایب حسین را کردند و نایب حسین اعلام داشت

که اگر جواب رضایت بخش به این درخواست نرسد مجبور به بعضی اقدامات خیلی سخت خواهد گردید مشارالیه چندین از عمارات و دروازه های شهر را سنگر بندی نموده و بنا بر اطلاع واصله هزار و دویست نفر استعداد جنگجو که اکثر انها سوارند باخود داشته از جمله عماراتی که اتباع نایب سنگر بندی کرده اند بنائی است که اداره تلگراف هند اروپا و تلگرافخانه ایران مشترکاً در انجا واقعند

در تاریخ ۱۲ صد و هشتاد بار از امتعه که برای کمپانی های اروپائی بطهران حمل می شدند وارد کاشان شدند و اتباع نایب حسین بمحض اینکه دانستند که انها برای اروپائیها حمل میشوند بکلی غارت کرده اند

قسمتی از قوای بختیاری در تاریخ ۱۳ وارد شده و در همان روز جنگ و جدال شروع گردید در مدت شب نایرهٔ جدال مشتعل تیر اندازی و شلیك در کار بوده و بختیاریها دو مرتبه حمله و اهتمام کردند که سنگری بگیرند ولی اتباع نایب انها را عقب نشانیده اند و چهار نفر از انها را بقتل رسانده

در تاریخ ۱٤ امیر مفخم با پانصد نفر بختیاری دیگر وارد شده و در همان شب محله پشت مشهد که از محلات شهر است ازدست اتباع نایب حسین گرفته شد نایب مجدداً کوشش نمود که ان محله را پس بگیرند ولی مغلوب گردید و بمقصود نایل نگردید ازقرار مذکور از طرف بختیاری ده الی بیست نفر که از جمله انهاچندین نفر از خان زاده های جوان بوده اند مقتول شده اند

تلگراف فوری از راه قم بطهران فرستادند و اعزام طبیب و جراح را تقاضا نمودند

از قرار راپورت امیر مفخم مایل به توپ بستن بشهر و اتلاف نفوس زنها و اطفال نبوده است عقیده اش این بود که نایب حسین را عفو نمایند و خدمتی در کاشان باو رجوع کنند

از دولت بشار الیه چنین تعلیمات رسید که حتی المقدور باهالی کاشان صدمه وارد نیاورند وتمام اتش جدال را بسر نایب و اتباعش بریزند

بعضی بختیاریها اسب های چاپار خانه را از چندین منزل راه اصفهان برده اند ولیکن بعد ها پس دادند

در تاریخ ۲۳ پسر نایب حسین پیغامی بتلگرافچی کاشان فرستاده بدین مفاد که قبل از فرار کردن از کاشان برای اینکه جلب دقت و توجه سفارت انگلیس را بنمایم تلگرافخانه و هر قدر از خط تلگراف را که بتوانم خراب و منهدم خواهم نمود تلگراف سختی ازوزیر مختار دولت اعلیحضرتی بشار الیه فرستاده شد باو اخطار وتهدید نمودند که از این اقدام احتراز کنند

در تاریخ ۲٦ بختیاریها دو حمله عظیم دیگر برای گرفتن سنگر های دشمن بردند ولی عقب نشانده شدند خوانین بختیاری یك مرتبه دیگر کسب تکلیف و اجازه برای گلوله بستن بشهر نمودند

عده اتباع نایب حسین اکنون میگویند که به دو هزار و پانصد بالغ شده اند از اصفهان و طهران کمك با توپخانه برای بختیاریها فرستاده شد و در تاریخ ۳۰ اکتبر گلوله باری بشهر شروع شد

در سه ساعت بعد از نصف شب ۳۱ نایب حسین با جمعیتی که میگویند سیصد نفر است از کاشان فرار نموده است قوائی از بختیاری از قرار مذکور به تعاقب مشار الیه رفته اند و اکنون شهر در تصرف بختیاری است

سلطان اباد

منتصر الدوله که اخیراً حاکم بروجرد بوده و معلوم میشود از مقر مأموریت خود فرار کرده در تاریخ ٩ وارد سلطان اباد شد و در تاریخ ١٤ از انجا بطرف قم حرکت نمود و مسافرت خود را حتی المقدور مخفیانه و محرمانه مینماید

الوار مجدداً مشغول غارت محال سربند شده و تمام طرق نا امن اند

پست کرمانشاه را در تاریخ ١٥ اکتبر در نزدیکی قم الوار سرقت نمودند

یزد

حاکم کماکان مشغول تعدی و گرفتن پول از مردم بوده و بواسطهٔ سوء رفتارش با رؤسای ادارات مختلفه کار ادارات بکلی تعطیل است رئیس عدلیه درب عدلیه را بسته و در تلگرافخانه انگلیس متحصن شده ولی بالاخره راضی شد که از انجا خارج شود رئیس نظمیه را نیز حکمران علناً شتم و توهین نمود

اهالی دو مرتبه تلگرافات بطهران کرده واز حکمران شکایت

وتظلم نمودند ولی چون جوابی در ترضیه انها نرسید در تاریخ ١٣ و ١٤ اکتبر بعضی نمایشها بر ضد عوارض محلی تشکیل دادند درب انجمن ولایتی را سوزانده و برئیس پلیس تیر انداختند و مشار الیه فرار نموده و بازارها بسته شد

راه یزد و نائین ویزد و مشهد از قرار راپورت امن اند ولی راههای شیراز و کرمان بکلی مسدود اند در راه کرمان چند دسته کوچك از سارقین باعث اغتشاش راه شده و حرکت پست به کرمان بواسطه فقدان اسبهای چاپارخانه بکلی از ترتیب و نظم افتاده است وپست را حمل الاغ میکنند

سواران بختیاری در موقعی که از کرمان مراجعت میکردند از قرار راپورت در راه غارت فراوان نموده اند

کسب و تجارت بکلی در توقیف و تعطیل است و قیمت اجناس در یزد ترقی زیاد نموده درچندین مورد اشخاص از ظلم و ستم مأمورین محلی تمنای بست و حمایت از تلگرافخانه های واقعه در یزد و مجاورت ان نموده اند ولی به متحصنین اطلاع داده شد که دولت اعلیحضرتی انکلستان در امور داخلی ایران نمیتواند

مداخله نماید

(کرمانشاه)

در اوایل اکتبر وبا در این شهر بروز نموده در خود شهر و اطراف منتشر گردید حکمران و مأمورین عمده دیگر وقشون ساخلو وقریب چهار خمس از اهالی از شهر فرار کردند و در تاریخ ١٦ اکتبر کسب و کار در تعطیل بوده و یک حالت وحشتی اهالی را فرا گرفته بوده است فقط قشونی که در شهر باقی مانده بود ٣٠ قزاق ایرانی مستحفظین حکومت بوده در تاریخ ٢٠ اکتبر از قرار راپورت جنگی در نزدیکی قصر شیرین بین ایلات سنجابی و کلهر واقع شده حبیب الله خان پسر رئیس سابق سنجابی از داود خان استمدادی گرفته و بصمصام الممالک حمله برده ولی با تلفات زیاد مغلوب و جلوگیری شد پس از ان بعزم افزودن باستعداد خود مراجعت نموده است ضمناً از حکومت کرمانشاه به نایب الحکومه کرند تعلیمات داده شده که صمصام الممالک را تقویت نماید

(کرمان)

اوضاع کما کان بی تغییر است

در تاریخ ٢١ اکتبر خبر رسید که قوائی از بلوچها در تحت فرمان جهیند ومحمدرضا خان بقصد غارت نرماشی بطرف فهرج تاخت می اورند در تاریخ ٢٦ این استعداد که از قرار مذکور ١٥٠٠ نفر بوده اند بنا بر راپورت در ٢٠ میلی فهرج رسیده و در انجا حکومت ٦٠٠ نفر استعداد برای مخالفت وممانعت انها تجهیز وتهیه نموده بود بلوچها تا ٨ میلی فهرج امده ولی از انجا بجانب بم منحرف شدند ظاهراً از یورش بنرماشی ترسیده اند

(شیراز)

فارس هنوز بی فرمانفرما است ولی قوام الملک نایب الحکومه ظاهراً تا ٣٠ اکتبر در شهر انتظام را حفظ نموده است در تاریخ ٢٩ صولت الدوله در نزدیکی شیراز نزول نموده اول صبح ٣٠ دو هواخواهانش یعنی نصیر الملک وبهاء السلطنه برای ملاقات او از شهر بیرون رفتند فوراً پس از عزیمت انها اجماعی از مردم در دار الحکومه ریخته و نعش دختر مسلمانی را که مدعی بوده اند یهودیها کشته اند عرضه داشتند پس از ان شورشیان اداره عدلیه را غارت کرده و هر چه بود من جمله

اسناد ادارهٔ خراب کرده و بردند حتی اینکه خود قوام الملك را تهدید نمودند ولی مشار الیه انهارا از جلو راند بعدازان شورشیان بمحلات یهودی یورش برده سربازاني كه برای حفظ ان محله فرستاده شدند درغارت با شورشیان شرکت نموده اند عدهٔ از قشقائیها نیز درانوقت بانها ملحق شده و بیش از همه خسارت وارد اوردند خلاصه تمام محله معرض غارت کردید و « ١١ » نفر یهودی مقتول « ١٥ » نفر مجروح شدند تمام خانها بکلی غارت و یغما شدند کلیه جمعیت یهود که ٥٠٠٠ نفر میشوند از فقیر و غنی حالیه مطلقاً بیچاره و مستأصل اند

مستر اسمارت که بعداز بازدید محله یهودیها این وقایع را راپورت داده با مأمورین محلي دفتر اعانه برای رعایت و استخلاص انها ترتیب داده است

چنین راپورت رسیده که بدون شك این شورش را صوات الدوله بوسیله نصیر الملك و بهاء السلطنه تحریك کرده برای اینکه دولترا مجبور نماید به خود صوات الدوله اختیارات تامه داده و قوامی هارا خلع نمایند

بقشون ساخلوی شیراز حقوق نرسیده و ناراضی اند از جمله انها قزاقهای ایراني و سوارهٔ عرب میباشند قوامی ها فقط ٤٠٠ نفر قشون مطیع دارند عقیده بر انست که اکر بصولت الدوله بسختی نصیحت و ملامت شود و نصر الدوله را از شیراز خارج کنند و حکومت شهر را نظامی نمایند در اوضاع بهبودی حاصل خواهد شد و اکر این کار نشود انتظار وقوع اغتشاشات دیکر میرود

راههای فارس خیلی نا امن و مغشوشند و تردد تجارت مطلقا معطل و معوق است

خسارت زیادی بخط تلکراف وارد شده بخصوص درنزدیکی دشت ارژن و کازرون . مأمورینی که برای تعمیر سیم بیرون رفته اند معرض سرقت و بدرفتاری شدند

نقاط بین اصفهان و شیراز دچار تاخت و تاز و غارت کرسیے بویر احمدی و کهکلویه و لشنی هستند و به بسیاری از قراء صدمات و خسارت وارد اورده اند

خلیج فارس

(بوشهر)

کانل « کاکس » تلکرافاً در تاریخ ۳۰ اکتبر راپورت میدهد که تنکستانیها در جنبش و اغتشاش اند و صولت الدوله اهتمامی داشته که بعضی از رؤسای انجا را وادار کند که از طرف او در حکومت بوشهر مداخله نمایند

نظراً بوضع مغشوش طرق اداره پست پست طهران را از راه بغداد یا اهواز می فرستند

جد و جهد حکومت برای اینکه بندر دلوار تنکستان را در تحت اختیار خود در اورد نتیجه نبخشید کمرک خانه های انجا را مسدود و واردات و صادرات ان بندر را موقوف نموده اند

بندر عباس

دراوایل اکتبر قریب ۵۰۰ نفر دزد از لار حرکت کرده و محال بندر عباس را احاطه نموده و تمام قوافل و قراء را تا حدود شهر غارت کردند مأمورین محلی از جلوکیری یا تعاقب انها عاجز بوده اند اموال غارت شده شامل امتعهٔ انکلیس معادل ۳۳۰۰

لیره بوده است

لنگه

در تاریخ ۲۲ اکتبر ویس قونسول دولت اعلیحضرتی خبرداد که غارتکر معروف غلامحسین خان در اوی در نزدیکی بستك با جمعیت زیادی بسر لنکه تاخت می اورده و ویس قونسول مشارالیه امدن کشتی جنکی را تقاضا و تصویب نموده لهذا کشتی موسوم به « فکس » باصاحبمنصب ارشد بحری در ۲٤ وارد در نزدیکی بندر لنکه شد

در تاریخ ۲۵ وزیر مختار دولت فخیمه اجازه داد که استعداد کافی از کشتی بخشکی نشینند که جان و مال اتباع خارجه را در صورت وقوع تهاجم حفظ و حمایت نمایند ضمناً صاحبمنصب بحری بنا بر تعلیمات « کلنل کاکس » بغلامحسین خان پیغام فرستاده و مشارالیه را از امدن لنکه تخویف و تهدید نموده

در تاریخ ۲۵ غارتکران که ۳۰۰۰ جنکجو بوده اند از قرار راپورت در فاصله دو روز راه در مغرب جبل ترنجه بوده اند این اردوی اشرار ترکیب و اختلاطی بود از سه سرکرده محال

« قلادر » « اسکانو » و « وراوی » با اتباعشان در تاریخ ۲۷
استمداد حکومتی از لنکه برای جلوگیری متهاجمین فرستاده
شد و از قرار راپورت از انها شکست خوردند لهذا ۱۶۰ سرباز
بحری انگلیس با چهار عراده توپ از کشتی فکس پیاده شدند
و بصاحب منصب ارشد بحری اجازه داده شد که برای جلوگیری
و ممانعت غارتگران از دخول بشهر اقدامات لازمه را بنمایند
در تاریخ ۲۹ اکتبر خبر رسید که شیخ نزقور (نزقور محلی است)
در « شیورع » ۸۰۰ نفر بکشتی نشانده که به بندر لنکه هجوم
اورد لهذا کشتی اعلیحضرتی موسوم به « اوبن » برای دفع و
رفع انها فرستاده شد قایق های شیخ مزبور در تاریخ ۲۹ « جیزغه »
و « نخیله » را غارت نموده و در تاریخ ۳۰ اتباع شیخ بخشکی
نشسته و باردوی و راوی ملحق شده و بر « مرنج » حمله بردند
کشتی اعلیحضرتی « اوبن » سه کشتی های بادی انها را در
نزدیکی « جیزغه » یافته بمحض اینکه قایقی از کشتی انگلیس بطرف
انها فرستاده شده اشخاصیکه در انها بودند بساحل فرار
کرده و بطرف « اوبن » تیر باریده در کشتی هایی انها

اسرا و غارت زیادی که از دهات اورده بودند موجود بود
جهاز اعلیحضرتی قایقهای انها را بنا بر اینکه برای دزدی استعمال می
شدند منهدم نموده اسرا و غارتها را بنقاط اصلی خود عودت دادند

« اهواز »

در مدت ماه سپتامبر ظاهراً نظم در شوشتر باقی بوده وقوای
نظمیه در حال تشکیل شدن است راه دزفول و شوشتر که در
قسمت اول ماه بواسطه ایل سکوند مغشوش و ناامن بود بنا
بر راپورت در اخر سپتامبر امن و منظم شده است

(نمره ۲۰۴)

تلگراف سرجرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۷ دسامبر)

ازطهران ۷ دسامبر ۱۹۱۰

مسئله استقراض از بانک شاهنشاهی دیروز اولین دفعهٔ
بود که بمجلس علناً اظهار و طرح بحث نمود از طرف فرقه
مخالفین مخالفت مشابه در این موضوع بروز داده شد
کابینه جد و اصرار داشتند بر اینکه برای مصرف صحیح پول باید
ضمانت و اطمینان رضایت بخشی در دست باشد و برای این

مقصود کابینه اعلام داشت که کمیسیون کنترلی که شامل چند نفر
اروپائی باشد تشکیل خواهد شد بالاخره مباحثه این مسئله به
تعویق افتاد

(نمره ٢٠٥)

تلکراف سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ١٥ دسامبر

طهران ١٥ دسامبر ١٩١٠

وزیر امور خارجه بمن خبر میدهد که نایب السلطنه از پاریس
بهیئت وزراء ومجلس تلکراف کرده که عاجلاً بطرف ایران حرکت
خواهد نمود

(نمره ٢٠٦)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد کری واصله ١٩ دسامبر

طهران ١٨ نوامبر ١٩١٠

« اقا » راجع بمراسله ٢٩ ماه کذشته من که جواب دولت
ایران را بمراسله ١٤ اکتبر خودمان در لف ان فرستاده بودم اینک
باکمال افتخار سواد مراسله را که برطبق تعلیمات جنابعالی در تاریخ
١٧ شهر حال راجع باعاده انتظام در راه بوشهر واصفهان بدولت ایران

نوشته ام لفاً تقدیم میدارم « بنده . . . بارکلی »

(ملفوفه در نمره ٢٠٦)

مراسله سر جرج بارکلی بدولت ایران

طهران ١٧ نوامبر ١٩١٠

اقای وزیر ـ وصول مراسله مورخه ٢١ شهر ماضی جناب
عالی را باکمال افتخار اطلاع میدهم

در جواب این مراسله من اشاره و ذکری در خصوص اظهارات
جناب عالی راجع بحضور قشون خارجه در ایران نمینمایم زیرا
که به نظر دوستدار این اظهارات باموضوعی که عجالتاً بالخاصه
مربوطم یعنی به تهاجمات و غارت کریهای ایلات در طرق تجارتی
جنوبی ربطی ندارد

جناب عالی اشاره به ترقی در کلیه تجارت ایران در سنه تخاقوی
ئیل (١٩٠٩ ـ ١٩١٠) نسبت بسنه ماقبل (١٩٠٨ الی ١٩٠٩)
نموده و هم چنین به ترقی و افزایشی که در پنج ماه هذه السنه
مشهود است متذکر کردیده اید ولی لازم است که دوستدار
خاطر نشان جناب عالی نمایم که ترقی عایدات « ١٩٠٩ الی ١٠ »

چنانچه در صورت عایدات کمرك مشاهده میشود راجع بشمال
بوده نه بجنوب مخصوصاً این مسئله ملاحظه میشود که عایدات
بوشهر در سال کذشته خیلی کمتر از سنه ماقبل بوده و همچنین
درسنه « ۱۹۰۹ الی ۱۰ » از سال ماقبل خود خیلی کمتر بوده
و امادرخصوص ترقی ٥ ماه هذه السنه صحیح است که کمرکات
جنوبی در این افزایش دخالت و شرکت داشتند ولی باید این
مسئله رابخاطر اورده که محصول امسال بطور استثناء خوب و
فراوان بوده و ٥ ماه سال کذشته طرف مقایسه انست
زمانی بوده که در این مدت بوشهر درتحت قدرت واستیلای سید
مرتضی واتباع تنکستانیش بوده و نظر ان جناب جلالت ماب را
معطوف باین مسئله مینمایم که با وجود این در عایدات بوشهر
فقط صدی دوازده ترقی حاصل شده

بهرحال هر چه صورت استاتیستیکی تجارت ماه های کذشته بوده
باشد این مطلب را انکار نمیتوان کرد که بعضی طرق جنوبی بکلی
مسدود و غیرقابل عبور بوده اند مخصوصاً این مسئله در مورد
راه عمده تجارتی جنوب که بین بوشهر واصفهان را اتصال میدهد

صدق نموده محال و نواحی حدود ایالات فارس و اصفهان در
یك حالت اغتشاش خارج از وصف و بیانی بوده ولیکن
تردد تجارت بین بوشهر و شیراز اخیراً کاملاً در تعطیل نبوده
و قوافل فقط از یك راه منحنی ناراحت نامتناسبی تردد نموده اند
که در ان راه عبور مال التجاره مجبور بدادن عوارض و باجهای غیر
مشروع جبری و منوط باجازه و میل ایلخانی که در تحت اقتدار
کامل دولت نمی باشد بوده است حقیقتاً تا هنکامی که این هرج
و مرج کنونی در این طرق جنوبی باقی است هیچ امید رواج
و تجدید حیات متمادی تجارت نمیرود و بملاحظه یافتن علاج برای
این اوضاع ناکوار بوده که بجنابعالی نامه نکاشتم که ان علاج را
در صورت امکان خود دولت ایران بموقع عمل اندازد ولی در
صورت لزوم بکمك و معاونت صاحبمنصبان انکلیسی که از قشون
هندوستان بدولت ایران امانت دهند مقصود را حاصل نماید
این مسئله را نمیشود قبول کرد که اقدامات فوق الذکر تجاوز
و مداخله بحقوق و اختیارات سلطنتی ایران بوده باشد زیرا که
صاحبمنصبان مزبور که از قشون هند بامانت کرفته میشوند در

تحت فرمان دولت ایران خدمت بعهده خواهند گرفت

اما در خصوص افزایش صد ده بحقوق گمرکی امتعه واردی که از گمرك خانه های جنوبي میگذرند لازم است که اظهار نمایم که دولت اعلیحضرتي انکلستان فقط باین تحمیل میتوانند بشرط ودر صورتي رضایت دهند که عایدات ان بطور صحت و اطمینان بمصرف تامین طرق تجارتي جنوبي رسانده شوند

نقشه و طرحی که دوستدار در مراسله مورخه چهاردهم اکتبر خودم برای تشکیل قوای امنیه ایراني بوسیله صاحبمنصبان انکلیسی پیش بینی کرده بودم برای ایفای ان شرط کافی است

بنده ... جرج بارکلی

(نمره ۲۰۷)

مراسله سرجرج بارکلی بسرادوارد گری (واصله ۱۹ دسامبر)

طهران ۲۰ نوامبر ۱۹۱۰

« اقا » ـ اطلاعات بطهران رسید که چند هفته قبل در اسلامبول مجمعی منعقد شده و برضد اقدام و رفتار دولت انکلیس و روس در ایران پرتست نموده اند کمی بعد از وصول این خبر در

طهران اهتمامات کرده شد که نمایشي مشابه بان تشکیل و فراهم نمایند . علیهذا اعلان متحد المال بي امضائی طبع و زیاده منتشر کردیده و تمام وطن خواهان حقیقي را دعوت نموده که در تاریخ ۱۷ نوامبر درمیدان توپخانه حاضر شده که برضد حضور متمادی قشون روس و همچنین برضد مراسله دولت انکلیس راجع باوضاع جنوب نمایشي کرده و پرتست نمایند

در موقع معهود چند صد نفری جمع شده و مجتهد عمده افتتاح و شروع متینك را اعلام نمود و چندین نفر از ناطقین در خصوص تعدیاتي که مدعی اند نسبت بایران شده اجماع حضار را خطاب کرده و نطقهای مفصل کردند ناطقین مختلفه اقدامات دولت انکلیس و روس را چنین ذکر و وانمود کردند که متوجه تمام کردن و انهدام استقلال ایرانند و اظهار یقین کردند که مسلك و رفتار دولت انکلیس نسبت باین مملکت بهیچ وجه بحسیات خیر خواهانه و دوستانه ملت انکلیس نسبت بایران اثری حادث نمیکنند

این متینك در اجماع مردمی که حضور داشتند و چندان اعتنائی

باين مسائل نداشتند حرارت و حدت وطن پرستى زيادى احداث
نمود و اكرچه روزنامجات محلى كوشش و مبالغه نمودند كه ان اقدام
را يك نمايش ملى بزركى جلوه دهند ولى ظاهراً هيچ نتيجه
موفقيتى ازاينكار حاصل نكرديد

چندان شكى نيست كه تمام اين اقدام را رؤساى ارباب و اتباع
جرايد تشكيل و تأسيس نموده و شايد از طرف فرقه مليون
جنكجوى مجلس نيز انها را تشويق و تشجيع كرده باشند زيرا كه
مليون مشاراليهم اخيراً در پارلمان برضد روس و انكليس حملات
سخت مى برند و فرياد شكايات بى نهايت بلند مينمايند مخصوصاً
از تاريخ طبع مراسله مورخه چهاردهم اكتبر من راجع
بطرق جنوبي

اشاراتى كه دريك قسمت از مطبوعات اروپا كرده اند براينكه
مراسله جديد ما مقدمة الجيش تقسيم وتجزيه ايران بدست دولتين
انكليس وروس ميباشد دراين مملكت طرف توجه كرديده و
مقالات مزبور كاملاً ترجمه وطبع شده ودر بعضى موارد تنقيدات
راجع بانها بيش از انچه درروزنامجات اروپا ظاهر كرديده بالغه

كارانه و كزاف كوئى بودند

مكتوب سربازى كه از علماى عمده نجف به نمايندكان خارجه
مقيم طهران رسيده ودر ان از مقاصد متعديانه فرضى دولتين
انكليس و روس ملتجى ومتكى به حس عدالت خواهى و شرف
دوستى انها شده بودند نيز در روزنامجات طبع ونشرشده بود

« بنده . . . باركلى »

(نمره ۲۰۸)

مراسله سرجرج باركلى بسرادوارد كرى واصله ۱۹ دسامبر

طهران ۳۰ نوامبر ۱۹۱۰

اقا - از تاريخ تسليم مراسله ۱٤ اكتبر راجع باغتشاشات طرق
تجارتي جنوبي علائمى بنظر ميرسد كه دلالت دارند براينكه
دولت ايران بالاخره لزوم مفتوح داشتن راه بزرك جنوبي را
درك و التفات نموده است

اولين اقدام لازم براى حصول ان نتيجه تعيين فرمانفرمائى
است براى فارس كه حقيقتاً كافى بوده وراضى بعهده كرفتن اين
خدمت بشود اين اقدام تاكنون كرده شده است چنانچه دراول

پیشنهاد گردید که شاهزاده ظل السلطان را برای اشغال این
مقام و انجام این مرام بایران بخواهند حقیقةً کابینه وزراء در
تاریخ ۳ با حضرت اقدس والا مخابره تلگرافی نموده و تکلیف
این مأموریت را بایشان نمودند لکن جلال الدوله پسر ظل
السلطان به پدر خود تلگرافی کرده و چنین صلاح اندیشی نمود
که ان خدمت را قبول ننماید لهذا دولت نظام السلطنه را که
جدیداً در مقام حکومت کرمانشاه خدمت خوبي انجام داده
بود بسمت فرمانفرمائی فارس معین نموده مشارالیه مابین بوشهر
و شیراز مالك املاك وسیعه است و در ایالات فارس دارای یك
اندازه نفوذ میباشد و قونسول اعلیحضرتی در کرمانشاه خبر
میدهد که معزی الیه در شرف حرکت است که بمقام مأموریت
جدید خویش برود و این مسافرت را از راه بوشهر خواهد پیمود
ولی بدون تقویت یك استعداد قوی امید کمی است که حتی یك
حکمران کافی بتواند با اوضاع کنوني فارس مقابله و معامله نماید
وزیر جنك متقبل شده که اردوئی مرکب از دو هزار الی سه
هزار نفر بفرستد و اکنون که دولت ایران نزدیکست که مساعدت

مالی از طرف بانك شاهنشاهی قبول نماید ظاهراً امید خوشبست از
اینکه تقویت معهود از نظام السلطنه بشود ضمناً چنین اعلام شده
که صولت الدوله امنیت شاه راه بین بوشهر و شیراز را ضمانت
کرده است ولی بدبختانه از قدر و قیمت این ضمانت بواسطه خبری
که در موقع تحریر این مراسله رسید کاسته میشود و خبر مذکور
حکایت مینماید که قافله اولی که راه منحرف سابق را ترك کرده و
باعتماد و اطمینان ضمانت صولت الدوله از این راه رفته بین شیراز
و کازرون دوچار سارقین کشته و بکلی غارت شده است

« بنده جرج بارکلی »

(نمره ۲۰۹)

مراسله سر جرج بارکلی بسر ادوارد گری (واصله ۱۹ دسامبر)

طهران ۱ ۱۹۱۰

آقا ـ خلاصه ماهیانه وقایع ٤ هفته گذشته ایران را با کمال
افتخار لفاً تقدیم میدارم (بنده جرج بارکلی)

(ملفوفه در نمره ۲۰۹)

خلاصه وقایع ماه نوامبر ۱۹۱۰

طهران

خوانین عمده بختیاری عماً قریب در طهران جمع خواهند شد چنانچه بعضی از انها تا کنون وارد شده اند خوانینی که اخیراً نایب حسین را درکاشان محاصره کرده بودند در راه اند و بطرف طهران می ایند

سردار اسعد انها را بواسطهٔ اختلافاتی که جدیداً بین انها عارض شده و نزدیك بود که منجر بمخاصمه و مقاتله درایل میشود اجماعا احضار بطهران نموده نقار و گفتگوهای بین انها فعلاً رفع شده است ولی این مسئله باید معلوم شود که کدام یك از خوانین برای حکومت وریاست ایل بختیاری خواهد رفت

مذاکرات مجلس درمدت چهار هفته گذشته مستلزم ذکر و تنقید مخصوص نبوده و جلسات مثل معمول منعقد می شده وهیچ کاری که اهمیت مخصوص داشته باشد درمجلس علنی فیصل نشده است

رشت

پنجاه نفر ژاندارم در اوایل نوامبر از طهران وارد رشت شده و صد نفر دیگر عماً قریب خواهند رسید

مشهد

وضع این ایالت بی تغییر مانده ولی از هنگام خلع رئیس پلیس سابق ظهیر السلطان کفیل ایالت بروفق و صلاح قانون و انتظام عمل و اقدام می نماید و روابطش بادو قونسولخانه بسیار دوستانه و مستحسن است

محمد علی نیشابوری بایك دسته سارقین در کون اباد اطراق نموده و از دهات حوالی باج میگیرد چنین معلوم میشود که مشار الیه بعلت اینکه رئیس پلیس سابق بادعای دروغی املاك او را تصرف نموده بود بسرقت و شرارت وادار شده است

ظهیر السلطان سعی نمود که او را متقاعد نماید که بحکم عدل تمکین نماید ولی چون نتیجهٔ حاصل نشد کفیل ایالت شروع باقدامات قهریه برضد مشار الیه نمود

حاکم طبس از طبس به تربت فرار نموده و در اواخر اکتبر در انجا منتظر رسیدن کمك بوده که بتواند بمقام خویش عودت نماید راههای سیستان و حدود افغان بنا بر راپورت امنیتی نداشته ودر انها سرقت های کثیره واقع میشود خاصه در

نزدیکی تربت

(سیستان)

دسته جات مسلح بلوچ ازقرار راپورت در راه ها موجود اند
و دزدیها متعدد کرده اند قونسول اعلیحضرتی بمأمورین ورؤسای
محلی تأکید نموده که جلوگیری از انها بنمایند ولی بهره و نتیجهٔ که
بلوچیهای نواحی جنوبی از غارت و تاخت و تاز بنرماشی برده اند
بلوچهای سیستان را نیز تطمیع نموده که بخت و طالع خویش را
از این راه بیازمایند

تمام طرق بنا بر اطلاع واصله نا امن اند

(اصفهان)

شهر ساکت و ارام بوده ولی در بین اهالی بواسطه کمیابی و گرانی
نان شکایت بسیار است اولیاء امور محل اهتمام می کنند که در
قیمت نان تخفیفی بدهند ولی باید با صاحبان غله که اشخاص متنفذ
و متمول اند و اکثر انها از علمای محل میباشند ستیزه نمایند
اما وضع ولایت که سابقاً رضایت بخش نبوده و شکایات عدیده
از تحمیلات فرع مالیات و غیره مشروع که حکام محلی بزور

می گرفتند میرسید اینك تا حدی بهتر شده حکمران ظاهراً
مایل است که خصوصیت و روابط دوستانه با دو قونسولخانه
داشته باشد . بعضی تحریکات و اسباب چینی بر ضد حکمران
مشار الیه کرده میشود که نسبت ان را بسردار اشجع حکمران
سابق میدهند . تمام راه ها مغشوش بوده است پست های راه
طهران ابتداءً بواسطه انکه بختیاریها اسب ها را از منازل برده اند
تعویق افتاده و بعد از انکه اسبهاهم مسترد گردیده اند باز حرکت
پست تا حدی غیر منظم است

راه شیراز مسدود بوده واز قرار راپورت دزدها در قمشه
و یزدخواست و اباده میباشند

در راه یزد اطلاع رسید که سیصد نفر دزد در نائین بوده
و ده نفر شتر با بارهایشان را از نه گنبد برده اند در نزدیکی
اردکان به پست حمله برده اند حکمران خود بمحل سرقت شتافت
در راه سلطان اباد در تاریخ ۱۴ اکتبر قافله زوار را سارقین
حمله نموده چهار نفر را کشته اند و در همان وقت یك قافلهٔ تریاك
را نیز غارت نمودند

در راه اهواز بین ۱۷ و ۲۰ اکتبر چهار فقره دزدی در (مرواری) و (سلطان‌سری‌راك) و (گندم‌کار) واقع شده است در نقطه اخیر پست را زده اند این سرقت‌ها را در خلاصه ماهیانه کذشته اشتباهاً راپورت داده شده بود که بعد از ۲۶ اکتبر واقع شده اند

رؤسای بختیاری وعده کردند که برای استقرار امنیت در این راه اقدامات عاجل بنمایند و دیکر وقوع سرقتی راپورت داده نشده است

﴿ کاشان ﴾

در تاریخ ۳۱ بنا بر راپورت ۲۵۰ نفر بختیاری بتعاقب نایب حسین از کاشان حرکت نمودند ولی نایب در همان شب از خالد اباد عبور کرده بطرف اردستان رفته است پس از ان از زواره و امیر اباد کذشته و در تاریخ ۳ نوامبر بشهراب که ۳۶ میلی مشرق اردستان است رسیده است از اتباع نایب هر روزه قسمتی فرار مینمایند و فقط ۱۰۰ نفر نزد او باقی مانده اند پس از ان نایب بطرف انارك رفته و میکویند یك « اوازیس » یا نقطه ابادیے

است که در وسط صحرای وسیع بی اب و علف واقع است

شهاب السلطنه در تاریخ ۳ در اردستان بوده واز قرار راپورت جداً مشغول تعاقب نایب حسین است واستعداد معتنابه از اردستان کذشته اند که برای کمك بمشار الیه ملحق شوند

از قرار مذکور بختیاریها از فرار نایب حسین از کاشان خیلی متأسف ومتأثرند

در تاریخ ۱ نوامبر خبر رسید که بختیاریها یك قسمت از بازار های کاشانرا غارت کرده اند خوانین وعده دادند که مرتکبین را تنبیه نمایند

شهر ارام بوده و منتظم الدوله بحکومت انجا برقرار کردید

« یزد »

حکمران کماکان مشغول تعدی و اخاذی از همه طرف بوده است یکی از نتایج این رفتار ان شده که عده زیادی از مردمان محترم جد و جهد نمودند که جبراً داخل ویس قونسولکری شده و از تعدیات حکمران تحصن اختیار نمایند باوجود تمام اهتمامات در جلوکیری انها قسمتی داخل شده و از بیرون رفتن امتناع

کردند وبکلی منکر نیت وصحت اطمینانات حکمران گردیدند

کسب وتجارت یزد در تعطیل است بختیاری ها که در التزام حکمران مخلوع کرمان می امدند از قرار راپورت دهات ومسافرین را در عرض راه بین یزد و کاشان غارت کردند

در تاریخ ۹ نوامبر در راه کرمان در نزدیکی کبوترخان قافله قونسول روس که از کرمان می امده دوچار سارقین و غارت شده ولی خود مسیو پترف با سوارهای مستحفظین خود انها را تعاقب کرده و تقریباً تمام اموال مسروقه را پس گرفته

در تاریخ ۷ نوامبر ۸۰۰ نفر از ایل بهارلو بدهج هجوم برده و ۱۰۰۰ گوسفند از انها بغارت برده‌اند ولی دهجی ها تنگه های راه را بسته دزدها را از پیش رانده و تعاقب نمودند چهار نفر انهارا مقتول و چندین نفر مجروح ویك نفر اسیر گرفته اند تلفات خود دهجی ها یك نفر مقتول وچهار نفر مجروح بوده اند

ضیغم الدوله قشقائی بحکومت یزد معین شده ودر تاریخ ۱۹ نوامبر از اصفهان بطرف یزد حرکت نموده است

(کرمانشاه)

۱ ــ مرض وبا ظاهراً در اخر اکتبر تمام شده و در ماه نوامبر فقط معدودی مبتلا شدند بسیاری از اشخاص که از شهر فرار نموده بودند بخانه های خود مراجعت نموده ولی حکمران هنوز در بیرون توقف دارد

در مجاورت شهر مکرر سرقت واقع شده

نظام السلطنه بفرمانفرمائی فارس معین گردیده و چنین معلوم است که رکن الدوله بجای ایشان بکرمانشاهان خواهند امد

۲ ــ در اوایل نوامبر کلهر ها مجدداً بقصر شیرین هجوم برده و نایب الحکومه انجا بشهر کرمانشاه فرار کرده و در تاریخ ششم وارد شده است

سیم تلگراف بین سرپل و قصر شیرین مقطوع بوده و خیلی از مردم در گمرکخانه متحصن شده اند

(کرمان)

جلال الدوله بسمت فرمانفرمائی کرمان معین شده و تاورود ایشان سردار نصرت کفیل حکومت اند و قونسول دولت اعلیحضرتی راپورت میدهد که مشار الیه خیلی حاضر مساعدت و امتنان

بخش است

صارم الملك که به نیابت سردار جنك حکومت میکرد هم قرار مذکور در موقع اقامت در کرمان مبلغ معتنابهی پول دولت را برای مصرف شخصی مأخوذ داشته

سردار نصرت برای جلوگیری از وبا در انار وراور قرنتین کذاشته وزواری که از مشهد مراجعت می نمایند چند روزی در ان نقاط در تحت قرنتین در می ایند

اهالی راور از قرار مذکور وحشتی کرده و بسیاری از قصبه فرار نمودند

راه بندر عباس در ماه اکتبر از قرار راپورت برای تردد مسافرین نا امن بوده وهم چنین راه کرمان و یزد

در تاریخ ٤ نوامبر راپورت رسید که استعدادی از بلوچ (کشید) را که ٣٠ میل در شمال بم واقع است غارت نموده و یغمای زیادی برده و ٣٢ نفر بقتل رسانیده اند و پس از ان بطرف خبیص حرکت کرده اند

(شیراز)

در مدت ماه اکتبر هیچ بهبودی در وضع فارس وطرق بوشهر و اصفهان اطلاع داده نشده ولی در ماه نوامبر در راه اصفهان بهبودی مختصری بواسطه حرکت ایلات بطرف جنوب حادث شده ولی بویر احمدیها هنوز در قسمت راه بین امین اباد و اباده مشغول غارت اند

پست شمالی تبدیل به ذهاب و ایاب قاصد پیاده شده این ترتیب سلامت تر است ولی دو برابر مدتی که برای پست باعراده لازم بود طول می کشد

نظام السلطنه بسمت فرمانفرمائی فارس معین شده از کرمانشاه حرکت کرده و از راه بغداد و بوشهر مشغول مسافرت شیراز است

صولت الدوله در تاریخ دهم نوامبر بکازرون رسیده و چندروز بعد از طرف دولت مفتوح و دائر نکاهداشتن راه کازرون بعهدهٔ مشار الیه مفوض کردید حرکت مشار الیه از مجاورت شیراز اثر بسیار خوبی نسبت بشهر بخشیده چنانچه اینك شهر خیلی ارام تر است

(خليج فارس)

« بندر عباس »

در تاريخ ۹ اكتبر دريا بيكى با ۵۰ تفنك چى بتوسط قايق كمرك موسوم به (طهران) از (ميناب) امده وارد بندر عباس شدند عدهٔ از تفنكچى هاى خود را برمخالفت دزد هائى كه در (صورو) چادر زده و اطراق كرده بودند اعزام نمود دزد هاى مزبور بكلات كه ۱۵ ميلى بندر عباس است عقب نشسته اند

راههائى كه بداخله ميروند در وسط اكتبر مطلقاً مغشوش بوده و هيچ قافله از انها عبور نميكرده

(نمره ۲۱۰)

تلكراف سر جرج باركلى بسر ادوارد كرى (واصله ۲۸ دسامبر)

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۰

حسينقلى خان استعفا داده و دولت ايران استعفاى او را پذيرفته است

(نمره ۲۱۱)

تلكراف سر جرج باركلى بسر ادوارد كرى (واصله ۳۰ دسامبر)

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۰

از تاريخ ۵ دسامبر هيچ دزدى درراه بوشهر واصفهان راپورت داده نشده ولى اخبارات اخيره حاكى براين اند كه صولت الدوله بعلت عدم رضايت اهالى ايل نتوانسته قواى كافى براى استرداد اموال مسروقه تهيه نمايد وموقوفى دزديها فقط بواسطه هواى سرد زمستان است

بهرحال قوافل حاليه ازراه بزرك بين بوشهر وشيراز عبور مينمايند ولى بعضى كمپانيهاى انكليس در فرستادن امتعه از اين راه مردد بوده‌اند تا اينكه من بانها اطمينان دهم كه دولت ايران مسؤل خسارتي كه برانها وارد شود خواهد بود

قیمت جلد ے

(شش قران)

طهران

خیابان ناصریه

در مطبعه دولتی بطبع رسید

رئیس حسین کمال السلطان

۱۳۳۱

قیمت جلدی

(شش قران)

طهران

خیابان ناصریه

در مطبعه دولتی بطبع رسید

رئیس حسین کمال السلطان

۱۳۳۱